AGATOS KRISTI kolekcija

AGATHA CHRISTIE



PASKUI ATEINA MIRTIS

AGATA KRISTI

PASKUI ATEINA MIRTIS

LEIDYKLA



VILNIUS

UDK 820-3
CH 525

Agatha Christie
DEATH COMES AS THE END
Harper Collins, 1993

Iš anglų kalbos vertė
Lina PAJARSKIENĖ

Redagavo
Rūta KRASNOVAITĖ

ISBN 9986-833-25-6

Turinys

Brangusis Stivenai,

Jūs pakišote mintį parašyti detektyvinį romaną, kurio veiksmas vyksta senovės Egipte. Jei ne Jūsų aktyvi pagalba ir parama, ši knyga niekada nebūtų išvydusi pasaulio.

Man labai patiko visos įdomios knygos, kurias davėte paskaityti. Norėčiau dar kartą padėkoti už kantrybę, su kuria atsakinėjote į mano klausimus, už paaukotą laiką ir pastangas. Jūs jau žinote, kokį malonumą bei naudą man suteikė šios knygos rašymas.

Mylinti ir dėkinga Jūsų draugė
Agata Kristi

Autorės pastabos

Šios knygos veiksmas vyksta Egipte, Tėbuose, vakariniame Nilo krante maždaug dutūkstantaisiais metais prieš Kristų. Ir vieta, ir laikas pasakojime pasirinkti atsitiktinai. Visa tai galėtų vykti kitoje vietoje ir kitu laiku. Tačiau taip atsitiko, kad būtent tokius veikėjus bei siužetą įkvėpė du ar trys XI dinastijos egiptiečių laiškai, kuriuos maždaug prieš dvidešimt metų rado priešais Luksorą esančiame uolos kape Niujorko Metropoliteno Menų muziejaus Egipto ekspedicija, o profesorius (tuomet dar tik misteris) Batiskombas Ganas juos išvertė ir paskelbė muziejaus biuletenyje.

Skaitytojui gali būti naudinga sužinoti, kad aukos Ka[1] apeigos, būdingos senovės Egipto civilizacijai, labai panašios į palikimo aukojimą viduramžiais. Visa nuosavybė būdavo paliekama Ka žyniui mainais už testatoriaus kapo priežiūrą bei aukojimus už velionio sielos ramybę per tam tikras metines šventes.

[1] Anot senovės egiptiečių, tai vienas iš elementų, sudarančių žmogaus esmę, kuris po mirties gyvena toliau, – *vert. past.*

Egiptiečių tekstuose sąvokos „brolis“ ir „sesuo“ paprastai reiškia „mylimąjį“, o dažnai ir „vyrą“, „žmoną“. Pasitaikius progai, šioje knygoje jos taip ir vartojamos.

Senovės Egipto agrikultūrinis kalendorius sudarytas iš trijų metų laikų po keturis mėnesius, turinčius po trisdešimt dienų. Juo rėmėsi visas valstietiškas gyvenimas. Metų pabaigoje pridėjus papildomas penkias dienas, jis buvo naudojamas kaip oficialus metų, kuriuos sudarė 365 dienos, kalendorius. Iš pradžių šie metai Egipte prasidėdavo patvinus Nilui, o mūsų skaičiavimais – trečią liepos savaitę. Tačiau nebuvo skaičiuojami keliamieji metai, ir po daugelio amžių šie skaičiavimai labai atsiliko nuo dabartinių. Taigi mūsų pasakojime oficiali naujųjų metų pradžia nusikėlė maždaug šešiais mėnesiais anksčiau, nei turėtų būti pagal agrikultūrinį kalendorių, t. y. į sausį, o ne į liepą. Kad skaitytojui nereikėtų visą laiką turėti omenyje šių šešių mėnesių skirtumo, knygoje kaip skyrių pavadinimai naudojamos datos, nustatytos pagal agrikultūrinių metų laiką, t. y. ruduo – nuo liepos pabaigos iki lapkričio pabaigos, žiema – nuo lapkričio pabaigos iki kovo pabaigos ir vasara – nuo kovo pabaigos iki liepos pabaigos.

PIRMAS SKYRIUS

Antras potvynio mėnuo, dvidešimta diena

Renisenb stovėjo ir žiūrėjo į Nilą. Būdama gana toli, ji vos galėjo girdėti savo brolių, Jahmoso ir Sobeko, šūkaliojimus. Šie ginčijosi, ar reikia kai kuriose vietose sutvirtinti pylimus. Sobekas kaip visuomet šnekėjo plonu balsu ir buvo labai pasitikintis savimi. Jis visuomet primygtinai įrodinėdavo savo tiesą. Jahmoso balsas buvo žemas ir griausmingas – jame skambėjo abejonė bei susirūpinimas. Jahmosas visuomet būdavo kuo nors susirūpinęs. Jis, vyriausiasis sūnus, tėvui išvykus į šiaurines žemes, beveik perimdavo vadovavimą ūkiui. Jahmosas buvo lėtas, atsargus ir linkęs įžvelgti sunkumus ten, kur jų nėra. Šis tvirto sudėjimo, lėtapėdis vyriškis anaiptol nebuvo toks linksmas ir pasitikintis savimi, kaip Sobekas.

Renisenb prisiminė, kad taip pat besiginčijančius savo vyresniuosius brolius ji girdėdavo jau nuo ankstyvos vaikystės. Staiga ją užplūdo saugumo jausmas... Ji vėl namie. Taip, ji grįžo namo...

Tačiau kai ji dar kartą pažvelgė į blankią, švytinčią upę, skausmas širdyje ir vėl atgijo. Jos jaunasis vyras Kėjus mi-

ręs. Kėjus... Ji prisiminė besišypsantį veidą ir stiprius pečius. Kėjus dabar buvo pas Ozyrį[2] mirusiųjų karalystėje, o ji, Renisenb, jo mylima žmona, liko vieniša. Drauge jie praleido aštuonerius metus. Ji ištekėjo būdama dar beveik vaikas, o dabar, kai liko našlė, grįžo su Teti, Kėjaus dukra, į tėvo namus.

Tą akimirką Renisenb pasirodė, kad niekuomet ir nebuvo išvykusi... Ji mėgavosi šia mintimi. Greitai pamirš tuos aštuonerius metus, kupinus lengvabūdiškos laimės, kurią sunaikino praradimas ir skausmas. Taip, pamirš juos, ištrins iš atminties. Vėl taps Renisenb, Ka žynio Imhotepo dukra, lengvabūde, bejausme mergina. Saldi meilė vyrui ir broliui ją skaudžiai apgavo. Ji prisiminė stiprius bronzinius pečius, besišypsančias lūpas... Dabar Kėjus buvo balzamuotas, apvyniotas tvarsčiais ir apkarstytas amuletais kelionei į kitą pasaulį. Daugiau niekada Kėjus nebeplauks Nilu ir negaudys žuvies, nesišypsos saulėje. O ir ji, išsitiesusi valtyje su mažąja Teti ant kelių, taip pat nesišypsos jam...

Renisenb mąstė: „Daugiau negalvosiu apie jį. Viskas baigta! Aš namie. Viskas taip, kaip ir anksčiau. Netrukus ir aš būsiu tokia pati. Teti jau pamiršo tėvą. Ji žaidžia su kitais vaikais ir juokiasi".

Staiga Renisenb apsigręžė ir patraukė namų link. Pakeliui ji sutiko genamus prie upės asilus su kroviniais. Praėjusi pro aruodus, ūkinius trobesius ir vartus, ji atsidūrė kieme. Šiame jaukiame ir gražiame namų kampelyje akį traukė tvenkinys, apsuptas žydinčių oleandrų, jazminų ir pavėsį teikiančių figmedžių. Dabar su kitais vaikais ten žaidė Teti, ir ore skambėjo jų skardūs balsai. Vaikai bėgiojo į paviljoną, stovintį prie tvenkinio. Renisenb pastebėjo, kad Teti žaidžia su

---

2 Pomirtinio pasaulio valdovas,vienas iš senovės Egipto dievų, – *vert. past.*

mediniu liūtu, kurio nasrai, patraukus virvelę, atsidarydavo ir užsidarydavo – su žaislu, kurį ji pati mėgo vaikystėje. Moteris vėl su džiaugsmu pagalvojo: „Aš namie...“ Niekas nepasikeitė. Gyvenimas čia saugus, pastovus, nekintantis. Tik dabar vaikas – Teti, o ji tapo viena iš motinų, gyvenančių šiuose namuose. Tačiau iš tiesų pats gyvenimas nepasikeitė.

Kamuolys, su kuriuo žaidė vienas vaikas, atriedėjo prie jaunosios našlės kojų, o ji juokdamasi pakėlė žaislą ir nusviedė atgal. Renisenb įėjo į portiką ryškiai nudažytomis kolonomis, paskui į namą. Perėjusi didžiulę salę, kurio frizus puošė išpiešti lotosai ir aguonos, ji atsidūrė prie moterų kambarių.

Jos ausis pasiekė pakelti balsai. Renisenb sustojo, kad galėtų pasimėgauti šiais gerai pažįstamais garsais. Satipi ir Kait kaip visuomet ginčijosi! Satipi balsas buvo veriantis, valdingas, neleidžiantis prieštarauti. Ji buvo Jahmoso žmona, aukšta, energinga, garsiakalbė, gana graži moteris. Satipi amžinai įsakinėdavo ir atkakliai piršdavo savo nuomonę, kabinėdavosi prie tarnų, visur rasdavo trūkumų ir vien tik barimu bei įžeidinėjimais priversdavo padaryti neįmanomus dalykus. Visi bijojo jos liežuvio ir skubėjo vykdyti bet kokį įsakymą. Pats Jahmosas žavėjosi savo ryžtinga žmona ir leido jai save ūdyti, o tai Renisenb dažnai siutindavo.

Kartkartėmis tarp ausį rėžiančių Satipi replikų pasigirsdavo tylus, bet tvirtas Kait balsas. Ši stambi, nepatrauklaus veido moteris buvo linksmo gražuolio Sobeko žmona. Kait buvo be galo atsidavusi savo vaikams, todėl retai kada galvojo ar kalbėjo apie ką nors kita. Kasdieniniuose ginčuose su svaine ji gynėsi tuo pačiu neįmantriu būdu – ramiai ir atkakliai kartojo pirmą į galvą atėjusią frazę. Ji nerodydavo nei pykčio, nei aistros, ir be savo rūpesčių daugiau niekuo nesidomėjo. Sobekas taip priprato prie žmonos, kad be baimės pasakodavo jai savo meilės nuotykius. Jis buvo visiškai

tikras, kad Kait, regis, klausydamasi jo ir netgi išreikšdama pritarimą ar nepritarimą, viską praleidžia pro ausis. Jos mintys nuolat sukosi tik apie vaikus.

– Tai šiurkštus teisių pažeidimas – štai kas! – šaukė Satipi. – Jei Jahmosas nebūtų toks apgailėtinas bailys, jis to neleistų! Kas čia šeimininkas, kai Imhotepas būna išvykęs? Jahmosas! O aš, kaip Jahmoso žmona, turiu teisę pirma pasirinkti demblius ir priegalvius. Tas bjaurus storulis juodaodis vergas turi...

– Ne, ne, mažyte, nevalgyk lėlės plaukų. Pažiūrėk, čia kur kas skaniau... Saldainis! Ak, koks skanus...

– Kait, tu baisiai nemandagi – neklausai, ką tau sakau, neatsakai...

– Mėlynas priegalvis visuomet buvo mano... Ak, pažvelk į mažąją Ank – ji bando eiti...

– Švelniai tariant, esi tokia kvaila, kaip ir tavo vaikai! Tačiau taip paprastai neišsisuksi. Žinok, kad aš neatsisakysiu savo teisių.

Renisenb krūptelėjo, už nugaros išgirdusi tylius žingsnius. Ji atsigręžė ir išvydo Henet. Jaunoji moteris vėl jai pajuto įprastą priešiškumą. Liesame Henet veide kaip visuomet žaidė pataikaujanti šypsenėlė.

– Kaip matai, Renisenb, nedaug kas pasikeitė, – pasakė ji. – Nesuprantu, kodėl turime kęsti Satipi liežuvį! Žinoma, Kait gali atsikirsti. Tačiau ne visiems teko tokia laimė! Aš džiaugiuosi ir tuo, kad žinau *savo* vietą ir esu dėkinga tavo tėvui už namus, maistą ir visa kita. Ak, tavo tėvas toks geras žmogus. O aš visuomet stengiausi daryti, ką tik galiu. Dirbu iš visos širdies – padedu tai vienur, tai kitur ir nesitikiu dėkingumo. Jeigu tavo brangioji motina dar gyventų, viskas būtų kitaip. Ji vertino mane ir mylėjo kaip seserį!

Kad žinotum, kokia gražuolė buvo tavo motina. O aš atlikau pareigą ir įvykdžiau savo pažadą jai. „Henet, pasirūpink vaikais“, paprašė ji mirdama. Ir aš ištesėjau savo žodį. Tarnavau jums ir niekada nelaukiau padėkos. Neprašiau, bet ir negavau jos! „Tai tik senoji Henet, – sakydavo žmonės. – Ji nieko neverta.“ Aš niekam nerūpiu. Ir kodėl turėčiau? Aš tik stengiuosi būti naudinga.

Kaip ungurys ji praslydo pro Renisenb ir įėjo į galinį kambarį.

– Šie priegalviai... Atleisk, Satipi, bet aš nugirdau, kaip Sobekas sakė...

Renisenb išėjo jausdama, kad dar labiau ėmė nekęsti Henet. Net keista, kad visi taip nemėgo Henet. Ji nuolat verkšlendavo, gailėdavo savęs ir piktai džiūgaudavo kurstydama įsiplieskusį barnį.

„O kodėl ne?“, – pagalvojo Renisenb. Ji spėjo, kad tai Henet suteikia daug malonumo. Juk iš tiesų Henet gyvenimas buvo sunkus – ji daug dirbo ir iš nieko niekuomet nebuvo sulaukusi padėkos. Bet ir negalėjai jausti dėkingumo Henet. Ji taip dažnai primindavo savo nuopelnus, kad dingdavo bet koks noras padėkoti.

Renisenb visuomet manė, kad Henet buvo iš tų žmonių, kuriems likimas lėmė būti atsidavusiems kitiems ir už tai nieko negauti. Ji buvo ne tik negraži, bet ir kvaila. Nors, tiesa, Henet visuomet viską žinodavo. Nuo šios moters, vaikščiojančios tyliai kaip katė ir apdovanotos aštria klausa bei skvarbiomis akimis, niekas negalėjo pasislėpti. Kartais ji išlaikydavo paslaptį, bet dažniausiai skubėdavo kiekvienam pašnibždėti į ausį ir su malonumu iš šalies stebėdavo paskalų sukeltas pasekmes.

Kas nors iš namiškių nuolat įkalbinėdavo Imhotepą atsikratyti Henet, tačiau šis net girdėti apie tai nenorėjo. Tik-

riausiai jis buvo vienintelis ją mėgęs žmogus, o Henet už tai atsidėkojo perdėtu atsidavimu, kuris likusiems šeimos nariams kėlė pasišlykštėjimą.

Renisenb dar akimirką pastovėjo klausydamasi svainių keliamo triukšmo, kurį dar labiau pakurstė Henet. Po to neskubėdama nuėjo į mažą kambarėlį, kur sėdėjo jos senelė Esa, apsupta dviejų jaunučių juodaodžių vergių. Dabar ji apžiūrinėjo lininius drabužius ir nepiktai barė mažąsias patarnautojas.

Taip, viskas liko po senovei... Niekieno nepastebėta, Renisenb stovėjo ir klausėsi. Nors senoji Esa ir šiek tiek paseno, balsas ir viskas, ką ji šnekėjo, liko tokie patys. Beveik žodis žodin, kaip ir prieš aštuonerius metus, kai ji paliko šiuos namus... Renisenb ir vėl tyliai išslinko. Nei senutė, nei dvi mažosios vergės jos nepastebėjo. Akimirkai Renisenb stabtelėjo prie atvirų virtuvės durų. Čia irgi viskas buvo po senovei – keptų ančių kvapas, kalbos, juokas ir barniai... Ir kalnas dar neparuoštų daržovių.

Renisenb primerkė akis ir kurį laiką stovėjo nejudėdama. Iš čia buvo girdėti viskas, kas vyksta aplinkui. Įvairūs garsai iš virtuvės, aukštas, veriantis senosios Esos balsas, šaižus Satipi spiegimas bei vos girdimas, žemesnis Kait kontraltas. Moteriškų balsų chaosas – plepėjimas, juokas, dejavimas, barimasis, šūkavimas...

Ir staiga Renisenb pajuto, kad dūsta apsupta šios nuolat rėkaujančios moterų draugijos. Ak, tos moterys – triukšmingos, rėksmingos moterys! Namai, pilni niekuomet nenutylančių, amžinai besipykstančių, nuolat kalbančių, šaukiančių, užsiėmusių ne *darbais*, o *tuščiomis šnekomis* moterų!

Ji prisiminė Kėjų... Tylų ir budrų savo valtyje, galvojantį tik apie žuvį, kurią ruošėsi nudurti žeberklu... Jokio plepėjimo, gyvo, nepaliaujamo bruzdėjimo.

Renisenb vėl išskubėjo iš namo į karščiu alsuojančią ramybę. Ji išvydo iš laukų grįžtantį Sobeką, o tolumoje link kapvietės einantį Jahmosą. Moteris apsigręžė ir takeliu patraukė link kalkakmenio uolų, kuriose buvo kapvietė. Tai didžiojo Meripta laidojimo vieta, o jos tėvas buvo tos kapvietės žynys, atsakingas už jos priežiūrą. Manais už tai Imhotepui buvo paliktas visas turtas bei žemė. Kai tėvas būdavo išvykęs, visos Ka žynio pareigos tekdavo jos broliui Jahmosui.

Tuo metu, kai Renisenb neskubėdama pakilo stačiu takeliu, šalia kapvietės aukojimo patalpos esančiame kambarėlyje Jahmosas tarėsi su Horiu, tėvo reikalų tvarkytoju. Jie buvo palinkę virš papiruso, išskleisto ant Horio kelių.

Kai Renisenb atsisėdo šešėlyje netoli jų, abu vyrai jai nusišypsojo. Renisenb labai mylėjo romaus ir švelnaus būdo brolį Jahmosą, o šis mylėjo ją. Horis taip pat visuomet buvo malonus mažajai Renisenb ir kartais taisydavo jos žaislus. Jai išvykstant, Horis jau buvo rimtas, tylus ir nagingas jaunuolis. Renisenb pagalvojo, kad nepaisant to, jog atrodė vyresnis, jis beveik nepasikeitė. Horis šypsojosi taip pat santūriai, kaip ir anksčiau.

Jahmosas ir Horis kalbėjosi tarpusavyje.

– Septyniasdešimt trys bušeliai miežių pas Ipį jaunesnįjį...

– Tuomet iš viso bus du šimtai trisdešimt bušelių kviečių ir šimtas dvidešimt bušelių miežių.

– Taip, bet dar gausime pinigų už medieną, o Peroje už pasėlius sumokės aliejumi...

Jų pokalbis tęsėsi. Renisenb vos neužsnūdo, užliūliuota tylių vyrų balsų. Netrukus Jahmosas atsistojo ir, atidavęs papiruso ritinį Horiui, išėjo.

Renisenb patylėjo, paskui palietė papiruso ritinį ir paklausė:

– Ar jis nuo mano tėvo?

Horis linktelėjo.

– Kas čia rašoma? – paklausė ji smalsiai.

Renisenb išvyniojo ritinį ir pažvelgė į visiškai nesuprantamus ženklus. Horis šyptelėjo, palinko virš jos peties ir, vesdamas pirštu, ėmė skaityti. Laiškas buvo parašytas įmantriu stiliumi profesionalaus raštininko iš Herakleopolio.

„Ka žynys Imhotepas sako: būkite tokie, kaip tas, kuris gyvena begalę kartų. Tegul dievas Herišafas[3], Herakleopolio[4] viešpats, ir visi kiti dievai padeda jums. Tegul dievas Ptachas[5] džiugina jūsų širdis ilgu gyvenimu. Sūnus kreipiasi į savo motiną, Ka žynys – į savo motiną Esą: kaip laikaisi, ar esi sveika? Kaip laikotės jūs, mano namiškiai? Sūnau Jahmosai, kaip gyveni, ar esi sveikas? Gausink mano žemės turtus. Darbuokis iš peties. Jei būsi darbštus, melsiuosi už tave dievui...“

Renisenb nusijuokė.

– Vargšas Jahmosas! Jis ir taip labai daug dirba.

Klausant šių pamokymų, jai prieš akis iškilo pasipūtusio ir nerimastingo, amžinai pamokslaujančio tėvo paveikslas.

Horis tęsė:

– „Ypač rūpinkis mano sūnumi Ipiu. Mane pasiekė gandai, kad jis nepatenkintas. Taip pat pasirūpink, kad Satipi gerai elgtųsi su Henet. Jokiu būdu nepamiršk parašyti apie linus ir aliejų. Prižiūrėk mano javus ir viską, kas man priklauso, nes tu už tai dabar atsakingas. Vargas jums su Sobeku, jei užlies mano žemes“.

---

[3] Herakloepolio dievas, vandenų saugotojas, – *vert. past.*

[4] Senovės Egipto sostinė IX – X dinastijų valdymo laikotarpiu, – *vert. past.*

[5] Memfio miesto dievas, pasak senovės egiptiečių, sukūręs pasaulį ir viską, kas jame egzistuoja, – *vert. past.*

– Tėvas nė kiek nepasikeitė, – patenkinta tarė Renisenb. – Kaip visuomet įstikinęs, kad be jo viskas pražus.

Papiruso ritinys nukrito ant žemės, ir ji tyliu balsu pridūrė:

– Viskas liko po senovei...

Horis nieko neatsakė, paėmė papiruso lapą ir ėmė rašyti. Dar kurį laiką Renisenb tingiai jį stebėjo. Buvo taip gera, kad net nesinorėjo kalbėti.

Ir patylėjusi nuoširdžiai pridūrė:

– Kai Kėjus iškeliavo pas Ozyrį, aš jaučiausi labai nelaiminga. Tačiau dabar grįžau namo ir pamiršiu savo sielvartą, nes čia viskas taip pat, kaip ir anksčiau. Visiškai niekas nepasikeitė.

– Tu tikrai taip manai?

Renisenb skvarbiomis akimis pažvelgė į jį.

– Ką nori tuo pasakyti, Hori?

– Noriu pasakyti, kad viskas keičiasi. Aštuoneri metai yra aštuoneri metai.

– Čia niekas nepasikeitė, – su įsitikinimu pareiškė Renisenb.

– Tuomet galbūt dar *pasikeis.*

– Ne, ne! – sušuko Renisenb. – Aš noriu, kad viskas liktų kaip buvę.

– Bet ir tu nesi ta pati Renisenb, kuri išvyko su Kėjumi.

– Ne, ta pati! O jeigu ir ne ta, tai greitai vėl būsiu ta.

Horis papurtė galvą.

– Negali grįžti atgal, Renisenb. Tai panašu į mano skaičiavimus. Imu pusę saiko ir pridedu prie jo ketvirtį, tada vieną dešimtąją, o po to dar vieną dvidešimt ketvirtąją ir pagaliau gaunu visai kitus skaičius.

– Aš esu ta pati Renisenb.

– Tačiau per visus tuos metus prie Renisenb vis kas nors prisidėdavo, ir todėl dabar ji tapo visiškai kita!

– Ne, ne! Štai, pavyzdžiui, tu likai tas pats Horis.

– Galvok kaip tik nori, bet iš tikrųjų taip nėra.

– Tu klysti! Tik pažiūrėk, ir Jahmosas liko toks pat, kaip visuomet kuo nors susirūpinęs ir neramus, o Satipi kaip ir anksčiau jį užgaulioja. Jos su Kait pykstasi dėl demblių ar karolių, o netrukus kartu juokiasi kaip geriausios draugės. Henet taip pat tyliai sėlina, slapčiomis klausosi ir verkšlena apie savo pasišventimą, o senelė su mažąja tarnaite kelia triukšmą dėl baltinių! Viskas liko po senovei. O kai namo grįš tėvas, kils didžiulė sumaištis. Jis priekaištaus, kad nepadarėme to ar ano, Jahmosas jaudinsis, o Sobekas bus įžūlus ir juoksis. Tėvas lepins šešiolikmetį Ipį taip pat, kaip ir tada, kai jam buvo aštuoneri. Ir niekas nesikeis! – vienu atsikvėpimu išbėrė ji ir nutilo.

Horis atsiduso ir tyliai pasakė:

– Tu dar nesupranti, Renisenb. Blogį, kuris ateina iš išorės, gali matyti visi, tačiau blogis, bręstantis viduje, yra nepastebimas. Jis bręsta kasdien, iš lėto, kol pagaliau visiškai pražudo.

Renisenb sumišusi spoksojo į jį. Horis kalbėjo labai keistai, tarytum ne jai, o pats sau.

– Ką nori pasakyti, Hori? – sušuko ji. – Tu mane gąsdini.

– Man ir pačiam baisu.

– Bet ką nori *pasakyti*? Apie kokį blogį tu kalbi?

Horis pažvelgė į ją ir netikėtai nusišypsojo.

– Pamiršk, ką sakiau, Renisenb. Aš kalbėjau apie ligas, kurios puola javus.

– Kaip gerai! – su palengvėjimu atsiduso Renisenb. – O aš jau pagalvojau... Net ir pati nežinau, ką pagalvojau.

ANTRAS SKYRIUS

Trečias potvynio mėnuo, ketvirta diena

Satipi, kaip įprastai, šaižiai šaukdama mokė Jahmosą.

– Privalai ginti savo teises – štai ką tau pasakysiu! Kitaip tavęs ir toliau niekas nevertins. Tėvas liepia tau daryti tai viena, tai visiškai kita, o paskui klausia, kodėl neįvykdei jo nurodymų. O tu nuolankiai jo klausaisi, pritari ir atsiprašinėji už tai, kad neatlikai, kas buvo liepta. Nors, dievai mato, suprasti ko jis nori dažnai net neįmanoma. Tėvas elgiasi su tavim kaip su vaiku – jaunu ir neatsakingu berniūkščiu! Tarytum tau būtų tiek pat metų, kiek Ipiui.

– Tėvas niekuomet su manim nesielgė taip, kaip su Ipiu, – tyliai pasakė Jahmosas.

– Žinoma, ne, – su dar didesniu įtūžiu pradėjo naują temą Satipi. – Jis tiesiog pametęs galvą dėl to išlepinto vaikpalaikio. Su kiekviena diena Ipis vis labiau įžūlėja. Slampinėja be darbo, o gavęs bet kokią užduotį apsimeta, kad ji pernelyg sunki. Gėda! Jis žino, kad tėvas visuomet bus jo pusėje. Jūs su Sobeku turėtumėte tam pasipriešinti.

– Kas iš to? – gūžtelėjo pečiais Jahmosas.

– Jahmosai, tu mane siutini. Visuomet taip elgiesi! Esi *nuolankus* kaip moteris! Kad ir ką sakytų tėvas, su viskuo iš karto sutinki.

– Aš labai gerbiu tėvą.

– Teisingai! Ir jis tuo naudojasi! Juk nuolankiai klausaisi jo kaltinimų ir atsiprašinėji už tai, dėl ko esi visai nekaltas! Turi prieštarauti jam, kaip tai daro Sobekas. Jis nieko nebijo!

– Taip, bet prisimink, Satipi, kad visus reikalus tėvas palieka *man*, o ne Sobekui. Tėvas juo nepasitiki. Viską sprendžiu *aš*, o ne Sobekas.

– Būtent todėl šiose valdose turi būti pripažintas dalininku! Kai jis išvyksta, tu prižiūri visus darbus, net vykdai Ka žynio pareigas. Viskas lieka tavo rankose, bet, nepaisant to, niekas tavęs nelaiko šeimininku. Vieną kartą tai reikia baigti. Jau nesi labai jaunas. Neteisinga, kad tėvas su tavimi vis dar elgiasi kaip su vaiku.

– Tėvui patinka būti vienvaldžiu šeimininku, – abejodamas tarė Jahmosas.

– Būtent! Jis mėgaujasi, kad visi, gyvenantys šiuose namuose, priklauso nuo jo užgaidų. Mums ir taip nelengva, o bus dar sunkiau. Šį kartą, kai jis grįš namo, privalai su juo rimtai pasikalbėti. Pasakyk, kad reikalauji įteisinti save dalininku ir užrašyti tai ant papiruso.

– Jis neklausys.

– Tuomet *priversk* jį klausytis. O, jeigu aš būčiau vyras! Tavo vietoje aš žinočiau ką daryti! Kartais atrodo, kad ištekėjau ne už vyro, o už kirmino.

Jahmosas išraudo.

– Gerai, pažiūrėsiu, ką galima padaryti. Galbūt pasikalbėsiu su tėvu, paprašysiu jo...

– Turi *reikalauti*, o ne *prašyti*! Pagaliau juk esi dešinioji jo ranka. Sobekas pernelyg pašėlęs, dėl to tėvas juo nepasitiki, o Ipis dar per jaunas.

– Dar yra Horis.

– Horis – ne šeimos narys. Tėvas vertina jo nuomonę, tačiau teisę šeimininkauti savo valdose jis suteiks tik šeimos nariui. Bet tu pernelyg nuolankus! Tavo gyslomis teka ne kraujas, o pienas! Negalvoji apie mane ir mūsų vaikus. Kol tėvas gyvas, nebūsime namuose vertinami, kaip dera.

– Tu niekini mane, Satipi, ar ne? – su apmaudu tarė Jahmosas.

– Tu mane erzini.

– Paklausyk, pažadu pasikalbėti su tėvu, kai tik jis grįš. Duodu žodį.

– Tikiu, tik... – vos girdimai sumurmėjo Satipi, – kaip tu kalbėsi? Kaip vyras ar kaip pelė?

II

Kait žaidė su savo mažiausia dukrele Ank. Mergaitė buvo ką tik pradėjusi vaikščioti, o Kait, atsiklaupusi ant kelių ir ištiesusi rankas, švelniai kvietė mažylę. Neryžtingai svirduliuodama silpnomis kojytėmis ji šiaip ne taip pasiekė motinos glėbį.

Kait norėjo parodyti šiuos mažosios Ank laimėjimus Sobekui, tačiau staiga pastebėjo, kad jis sėdi suraukęs savo gražią kaktą ir kažką mąsto.

– Ak, Sobekai, tu nematai! Mažute, pasakyk tėčiui, koks jis bjaurus, kad net nežiūri į tave.

– Aš ir be to turiu rūpesčių, – suirzęs atsakė Sobekas.

Kait atsitūpė ir nuo tankių, juodų antakių nubraukė užkritusius plaukus, už kurių pirštukais griebėsi Ank.

– Kodėl? Ar kas nors atsitiko? – paklausė ji be ypatingo susidomėjimo.

– Tėvas manimi nepasitiki, – piktai atsakė Sobekas. – Jis senas, užsispyręs ir laikosi kvailų senamadiškų prietarų. Nurodinėja kiekvieną smulkmeną ir visiškai nepaiso mano nuomonės.

– Taip, taip, tai labai blogai, – linktelėjusi galva, sumurmėjo Kait.

– Jeigu tik Jahmosas būtų bent kiek drąsesnis ir remtų mane, tėvą atvestume į protą. Bet jis toks bailys – be galo tiksliai vykdo kiekvieną tėvo nurodymą.

– Taip, tai tiesa, – pritarė Kait, linksmindama vaiką karolių skambesiu.

– Kai tėvas grįš, pasakysiu jam, kad pats nusprendžiau, kaip pasielgti su mediena. Daug geriau imti mokestį linais, o ne aliejumi.

– Neabejoju, kad esi teisus.

– Tačiau tėvas laikosi savo ir jo neperkalbėsi. Jis piktinsis ir šauks: „Liepiau atsiskaityti aliejumi. Tik išvykstu, ir jūs imate savivaliauti. Esi dar kvailas vaikėzas ir nieko nesupranti!“ Kiek, jo manymu, man metų? Tėvas nesupranta, kad aš esu vyras pačiame jėgų žydėjime, o jis jau senis. Jis taip kvailai nurodinėja ir atsisako nuo bet kokio netradicinio sandėrio, todėl mes tik pralošiame. Jei nori praturtėti, turi rizikuoti. Aš matau toliau savo nosies ir esu drąsus, o tėvas – ne.

Tebežiūrėdama į vaiką, Kait švelniai tarė:

– Tu toks drąsus ir protingas, Sobekai.

– Tačiau šį kartą, jei jam nepatiks tai, ką padariau, ir vėl ims mane barti, aš pasakysiu viską, ką galvoju! Jeigu tėvas neleis man pačiam spręsti, aš išvyksiu. Visam laikui.

Staiga Kait, tiesusi rankas į dukterį, pasuko galvą ir sustingo.

– Išvyksi? Kur?

– Kur akys veda! Nusibodo klausytis nesibaigiančių priekaištų ir priekabių. Tas išpuikęs senis neleidžia pasireikšti mano talentams.

– Ne, – griežtai pasakė Kait. – Jokiu būdu negali to daryti, Sobekai.

Sobekas nustebęs pažvelgė į žmoną ir tarsi tik dabar pastebėjo, kad ji šalia. Jis įprato Kait laikyti raminamuoju akompanimentu savo kalboms, o dažnai ir visai pamiršdavo apie jos buvimą.

– Ką turi omenyje, Kait?

– Neleisiu tau krėsti kvailysčių. Visas turtas – žemė, galvijai, miškai, linų laukai – viskas priklauso tavo tėvui! Po jo mirties tai atiteks tau, Jahmosui bei mūsų vaikams. Jeigu susipyksi su tėvu ir išeisi iš namų, jis padalins tavo dalį Jahmosui ir Ipiui. Jis ir taip labai jau myli Ipį, o šis tai žino ir naudojasi. Nenoriu, kad tavo veiksmai būtų jam naudingi. Jeigu susipyksi su Imhotepu ir išvyksi, Ipis tik džiaugsis. Turime galvoti apie savo vaikus.

Sobekas nenuleido nuo jos akių. Po to nustebęs nusijuokė.

– Niekuomet nežinai, ko tikėtis iš moters. Net neįtariau, Kait, kad gali kalbėti taip karštai.

– Nesipyk su tėvu, – rimtai pasakė Kait. – Neatsikalbinėk. Pakentėk dar truputį ir elkis išmintingai.

– Gal tu ir teisi, tačiau gali prabėgti daug metų, kol jis mirs. Tegul tėvas bent padaro mus dalininkais.

– To jis nepadarys, – papurtė galvą Kait. – Labai jau mėgsta kartoti, kad mes visi valgome jo duoną, esame nuo jo priklausomi, ir kad vieni neišsiverstume.

Sobekas smalsiai pažvelgė į ją.

– Tau nelabai patinka mano tėvas, Kait.

Tačiau Kait neatsakė, nes vėl visą dėmesį nukreipė į stripinėjantį vaiką.

– Ateik čia, mieloji. Žiūrėk, štai tavo lėlė. Ateik čia, ateik...

Sobekas žiūrėjo į palinkusią virš vaiko juodaplaukę žmonos galvą. Po to vis dar susirūpinęs išėjo iš namų.

III

Esa pasiuntė tarnaitę pakviesti jauniausiojo anūko ir greitai nepatenkintas Ipis stovėjo priešais ją. Senutė, įtemptai žiūrėdama blausiomis akimis, spigiu balsu jį barė. Nors Esos akys buvo nusilpusios, ji, kaip ir anksčiau, buvo labai įžvalgi.

– Ką aš girdžiu? Tu nedarysi to, nedarysi ano? Sutinki prižiūrėti jaučius, bet nenori padėti Jahmosui ar stebėti, kaip aria žemę? Kas bus toliau, jeigu toks vaikas kaip tu sakys, ką nori daryti, o ko nenori?

– Aš ne vaikas, – piktai paprieštaravo Ipis. – Aš jau suaugęs ir tegul su manimi elgiasi kaip su suaugusiu. Tegul neįsakinėja be mano žinios padaryti tai viena, tai kita. Jahmoso klausyti aš neketinu. Pagaliau kas jis toks?

– Jis vyresnysis tavo brolis ir tvarko čia visus reikalus, kol nėra Imhotepo.

– Jahmosas – lėtapėdis kvailys. Aš daug protingesnis už jį. Sobekas taip pat kvailys, nors ir giriasi, kad toks protingas! Laiške tėvas jau liepė skirti man tą darbą, kurį pats pasirinksiu...

– Tokio iš viso nėra, – pertraukė jį Esa.

– ...duoti daugiau maisto bei gėrimų, ir jei jis sužinos, kad esu nepatenkintas, labai supyks.

Pakartojęs tėvo nurodymus, jis piktdžiugiškai nusišypsojo.

– Esi išlepintas vaikpalaikis, – įpykusi pasakė Esa. – Taip ir pasakysiu Imhotepui.

– Ne, ne, senele, tu to nepasakysi.

Dabar jis šypsojosi meiliai, nors ir šiek tiek akiplėšiškai.

– Iš visos šeimos tiktai mudu, senele, turime galvas ant pečių.

– Na, tu ir akiplėša!

– Tėvas visuomet elgiasi taip, kaip tu patari. Jis žino, kokia esi išmintinga.

– Gal ir taip, tačiau nenoriu apie tai girdėti iš tavo lūpų.

Ipis nusijuokė.

– Geriau jau būk mano pusėje, senele.

– Apie kokias *puses* tu kalbi?

– Vyresnieji broliai labai nepatenkinti, argi tu nežinai? Aišku, kad žinai. Henet tau viską išpasakoja. Satipi ir dieną, ir naktį įtikinėja Jahmosą pasikalbėti su tėvu. O Sobekas apsikvailino, parduodamas medieną, ir dabar bijo, kad tėvas pasius, tai sužinojęs. Pamatysi, senele, po metų kitų *aš* tapsiu dalininku ir tėvas darys tai, ką tik panorėsiu.

– Tu? Jauniausias iš vaikų?

– Argi svarbu amžius? Dabar visa valdžia tėvo rankose, o aš vienintelis žinau, kaip jį paveikti!

– Piktos tavo šnekos, – pasakė Esa.

– Tu nekvaila, senele... – tyliu balsu kalbėjo Ipis. – Puikiai žinai, kad tėvas, nepaisant visų garsių kalbų, iš tikrųjų yra silpnas žmogus...

Ipis iš karto nutilo, pastebėjęs, kad Esa pakėlė galvą ir žiūri kažkur pro jo petį. Vaikinas atsisuko ir pamatė už nugaros stovinčią Henet.

– Vadinasi, Imhotepas – silpnas žmogus? – verksmingu balsu paklausė Henet. – Manau, jis nebus labai patenkintas, kai *tai* sužinos.

Ipis nesmagiai nusijuokė.

– Bet juk tu jam to nepasakysi, Henet... Prašau, Henet, pažadėk man... Mieloji Henet...

Henet žvilgsnis nukrypo į Esą ir ji verksmingu balsu, nors ir garsiau nei įprastai, pasakė:

– Žinoma, nepasakysiu. Juk gerai žinai, kad stengiuosi niekam nepakenkti. Aš visa širdimi atsidavusi jums ir niekada nekartoju svetimų žodžių, išskyrus tuos atvejus, kai tai daryti verčia *pareiga*...

– Aš erzinau senelę, ir tiek, – tarė Ipis. – Taip ir pasakysiu tėvui. Jis žino, kad aš niekada taip rimtai nekalbėčiau.

Skubiai linktelėjęs Henet, jis išėjo iš kambario.

– Gražus berniukas, – žiūrėdama į tolstantį jaunuolį tarė Henet. – Gražus ir jau visas vyras. Tik kaip įžūliai kalba!

– Jo kalbos pavojingos, – griežtai pasakė Esa. – Nepatinka man jo mintys. Sūnus pernelyg jam atlaidus.

– Nieko keisto. Juk Ipis toks gražus ir mielas berniukas.

– Reikia spręsti ne pagal išvaizdą, o pagal darbą, – vėl griežtai pasakė Esa ir, minutėlę patylėjusi, pridūrė: – Henet, man baisu.

– Baisu? Kas tau kelia nerimą, Esa? Šiaip ar taip, greitai grįš šeimininkas ir viskas bus gerai.

– Ar tikrai? Abejoju.

Ji vėl nutilo, o paskui paklausė:

– Ar Jahmosas namuose?

– Prieš kelias minutes mačiau, kaip jis ėjo link portiko.

– Pakviesk jį čia, noriu pasikalbėti.

Henet išėjo. Jahmosą ji rado vėsiame portike, papuoštame ryškiai nudažytomis kolonomis, ir perdavė Esos prašymą. Jahmosas iš karto nuskubėjo pas senelę.

– Jahmosai, Imhotepas labai greitai grįš, – Esa iš karto pradėjo kalbėti apie reikalus.

Geraširdiškas Jahmoso veidas nušvito.

– Taip, žinau, ir tuo labai džiaugiuosi.

– Ar viskas parengta jo atvykimui? Ar visi darbai padaryti?

– Stengiausi iš paskutiniųjų, kad tėvo nurodymai būtų įvykdyti.

– Ką manai apie Ipį?

Jahmosas atsiduso.

– Tėvas jam pernelyg atlaidus, o tai vaikinui ne į naudą.

– Privalai tai paaiškinti Imhotepui.

Jahmosas abejojo.

– Aš būsiu tavo pusėje, – patikino jį Esa.

– Kartais man atrodo, – atsiduso Jahmosas, – kad aplink vien nenugalimi sunkumai. Tačiau, kai tik grįš tėvas, viskas susitvarkys. Tuomet jis pats viską spręs. Kai jo čia nėra, sunku dirbti taip, kaip jis norėtų. Ypač kai neturiu teisėtos valdžios, o tik vykdau nurodymus.

– Tu geras, mylintis sūnus, – lėtai prakalbo Esa. – Taip pat esi geras sutuoktinis ir laikaisi priesako, kuris byloja: vyras turi mylėti žmoną, įrengti jai namus, maitinti ją ir rengti, puoselėti jos kūną brangiaisiais tepalais ir džiuginti širdį tol, kol ji gyva. Tačiau yra ir dar vienas priesakas: *neleisk jai vadovauti*. Būdama tavo vietoje, anūkėli, niekuomet to nepamirščiau...

Jahmosas pažvelgė į ją, paraudo ir išėjo.

TREČIAS SKYRIUS

Trečias potvynio mėnuo, keturiolikta diena

Namuose viešpatavo sumaištis – visi ruošėsi Imhotepo atvykimui. Virtuvėje jau prikepta šimtai kepalų duonos, o dabar buvo kepamos antys. Kvepėjo porais, česnakais ir įvairiausiais prieskoniais. Moterys šaukė bei nurodinėjo, o tarnai, vykdydami įsakymus, bėgiojo pirmyn ir atgal.

„Šeimininkas... Grįžta šeimininkas“, – pusbalsiu kartojo visi.

Pindama girliandas iš aguonų bei lotoso žiedų, Renisenb pajuto džiaugsmingą jaudulį. Tėvas grįžta namo! Per pastaruosius mėnesius ji net pati nepajuto, kaip visiškai grįžo į ankstesnio gyvenimo vėžes. Atrodė, kad nežinomybės jausmas, kurį sukėlė Horio žodžiai, tiesiog išnyko. Ji – ta pati Renisenb. Jahmosas, Satipi, Sobekas ir Kait taip pat buvo nė kiek nepasikeitę. Kaip ir visuomet, prieš Imhotepo atvykimą namuose kilo triukšmingas bruzdesys. Namus pasiekė žinia, kad jis atvyks dar prieš sutemas. Vieną tarną pasiuntė prie upės laukti pasirodant šeimininko. Pagaliau pasigirdo sutartas šūksnis.

Metusi gėles, Renisenb drauge su kitais išbėgo į prieplauką, ant upės kranto. Jahmosas ir Sobekas jau buvo ten, apsupti nedidelės žvejų, kaimiečių bei ūkio darbininkų minios. Visi jie susijaudinę šaukė ir į kažką rodė pirštais.

Greitai, nešama šiaurės vėjo išpūstos didžiulės kvadratinės burės, link jų plaukė valtis. Ją lydėjo valtis – virtuvė, pilna vyrų ir moterų. Pagaliau Renisenb išvydo savo tėvą su lotoso žiedu rankose. Šalia jo sėdėjo dar kažkas, ką Renisenb palaikė dainininku.

Sveikinimo šūksniai ant kranto tapo dar garsesni. Atsakydamas Imhotepas pamojavo ranka. Vėl pasigirdo šūksniai: „Sveikas atvykęs, šeimininke!" ir padėkos dievams už laimingą sugrįžimą. Irkluotojai įsirėžę traukė ir tempė lynus. Po kelių akimirkų Imhotepas išlipo į krantą, sveikino savo šeimą ir, kaip reikalavo etiketas, atsakinėjo į garsius sveikinimus.

– Šlovė Sobekui[6], deivės Neit[7] sūnui, kuris tau padėjo saugiai keliauti vandeniu! Šlovė Ptachui, kuris atvežė tave iš Memfio pas mus į pietus! Šlovė Ra[8], apšviečiančiam šiaurines ir pietines žemes!

Renisenb, apimta visuotinio susijaudinimo, prasibrovė į priekį. Ji išvydo išdidžiai stovintį Imhotepą ir staiga pagalvojo: „O, juk jis visai *neaukštas*. Kažkodėl maniau, kad tėvas daug aukštesnis". Ji sutriko. Gal tėvas ėmė *senti*? O gal ją apgauna atmintis? Imhotepas visuomet buvo išdidus, valdingas ir nuolat visus mokė. Kartais širdyje ji iš tėvo pasijuokdavo, tačiau jį *gerbė*. Dabar priešais stovėjo mažo ūgio, pagyvenęs, apkūnus vyriškis, kuris veltui iš paskutiniųjų

---

[6] Vandens ir Nilo potvynio dievas, – *vert. past.*

[7] Karo ir medžioklės, vandens ir jūros deivė, – *vert. past.*

[8] Saulės dievas, – *vert. past.*

stengėsi atrodyti labai svarbus. „Kodėl į galvą lenda tokios nepagarbios mintys?“ – išsigandusi klausė savęs Renisenb.

Imhotepas, baigęs savo pompastišką ir formalią kalbą, ėmė sveikintis su šeimynykščiais. Pirmiausia jis apkabino sūnus.

– Ak, mano gerasis Jahmosai, tavo veide šviečia šypsena. Tikiuosi, kad puikiai tvarkei visus reikalus, kol manęs nebuvo... Ir Sobekas, mano gražuolis sūnus. Matau, kad dar vis esi toks pat linksmuolis, kaip ir anksčiau. O štai ir Ipis, mano mylimiausias Ipis! Leisk į tave pažiūrėti. Paeik toliau, štai taip. Išaugęs, jau visas vyras! Širdis džiaugiasi, kad galiu vėl tave apkabinti! Renisenb, mano brangioji dukra, tu vėl namie! Satipi ir Kait – jūs man taip pat kaip dukros... Ir Henet, mano ištikimoji Henet...

Henet klūpėdama apkabino jo kelius ir demonstratyviai braukė džiaugsmo ašaras.

– Džiaugiuosi tave matydamas, Henet. Kaip sveikata? Ar niekas tavęs neskriaudžia? Savo ištikimybe džiugini man širdį... Ir Horis, mano šaunusis Horis. Puikiai valdai plunksną ir gerai rašai ataskaitas! Ar viskas gerai? Esu tikras, kad taip.

Kai visi pasisveikino ir triukšmas nutilo, Imhotepas pakėlė ranką, duodamas ženklą nutilti. Po to garsiai prakalbo:

– Mano sūnūs ir dukros! Bičiuliai! Turiu jums naujieną. Visi žinote, kad jau daugelį metų esu vienišas. Mano žmona (jūsų motina, Jahmosai ir Sobekai) ir sesuo (tavo motina, Ipi) – abi prieš daugelį metų iškeliavo pas Ozyrį. Todėl jums, Satipi ir Kait, aš atvežiau naują seserį, kuri gyvens kartu. Štai mano sugulovė Nofret – ją turite mylėti kaip ir mane. Nofret atvyko su manimi iš šiaurinių žemių, iš Memfio, o kai vėl išvyksiu, ji pasiliks čia, su jumis.

Sulig šiais žodžiais jis išvedė į priekį moterį. Išdidžiai atmetusi galvą ir primerkusi akis, ji stovėjo šalia Imhotepo – jauna, arogantiška ir graži.

„Bet ji dar visai jaunutė, – apstulbusi pagalvojo Renisenb. – Tikriausiai net už mane jaunesnė.“

Nofret stovėjo visiškai rami. Jos lūpose žaidė šypsenėlė, kuri labiau reiškė panieką, o ne norą patikti. Jos juodi antakiai buvo labai tiesūs, oda – sodrios bronzinės spalvos, o blakstienos tokios ilgos ir tankios, kad per jas sunkiai galėjai įžiūrėti akis. Suglumusi šeima be žado spoksojo į ją.

– Vaikai, prieikite ir pasisveikinkite su Nofret, – Imhotepo balse skambėjo susierzinimas. – Argi nežinote, kaip reikia pasveikinti tėvo sugulovę?

Dvejodami ir užsikirsdami, jie pasveikino Nofret. Slėpdamas sumišimą, Imhotepas dirbtinai linksmu balsu sušuko:

– Dabar jau geriau! Satipi, Kait ir Renisenb nuves tave, Nofret, į moterų kambarius. O kur pintinės? Ar jos jau iškeltos į krantą?

Tarnai iš valties iškėlė kelionines pintines su apvaliais dangčiais.

– Tavo papuošalai ir rūbai saugiai pasiekė krantą, Nofret. Eik ir prižiūrėk, kaip juos iškrauna, – pasakė Imhotepas.

Moterims drauge nuėjus namo, jis kreipėsi į sūnus:

– O kaip ūkio reikalai? Ar viskas gerai?

– Žemutiniai laukai, kuriuos išnuomojome Nektui... – pradėjo Jahmosas, tačiau tėvas jį nutraukė.

– Smulkmenų dabar nereikia, brangusis Jahmosai. Jos gali palaukti. Šiandien linksminsimės, o rytoj kartu su Horiu aptarsime reikalus. Prieik, Ipi, mano berniuk, noriu, kad mes kartu eitume namo. Kaip tu išaugai – jau aukštesnis net ir už mane!

Žingsniuodamas paskui tėvą ir Ipį, Sobekas su apmaudu šnabždėjo Jahmosui į ausį:

– Papuošalai ir rūbai – girdėjai? Štai kur dingo pajamos iš šiaurinių valdų. *Mūsų* pajamos.

– Tylėk! – tyliai sudraudė jį Jahmosas. – Dar tėvas išgirs.

– Na ir kas? Priešingai nei tu, aš jo nebijau.

Vos tik Imhotepas įėjo į savo kambarius, tuoj pat atskubėjo Henet paruošti jam vonią. Ji šypsojosi. Apsimestinis Imhotepo linksmumas dingo.

– Na, Henet, ką apie ją manai?

Jis buvo nusprendęs elgtis ryžtingai, tačiau gerai suprato, kad Nofret atvykimas sukels audrą bent jau tarp moterų. Visai ko kito jis laukė iš ištikimosios Henet ir nenusivylė.

– Gražuolė! Tikrų tikriausia gražuolė! Kokie plaukai, koks puikus sudėjimas! Ji verta tavęs, Imhotepai – ką gi dar galiu pasakyti? Tavo velionė žmona džiaugsis, kad pasirinkai tokią gyvenimo draugę.

– Tu taip manai, Henet?

– Esu tikra, Imhotepai. Po tiek metų gedulo pats laikas vėl pradėti džiaugtis gyvenimu.

– Taip, tu ją gerai pažinojai... Aš taip pat jaučiu, kad metas pradėti gyventi kaip dera tikram vyrui. Tačiau vargu ar marčios ir dukra bus patenkintos?

– To dar betrūko! – piktinosi Henet. – Juk jos šiuose namuose priklauso tik nuo tavęs?

– Tikra tiesa, – sutiko Imhotepas.

– Tu dosniai jas maitini ir rengi. Gyvena visko pertekusios tik iš tavo gero.

– Be abejo, – atsiduso Imhotepas. – Dėl jų aš dieną naktį dirbu. Nors kartais abejoju, ar vaikai suvokia, kad turi būti man dėkingi.

– Turi nuolat jiems tai priminti, – pasakė Henet, linkčiodama galva. – Aš, nuolanki ir atsidavusi Henet, niekuomet nepamirštu, kam turiu būti dėkinga. Bet vaikai kartais būna nerūpestingi egoistai ir mano, kad tik nuo *jų* čia viskas priklauso. Nesupranta, kad tik vykdo *tavo* nurodymus.

– Šventa teisybė, – patvirtino Imhotepas. – Aš visuomet žinojau, kad tu, Henet, labai protinga.

– O, kad ir kiti taip galvotų, – atsiduso Henet.

– Argi kas nors tave skriaudžia?

– Ne, ne. Niekas tyčia to nedaro... Aš tiesiog iš visų jėgų plušu ir tuo džiaugiuosi. Tačiau... trūksta pripažinimo ir dėkingumo.

– Aš visuomet tave vertinau ir vertinsiu, – tarė Imhotepas. – Nepamiršk, kad čia tavo namai.

– Tu toks geras.

Patylėjusi Henet pridūrė:

– Vanduo jau karštas ir vergai laukia tavęs. Kai išsimaudysi ir apsirengsi, nueik pas motiną. Ji prašė, kad ateitum.

– Motina? Taip, taip, žinoma...

Imhotepas atrodė sutrikęs, tačiau greitai susitvardė ir tarė:

– Žinoma! Aš ir pats ketinau ją aplankyti. Pasakyk Esai, kad tuoj ateisiu.

II

Esa, pasipuošusi savo gražiausiu klostytu rūbu, su pašaipa žvelgė į sūnų.

– Sveikas atvykęs, Imhotepai! Grįžai namo ir, kaip žinau, ne vienas.

Imhotepas įsitempė ir susigėdęs perklausė:

– Ak, tai tu jau žinai?

– Žinoma. Visi tik apie tai tik ir šneka. Girdėjau, kad mergina labai graži ir visai jaunutė.

– Jai devyniolika...e... ir ji gana išvaizdi.

Esa pašaipiai nusijuokė.

– Ką gi, žilė galvon – velnias uodegon.

– Brangioji mama, visiškai nesuprantu, ką nori pasakyti.

– Tu visuomet buvai kvailys, Imhotepai, – ramiai atsakė Esa.

Imhotepas vėl įsitempė ir plykstelėjo pykčiu. Paprastai jis labai pasitikėdavo savimi, bet motina visuomet lengvai pakirsdavo šį pasitikėjimą. Motinos akivaizdoje jis pasijusdavo menkas, o pašaipa jos beveik nereginčiose akyse visuomet siutindavo. Esa niekuomet nebuvo itin geros nuomonės apie jo protinius sugebėjimus. Nors jis pats ir labai pasitikėjo savimi, motinos požiūris visuomet žeidė jo puikybę.

– Argi taip jau neįprasta vyrui atsivesti į namus sugulovę?

– Ne, kodėl gi. Vyrai apskritai yra kvailiai.

– Nesuprantu, kas gi čia kvailo?

– Tu ką, nesupranti, kad šios merginos pasirodymas sudrums namų ramybę? Satipi ir Kait kantrybė baigsis ir jos ims kurstyti savo vyrus.

– O kaip tai susiję su vaikais? Kokią teisę jie turi prieštarauti?

– Jokios.

Imhotepas ėmė nekantriai vaikščioti pirmyn ir atgal.

– Kodėl savo namuose negaliu elgtis taip, kaip patinka? Juk išlaikau savo sūnus ir jų žmonas! Tik man jie turėtų būti dėkingi už duoną, kurią valgo! Kasdien jiems tai primenu.

– Pernelyg dažnai primeni, Imhotepai.

– Bet juk tai tiesa. Jie visi priklauso nuo manęs. Visi iki vieno.

– Ir tu manai, kad tai gerai?

– Argi blogai, kad žmogus išlaiko savo šeimą?

Esa atsiduso.

– Nepamiršk, kad jie tau dirba.

– Savaime suprantama, kad dirba. Nori, kad leisčiau jiems dykaduoniauti?

– Jie jau suaugę vyrai. Bent jau Jahmosas ir Sobekas.

– Sobekas menkai nutuokia apie prekybą ir visuomet klysta. Be to, jis akiplėša, ir aš su tuo neketinu taikstytis. Štai Jahmosas geras ir paklusnus berniukas...

– Jis jau seniai ne berniukas!

– Tačiau kartais tenka po kelis kartus aiškinti, kol jis supranta, ko noriu. Aš ir taip priverstas viskuo rūpintis ir visur spėti! Išvykęs turiu diktuoti raštininkams ir siųsti sūnums detalius nurodymus... Nei pailsiu, nei išsimiegu! O dabar, kai grįžau namo, užsitarnavęs teisę nors truputį pailsėti, manęs vėl laukia nemalonumai! Netgi tu neigi mano teisę turėti sugulovę. Juk aš normalus vyras. Tu pyksti...

– Ne, aš nepykstu, – pertraukė jį Esa. – Man bus net ir labai smagu stebėti, kas dėsis namuose. Bet kartoju – kai vėl sugalvosi išvykti į šiaurines valdas, merginą geriau pasiimk su savimi.

– Jos vieta čia, mano namuose! Ir vargas tam, kas išdrįs padaryti jai ką nors bloga.

– Ne tai svarbiausia – išdrįs ar neišdrįs. Tačiau atmink, kad lengva įkurti ugnį perdžiūvusioje ražienoje. Juk sakom: „Ten, kur moterys, gero nelauk...“

Kiek patylėjusi, Esa iš lėto pasakė:

– Nofret graži. Bet atmink: *Vyrai pameta galvą, apakinti moterų grožio, bet po akimirkos jie virsta bespalviais karneoliais...*

Ir žemu balsu pacitavo:

– „*Viskas prasideda menkniekiu, tolimu, kaip sapnas, o paskui ateina mirtis...*“

KETVIRTAS SKYRIUS

Trečias potvynio mėnuo, penkiolikta diena

Imhotepas, grėsmingai tylėdamas, klausėsi Sobeko paaiškinimų dėl medienos pardavimo. Jo veidas labai išraudo, o ties smilkiniu tvinkčiojo kraujagyslė. Sobeko nerūpestingumas tirpte tirpo. Jis tikėjosi, kad viskas baigsis gražiuoju, tačiau išvydęs, kaip tėvas vis labiau niaukiasi, ėmė mikčioti ir dvejoti.

– Taip, taip, taip, – pagaliau nekantriai pertraukė jį Imhotepas, – tu nusprendei, kad prekyboje nusimanai geriau nei aš, todėl nepaisei mano nurodymų. Kai tik manęs nėra ir negaliu visko prižiūrėti, tu visuomet taip elgiesi... – jis atsiduso. – Neįsivaizduoju, ką jūs, berniukai, darytumėte be manęs!

– Atsirado galimybė gauti didesnį pelną, – Sobekas atkakliai laikėsi savo, – todėl ir surizikavau. Negalima visuomet elgtis taip atsargiai!

– Niekuomet nebuvai atsargus, Sobekai! Pernelyg pasitiki savimi, todėl visuomet klysti.

– Ar aš kada nors turėjau galimybę pats spręsti?

– Šį kartą sprendei pats, – sausai tarė Imhotepas, – priešingai mano nurodymams...

– Nurodymams? Kodėl visuomet turiu vykdyti nurodymus? Aš jau suaugęs vyras.

Netekęs kantrybės, Imhotepas ėmė šaukti:

– Kas tave maitina, rengia? Kas galvoja apie tavo ateitį? Kas nuolat rūpinasi tavo ir jūsų visų gerove? Kai upė nuseko ir jums grėsė badas, argi aš neatsiunčiau jums iš šiaurės maisto? Jums pasisekė, kad turit tokį tėvą, kuris viskuo rūpinasi. Ir ko aš prašau mainais? Tiktai to, kad uoliai dirbtumėte, stengtumėtės ir vykdytumėte mano nurodymus...

– Žinoma, – sušuko Sobekas, – mes turime dirbti tau kaip vergai, kad galėtum savo sugulovei pirkti auksinius papuošalus!

Imhotepas įsiutęs puolė prie Sobeko.

– Akiplėša! Kaip drįsti taip kalbėti su tėvu! Saugokis, arba išvysiu tave iš namų! Galėsi eiti, kur tik akys veda!

– *Tu* irgi pasisaugok, nes aš ir pats galiu *išeiti*! Turiu planų... Gerų planų, kaip galėčiau praturtėti, jei nebūčiau varžomas tavo smulkmeniško atsargumo ir nurodymų.

– Ar jau viską pasakei? – grėsmingai paklausė Imhotepas.

Sobekas, kiek nusiraminęs, piktai sumurmėjo:

– Taip, daugiau neturiu ko pasakyti... Kol kas.

– Tuomet eik prižiūrėti galvijų. Nėra laiko dykinėti.

Sobekas skubiai apsisuko ir nužingsniavo. Kai jis ėjo pro netoliese stovinčią Nofret, moteris skersai pažvelgė į jį ir nusijuokė. Nuo to juoko Sobeko veidan plūstelėjo kraujas ir jis žengė žingsnį link jos. Nofret ramiai stovėjo ir prisimerkusi su panieka žvelgė į jį. Sobekas kažką sumurmėjo ir nuėjo savu keliu. Nofret vėl nusijuokė ir lėtai priėjo prie Imhotepo, kuris dabar kalbėjosi su Jahmosu.

– Kodėl leidai Sobekui krėsti kvailystes? – irzliai paklausė jis. – Turėjai užkirsti tam kelią! Argi iki šiol nežinojai, kad jis visiškai nenusimano apie prekybą? Kvailai tikisi, kad viskas bus tik taip, kaip jis nori.

– Tėve, tu neįsivaizduoji, kaip man sunku, – pradėjo teisintis Jahmosas. – Pats liepei sijų pardavimą patikėti Sobekui. Reikėjo leisti jam pačiam spręsti.

– Jam pačiam spręsti? Sobekas to nesugeba! Jis privalo vykdyti mano nurodymus, o tu – stebėti, kad jie būtų vykdomi.

Jahmosas paraudo.

– Aš? Argi *aš* turiu kokių nors teisių?

– Kokių teisių? Teisių, kurias aš tau suteikiau.

– Tačiau neturiu tikrų teisių. Jeigu būčiau teisėtas dalininkas...

Jis nutilo, nes priėjo Nofret. Ji žiovavo ir rankose sukiojo raudoną aguonos žiedą.

– Imhotepai, gal norėtum nueiti į paviljoną ant tvenkinio kranto? Ten vėsu ir tavęs laukia vaisiai bei Keda alus. Tikriausiai jau baigei duoti nurodymus?

– Aš greitai, Nofret... Greitai.

– Eime dabar, – tarė Nofret švelniu, sodriu balsu. – Noriu, kad eitum dabar...

Kvailokas Imhotepo veidas nušvito. Jahmosas suskubo kalbėti:

– Iš pradžių pašnekėkim. Tai labai svarbu. Noriu tavęs paprašyti...

Nusigręžusi nuo Jahmoso, Nofret kreipėsi tiesiai į Imhotepą:

– Ar negali savo namuose elgtis taip, kaip nori?

– Pakalbėsim kitą kartą, sūnau, – staiga pasakė Imhotepas Jahmosui. – Kitą kartą.

Jis išėjo su Nofret, o Jahmosas, lydėdamas juos akimis, liko stovėti portike. Iš namo pasirodė Satipi ir priėjo prie savo vyro.

– Na, – paklausė ji nekantriai, – ar kalbėjaisi su juo? Ką jis pasakė?

Jahmosas atsiduso.

– Tu tokia nekantri, Satipi. Laikas buvo ne visai... tinkamas.

– Žinoma, ką gi daugiau *gali* atsakyti! – piktai sušuko Satipi. – Tau visuomet netinkamas laikas. O iš tiesų tu paprasčiausiai *bijai* tėvo. Tu bailus kaip nukaršusi avis – tik bliauni prieš jį, o nemoki kalbėti kaip tikras vyras! Ar prisimeni, ką man žadėjai? „Paprašysiu tėvo, vos tik jis atvyks.“ Ir kas iš to išėjo... *Aš* už tave daug vyriškesnė!

Satipi nutilo, bet tik atsikvėpti. Jahmosas, nutaikęs progą, švelniai įsiterpė:

– Tu klysti, Satipi. Aš pradėjau kalbėti, tačiau mus pertraukė.

– Pertraukė? Kas?

– Nofret.

– Nofret?! Ta moteris?! Tėvas neturi leisti sugulovei trukdyti, kai jis su vyriausiuoju sūnumi šneka apie reikalus. Moterims nedera kištis į vyrų reikalus.

Jahmosas, matyt, taip pat norėtų, kad ir Satipi laikytųsi principo, kurį taip ryžtingai gynė, tačiau jis nespėjo nė prasižioti. Žmona kalbėjo toliau:

– Tavo tėvas turėjo iš karto jai tai paaiškinti.

– Mano tėvas, – sausai pasakė Jahmosas, – neparodė nė menkiausio nepasitenkinimo.

– Kokia gėda! – pareiškė Satipi. – Jis visiškai pametė galvą dėl tos Nofret. Leidžia jai kalbėti ir daryti viską, ką tik nori.

– Ji labai graži... – susimąstęs tarė Jahmosas.

Satipi ėmė purkštauti.

– Taip, ji gana išvaizdi. Tačiau blogai išauklėta. Su mumis ji elgiasi labai nemandagiai ir nesuka dėl to sau galvos.

– Gal ir *tu* su ja nemandagi?

– Aš – mandagumo įsikūnijimas. Mes su Kait rodome jai deramą pagarbą. Šiaip ar taip, ji neturi pagrindo skųstis tėvui. Išmuš ir mūsų valanda.

Jahmosas įdėmiai pažvelgė į ją.

– Ką reiškia „jūsų valanda"?

Satipi garsiai nusijuokė.

– Tai moterų reikalas – tu to nesuprasi. Mes turime savo būdus ir savo ginklus, todėl Nofret tegul geriau jau pažaboja savo įžūlumą. Pagaliau juk moteris praleidžia visą savo gyvenimą moteriškoje namo pusėje, tarp kitų moterų.

Jos balse skambėjo grasinimas.

– Tėvas ne visuomet bus čia... – pridūrė ji. – Jis vėl išvyks į šiaurines valdas. Štai tada ir pažiūrėsim.

– Satipi...

Garsiai ir linksmai nusijuokusi, ji grįžo į namą.

II

Prie tvenkinio lakstė žaidžiantys vaikai. Du gražūs Jahmoso berniukai buvo labiau panašūs į Satipi, nei į tėvą. Ten buvo ir trys Sobeko vaikai. Jauniausioji mažylė buvo ką tik pradėjusi vaikščioti. Su kitais bėgiojo graži, bet liūdna keturmetė Teti. Vaikai juokėsi ir šūkavo, mėtė kamuolius, retkarčiais susipykdavo ir tuomet po visą kiemą skardėdavo verianti vaikiška rauda.

Sėdėdamas šalia Nofret ir gurkšnodamas alų, Imhotepas sumurmėjo:

– Vaikams labai patinka žaisti prie vandens. Kiek pamenu, taip visuomet buvo. Bet, prisiekiu Hator [9], jie taip triukšmauja!

---

[9] dangaus deivė, – *vert. past.*

Nofret skubiai atsakė:

– Taip, o galėtų čia būti taip ramu... Kodėl neliepi jiems eiti kur nors kitur, kol esi čia? Pagaliau reikia gerbti namų šeimininką ir leisti pailsėti, kai jis to nori. Argi ne taip?

– Aš... na... – Imhotepas dvejojo. Ši mintis jam buvo nauja, tačiau maloni. – Tiesą sakant, man jie netrukdo. – Abejodamas užbaigė jis ir netvirtu balsu pridūrė: – Jie pripratę čia žaisti kada tik nori.

– Kai esi išvykęs – savaime suprantama, – greitai sutiko Nofret. – Bet, mano manymu, jie turėtų elgtis su tavimi pagarbiau. Juk tiek daug dirbi dėl šeimos. Esi pernelyg švelnus ir geraširdis.

Imhotepas atsiduso.

– Aš pats dėl to kaltas. Niekuomet nereikalavau ypatingos pagarbos.

– Todėl tos moterys, tavo marčios, ir naudojasi tavo gerumu. Jos turi suprasti, kad kai ateini pailsėti, čia turi būti tyla ir ramybė. Eisiu ir pasakysiu Kait, kad išsivestų savo ir kitus vaikus. Tuomet tau čia bus ramu ir malonu.

– Tu tokia švelni ir rūpestinga, Nofret. Visuomet rūpiniesi, kad man būtų gera.

– Jei gera tau, gera ir man, – sumurmėjo Nofret.

Ji atsistojo ir nuėjo prie Kait. Moteris klūpojo prie vandens, padėdama savo jauniausiam gana išlepusiam berniukui plukdyti žaislinį laivelį.

– Veskis iš čia vaikus, Kait, – griežtai pasakė Nofret.

Kait klausiamai pažvelgė į ją.

– Vestis iš čia vaikus? Ką nori tuo pasakyti? Jie visuomet čia žaidžia.

– Tačiau ne šiandien. Imhotepui reikia ramybės. Tavo vaikai labai jau triukšmauja.

Apskritą Kait veidą išmušė raudonis.

– Nekalbėk niekų, Nofret! Imhotepas mėgsta žiūrėti, kaip čia žaidžia jo sūnų vaikai. Jis pats taip sakė.

– Bet ne šiandien, – tarė Nofret. – Mane jis atsiuntė pasakyti, kad nusivestum visus tuos triukšmadarius į namą. Jis nori pabūti tyloje... su manimi.

– Su *tavimi*...

Kait nebaigė sakyti. Ji atsistojo ir nuėjo prie paviljono, kur pusiau gulomis sėdėjo Imhotepas, o Nofret nusekė paskui ją. Kait ėmė kalbėti be užuolankų.

– Tavo sugulovė sako, kad turiu iš čia vestis vaikus. Kodėl? Ką blogo jie daro? Dėl ko juos išvarai?

– Todėl, kad to nori šeimininkas. Argi to nepakanka? – švelniai pasakė Nofret.

– Būtent, – irzliai pritarė Imhotepas. – Kodėl turėčiau *aiškinti*? Pagaliau kam priklauso šie namai?

– Spėju, kad to nori ji. – Kait atsigręžusi nužvelgė Nofret.

– Nofret rūpinasi, kad man būtų gera, – pasakė Imhotepas. – Šiuose namuose tai daugiau niekam nerūpi, nebent dar vargšei Henet.

– Vadinasi, vaikai daugiau negali čia žaisti?

– Kai ateinu čia pailsėti – ne.

– Kodėl leidi šiai moteriai, – staiga pratrūko pykčiu Kait, – nuteikti tave prieš savo kūną ir kraują, prieš savo šeimą? Kodėl ji keičia seniai nusistovėjusią namų tvarką?

Imhotepas pajuto, kad reikia apginti savo teises, ir ėmė šaukti:

– Tai *aš* nustatau tvarką, o ne tu! Jūs visą laiką tvarkotės kaip tik patinka. O kai grįžtu aš, šių namų šeimininkas, niekas nepaiso mano norų. Leisk priminti, kad čia šeimininkas esu aš! Nuolat jumis rūpinuosi ir dirbu jūsų gerovei. O kur dėkingumas? Ar bent kas nors paiso mano norų? Ne! Iš pradžių Sobekas įžūliai kalbėjo, o dabar ir tu, Kait, bandai

mane įbauginti. Kodėl turėčiau jus visus išlaikyti? Pasisaugok, arba liausiuos tave maitinti. Sobekas grasina, kad išeis. Tegul sau eina ir pasiima tave su vaikais.

Akimirkai Kait sustingo. Jos apskritas veidas tarytum suakmenėjo.

– Nuvesiu vaikus namo...

Žengusi keletą žingsnių, ji stabtelėjo prie Nofret.

– Tai tavo darbas, Nofret, – tyliai tarė Kait. – Aš to nepamiršiu. Tikrai nepamiršiu...

PENKTAS SKYRIUS

Ketvirtas potvynio mėnuo, penkta diena

Atlikęs kapvietės žyniui priklausančias apeigas, Imhotepas su pasitenkinimu atsiduso. Jis viską atliko iki menkiausių smulkmenų, nes buvo labai sąžiningas žmogus. Imhotepas išliejo aukojamą vyną, sudegino smilkalus ir atliko įprastą maisto bei gėrimų aukojimą.

Šalia aukojimo patalpos esančiame vėsiame kambaryje jo laukė Horis. Imhotepas vėl tapo žemvaldžiu ir užsiėmė savo reikalais. Abu vyrai aptarė prekybos reikalus, vyraujančias kainas ir pajamas, gautas iš pasėlių, galvijų bei medienos.

Maždaug po pusvalandžio Imhotepas patenkintas linktelėjo galva.

– Puikiai nusimanai apie prekybą, Hori, – pasakė jis.

– Taip ir turi būti, Imhotepai, – nusišypsojo Horis. – Ne veltui jau daugelį metų tvarkau tavo reikalus.

– Ir ištikimai man tarnauji. Todėl dabar noriu su tavim pasitarti dėl Ipio. Jis skundžiasi, kad vis dar priklauso nuo kitų.

– Ipis dar labai jaunas.

– Tačiau jau parodė neeilinius sugebėjimus. Jis mano, kad broliai ne visuomet elgiasi teisingai. Sobekas labai šiurkštus ir valdingas, o Jahmosas pernelyg atsargus ir baikštus. Tas jaunuolis karšto būdo, nemėgsta, kai jam įsakinėja. Be to, Ipis sako, kad tik aš, jo tėvas, turiu teisę įsakinėti.

– Teisingai, – pritarė Horis. – Man regis, Imhotepai, kad būtent dėl to tavo ūkyje ir kyla tiek daug sunkumų. Ar galiu kalbėti atvirai?

– Žinoma, brangusis Hori. Tavo žodžiai visuomet protingi ir gerai apgalvoti.

– Tuomet štai ką tau pasakysiu. Kai išvyksti, turėtum čia palikti savo įgaliotą žmogų.

– Aš patikiu savo reikalus tau ir Jahmosui...

– Žinau, kad tau išvykus turime teisę veikti šeimininko vardu, tačiau to nepakanka. Kodėl gi tau vieno iš savo sūnų nepadarius dalininku, raštiškai patvirtinant šią teisę tvarkyti visus reikalus?

Imhotepas susirūpinęs vaikščiojo pirmyn ir atgal.

– Kurį iš mano sūnų pasiūlytum? Sobekas sugeba įsakinėti, bet nemoka paklusti. Aš negaliu juo pasitikėti. Sobekas nėra geras sūnus.

– Aš galvoju apie Jahmosą. Jis vyriausias tavo sūnus – geras bei romus žmogus. Be to, atsidavęs tau.

– Taip, jis gero būdo, tačiau pernelyg nedrąsus ir nuolaidus, su visais sutinka. Jeigu tik Ipis būtų vyresnis...

– Pavojinga suteikti valdžią pernelyg jaunam žmogui, – greitai pasakė Horis.

– Taip, tai tiesa. Gerai, Hori, aš apmąstysiu, ką tu pasakei. Jahmosas tikrai geras sūnus... ir paklusnus...

– Tikuosi, kad būsi išmintingas, – švelniai, tačiau primygtinai ištarė Horis.

Imhotepas įdėmiai pažvelgė į jį.

– Ką turi omenyje, Hori?

– Aš jau sakiau, jog pavojinga suteikti valdžią pernelyg jaunam žmogui, – neskubėdamas pakartojo Horis. – Tačiau lygiai taip pat pavojinga suteikti ją per vėlai.

– Nori pasakyti, kad žmogus pripranta vykdyti įsakymus ir nesugeba jų duoti? Na, gal tu ir teisus.

Imhotepas atsiduso.

– Sunku vadovauti šeimai, bet nieko nėra sunkiau, kaip valdyti moteris. Satipi tiesiog nesutramdoma, o Kait dažnai paniurusi. Tačiau aš joms jau leidau suprasti, kad su Nofret turi elgtis pagarbiai. Galima sakyti, kad...

Jis nutilo. Siauru takeliu link jų bėgo uždusęs vergas.

– Kas atsitiko?

– Šeimininke, atplaukė laivas. Raštininkas, vardu Kamenis, atvežė naujienų iš Memfio.

Imhotepas susinervinęs pakilo.

– Vėl nemalonumai! – sušuko jis. – Tai taip akivaizdu, kaip kad Ra plaukia dangumi! Vėl laukia nemalonumai! Jeigu tik aš nepasirūpinu, viskas būna blogai.

Kaukšėdamas sandalais, jis nuskubėjo takeliu, o Horis ir toliau sėdėjo, lydėdamas jį akimis. Vyriškis atrodė susirūpinęs ir neramus.

II

Renisenb be tikslo vaikštinėjo Nilo pakrante. Staiga ji išgirdo šūksnius ir išvydo žmones, bėgančius link prieplaukos. Jaunoji moteris pasileido bėgti paskui. Prie kranto artėjančioje valtyje stovėjo jaunuolis, ir akimirką, kai pamatė ryškios saulės šviesos nutviekstą jo siluetą, Renisenb širdis apmirė. Į galvą šovė beprotiška, fantastiška mintis. „Tai Kėjus, – pagalvojo ji. – Kėjus grįžo iš mirusiųjų pasaulio.“

Ir čia pat nusijuokė iš savęs už tokį fantazavimą. Prisiminimuose ji visuomet matė Kėjų, plaukiantį Nilu, o šis jaunuolis buvo beveik tokio pat sudėjimo, kaip ir Kėjus. Štai todėl jai ir šovė tokia neįtikėtina mintis. Šis vyriškis buvo jaunesnis už Kėjų, grakščių judesių ir linksmo veido.

Tai buvo raštininkas, vardu Kamenis, atvykęs iš šiaurinių Imhotepo valdų. Vieną vergą pasiuntė pakviesti šeimininką, o Kamenį nuvedė į namus pavaišinti. Greitai pasirodė Imhotepas ir jie ilgai kalbėjosi.

Apie ką buvo šnekama, moterys sužinojo iš Henet, kuri visas naujienas išgirsdavo pirmoji. Renisenb niekaip negalėjo suprasti, kaip jai tai pavyksta. Kaip paaiškėjo, Kamenis buvo Imhotepo pusbrolio sūnus ir tarnavo pas jį raštininku. Jaunuolis išsiaiškino apgavystę – sąskaitų klastotę. Reikalas, į kurį buvo įsivėlę nuosavybės valdytojai, atrodė sudėtingas ir painus, todėl jis nusprendė pats atvykti ir viską pranešti šeimininkui.

Renisenb šia istorija nesidomėjo. „Kamenis protingas, jei atskleidė visa tai.Tėvas bus juo patenkintas“, – pamanė ji.

Tačiau Kamenio praneštos naujienos pakeitė visus Imhotepo planus – jis ėmė skubiai ruoštis išvykti. Imhotepas norėjo dar porą mėnesių pabūti namuose, bet dabar nusprendė kuo greičiau vykti į šiaurę. Todėl buvo sukviesti visi namo gyventojai ir apipilti gausybe nurodymų bei patarimų. Reikia atlikti tą ir aną, Jahmosas jokiais būdais neturi daryti to ir ano, o Sobekas privalo būti nuosaikus.

„Visa tai labai gerai pažįstama“, – pagalvojo Renisenb. Jahmosas atidžiai klausėsi tėvo, Sobekas sėdėjo paniuręs, o Horis kaip visuomet ramus ir dalykiškas. Ipio reikalavimus bei įkyrius prašymus tėvas atmetė daug ryžtingiau nei paprastai.

– Tu dar per jaunas, kad galėtum vadovauti. Klausyk Jahmoso. Jis žino mano norus ir įsakymus. – Imhotepas už-

dėjo ranką ant vyriausiojo sūnaus peties. – Aš pasitikiu tavimi, Jahmosai. Kai grįšiu namo, vėl pakalbėsime apie tavo tapimą dalininku.

Jahmosas patenkintas išraudo ir dar labiau pasitempė.

– Tik žiūrėk, kad man išvykus viskas čia būtų gerai, – tęsė Imhotepas. – Pasirūpink, kad su mano sugulove būtų elgiamasi pagarbiai. Tu už ją atsakai. Stebėk moterų elgesį. Žiūrėk, kad Satipi prikąstų liežuvį, o Sobekas kaip reikiant pamokytų Kait. Renisenb taip pat turi būti mandagi su Nofret. Be to, aš nepakęsiu, kad kas nors blogai elgtųsi su mūsų gerąja Henet. Žinau, kad moterys jos nemėgsta. Tačiau su mumis ji gyvena jau seniai ir mano turinti teisę sakyti tai, kas kai kam gali ir nepatikti. Ji, žinoma, nėra nei graži, nei protinga, tačiau atsidavusi mums, ir, atminkite, visuomet gina mano interesus. Nepakęsiu, kad ją kas nors niekintų ir įžeidinėtų.

– Viskas bus padaryta, kaip tu nori, – pasakė Jahmosas. – Tačiau kartais Henet per daug mala liežuviu.

– Na, ir kas! Visos moterys taip daro. Henet pliauškia ne daugiau, kaip kitos. O Kamenis liks čia. Mes galime išlaikyti dar vieną raštininką. Jis padės Horiui. O dėl tos žemės, kurią išnuomojome moteriai, vardu Jaji...

Imhotepas leidosi į smulkmenas. Kai pagaliau viskas buvo paruošta išvykimui, jį apėmė abejonės, todėl nusivedė Nofret į šalį ir paklausė:

– Nofret, ar nori čia likti? Gal būtų geriau, jei vyktum kartu su manimi?

Nofret papurtė galvą ir nusišypsojo.

– Tu juk greit grįši, – pasakė ji.

– Po trijų ar keturių mėnesių.

– Tai greitai. Man čia bus gerai.

– Liepiau Jahmosui ir kitiems sūnums pildyti kiekvieną tavo norą, – jaudindamasis tarė Imhotepas. – Jeigu būsi nors kuo nepatenkinta, mano rūstybė kris ant jų galvų!

– Esu tikra, Imhotepai, kad jie darys, kaip liepei, – Nofret nutilo. – Kuo iš čia esančių galėčiau visiškai pasitikėti? Turiu omenyje ne šeimos narius.

– Horis. Mano gerasis Horis. Jis – dešinioji mano ranka, protingas ir įžvalgus žmogus.

– Tačiau jis ir Jahmosas – kaip broliai, – lėtai ištarė Nofret. – Galbūt...

– Tuomet Kamenis. Jis taip pat raštininkas. Įsakysiu, kad tarnautų tau. Jeigu būsi kuo nors nepatenkinta, jis užrašys tavo žodžius ir atsiųs man.

– Puiki mintis, – linktelėjo Nofret. – Kamenis atvyko iš šiaurinių žemių ir pažįsta mano tėvą. Tavo šeima negalės jo paveikti.

– Ir Henet! – sušuko Imhotepas. – Dar yra Henet.

– Taip, – susimąsčiusi tarė Nofret. – Dar yra Henet. Gal pasikalbėtum su ja dabar, man girdint?

– Gerai sugalvojai.

Vos tik pakviesta, Henet atskubėjo su vergišku uolumu. Ji ėmė rypauti gailėdama, kad Imhotepui reikia išvykti, tačiau greitai buvo nutraukta.

– Taip, taip, mano geroji Henet, tačiau to neišvengsi. Aš iš tų žmonių, kurie retai kada gali pailsėti. Turiu nuolat dirbti dėl savo šeimos, nors ji to beveik nevertina. O dabar noriu labai rimtai su tavimi pasikalbėti. Žinau, kad esi ištikima ir atsidavusi man. Todėl galiu visiškai tavimi pasitikėti. Saugok Nofret – ji man labai brangi.

– Kas brangu tau, šeimininke, tas brangu ir man, – karštai pareiškė Henet.

– Labai gerai. Vadinasi, visa širdimi būsi atsidavusi Nofret?

Henet atsigręžė į Nofret, kuri prisimerkusi ją stebėjo.

– Tu labai graži, Nofret, – pasakė ji, – štai kas negerai. Dėl to tau visi pavydi. Tačiau *aš* prižiūrėsiu tave ir pranešiu, ką jie kalba ar rezga. Gali manimi pasikliauti!

Abiejų moterų akys susitiko.

– Gali manimi pasikliauti, – pakartojo Henet.

Nofret lūpas iškreipė keista šypsena.

– Taip, – pasakė ji. – Tikiu tavimi, Henet. Manau, kad galiu tavimi pasitikėti.

Imhotepas garsiai krenkštelėjo.

– Vadinasi, sutarėm. Viskas gerai. Aš kaip niekas kitas sugebu tvarkyti reikalus.

Staiga iš kažkur pasigirdo kikenimas. Imhotepas atsigręžė ir prie įėjimo į kambarį išvydo savo motiną. Ji stovėjo pasirėmusi lazda ir dėl to atrodė dar labiau išdžiūvusi bei klastingesnė.

– Koks nuostabus mano sūnus! – pastebėjo ji.

– Negaliu gaišti... Dar reikia kai ką pasakyti Horiui... – burbtelėjo Imhotepas ir išėjo iš kambario, net nepažvelgęs motinai į akis.

Esa įsakmiai linktelėjo Henet, ir ši paklusniai išsmuko iš kambario. Nofret atsistojo. Abi moterys žiūrėjo viena į kitą.

– Taigi mano sūnus palieka tave čia? – paklausė Esa. – Patariu tau vykti kartu, Nofret.

– Jis nori, kad likčiau čia.

Nofret balsas skambėjo švelniai ir nuolankiai. Esa veriančiai nusijuokė.

– Būtų geriau, jei norėtum išvykti! Niekaip negaliu suprasti, kodėl to nenori. Kas tave čia laiko? Gyvenai mieste, tikriausiai daug keliavai. Kodėl pasirinkai nuobodų gyvenimą čia, tarp žmonių, kurie – pasakysiu atvirai – nemėgsta, netgi nekenčia tavęs?

– Ir jūs manęs nekenčiate?

– Ne, – papurtė galvą Esa, – nejaučiu tau neapykantos. Aš jau sena, ir nors mano regėjimas silpnas, vis dar galiu įžiūrėti tavo grožį ir juo gėrėtis. Tu esi graži, Nofret, ir man

malonu į tave žiūrėti. Todėl ir nelinkiu tau blogo. Paklausyk manęs ir vyk į šiaurę su mano sūnumi.

– Jis nori, kad likčiau čia, – pakartojo Nofret.

Dabar jos nuolankiame balse girdėjosi pašaipa.

– Tu pasilieki čia su kažkokiu tikslu, – griežtai pasakė Esa. – Įdomu, su kokiu? Ką gi, žinokis. Tačiau būk atsargi ir elkis protingai. Ir niekuo nepasitikėk.

Staiga ji apsisuko ir išėjo. Nofret dar ilgai stovėjo nejudėdama. Labai lėtai jos lūpas iškreipė plati ir klastinga šypsena.

ŠEŠTAS SKYRIUS

Pirmas žiemos mėnuo, ketvirta diena

Renisenb įprato beveik kiekvieną dieną kopti į uolas, kur buvo kapvietė. Kartais ji ten užtikdavo Jahmosą ir Horį, retkarčiais tik Horį, o kartais ten visai nieko nebūdavo. Tačiau ten Renisenb visuomet patirdavo keistą palengvėjimo, ramybės ir beveik išsivadavimo jausmą. Labiausiai ji džiaugdavosi, kai ten būdavo vienas Horis. Renisenb patiko jo rimtumas ir tai, kad jis niekada nieko neklausinėja. Ji sėsdavosi šešėlyje, prie įėjimo į olą, ir, apsikabinusi rankomis kelius, žvelgdavo į žalią pasėlių juostą, ten, kur spindėjo blyškiai mėlyni, o tolumoje gelsvai rudi bei šviesiai rausvi Nilo vandenys.

Pirmą kartą ji užkopė ten prieš kelis mėnesius, kai ją staiga apėmė nenugalimas noras pabėgti nuo namuose triukšmaujančių moterų draugijos. Norėjosi ramybės ir draugo, o čia ji tai ir rado. Noras pabėgti ir vėliau išliko, nors jau ne vien dėl pasibjaurėjimo namuose tvyrančia įtampa. Ji jautė, kad turi įvykti kažkas baisaus.

– Aš bijau... – vieną kartą pasakė ji Horiui.

– Ko bijai, Renisenb? – Horis tiriamai pažvelgė į ją.

Renisenb akimirką mąstė, o paskui lėtai prašneko:

– Pameni, kartą kalbėjai apie du blogius – vieną, kuris ateina iš išorės, ir kitą, kuris kyla iš vidaus.

– Taip, prisimenu.

– O po to kalbėjai apie ligas, kurios užpuola javus. Aš pagalvojau, kad tas pat atsitinka ir *žmonėms*.

Horis linktelėjo.

– Vadinasi, tu supratai... Taip, tu teisi, Renisenb.

Staiga Renisenb tarė:

– Būtent tai dabar ir vyksta mūsų namuose.Ten ima viešpatauti blogis. Ir aš žinau, kas jį atnešė. Nofret.

– Tu taip manai? – paklausė Horis.

– Taip, taip, – karštai kalbėjo Renisenb. – Žinau, ką šneku. Paklausyk, Hori. Kai atėjau pas tave ir sakiau, kad namuose viskas liko po senovei, netgi barniai tarp Satipi ir Kait, tai buvo tiesa. Tačiau tie barniai, Hori, nebuvo *tikri*. Joms *patiko* pyktis tiesiog iš neturėjimo ką veikti, bet nė viena iš jų kitai nejautė priešiškumo! Tačiau dabar viskas pasikeitė. Dabar jos ne šiaip sau barasi, bet iš tikrųjų stengiasi *įskaudinti* viena kitą, ir, pamačiusios, kad tikslas pasiektas, nuoširdžiai džiaugiasi! Tai baisu, Hori, baisu! Vakar Satipi taip įširdo, kad Kait į ranką įsmeigė ilgą auksinį smeigtuką, o prieš dvi tris dienas Kait numetė sunkų prikaistuvį su verdančiais riebalais Satipi ant kojos. Visur vyksta tas pat. Satipi visą vakarą plūsta Jahmosą taip garsiai, kad girdi visi namai. Jahmosas atrodo visai nuvargęs ir užguitas. Sobekas vaikšto į kaimą, linksminasi su moterimis, o girtas grįžęs namo, šūkauja ir giriasi, koks jis protingas!

– Taip, tai tiesa. Aš žinau, – nenorom sutiko Horis. – Bet kodėl kaltini Nofret?

– Todėl, kad tai jos darbas! Ji šnibžteli kokią nors smulkmeną tai vienam, tai kitam, ir nuo to viskas prasideda. Ji man primena lazdą, kuria ragina galvijus. Nofret gudri ir žino, *ką* kalbėti. Kartais man atrodo, jog jai pasakinėja Henet...

– Taip, – susimąstęs tarė Horis. – Visko gali būti.

Renisenb sudrebėjo.

– Aš nemėgstu Henet. Negaliu pakęsti, kaip ji sėlindama vaikšto po namus. Henet tvirtina, kad mums atsidavusi visa širdimi, tačiau niekam to nereikia. Kaip mano motina *galėjo* ją čia atsivežti ir taip mylėti?

– Apie tai žinome tik iš pačios Henet, – sausai atsakė Horis.

– Ir kodėl Henet taip pamėgo Nofret, kad vaikšto paskui ją, pataikauja ir kažką nuolat šnabžda į ausį? O, Hori, kad tu žinotum, kaip aš *bijau*! Nekenčiu Nofret! Norėčiau, kad ji kuo greičiau išvyktų. Ji graži, bet žiauri ir *bloga*!

– Tu dar tokia vaikiška, Renisenb, – tarė Horis ir tyliai pridūrė: – Nofret ateina čia.

Renisenb pasuko galvą. Jie abu išvydo, kaip stačiu uolos takeliu lėtai kyla Nofret. Ji šypsojosi ir kažką niūniavo sau po nosim. Pasiekusi tą vietą, kur jie stovėjo, moteris apsižvalgė ir nusišypsojo. Jos veide spindėjo klastingas smalsumas.

– Tai štai kur tu kasdien išsprunki, Renisenb.

Renisenb piktai pasižiūrėjo į ją, bet nieko neatsakė. Ji jautėsi bejėgė ir nugalėta, kaip vaikas, kurio slaptą prieglobstį aptiko priešas. Nofret vėl apsidairė.

– Tai ir yra garsioji kapvietė?

– Visiškai teisingai, Nofret, – atsakė Horis.

Ji pažvelgė į Horį, o lūpas vėl iškreipė šypsena.

– Neabejoju, kad tau ji pelninga, Hori. Juk tu, kaip girdėjau, gerai išmanai verslą, ar ne?

Jos balse girdėjosi pikta pašaipa, tačiau Horis liko abejingas. Jis, kaip ir prieš tai, ramiai šypsojosi.

– Ji mums visiems pelninga... Mirtis visuomet pelninga...

Apžvelgusi aukojimo stalus, įėjimą į kapą ir netikras duris, Nofret sudrebėjo.

– Aš nekenčiu mirties! – veriančiu balsu sušuko ji.

– Be reikalo, – ramiai pasakė Horis. – Mirtis – svarbiausias turtų šaltinis Egipte. Ji nupirko papuošalus, kuriuos nešioji, Nofret. Mirtis maitina ir rengia tave!

Ji nenuleido akių nuo Horio.

– Ką nori pasakyti?

– Noriu pasakyti, kad Imhotepas *yra* Ka žynys. Visos jo žemės, galvijai, miškai, linų ir miežių laukai dovanoti už tai, kad tarnauja velionio sielai.

Jis patylėjo, o po to susimąstęs tęsė:

– Keisti mes žmonės – egiptiečiai. Mylime gyvenimą ir todėl labai anksti pradedame ruoštis mirčiai. Štai kur plaukia Egipto turtai – į piramides, į kapvietes, į kapviečių aukas žyniams.

Nofret piktai sušuko:

– Liaukis kalbėti apie mirtį, Hori! Man tai nepatinka!

– Todėl, kad esi tikra egiptietė ir myli gyvenimą... Todėl, kad... ir tu kartais jauti kažkur šalia mirties šešėlį...

– *Liaukis*!

Iš įtūžio Nofret vos nepuolė Horio. Tačiau ji greitai susitvardė, gūžtelėjo pečiais, nusisuko ir ėmė leistis takeliu žemyn.

Renisenb patenkinta atsiduso.

– Džiaugiuosi, kad ji nuėjo, – su vaikišku atvirumu pasakė ji. – Tu ją išgąsdinai, Hori.

– Taip... Ar tu irgi išsigandai, Renisenb?

– Ne... – abejodama tarė Renisenb. – Viskas, ką pasakei – tiesa, tik aš kažkodėl niekada apie tai nesusimąstydavau. Mano tėvas yra kapvietės žynys.

– Visas Egiptas apsėstas minties apie mirtį! – netikėtai su kartėliu pasakė Horis. – Ar žinai, kodėl, Renisenb? Todėl, kad mes tikime tik tuo, ką matome, bet nesugebame įsivaizduoti kitokio gyvenimo po mirties. Anapus tikimės tik tokio gyvenimo, kokį pažįstame. Iš tikrųjų mes netikime dievą.

Renisenb su nuostaba spoksojo į jį.

– Ką tu kalbi, Hori? Juk mes turime *daug* dievų, tiek daug, kad negalėčiau jų visų ir išvardinti. Dar vakar vakare kalbėjome, kam koks dievas labiausiai patinka. Sobekui patinka Sekmet[10], o Kait visuomet meldžiasi Meškent[11]. Kamenis, kaip raštininkas, renkasi Totą[12]. Satipi labiausiai patinka dievas Horas[13] su sakalo galva ir mūsų vietinė deivė Mersir[14]. Jahmosas teigia, kad reikia garbinti Ptachą, nes jis viską sukūrė. Aš labiausiai mėgstu Izidę[15], o Henet tvirtina, kad visų geriausias mūsų vietinis dievas Amonas-Ra[16]. Ji sako, kad žyniai pranašauja Amoną vieną dieną tapsiantį galingiausiu dievu Egipte, todėl ji jau dabar jam aukoja. Be to, dar yra Ra, saulės dievas, ir Ozyris, prieš kurį sveriamos mirusiųjų širdys.

Pritrūkusi oro, Renisenb nutilo. Horis šypsojosi.

– Renisenb, koks yra skirtumas tarp dievo ir žmogaus?

Jaunoji moteris vėl nustebusi pažvelgė į jį.

– Dievai... jie moka daryti stebuklus!

---

[10] Karo ir deginančios saulės deivė, – *vert. past.*

[11] Gimimo deivė, – *vert. past.*

[12] Mėnulio dievas, raštininkų globėjas, mirusiųjų padėjėjas, – *vert. past.*

[13] Medžioklės dievas, karališkos valdžios simbolis, – *vert. past.*

[14] Deivė, sauganti kapus ir mirusiųjų ramybę, – *vert. past.*

[15] Gyvybės ir sveikatos, vandens ir vėjo deivė; derlingumo ir motinystės globėja, – *vert. past.*

[16] Saulės dievas, kurio kultas kilo Tėbuose, – *vert. past.*

– Ir tai viskas?

– Nesuprantu, ką nori pasakyti, Hori.

– Tau dievai tėra vyrai ar moterys, sugebantys daryti tai, ko nesugeba paprasti žmonės.

– Kaip keistai kalbi! Nesuprantu tavęs.

Renisenb sumišusi žvelgė į Horį, o kai nukreipė akis į slėnį, jos dėmesį patraukė kažkas kita.

– Žiūrėk! Nofret kalbasi su Sobeku. Ji juokiasi! – sušuko Renisenb ir staiga aiktelėjo. Jai pasirodė, kad Sobekas nori merginai suduoti. – Nofret nuėjo link namų, o jis lipa čionai.

Sobekas atrodė niūrus kaip audros debesis.

– Kad krokodilas surytų šią moterį! – sušuko jis. – Pasirinkęs tokią sugulovę, tėvas pasielgė dar kvailiau, nei paprastai.

– Ką ji tau pasakė? – smalsiai paklausė Horis.

– Ji kaip visuomet mane įžeidinėjo! Klausė, ar tėvas man ir šį kartą pavedė prekiauti mediena. Jos liežuvis gelia kaip gyvatė. Su malonumu tą Nofret nužudyčiau.

Sobekas vaikštinėjo po aikštelę, paskui, pakėlęs akmenį, metė jį žemyn, į slėnį. Atrodo, kad jam patiko klausytis, kaip akmuo trankosi į uolas. Paskui jis ėmė kelti didesnį akmenį, tačiau atšoko, nes po akmeniu susisukusi gyvatė pakėlė galvą. Ji šnypšdama pakilo, ir Renisenb pamatė, kad tai kobra. Pačiupęs sunkią lazdą, Sobekas kaip pašėlęs puolė gyvatę. Jau pirmas taiklus smūgis ją sutraiškė, tačiau vyriškis, atmetęs galvą, vis tiek daužė ir kažką murmėjo sau po nosimi. Jo akys blizgėjo.

– Liaukis, Sobekai, liaukis! Ji jau negyva! – sušuko Renisenb.

Sobekas numetė lazdą ir nusijuokė.

– Pasaulyje dar viena nuodinga gyvate mažiau.

Ir vėl nusijuokė. Sobeko nuotaika pasitaisė ir jis nužingsniavo takeliu žemyn.

– Man regis, Sobekui *patinka* žudyti, – tyliai tarė Renisenb.

– Taip.

Jis tai pasakė visai ramiai, tarsi pripažindamas žinomą faktą. Renisenb atsisuko ir pažvelgė į jį.

– Gyvatės pavojingos, – tarė ji, – tačiau kokia graži buvo ši kobra...

Ji negalėjo atitraukti žvilgsnio nuo sumaitotos gyvatės. Kažkodėl jai suspaudė širdį. Horis svajingai tarė:

– Pamenu, kai dar buvome maži vaikai, Sobekas užpuolė Jahmosą. Jis buvo metais vyresnis, tačiau Sobekas – stambesnis ir stipresnis. Sobekas akmeniu daužė Jahmosui galvą. Atbėgo tavo motina ir juos išskyrė. Prisimenu, kaip ji stovėjo ir žiūrėjo į Jahmosą, kaip sušuko: „Daugiau nedaryk to, Sobekai, tai pavojinga! Sakau tau, tai *pavojinga*!“ – jis patylėjo ir vėl tęsė: – Ji buvo labai graži... Tai supratau dar vaikystėje. Tu panaši į ją, Renisenb.

– Iš tiesų?

Renisenb buvo malonu tai girdėti. Po kurio laiko ji paklausė:

– Ar Jahmosas buvo sunkiai sužeistas?

– Ne, ne taip sunkiai, kaip iš pradžių atrodė. Kitą dieną Sobekas labai susirgo. Galbūt apsinuodijo maistu, tačiau tavo motina sakė, kad tai nuo įniršio ir kaitrios saulės. Tada buvo pats vidurvasaris.

– Sobekas baisiai bjaurus, – susimąsčiusi tarė Renisenb.

Ji vėl pažvelgė į negyvą gyvatę, sudrebėjo ir nusigręžė.

II

Kai Renisenb grįžo namo, prieangyje su papiruso ritiniu rankose rado sėdintį Kamenį. Jaunuolis dainavo, ir ji akimirkai stabtelėjo paklausyti žodžių.

Keliausiu į Memfį ir eisiu pas Ptachą.
Melsiu aš jo mylimosios šiąnakt.
Upė kaip vynas! Ptachas – jos nendrės,
Sekmet – jos lotosas, Jarit[17] *– jos pumpuras,*
Nefert[18] *– jos žiedas.*
Melsiu aš Ptacho mylimosios šiąnakt.
Pirmieji saulės spinduliai atskleis jos grožį.
Memfis kaip meilės vaisių indas,
pastatytas priešais ją...

Jis pakėlė akis ir nusišypsojo Renisenb.
– Ar tau patinka mano daina, Renisenb?
– Kas tai?
– Meilės daina iš Memfio.
Nenuleisdamas nuo jos akių, Kamenis dainavo toliau:

Jos rankos – pilnos persikų šakų,
plaukai – kvapiųjų tepalų.
Ji kaip Egipto viešpaties princesė.

Renisenb išraudo. Ji greitai įėjo į namą ir vos nesusidūrė su Nofret.

– Kur taip skubi, Renisenb?

Iš balso jautėsi, kad Nofret susierzinusi. Renisenb nustebusi pažvelgė į ją. Nofret nesišypsojo. Jos veidas buvo niūrus ir įsitempęs, o rankos įremtos į šonus.

---

17 Deivė – gyvatė, faraono valdžios saugotoja, – *vert. past.*

18 Augmenijos dievas, – *vert. past.*

– Atleisk, Nofret, aš nepastebėjau tavęs. Čia tamsu, kai ateini iš ryškios šviesos.

– Taip, čia tamsu... – Nofret minutėlę patylėjo. – Prieangyje klausytis, kaip dainuoja Kamenis, kur kas maloniau. Juk jis gražiai dainuoja, ar ne?

– Taip. Žinoma, gražiai.

– Bet tu nesiklausai? Kamenis nusivils.

Renisenb skruostai vėl užkaito. Šaltas, pašaipus Nofret žvilgsnis privertė ją jaustis nejaukiai.

– Tau nepatinka meilės dainos, Renisenb?

– Ko tau parūpo, kas man patinka, o kas – ne?

– Tu irgi nepėsčia, ar ne?

– Ką turi omenyje?

Nofret nusijuokė.

– Pasirodo, esi ne tokia kvaila, kaip atrodai, Renisenb. Kaip manai, ar Kamenis gražus? Be jokios abejonės, tai jį pradžiugins.

– Manau, kad tu esi bjauri, – atsakė Renisenb supykusi.

Aplenkusi Nofret, ji nubėgo į namo galą, tačiau vis tiek išgirdo pašaipų merginos juoką. Bet tas juokas atmintyje neužgožė Kamenio balso ir dainos, kai, žiūrėdamas į ją, vaikinas dainavo meilės dainą...

III

Tą naktį Renisenb susapnavo keistą sapną.

Ji ir Kėjus mirusiųjų barka plaukė į pomirtinę karalystę. Kėjus stovėjo barkos priešakyje. Ji matė tik savo vyro nugarą. Kai ėmė švisti, Kėjus pasuko galvą ir Renisenb pamatė, kad tai buvo ne Kėjus, o Kamenis. Tada barkos priešakys – gyvatės galva – ėmė raitytis. Tai buvo gyva kobra, ir Reni-

senb pagalvojo: „*Tai ta pati gyvatė, kuri išliaužia į kapvietes, kad prarytų mirusiųjų sielas*". Staiga Renisenb sustingo iš baimės, nes pamatė gyvatės galvą – tai buvo Nofret veidas. Ji pabudo šaukdama: „Nofret! Nofret!"

Iš tikrųjų ji nešaukė – visa tai tik prisisapnavo. Renisenb ramiai gulėjo, o širdis daužėsi, tarsi patvirtindama, kad tai tebuvo sapnas. Staiga ji pagalvojo: „Štai ką Sobekas murmėjo, kai daužė gyvatę: „Nofret..."

SEPTINTAS SKYRIUS

Pirmas žiemos mėnuo, penkta diena

Pažadinta baisaus sapno, Renisenb, nors retkarčiais ir užsnūsdavo, bet niekaip nebegalėjo užmigti. O prieš pat rytą neaiški gresiančios nelaimės nuojauta dar labiau sustiprėjo.

Ji anksti atsikėlė ir išėjo iš namų. Kaip ir daugelį kitų kartų, kojos pačios nešė prie Nilo. Didžiulė žvejų irkluojama valtis greitai plaukė Tėbų link. Ant vandens suposi ir daugiau valčių nuo vėjo gūsių plazdančiomis burėmis.

Renisenb širdyje jautė sumaištį, nesuprantamą troškimą, kurio negalėjo įvardinti. Ji galvojo: „Aš jaučiu... jaučiu..." Tačiau ką jaučia, moteris nežinojo. Tiesiog negalėjo rasti žodžių savo jausmams apibūdinti. Ji vėl pagalvojo: „Aš kažko noriu... Bet ko?"

Gal ji norėjo pamatyti Kėjų? Tačiau jis miręs ir niekada nesugrįš. Renisenb sau pasakė: „Daugiau nebegalvosiu apie Kėjų. Kokia iš to nauda? Viskas baigta".

Tada ji pastebėjo, kad ant kranto dar kažkas stovi ir akimis lydi Tėbų link plaukiančią valtį. Renisenb atpažino šią sustingusią figūrą ir tai ją sukrėtė. Ten stovėjo Nofret ir žiūrėjo į Nilą.

Ji buvo visiškai viena ir apie kažką mąstė. Tačiau apie ką? Renisenb staiga suvokė, kad jie visi labai mažai žino apie Nofret. Iš karto namiškiai ėmė į ją žiūrėti kaip į priešą, svetimą, nepasidomėję nei kur, nei kaip ji gyveno. „Kaip sunku turėtų būti Nofret gyventi čia vienišai, be draugų, su žmonėmis, kurie jos nemėgsta", – pagalvojo ji.

Renisenb lėtai patraukė link Nofret ir atsistojo šalia. Nofret žvilgterėjo į ją, po to nusisuko ir vėl ėmė stebėti Nilą. Jos veidas atrodė bejausmis.

– Kiek daug laivų upėje, – nedrąsiai tarė Renisenb.

– Taip.

Pasidavusi nesuprantamam impulsui užmegzti draugystę, Renisenb kalbėjo toliau:

– Ten, iš kur atvykai, irgi yra tiek daug laivų?

Nofret nusijuokė. Jos balse girdėjosi kartėlis.

– Visiškai ne. Mano tėvas yra pirklys Memfyje. Ten linksma ir daug pramogų. Groja muzika, žmonės dainuoja ir šoka. Be to, mano tėvas dažnai keliauja. Aš su juo buvau Sirijoje, Babilone, plaukiojau dideliais laivais atviroje jūroje.

Ji kalbėjo su dideliu pasididžiavimu. Renisenb įdėmiai klausėsi ir, nors iš pradžių ne visai suprato, ką pasakojo Nofret, pamažu susidomėjimas augo.

– Tau tikriausiai čia labai nuobodu, – atsargiai rinkdamasi žodžius tarė ji.

Nofret nekantriai nusijuokė.

– Čia baisiai nyku. Visi kalba vien tik apie arimą ar sėją, pjūtį ar ganiavą, derlių ar linų kainas.

Renisenb anksčiau nebuvo girdėjusi tokių šnekų, todėl su nuostaba žvelgė į Nofret. Ir staiga beveik fiziškai pajuto didžiulę pykčio, sielvarto ir nevilties bangą, kuri sklido iš šalia stovinčios merginos.

„Ji visai jaunutė, jaunesnė už mane, o jau yra nervingo, juokingo, nors gero senuko sugulovė...“ Ką ji, Renisenb, žinojo apie Nofret? Visiškai nieko. Ką vakar pasakė Horis, kai ji išrėkė: „Ji graži, bet žiauri ir bloga!“? „Tu dar tokia vaikiška“, – taip jis pasakė. Tik dabar Renisenb suprato, ką jis turėjo omenyje. Jos žodžiai nieko nereiškė – negalima spręsti apie žmogų jo nepažįstant. Koks sielvartas, kartėlis ir neviltis slypėjo už žiaurios Nofret šypsenos? Ką ji, Renisenb, ar kas nors kitas iš jų šeimos padarė, kad Nofret jaustųsi čia kaip namie?

Renisenb užsikirsdama prabilo:

– Tu labai nekenti mūsų, bet dabar aš suprantu kodėl... Mes elgėmės su tavimi nedraugiškai... Tačiau dar ne vėlu. Argi negalime aš ir tu, Nofret, tapti seserimis? Tu toli nuo savo draugų, esi vieniša. Gal galėčiau kuo nors tau padėti?

Nofret tylėjo ir tik po kurio laiko lėtai atsigręžė. Minutėlę jos veidas atrodė bejausmis, bet Renisenb pasirodė, kad žvilgsnis tapo kiek šiltesnis. Anktyvo ryto tyloje, kada viskas aplinkui alsavo keistu aiškumu ir ramybe, atrodė, kad Renisenb žodžiai paveikė Nofret, nors ji ir dvejojo. Šios akimirkos Renisenb niekada nepamirš...

Paskui Nofret pamažu ėmė keistis. Veidą iškreipė pyktis, akys degė ir buvo kupinos tokios neapykantos bei žiaurumo, kad Renisenb net atšoko.

– Eik iš čia! Man iš jūsų nieko nereikia. Jūs kvailiai – visi iki vieno...

Kiek padelsusi, ji staiga apsisuko ir patraukė namų link. Renisenb lėtai nusekė paskui. Keista, bet Nofret žodžiai visiškai jos neįžeidė. Jie atvėrė iki šiol visai nepažintą juodą neapykantos ir sielvarto bedugnę. Leido suvokti, nors ir nelabai aiškiai, kaip baisu būti valdomai tokių jausmų.

II

Nofret einant per kiemą, kelią pastojo viena iš Kait dukrų. Mergaitė vijosi kamuolį. Nofret taip smarkiai pastūmė mergaitę, jog ta išsitiesė ant žemės. Išgirdusi vaiko verksmą, Renisenb pribėgo ir pakėlė ją.

– Argi taip galima, Nofret?! – pasipiktinusi sušuko Renisenb. – Pažvelk, tu ją sužeidei. Ji prasiskėlė smakrą.

Nofret šaižiai nusijuokė.

– Kodėl visą laiką turiu saugotis, kad neužgaučiau kurio nors iš šių išlepintų vaikiščių? Argi jų motinos paiso mano jausmų?

Išgirdusi vaiko verksmą, iš namų atskubėjo Kait. Pribėgusi prie mergaitės, apžiūrėjo jos veidelį ir atsisuko į Nofret.

– Gyvatė! Nelaboji! Palauk, mes dar susidorosime su tavimi.

Ir iš visų jėgų trenkė Nofret per veidą. Renisenb šūktelėjo ir sugriebė Kait ranką, pastarajai nespėjus trenkti dar kartą.

– Kait! Kait! Taip negalima!

– Kas sakė, kad negalima? Tegul Nofret pasisaugoja. Mūsų daug, o ji viena.

Nofret stovėjo visiškai rami. Ant jos skruosto raudonavo Kait delno atspaudas. Akies kamputyje oda buvo prakirsta Kait apyranke, todėl Nofret veidu srovele tekėjo kraujas.

Renisenb suglumino ir išgąsdino Nofret veido išraiška. Ji nesupyko. Priešingai, Nofret žvilgsnis kažkodėl buvo triumfuojantis, o veidas vėl nušvito įsiutusios katės šypsena.

– Ačiū, Kait, – pasakė ji ir įėjo į namą.

III

Prisimerkusi ir kažką murmėdama sau po nosimi, Nofret pašaukė Henet. Ši, išvydusi Nofret, ėmė aikčioti, bet greitai buvo nutildyta.

– Surask Kamenį. Pasakyk, kad atsineštų rašymo priemones ir papirusą. Reikia parašyti laišką šeimininkui.

Henet nenuleido akių nuo Nofret skruosto.

– Šeimininkui? Aišku... – ir neiškentusi paklausė: – Kas tai padarė?

– Kait.

Prisiminusi, kas įvyko, Nofret nusišypsojo. Henet palingavo galva ir pliaukštelėjo liežuviu.

– Tai labai blogai... Ak, kaip blogai... Be abejonės, šeimininkas turi apie tai sužinoti. – Ji skersomis vėl žvilgtelėjo į Nofret. – Taip, Imhotepas tikrai turi sužinoti.

– Mes abi, Henet, mąstom taip pat... – tyliai ištarė Nofret. – Ir aš manau, kad šeimininkui reikia tai pranešti.

Nuo savo drobinio rūbo ji nusisegė papuošalą – auksu aptaisytą ametistą ir įbruko Henet į delną.

– Aš ir tu, Henet, iš visos širdies rūpinamės Imhotepo gerove.

– Ne, aš to nenusipelniau, Nofret... Tu pernelyg dosni... Tai puikus papuošalas.

– Mes abu, Imhotepas ir aš, vertiname ištikimybę.

Nofret vis dar šypsojosi ir markstėsi kaip katė.

– Surask Kamenį, – pakartojo ji. – Ir ateik kartu su juo. Abu būsite liudininkai to, kas ką tik įvyko.

Kamenis atėjo nenoromis, susiraukęs ir nepatenkintas.

– Ar pameni, ką prieš išvykdamas tau įsakė Imhotepas? – valdingai prakalbo Nofret.

– Taip, – atsakė Kamenis.

– Atėjo laikas vykdyti įsakymą, – toliau kalbėjo Nofret. – Sėsk, paimk rašalą ir rašyk tai, ką pasakysiu.

Kamenis vis dar delsė, todėl ji nekantriai pridūrė:

– Tai, ką parašysi, matei savo akimis ir girdėjai savo ausimis. Henet taip pat patvirtins viską, ką pasakysiu. Laišką reikia išsiųsti nedelsiant ir niekam apie tai neprasitarti.

– Man tai nepatinka... – lėtai ištarė Kamenis.

– Nesiruošiu skųsti Renisenb, – akimis pervėrė jį Nofret. – Renisenb kvaila ir apgailėtina, tačiau ji man nepadarė nieko blogo. Ar tau to užtenka?

Bronzinis Kamenio veidas išraudo.

– Aš apie tai net nepagalvojau...

– Mano manymu, pagalvojai... – tyliai pasakė Nofret. – Gerai, o dabar atlik savo pareigą – rašyk.

– Taip, rašyk, – paantrino Henet. – Mane labai nuliūdino tai, kas įvyko. Labai nuliūdino. Imhotepas būtinai turi apie tai sužinoti. Kad ir kaip būtų sunku, žmogus privalo atlikti savo pareigą. Aš visuomet buvau tokios nuomonės.

Nofret tyliai nusijuokė.

– Aš tuo nė kiek neabejoju, Henet. Tu atlieki savo pareigas... ir Kamenis atliks! O aš... aš elgsiuosi taip, kaip man patinka...

Tačiau Kamenis vis dar delsė. Jis atrodė niūrus ir piktas.

– Man tai nepatinka, – pasakė jis. – Nofret, geriau šiek tiek palauk ir viską apmąstyk.

– Tu drįsti *man* įsakinėti!

Nuo jos kalbos tono Kamenis vėl išraudo. Jis vengė žiūrėti Nofret į akis, tačiau niūri veido išraiška liko.

– Saugokis, Kameni, – tyliai ištarė Nofret. – Imhotepas visiškai mano valdžioje. Jis klausosi manęs ir... kol kas buvo patenkintas tavimi...

Ji reikšmingai nutilo.

– Nofret, tu man grasini? – piktai paklausė Kamenis.

– Galbūt.

Akimirką jis niūriai žvelgė į ją, o paskui nuleido galvą.

– Padarysiu ką liepi, Nofret, bet manau... manau, kad to dar pasigailėsi...

– Kameni, tu *man* grasini?

– Aš perspėju tave...

AŠTUNTAS SKYRIUS

Antras žiemos mėnuo, dešimta diena

Slinko dienos ir Renisenb kartais atrodė, kad gyvena sapne. Daugiau ji nemėgino susidraugauti su Nofret. Dabar Renisenb jos bijojo ir negalėjo suprasti. Po to įvykio kieme ir Nofret pasikeitė. Ji atrodė kažkuo labai patenkinta, triumfuojanti. Kartais jai atrodė, kad juokinga ir kvaila Nofret laikyti labai nelaiminga. Ši moteris atrodė patenkinta gyvenimu, savimi ir tuo, kas ją supo.

Tačiau iš tikrųjų viskas aplink Nofret pasikeitė, ir į blogąją pusę. Renisenb manymu, jau nuo pirmųjų Imhotepo išvykimo dienų Nofret sąmoningai kurstė nesantarvę tarp Imhotepo šeimos narių. O dabar visa šeima susivienijo prieš įsibrovėlę. Baigėsi barniai tarp Satipi ir Kait. Satipi liovėsi plūsti nelaimingąjį Jahmosą. Sobekas atrodė ramesnis ir mažiau gyrėsi, o Ipis ėmė pagarbiau elgtis su vyresniaisiais broliais. Atrodė, kad šeimoje įsivyravo taika, tačiau Renisenb tai nesuteikė vidinės ramybės, nes atsirado kartu su nuolatiniu, slepiamu priešiškumu Nofret.

Abi moterys, Satipi ir Kait, daugiau su gražiąja sugulove nesipyko. Tiesiog vengė jos. Nesikalbėjo su Nofret, o kai ji pasirodydavo kieme, tuoj pat su vaikais išeidavo. Kartu namuose ėmė dėtis keisti dalykai. Vienas Nofret drobinis rūbas buvo pradegintas karštu lygintuvu, o kitas išteptas dažais. Kartais prie jos drabužių būdavo prikibę aštrių spyglių, o prie lovos rastas skorpionas. Maistas, kurį jai patiekdavo, būdavo arba per aštrus, arba visai be prieskonių. O vieną kartą jai iškeptoje duonoje rasta nudvėsusi pelė. Tai buvo negailestingas, nors ir nereikšmingas persekiojimas. Nieko akivaizdaus, dėl ko galima būtų priekaištauti. Žodžiu, tipiškas moteriškas kerštas.

Vieną dieną senoji Esa pasikvietė Satipi, Kait ir Renisenb. Linguodama galvą ir trindama rankas, šešėlyje stovėjo Henet.

– A! – tarė Esa, žiūrėdama į jas su įprasta ironija veide. – Štai ir mano protingosios anūkės. Kaip paaiškinsite tai, kad Nofret rūbai sugadinti, o jos maisto neįmanoma valgyti?

Satipi ir Kait nusišypsojo ir šios šypsenos anaiptol nebuvo malonios.

– Argi Nofret tau skundėsi? – paklausė Satipi.

– Ne, – atsakė Esa ir pasitaisė peruką, kurį nešiojo net namuose. – Ne, Nofret nesiskundė. Būtent tai man ir kelia nerimą.

– O man ne, – tarė Satipi ir išdidžiai pakėlė savo gražią galvą.

– Todėl, kad esi kvailė, – atšovė Esa. – Nofret turi dvigubai daugiau proto, nei kiekviena iš jūsų.

– Pažiūrėsim, – pasakė Satipi.

Ji buvo geros nuotaikos ir patenkinta savimi.

– Kam visa tai darote? – neiškentusi paklausė Esa.

Satipi veidas tapo atšiaurus.

– Tu sena, Esa. Nenoriu su tavimi kalbėti nepagarbiai, tačiau tai, į ką tu nekreipi dėmesio, labai svarbu mums, nes turime vyrus ir mažus vaikus. Nusprendėme nubausti moterį, kurios nemėgstame ir nepripažįstame.

– Gražūs žodžiai, – tarė Esa ir sukikeno. – Tiesiog puikūs. Bet ne viskas auksas, kas auksu žiba.

– Štai kur teisingi išminties žodžiai, – atsiduso Henet, likdama nuošalyje.

Esa atsisuko į ją.

– Pasakyk mums, Henet, ką Nofret kalba apie tai, kas vyksta? Juk tu žinai. Visuomet sukinėjiesi aplink ją.

– Taip įsakė Imhotepas. Man tai bjauru, bet privalau vykdyti šeimininko valią. Tikiuosi, tu negalvoji...

– Mes visa tai žinome, Henet, – pertraukė jos verkšlenimą Esa. – Esi mums visiems labai atsidavusi ir retai sulauki dėkingumo... Aš klausiu, ką apie tai sako Nofret?

– Ji nieko nesako, – Henet papurtė galvą. – Nieko nesako, tik šypsosi.

– Būtent.

Esa iš šalimais stovinčio indo paėmė jujubą[19], apžiūrėjo ją ir įsidėjo į burną. Staiga ji piktai pratrūko:

– Visos jūs kvailės! Valdžia Nofret rankose, o ne jūsų. Viskas, ką darote, jai tik į naudą. Galiu prisiekti, kad Nofret tai be galo malonu.

– Nesąmonė, – paprieštaravo Satipi. – Nofret viena, o mūsų daug. Kokia gi jos valdžia?

– Jaunos, gražios moters valdžia senstančiam vyrui. Aš žinau, ką kalbu, – ir pasukusi galvą pasakė: – Ir Henet supranta, apie ką aš kalbu!

---

[19] Rūgštokas, į uogą panašus kaulavaisis, – *vert. past.*

Henet krūptelėjo, paskui atsiduso ir ėmė grąžyti rankas.

– Šeimininkas vien tik apie ją ir tegalvoja. Tai visai suprantama.

– Eik į virtuvę, – paliepė Esa. – Atnešk man datulių, siriško vyno ir medaus.

Kai Henet išėjo, senutė tarė:

– Užuodžiu, kad sumanėte kažkokią velniavą. Ir tu, Satipi, viskam vadovauji. Būk atsargi, jei manai esanti protinga. Žiūrėk, kad nepadarytum paslaugos Nofret.

Ji atsilošė ir užsimerkė.

– Aš jus perspėjau. O dabar galite eiti.

– Mes Nofret valdžioje! Nesąmonė! – papurčiusi galvą pasakė Satipi, kai moterys nuėjo prie tvenkinio. – Esa jau tokia sena, kad į galvą jai šauna absurdiškiausios mintys. Tai Nofret *mūsų* valdžioje! Nedarysime jai nieko, dėl ko galėtų mus apskųsti. Man atrodo, ji labai greitai pasigailės, kad atvyko čia.

– Tu tokia žiauri! – sušuko Renisenb.

Satipi atrodė nustebusi.

– Neapsimetinėk, kad tau labai patinka Nofret, Renisenb!

– Aš ir neapsimetinėju. Bet tu tokia *kerštinga*!

– Rūpinuosi savo vaikais ir Jahmosu! Be to, turiu savigarbos ir neketinu kęsti įžeidinėjimų. Su didžiausiu malonumu nusukčiau tai moteriai sprandą. Gaila, kad tai padaryti nėra taip jau lengva. Negalima užrūstinti Imhotepo. Tačiau vis tiek ką nors sugalvosime.

II

Imhotepo laiškas buvo tarsi perkūnas iš giedro dangaus. Apstulbę ir tylūs, Jahmosas, Sobekas ir Ipis spoksojo į Horį, kuris iš papiruso skaitė tėvo žodžius.

„Argi aš nesakiau Jahmosui, kad visa kaltė už bet kokią skriaudą mano sugulovei kris ant jo galvos? Nuo šiol, kol gyvas, būsiu tavo priešas! Nuo šiol tau nėra vietos mano namuose, nes neparodei deramos pagarbos mano sugulovei Nofret! Daugiau tu man ne sūnus. Sobekas bei Ipis taip pat. Visi jūs nuskriaudėte mano sugulovę. Tai paliudijo Kamenis ir Henet. Jus visus išvarysiu iš savo namų! Iki šiol išlaikiau jus, bet daugiau to nebus.“

Horis patylėjo, o paskui tęsė:

„Ka žynys Imhotepas kreipiasi į Horį. Ištikimasis mano tarne, kaip laikaisi? Perduok sveikinimus mano motinai Esai, dukrai Renisenb ir Henet. Iki man sugrįžtant uoliai rūpinkis ūkiu ir surašyk dokumentą, pagal kurį mano sugulovė Nofret, kaip žmona, įgyja teisę drauge su manimi valdyti visą nuosavybę. Nei Jahmosas, nei Sobekas netaps dalininkais. Be to, daugiau savo sūnų neremsiu, nes jie nuskriaudė mano sugulovę! Ipį taip pat perspėk. Jeigu jis bent pabandys nuskriausti Nofret, taip pat turės palikti namus. Saugok visą mano turtą, kol aš grįšiu. Kaip skaudu, kad šeimininko namiškiai taip blogai elgiasi su jo sugulove.“

Stojo mirtina tyla. Po kurio laiko įsiutęs pašoko Sobekas.

– Kaip tai atsitiko? Ką tėvas sužinojo? Kas jį apgavo? Mes to nepakęsim! Tėvas neturi teisės atimti iš mūsų palikimą ir atiduoti visą turtą sugulovei!

– Pagal įstatymą jis su savo nuosavybe gali daryti, ką tik nori, – švelniai paaiškino Horis, – nors, žinoma, tai sukels daug kalbų ir žmonės jį kaltins pasielgus neteisingai.

– Ji apkerėjo tėvą! Ta pikta, nuolat besityčiojanti gyvatė apkerėjo jį!

– Neįtikėtina... Negaliu tuo patikėti, – sukrėstas murmėjo Jahmosas.

– Tėvas išsikraustė iš proto! – sušuko Ipis. – Dėl tos moters jis ėmė nekęsti netgi *manęs*!

– Imhotepas, matyt, netrukus grįš, – liūdnai tarė Horis. – Iki to laiko pyktis galbūt atlėgs. Nemanau, kad jis pasielgs taip, kaip rašo.

Šalimais kažkas nemaloniai nusijuokė. Duryse, kurios vedė į moterų kambarius, stovėjo Satipi ir juokėsi žiūrėdama į juos.

– Išmintingasis Hori, tavo manymu, telieka laukti ir tikėtis?

– O ką dar galime padaryti?

– Ką dar? – rėkė Satipi. – Ir jūsų gyslomis teka pienas? Jahmosas, kiek žinau, tikrai ne vyras. Bet tu, Sobekai! Argi taip pat nežinai, kaip atsikratyti šios nelaimės? Peilis į širdį, ir ta mergina jau niekada negalės mums pakenkti.

– Satipi, – sušuko Jahmosas, – tėvas niekuomet mums to neatleistų!

– Tai tu taip manai. O aš sakau, kad mirusi sugulovė visai kas kita, nei gyva! Kai tik ji mirs, tėvas vėl atsigręš į savo sūnus ir jų vaikus. Be to, iš kur jis sužinos, *kaip* Nofret mirė? Galime pasakyti, kad jai įgėlė skorpionas! Mes juk išvien, ar ne?

– Tėvas *sužinos*. Henet pasakys jam, – lėtai ištarė Jahmosas.

Satipi isteriškai nusijuokė.

– Atsargusis Jahmosas! Ramusis, apdairusis Jahmosas! Tai tu turėtum prižiūrėti vaikus ir dirbti kitus moteriškus darbus. O, Sekmet, padėk man! Ištekėjau už vyro, kuris net iš tolo nepanašus į vyrą. O tu, Sobekai, juk visiems gyreisi, koks esi drąsus ir ryžtingas! Prisiekiu Ra, aš daug vyriškesnė, nei kiekvienas iš jūsų.

Ji apsisuko ir nuėjo į moterų kambarius. Kait, stovėjusi jai už nugaros, žengė žingsnį į priekį.

– Satipi teisi! – žemu, drebančiu balsu pasakė ji. – Ji daug ryžtingesnė, nei jūs. Jahmosai, Sobekai, Ipi, jūs taip ir sėdėsite sudėję rankas? Kas bus su mūsų vaikais, Sobekai? Juos išmes į gatvę, kad mirtų badu! Labai gerai. Jeigu jūs nieko nesiimsite, imsiuos aš. Jūs ne vyrai!

Ji apsisukusi išėjo, o Sobekas pašoko ant kojų.

– Prisiekiu devyniais Eneados dievais[20], Kait teisi! Tai vyrų reikalas, o mes tiktai šnekam ir gūžčiojam pečiais.

Ir jis nužingsniavo durų link.

– Sobekai! Sobekai, kur eini? Ką ruošiesi daryti? – pavymui sušuko Horis.

Įsismarkavęs gražuolis Sobekas tarpdury sušuko:

– *Ką nors* darysiu. Ir tai, ką sugalvojau, padarysiu su *malonumu*!

[20] Devyni pirmapradžiai Heliopolio miesto dievai, – *vert. past.*

DEVINTAS SKYRIUS

Antras žiemos mėnuo, dešimta diena

Renisenb išėjo į prieangį ir stabtelėjo, prisidengusi akis nuo akinančios saulės. Ją pykino, o nuo nepaaiškinamos baimės krėtė drebulys. Mechaniškai ji vis kartojo sau vienus ir tuos pačius žodžius:

– Turiu įspėti Nofret... Turiu ją įspėti...

Namuose skambėjo vyriški balsai. Horis ir Jahmosas apie kažką karštai šnekėjosi, bet žodžių nebuvo įmanoma atskirti, nes juos užgožė berniukiškai aukštas Ipio balsas:

– Satipi ir Kait teisios. Šioje šeimoje nėra vyrų! Tik *aš* esu vyras – jeigu ne amžiumi, tai širdimi. Nofret šaiposi, juokiasi iš manęs, elgiasi su manimi, kaip su vaiku. Įrodysiu jai, jog *nesu* vaikas. Man nėra ko bijoti tėvo rūstybės, nes puikiai jį pažįstu. Tėvas apkerėtas – ta moteris užbūrė jį. Jeigu Nofret nebūtų, jo širdis atsigręžtų į mane. Taip, į *mane*! Aš jo mylimiausias sūnus. Jūs į mane žiūrite kaip į vaiką, bet aš įrodysiu, ko esu vertas. Pamatysite!

Išbėgęs iš namo, jis susidūrė su Renisenb ir vos jos nepargriovė. Ji pagriebė Ipį už rankovės.

– Ipi! Kurgi tu bėgi?

– Surasti Nofret. Žinos, kaip juoktis iš manęs!

– Luktelk minutėlę! Turi nusiraminti. Negalima elgtis neapgalvotai.

– Neapgalvotai? – paniekinamai nusijuokė vaikinas. – Tu panaši į Jahmosą. Apdairumas! Atsargumas! Nieko negalima daryti neapgalvojus! Jahmosas visuomet elgiasi kaip sena moteriškė, o Sobekas tik šnekėti drąsus. Paleisk mane, Renisenb!

Ipis ištraukė savo rankovę iš jos gniaužtų.

– *Kur* Nofret? – sušuko jis.

Ką tik iš namo išbėgusi Henet sumurmėjo:

– Dievulėliau... Blogai, tikrai labai blogai. Kas bus su mumis? Ką pasakytų mano brangioji šeimininkė?

– Kur Nofret, Henet?

– Nesakyk jam! – sušuko Renisenb, tačiau Henet jau suskubo šnekėti.

– Ji pro užpakalinį kiemą išėjo į laukus, ten, kur auga linai.

Ipis puolė atgal į namą, o Renisenb papriekaištavo:

– Nereikėjo jam sakyti, Henet.

– Tu nepasitiki senąja Henet. Visuomet manimi nepasitikėjai, – ji vėl ėmė verkšlenti su dar didesne nuoskauda. – Bet vargšė senoji Henet žino, ką daro. Vaikinas dar turi atvėsti. Jis neras Nofret tuose laukuose. – Ji išsišiepė. – Nofret čia... paviljone... su Kameniu.

Linktelėjusi tvenkinio pusėn, Henet pabrėžtinai pakartojo:

– Su Kameniu...

Bet Renisenb jau ėjo per kiemą.

Nuo tvenkinio link motinos bėgo Teti. Paskui save ji tempė medinį liūtą. Renisenb paėmė ją ant rankų. Prispaudusi vaiką prie savęs, ji suprato, kokia jėga vertė veikti Satipi ir Kait. Tos moterys gynė savo vaikus.

– Mama, nespausk taip stipriai. Man skauda! – irzliai sušuko Teti.

Renisenb paleido mergaitę ant žemės ir lėtai nuėjo per kiemą. Prie tolimiausios paviljono sienos stovėjo Nofret ir Kamenis. Priėjus Renisenb, jie atsisuko.

– Nofret, atėjau įspėti tave, – greitai išbėrė Renisenb. – Būk atsargi. Saugokis.

Nofret su panieka nusišypsojo.

– Tai šunys ėmė loti?

– Jie labai supyko ir gali tave nuskriausti.

Nofret pakratė galvą.

– Niekas negali manęs nuskriausti, – su įsitikinimu ištarė ji. – O jeigu pamėgins, tuoj pat bus pranešta Imhotepui, ir jis atkeršys. Kaip reikiant viską apgalvoję, jie ir patys tai supras. – Ji nusijuokė. – Kaip kvailai jie elgėsi, įžeidinėdami ir persekiodami mane! Juk tai *man* buvo tik į naudą!

– Vadinasi, tu tai numatei? – paklausė Renisenb. – O aš gailėjau tavęs, galvojau, kad tik mes blogai elgėmės! Tačiau dabar man tavęs nebegaila... Tu *nedora*. Kai teismo dieną reikės paneigti keturiasdešimt dvi nuodėmes, tu negalėsi pasakyti nei „aš nepadariau nuodėmės“, nei „aš nebuvau godi“. O kai tavo širdį padės ant svarstyklių, kita svarstyklių pusė, tiesos plunksna, ją nusvers.

– Kažkodėl staiga tapai labai religinga, – piktai pasakė Nofret. – O juk aš, Renisenb, *tavimi* nesiskundžiau. Apie tave nieko nerašiau. Paklausk Kamenio, jei netiki.

Perėjusi kiemą, ji laipteliais pakilo į portiką. Jos pasitikti išėjo Henet, ir abi moterys įėjo į namą.

Renisenb lėtai atsisuko į Kamenį.

– Vadinasi, tai *tu* padėjai jai parašyti laišką?

– Ar pyksti ant manęs? – nusiminęs paklausė Kamenis. – Bet aš nieko negalėjau padaryti. Prieš išvykdamas, Imhotepas pavedė rašyti jam viską, ką tik Nofret įsakys. Renisenb, pasakyk, kad nepyksti ant manęs. Nebuvo kitos išeities.

– Neturiu teisės ant tavęs pykti, – atsakė Renisenb. – Suprantu, kad privalėjai vykdyti mano tėvo įsakymą.

– Aš nenorėjau rašyti. Prisiekiu, Renisenb, laiške nebuvo nė vieno žodžio apie *tave*.

– Man tai nerūpi!

– O man rūpi. Kad ir ką sakytų Nofret, niekada nerašyčiau to, kas *tau*, Renisenb, pakenktų. Prašau, patikėk manim.

Renisenb papurtė galvą. Ji nebežinojo, ką ir galvoti. Kamenio mėginimai pasiteisinti skambėjo visai neįtikinamai. Ji jautėsi įžeista, išduota ir pyko ant Kamenio. Tačiau ko iš jo norėti? Nors Kamenis ir buvo susijęs su šia šeima kraujo ryšiais, bet vis tiek tai svetimas žmogus, atvykęs iš tolimo krašto. Jis viso labo tik jaunesnysis raštininkas, gavęs iš šeimininko nurodymą ir paklusniai jį įvykdęs.

– Aš rašiau tik tiesą, – laikėsi savo Kamenis. – Prisiekiu, jog laiške nebuvo nė vieno neteisingo žodžio.

– Žinoma, – tarė Renisenb, – melo ten ir negalėjo būti. Nofret pernelyg protinga, kad meluotų.

Vadinasi, senoji Esa buvo teisi. Tos mažos niekšybės, kuriomis taip džiaugėsi Satipi ir Kait, buvo tik į naudą Nofret. Nėra ko stebėtis, kad nuo jos veido nedingdavo piktdžiugiška šypsena.

– Nofret bloga, – pareiškė Renisenb, – labai bloga!

– Taip, – sutiko Kamenis. – Ji nėra gera.

Renisenb atsigręžė ir smalsiai pažvelgė į jį.

– Tu pažinojai Nofret dar Memfyje, ar ne?

Kamenis išraudo ir atrodė sutrikęs.

– Aš jos gerai nepažinojau... Bet girdėjau apie Nofret. Žmonės kalbėjo, kad ji išdidi, žiauri ir garbėtroška. Ta moteris niekada nieko neatleidžia.

Staiga Renisenb piktai atmetė galvą.

– Aš netikiu tuo, ką parašė tėvas, – pasakė ji. – Jis nepadarys to, ką grasina. Dabar tėvas pyksta, bet jis teisingas, ir grįžęs namo mums atleis.

– Kai jis grįš namo, – tarė Kamenis, – Nofret pasistengs, kad jis nepakeistų savo sprendimo. Ji labai protinga ir ryžtinga. O, be to, nepamiršk, ir labai graži.

– Taip, ji graži, – sutiko Renisenb ir atsistojo.

Kažkodėl mintis, kad Nofret graži, ją skaudino ...

II

Likusią dalį dienos Renisenb praleido su vaikais. Kol su jais žaidė, neaiškus skausmas širdyje atlėgo. Saulė jau buvo arti laidos. Po kurio laiko ji atsistojo, pasitaisė plaukus ir susiglamžiusio drabužio klostes. Moteris šiek tiek stebėjosi, kodėl nepasirodė nei Satipi, nei Kait.

Kamenis jau seniai išėjo iš kiemo. Renisenb lėtai patraukė namo link. Didžiajame kambaryje nieko nebuvo, ir ji nuėjo į moterų kambarius. Savo kambaryje snaudė Esa, o jos mažoji vergė žymėjo krūvą drobės ritinių. Virtuvėje buvo kepami trikampiai duonos kepalai. Daugiau namuose nieko nebuvo.

Keista tuštuma prislėgė Renisenb. Kurgi visi dingo? Gal Horis nuėjo į kapvietę, o Jahmosas kartu su juo? Gal jis laukuose? Sobekas ir Ipis tikriausiai prie bandos, arba prižiūri, kaip pildomi aruodai. Tačiau kur gali būti Satipi ir Kait, ir kur... Nofret?

Tuščiame Nofret kambaryje stiprų aromatą skleidė kvapnieji aliejai. Renisenb sustojo tarpduryje ir apžvelgė medinį priegalvį, papuošalų dėžutę, daugybę apyrankių iš karoliukų ir žiedą su mėlynai glazūruotu skarabėjumi. Kvepalai, aliejai, rūbai, baltiniai, sandalai – viskas bylojo apie tai, jog jų savininkė, Nofret, šiuose namuose buvo ne tik pašalietė, bet ir labai nekenčiama.

„Įdomu, kurgi pati Nofret?“ – pagalvojo Renisenb.

Ji nuėjo prie užpakalinių durų ir sutiko Henet.

– Kur visi dingo, Henet? Namuose nieko nėra, išskyrus senelę.

– Iš kur *aš* galiu žinoti, Renisenb? Aš dirbu, padedu austi ir užsiimu šimtais kitų darbų. *Man* nėra kada vaikščioti.

Tai reiškia, nusprendė Renisenb, jog kažkas išėjo pasivaikščioti. Galbūt Satipi nusekė paskui Jahmosą į kapavietę, kad ir vėl jį ūdytų? Bet kur tuomet Kait? Ji niekada taip ilgai nepalieka vaikų vienų.

Ir vėl į galvą šovė nerimą kelianti mintis: *„Kur Nofret?“* Henet, tarytum perskaičiusi jos mintis, atsakė:

– Nofret jau seniai išėjo į kapvietę. Kas jau kas, o Horis tinka jai į porą. – Henet piktai nusijuokė. – Jis irgi toks protingas. – Ji priėjo arčiau. – Tu net neįsivaizduoji, kaip mane jaudina visa šita istorija. Žinai, tą dieną ji atėjo pas mane, o ant skruosto buvo Kait kirčio žymė, veidu tekėjo kraujas. Ji privertė Kamenį rašyti, o mane – paliudyti, ką mačiau. Aš,

žinoma, negalėjau pasakyti, kad nieko *nemačiau*! Nofret labai protinga. Aš vis prisimenu tavo brangią motiną...

Renisenb prasispraudė pro ją ir išėjo į auksinį saulėlydį. Ant uolų krito tamsūs šešėliai. Koks nuostabus atrodė pasaulis leidžiantis saulei.

Priėjusi takelį uolose, vedantį į viršų, Renisenb paspartino žingsnį. Ji pakils į kapvietę ir suras Horį. Renisenb visada taip elgdavosi vaikystėje, kai sulūždavo jos žaislai, ko nors nesuprasdavo ar bijodavo. Horis jai buvo kaip uola – tvirtas, ramus, patikimas.

„Viskas bus gerai, kai tik surasiu Horį..." – įtikinėjo Renisenb save ir vėl paspartino žingsnį. Galiausiai ji pasileido bėgti.

Paskui staiga išvydo besiartinančią Satipi. Ji tikriausiai taip pat buvo kapvietėje. Satipi ėjo labai keistai – šlitinėdama, klupdama, tarytum aplinkui nieko nematytų... Pastebėjusi Renisenb, moteris apmirė ir prispaudė ranką prie krūtinės. Renisenb priėjo arčiau ir apstulbo, išvydusi Satipi veidą.

– Kas atsitiko, Satipi? Ar viskas gerai?

– Taip, žinoma, gerai.

Jos balsas buvo prikimęs, o akys neramiai bėgiojo.

– Ar susirgai? Atrodai tokia išsigandusi. Kas atsitiko?

– Kas galėjo atsitikti? Ne, viskas gerai.

– Kur tu buvai?

– Buvau nuėjusi į kapvietę, ieškojau Jahmoso. Bet ten jo nebuvo. Ten nieko nebuvo.

Renisenb vis dar nustebusi spoksojo į ją. Priešais stovėjo kita Satipi, silpna ir neryžtinga.

– Eime, Renisenb. Grįžkime namo.

Ragindama grįžti atgal, Satipi uždėjo savo drebančią ranką Renisenb ant rankos. Šis prisilietimas netikėtai sukėlė norą priešintis.

– Ne, aš eisiu į kapvietę.

– Sakau tau, ten nieko nėra.

– Noriu ten pasėdėti ir pažiūrėti į upę.

– Jau vėlu. Saulė beveik nusileido.

Satipi pirštai kaip žnyplės suspaudė Renisenb ranką. Ji pamėgino išsilaisvinti.

– Paleisk mane, Satipi.

– Ne. Grįžk. Eime kartu su manim.

Bet Renisenb išsilaivino ir nuskubėjo link uolos. Ten kažkas yra... Ji jautė, kad ten *kažkas* yra... Renisenb paspartino žingsnį, beveik bėgo... Ir tuomet pamatė. Šešėlyje šalia uolos kažkas gulėjo... Moters nė kiek nenustebino tai, ką ji pamatė, tarytum to ir būtų tikėjusis.

Nofret gulėjo aukštielninka. Jos kūnas buvo sudarkytas, o atmerktos akys – be menkiausių gyvybės ženklų... Renisenb pasilenkė ir palietė šaltą, sustingusį skruostą. Nenuleisdama nuo jos akių, moteris atsistojo. Ji neišgirdo, kaip priėjo Satipi ir atsistojo šalimais.

– Tikriausiai ji nukrito, – prakalbo Satipi. – Ėjo takeliu tarp stačių uolų ir nukrito...

„Taip, – pagalvojo Renisenb, – gal taip ir atsitiko. Nofret paslydo eidama takeliu. Jos kūnas krisdamas trankėsi į kalkakmenio uolas“.

– Gal ji pamatė gyvatę, – kalbėjo Satipi, – ir išsigando. Ant šio takelio dažnai galima aptikti saulėkaitoje miegančių gyvačių.

Gyvatės... Taip, gyvatės... *Sobekas ir gyvatė.* Sutraiškyta gyvatė guli saulėkaitoje. Ir Sobekas, degančiomis nuo įsiūčio akimis... *Sobekas... Nofret...*

– Kas atsitiko? – paklausė kažkas šalimais.

Išgirdusi Horio balsą, Renisenb iš karto nusiramino. Ji atsisuko ir pamatė ateinančius Horį bei Jahmosą. Satipi karštai ėmė aiškinti, kad Nofret tikriausiai nukrito nuo takelio tarp uolų.

– Greičiausiai ji lipo, norėdama mus surasti, o mes su Horiu buvome išėję patikrinti drėkinimo kanalų. Ten užtrukome maždaug valandą. O kai ėjome atgal, pamatėme jus, – pasakė Jahmosas.

– *O kur Sobekas*? – paklausė Renisenb ir pati nustebo, išgirdusi savo balsą.

Ji greičiau pajuto nei pamatė, kaip, išgirdęs šį klausimą, Horis staiga pasuko galvą. Jahmosas irgi atrodė šiek tiek nustebęs. Pagaliau jis tarė:

– Sobekas? Nemačiau jo visą popietę. Nuo to laiko, kai supykęs išbėgo iš namų.

Horis nesiliovė žiūrėjęs į Renisenb. Ji pakėlė galvą ir dviejų žmonių akys susitiko. Moteris matė, kaip šis nukreipė akis ir susimąstęs pažvelgė į Nofret kūną. Tada ji suprato, ką Horis galvoja.

– Sobekas? – paklausė jis.

– O ne, – išgirdo save sakant Renisenb. – O ne... *ne*...

– *Ji nukrito nuo uolos*, – primygtinai pakartojo Satipi. – Kaip tik virš mūsų takelis siaurėja, todėl pavojinga...

Sobekui patinka žudyti. *„Tai, ką ketinu daryti, padarysiu su malonumu...“* Sobekas nužudė gyvatę... Sobekas susitiko Nofret ant to siauro takelio...

Ji vėl išgirdo save šnabždant:

– Mes nežinome... Mes *nežinome*...

Paskui su didžiuliu palengvėjimu išgirdo, kad ir Horis sutinka su Satipi spėjimu.

– Taip, tikriausiai ji nukrito nuo uolos.

Jų akys ir vėl susitiko. „Mes abu žinome... – pagalvojo ji. – Ir visuomet žinosime...“

– Taip, ji nukrito nuo uolos... – drebančiu balsu pakartojo Renisenb.

Kaip paskutinis aidas nuskambėjo švelnus Jahmoso balsas:

– Taip, tikriausiai ji nukrito nuo uolos...

DEŠIMTAS SKYRIUS

Ketvirtas žiemos mėnuo, šešta diena

Imhotepas sėdėjo priešais Esą.

– Jie visi pasakoja vieną ir tą patį, – irzliai pasakė jis.

– Bent tiek gerai, – tarė Esa.

– Gerai? Ką reiškia gerai? Ką tu kalbi?

Esa sukikeno.

– Aš žinau, ką kalbu, sūnau.

– Turiu nuspręsti, ar jie sako tiesą! – nutaisęs reikšmingą miną, kalbėjo Imhotepas.

– Tu ne deivė Maat[21] ir nesugebi kaip Anubis[22] sverti širdis ant tiesos svarstyklių!

– Ar tikrai tai buvo nelaimingas atsitikimas? – abejodamas papurtė galvą Imhotepas. – Juk mano laiškas, grasinantis juos visus išvyti iš namų, galėjo sukelti audringą reakciją.

– Žinoma, – sutiko Esa. – Taip ir atsitiko. Jie taip šūkavo, kad net sėdėdama savo kambaryje galėjau girdėti kiekvieną žodelį. Tarp kitko, ar *iš tikrųjų* ketinai taip pasielgti?

---

[21] Tiesos ir tvarkos deivė, – *vert. past.*

[22] Mirusiųjų, nekropolių ir balzamuotojų globėjas, – *vert. past.*

Matėsi, kad Imhotepas jaučiasi nesmagiai. Jis išsisukinėdamas sumurmėjo:

– Kai rašiau, buvau įširdęs, o ir turėjau teisę širsti. Šeimą reikėjo gerai pamokyti.

– Kitaip sakant, – pasakė Esa, – tu juos tik gąsdinai.

– Brangioji mama, argi dabar tai svarbu?

– Aišku, – tarė Esa. – Tu kaip visuomet pats nežinai, ką darai. Nepagalvojai, kuo tai gali baigtis.

– Dabar tai neturi jokios reikšmės, – Imhotepas šiaip taip susitvardė. – Mane domina Nofret mirties aplinkybės. Jeigu įtarsiu, kad kuris nors iš šeimos narių nepaklausė sveiko proto ir sąmoningai nužudė merginą, tai aš... net nežinau, ką padarysiu!

– Tai gerai, – pasakė Esa, – kad visi pasakoja vieną ir tą patį. Ar kas nors neprasitarė nieko daugiau?

– Ne.

– Tuomet kodėl nemanai, kad tai buvo nelaimingas atsitikimas? Išvykdamas į šiaurę, turėjai pasiimti merginą su savimi. Aš jau tada tau sakiau.

– Vadinasi, tu *tiki*...

– Aš tikiu tik tuo, ką man sako. Žinoma, jei tai neprieštarauja tam, ką aš mačiau savo akimis ar girdėjau savo ausimis. Tiesa, pastaruoju metu mano regėjimas labai susilpnėjo. Tikriausiai tu išklausinėjai Henet? Ką ji pasakė?

– Kad labai kremtasi dėl manęs.

– Štai kaip? Tu mane stebini, – tarė Esa.

– Henet labai geros širdies, – nuoširdžiai pasakė Imhotepas.

– Teisybė, tik jos liežuvis pernelyg ilgas. Bet jeigu ji kremtasi tik dėl tavęs, tai šį įvykį tikrai galima laikyti nelaimingu atsitikimu. Yra daugybė ir kitų reikalų, kuriais galėtum užsiimti.

– Taip, žinoma. – Imhotepas pakilo. Dabar jis vėl atrodė labai pasitikintis savimi. – Didžiojoje salėje dabar manęs jau laukia Jahmosas. Reikia kartu apsvarstyti kai kuriuos reikalus. Be to, turiu įvertinti ir kitus jo sprendimus. Teisingai tu sakai, sielvartas neturi žmogui trukdyti atlikti svarbiausių pareigų.

Jis išskubėjo. Minutėlę Esa su panieka šypsojosi, bet greit jos veidas vėl apsiniaukė. Moteris atsiduso ir papurtė galvą.

II

Kamenis ir Jahmosas laukė Imhotepo. Sūnus pranešė tėvui, kad Horis prižiūri balzamuotojų bei sarkofago gamintojų darbą. Namuose buvo atliekami paskutiniai pasiruošimo laidotuvėms darbai.

Imhotepui prireikė kelių savaičių, kad gavus žinią apie Nofret mirtį pasiektų namus. Per tą laiką visa ruoša buvo beveik baigta. Kūnas ilgai mirko druskos tirpale, o paskui balzamuotojai atkūrė ankstesnę mirusiosios išvaizdą. Nofret palaikai buvo įtrinti kvapniaisiais aliejais bei druskomis, apvynioti tvarsčiais ir įdėti į sarkofagą.

Jahmosas paaiškino, kad laidojimui išrinko nedidelę nišą uoloje, esančią netoli kapvietės, skirtos pačiam Imhotepui. Jis smulkiai papasakojo visa, ką buvo liepęs padaryti, ir Imhotepas pritardamas linktelėjo.

– Jahmosai, šauniai padirbėjai, – patenkintas tarė jis. – Viskuo pasirūpinai ir nepametei galvos.

Išgirdęs šį netikėtą pagyrimą, Jahmosas išraudo.

– Žinoma, Ipis ir Montu už balzamavimą ima labai daug, – tęsė Imhotepas. – Šie kanopiniai indai[23], pavyzdžiui, neverti tiek, kiek už juos prašo. Tikrai nereikia taip išlaidauti. Kai kurios jų kainos man atrodo pernelyg aukštos. Bet šių balzamuotojų paslaugomis naudojosi valdytojo šeima. Dėl to jie mano, kad gali reikalauti tiek daug pinigų. Būtų buvę pigiau, jei kreiptumės į ne tokius garsius balzamuotojus.

– Kadangi tavęs nebuvo, – ėmė teisintis Jahmosas, – šiuos klausimus turėjau spręsti pats. Man rūpėjo, kad sugulovė, kurią tu taip branginai, būtų deramai pagerbta.

Imhotepas linktelėjo ir patapšnojo Jahmosui per petį.

– Štai čia tu suklydai, sūnau. Žinau, kad su pinigais paprastai esi labai atsargus, ir suprantu, kad šį kartą išsileidai tik tam, kad pamalonintum mane. Vis dėlto aš nesu toks turtingas... O sugulovė... hm... yra tik sugulovė. Manau, kad atsisakysime brangiausių amuletų ir... Leisk pažiūrėti, ar negalėtume dar labiau sumažinti išlaidų... Kameni, perskaityk paslaugų sąrašą.

Kamenis sušiugždeno papirusu. Jahmosas su palengvėjimu atsiduso.

III

Išėjusi iš namų, Kait lėtai patraukė link tvenkinio, prie kurio žaidė vaikai ir buvo susirinkusios jų motinos.

– Tu buvai teisi, Satipi, – pasakė ji. – Mirusi sugulovė – visai kas kita, nei gyva!

---

[23] Pagal sen. Egipto miesto Kanobo (gr. Kanopos) graikišką pavadinimą. Tai uždengti laidojimo indai, į kuriuos, balzamuojant mirusįjį, buvo dedami jo viduriai, – *vert. past.*

Satipi pažvelgė į ją apsiblaususiomis ir tuščiomis akimis.

– Kaip tai suprasti, Kait? – sunerimusi paklausė Renisenb.

– Gyvai sugulovei nieko nebuvo gaila – nei rūbų, nei papuošalų, netgi nuosavybės, kuri teisėtai turėjo atitekti Imhotepo sūnums! O dabar Imhotepas galvoja tik apie tai, kaip sumažinti laidojimo išlaidas! Iš tiesų kam švaistyti pinigus dėl tos mirusios moters? Taip, Satipi, tu buvai teisi.

– O argi aš ką nors sakiau? Nepamenu, – sumurmėjo Satipi.

– Ir labai gerai, – sutiko Kait. – Aš taip pat neprisimenu. Ir Renisenb pamiršo.

Renisenb tylėdama žiūrėjo į Kait. Jos balsas skambėjo taip grasinančiai, kad Renisenb net išsigando. Ji buvo įpratusi Kait laikyti kvaila, bet ramia, nuolankia ir nepastebima. O dabar jai dingtelėjo į galvą, kad Kait ir Satipi pasikeitė vietomis. Paprastai valdinga ir agresyvi Satipi tapo rami, netgi nedrąsi, o tylioji Kait staiga ėmė vadovauti Satipi.

„Tačiau žmonės iš tikrųjų nesikeičia“, – svarstė Renisenb. Ji sutriko. Ar per paskutiniąsias savaites Satipi ir Kait *iš tikrųjų* pasikeitė? Gal vienos pasikeitimas tapo kitos pasikeitimo priežastimi? Ar Kait tapo valdinga, ar paprasčiausiai taip *atrodė* dėl staigaus Satipi pasikeitimo?

Satipi iš tikrųjų *tapo* kitokia. Daugiau ji nekėlė balso ir nesivaidijo. Namuose bei po kiemą ji vaikščiojo nervingai, netvirtai ir buvo visai nepanaši į ankstesnę, pasitikinčią savimi moterį. Renisenb svarstė, kad taip galėjo paveikti sukrėtimas, kurį sukėlė Nofret mirtis, tačiau neįtikėtina, jog tas šokas gali tęstis taip ilgai. „Satipi būtų labiau panaši į save, – toliau svarstė Renisenb, – jei atvirai džiūgautų dėl staigios ir ankstyvos sugulovės mirties.“ O dabar ji kiekvieną kartą, kai tik būdavo paminimas Nofret

vardas, nervingai susigūždavo. Regis, netgi Jahmosas galėjo pailsėti nuo jos priekabių ir dėl to ėmė elgtis ryžtingiau. Šiaip ar taip, Satipi pasikeitimas buvo tik į naudą, bent jau taip atrodė Renisenb. Tačiau tai vis tiek kėlė nesuprantamą nerimą...

Staiga Renisenb krūptelėjo, pastebėjusi, kad Kait susiraukusi žiūri į ją. Moteris suprato, kad ši laukia pritarimo ką tik pasakytiems žodžiams.

– Renisenb taip pat pamiršo, – pakartojo Kait.

Netikėtai Renisenb pajuto, kaip ją užliejo pasipriešinimo banga. Nei Kait, nei Satipi, nei kas nors kitas neturi teisės nurodinėti, ką ji turi ar ko neturi pamiršti. Todėl tvirtai, iššaukiančiai atrėmė Kait žvilgsnį.

– Šeimos moterys, – tęsė Kait, – turi laikytis drauge.

Renisenb atgavo balsą.

– Kodėl? – aiškiai ir ryžtingai paklausė ji.

– Todėl, kad jų interesai bendri.

Renisenb smarkiai papurtė galvą. Sutrikusi ji pagalvojo: „Taip, aš esu moteris, bet kartu ir asmenybė. Aš esu Renisenb“.

– Viskas ne taip paprasta, – pasakė ji.

– Nori turėti nemalonumų, Renisenb?

– Ne. Ką turi omenyje, sakydama „nemalonumų“?

– Viską, kas buvo kalbama tą dieną didžiojoje salėje, geriau būtų pamiršti.

Renisenb nusijuokė.

– Kokia gi tu kvaila, Kait. Juk tai turėjo girdėti visi – tarnai, vergai, senelė! Kam apsimesti, kad nieko nebuvo?

– Mes buvome paprasčiausiai supykę, – tyliai pasakė Satipi. – Bet nė nemanėme daryti to, apie ką kalbėjome. – Susierzinusi ji skubiai pridūrė: – Užteks apie tai kalbėti, Kait. Jeigu Renisenb nori turėti nemalonumų, tai jos reikalas.

– Aš nenoriu turėti nemalonumų, – piktai išrėžė Renisenb. – Bet *apsimetinėti* yra kvaila.

– Ne, – pasakė Kait, – tai kaip tik išmintinga. Nepamiršk, jog turi Teti.

– O kas gali atsitikti Teti?

– *Dabar, kai Nofret negyva* – nieko, – nusišypsojo Kait. Tai buvo giedra, rami, savimi patenkinto žmogaus šypsena. Renisenb vėl apėmė noras maištauti.

Vis dėlto tai, ką pasakė Kait, buvo tiesa. Dabar, kai Nofret jau nėra tarp gyvųjų, viskas vėl gerai. Satipi, pačiai Kait, vaikams... Visi saugūs, šeimoje įsivyravo taika. Nereikėjo būgštauti dėl ateities. Kėlusi nesantarvę bei grėsmę šeimai įsibrovėlė dingo visiems laikams.

Tuomet kodėl pagalvojus apie Nofret širdyje kildavo sumaištis, kurios Renisenb negalėjo suprasti? Kodėl jautė gailestį tai mirusiai merginai, nors jos ir nemėgo? Nofret buvo bloga, ir štai ji mirė. Kodėl gi Renisenb jos nepamiršta? Iš kur tas netikėtas gailestis, netgi daugiau nei gailestis? Tai kažkas panašaus į supratimą.

Renisenb sutrikusi papurtė galvą. Kai visi nuėjo namo, ji atsisėdo prie vandens ir mėgino sudėlioti savo mintis.

Saulė jau buvo arti laidos, kai ėjęs per kiemą Horis pamatė ją, priėjo ir atsisėdo šalia.

– Jau vėlu, Renisenb. Leidžiasi saulė. Tau metas namo.

Rimtas ir tylus Horio balsas kaip visuomet ją nuramino.

– Ar turi šeimos moterys laikytis drauge? – paklausė ji.

– Kas tau tai sakė, Renisenb?

– Kait. Ji ir Satipi... – moteris nutilo.

– O tu... Nori galvoti pati?

– Galvoti? Aš nemoku galvoti, Hori. Visai susipainiojau. Negaliu suprasti *žmonių*. Visi pasirodo esantys ne tokie, kaip aš maniau. Satipi, mano galva, visuomet buvo drąsi,

ryžtinga, valdinga. Tačiau dabar ji silpna, abejojanti, netgi baukšti. Kokia gi Satipi iš tikrųjų? Per vieną dieną žmonės negali taip pasikeisti.

– Per vieną dieną? Ne, negali.

– O nuolanki, paklusni, nekalbi Kait dabar ėmė visiems vadovauti! Regis, net Sobekas jos bijo. Netgi Jahmosas, ir tas pasikeitė – įsakinėja ir reikalauja, kad jam paklustų!

– Ir visa tai tave glumina?

– Taip. Nesuprantu, kodėl tai vyksta. Kartais galvoju, kad net Henet gali būti visiškai kitokia, nei atrodo!

Renisenb nusijuokė. Jai pačiai šie žodžiai pasirodė tokie kvaili. Bet Horis tebesėdėjo rimtas ir susimąstęs.

– Anksčiau retai susimąstydavai apie kitus žmones, ar ne, Renisenb? Jeigu būtum daugiau galvojusi, suprastum... – Jis patylėjo, o paskui tęsė: – Juk žinai, kad visose kapvietėse visuomet yra netikros durys?

– Taip, žinoma. – Renisenb nenuleido nuo jo akių.

– Lygiai taip ir su žmonėmis. Jie pastato netikras duris, apsimeta esą tokie, kokie iš tikrųjų nėra, kad apgautų aplinkinius. Jeigu žmogus suvokia savo silpnumą ir bejėgiškumą, jis pastato tokią įspūdingą pasitikėjimo savimi, pagyrūniškumo ir tariamos stiprybės uždangą. Po kurio laiko pats ima ja tikėti ir įtikina kitus. Tačiau už tų durų, Renisenb, yra tik plika uola... O tada, kai jį užklumpa bėda, pasirodo tikrasis aš. Švelni ir nuolanki Kait gavo viską, ko troško – vyrą, vaikus. Ji gyveno visko pertekusi, kol kiti ją laikė kvailele. Bet kai iš tikrųjų ėmė grėsti pavojus, pasirodė tikroji jos prigimtis. Kait nepasikeitė, Renisenb. Ji visuomet buvo žiauri ir valdinga.

– Tačiau man tai nepatinka, Hori, – naiviai prisipažino Renisenb. – Tai mane gąsdina. Visi ne tokie, kaip aš maniau. O kaipgi aš? *Aš* likau tokia pati.

– Tikrai? – nusišypsojo Horis. – Tuomet kodėl čia sėdi valandų valandas ir mąstai, suraukusi kaktą? Argi ankstesnė Renisenb, ta, kuri išvyko su Kėjumi, kada nors taip darė?

– Ne. Nebuvo reikalo... – atsakė Renisenb ir nutilo.

– Matai? Tu pati atsakei į savo klausimą. Tik *būtinybė* priverčia keistis! Tu jau nebesi ta pati laiminga, nemąstanti mergaitė, kuri tiki tik tuo, ką mato. Nesi tokia, kaip visos kitos šių namų moterys. Tu – Renisenb, kuri nori gyventi savo galva ir mąsto apie kitus žmones...

– Aš visą laiką galvoju apie Nofret ir stebiuosi... – lėtai ištarė Renisenb.

– Kas gi tave stebina?

– Kodėl niekaip negaliu jos pamiršti... Nofret buvo bloga, žiauri, mėgino pakenkti mums, o dabar mirė. Kodėl negaliu visko pamiršti?

– Tikrai negali pamiršti?

– Ne. Aš bandau, bet... – Renisenb nutilo ir perbraukė ranka akis. – Hori, kartais man atrodo, jog *gerai pažįstu* Nofret.

– Pažįsti? Ką turi omenyje?

– Tai sunku paaiškinti. Kartais man atrodo, tarsi ji būtų kažkur čia, šalia manęs. Kad aš – tai ji. Man atrodo, žinau, ką ji jautė. Hori, Nofret buvo labai nelaiminga. Dabar aš tai jau žinau. Ji norėjo įskaudinti mus tik *todėl, kad* pati buvo tokia nelaiminga.

– Tu negali šito žinoti, Renisenb.

– Žinoma, negaliu to *žinoti*, bet aš *jaučiu* tą kančią, kartėlį, didžiulę neapykantą. Visa tai vieną kartą aš perskaičiau jos veide, bet nesupratau! Nofret tikriausiai kažką mylėjo, o paskui kažkas atsitiko... Galbūt jis mirė... arba išvyko... Dėl to jai ir kilo noras skaudinti kitus. Tu gali sakyti, ką tik nori, bet aš žinau, kad esu teisi! Kai ji tapo nusenusio mano

tėvo sugulove ir atvyko čia, mes jos nepamėgome. Todėl Nofret nutarė mus padaryti tokius pat nelaimingus, kaip ir ji... Taip, būtent taip ir buvo!

Horis smalsiai pažvelgė į ją.

– Su kokiu įsitikinimu tu kalbi, Renisenb. Betgi tu gerai nepažinojai Nofret.

– Bet jaučiu, kad tai *tiesa*, Hori. Aš jaučiu *ją*. Kartais jaučiu, kad ji – visai šalia manęs...

– Suprantu.

Stojo tyla. Jau buvo beveik tamsu.

– Manai, kad Nofret mirtis nebuvo nelaimingas atsitikimas, ar ne? – tyliai paklausė Horis. – Tau atrodo, jog ji buvo nustumta nuo uolos?

Renisenb pasijuto nesmagiai, išgirdusi savo mintis, išsakytas balsu.

– Ne, ne, nekalbėk taip!

– Jei jau kokia mintis sukasi galvoje, geriau ją išsakyti garsiai. Tu juk taip *manai,* ar ne?

– Aš?.. Taip!

Horis nuleido galvą, susimąstė, o paskui pasakė:

– Tu manai, kad tai padarė Sobekas?

– O kas gi dar galėjo? Pameni, kaip jis susidorojo su gyvate? Prisimeni, ką jis pasakė tą dieną, jos mirties dieną, prieš išbėgdamas iš didžiosios salės?

– Taip, prisimenu. Bet ne visuomet tie, kurie daug *kalba,* daug ir *daro*.

– Tu manai, kad ji *buvo* nužudyta?

– Taip, Renisenb... Bet tai tik spėjimas. Aš neturiu jokių įrodymų. Ir abejoju, ar kada nors turėsiu. Todėl ir patariau Imhotepui manyti, kad tai buvo nelaimingas atsitikimas. Kažkas nustūmė Nofret, bet kas – mes niekada nesužinosime.

– Nemanai, kad tai *buvo* Sobekas?

– Ne, nemanau. Bet, kaip jau sakiau, niekada nesužinosime, kas tai padarė. Todėl geriau apie tai negalvoti.

– Bet jeigu ne Sobekas, tai kas, kaip tu manai?

Horis papurtė galvą.

– Nors aš kai ką ir įtariu, bet galiu ir klysti. Todėl geriau nesakysiu...

– Tokiu atveju mes niekada nesužinosim!

Renisenb ne juokais išsigando.

– Galbūt... – Horis dvejojo. – Galbūt taip bus geriausia.

– Nežinoti?

– Nežinoti.

Renisenb sudrebėjo.

– O, Hori, man taip baisu!

VIENUOLIKTAS SKYRIUS

Pirmas vasaros mėnuo, vienuolikta diena

Buvo atliktos visos laidojimo apeigos ir perskaityti visi reikalingi užkeikimai. Prieš užmūrijant Nofret amžino poilsio vietos duris, Montu, dieviškasis Hator šventyklos žynys, kalbėdamas užkeikimus, šventosios žolės šluotele rūpestingai iššlavė visus piktųjų dvasių pėdsakus. Tada kapvietę užmūrijo, o viską, kas liko po balzamuotojų darbo – puodus su sūrymu, druską ir audinio juostas, kuriomis buvo aptvarstytas mirusiosios kūnas, – sudėjo į nedidelę patalpą šalia ir taip pat užmūrijo.

Imhotepas atsitiesė ir sunkiai atsiduso. Jo veide liūdesio nebuvo nė ženklo. Nofret buvo palaidota pagal visas apeigas, negailint, Imhotepo nuomone, net šiek tiek per didelių išlaidų.

Jis padėkojo žyniams, kurie, baigę vykdyti savo šventą pareigą, vėl tapo paprastais šio pasaulio žmonėmis. Visi nuėjo į namą, kur jų laukė užkandžiai ir gaivinamieji gėrimai. Su vyriausiuoju žyniu Imhotepas aptarė politikos naujienas. Tėbai pamažu virto dideliu miestu. Visai galimas daiktas, kad

netrukus Egiptas vėl bus suvienytas ir jį valdys vienas valdovas. Tuomet grįš piramidžių statytojų aukso amžius[24].

Montu su pagarba atsiliepė apie faraoną Nebhepetą – Ra. Tai puikus karys ir garbingas žmogus. Vargu ar šiaurinis Egiptas, kur karaliauja pagedimas ir bailumas, sugebės jam pasipriešinti. Žmonėms reikia suvienyto Egipto.Todėl, be abejo, didelis vaidmuo tenka Tėbams...

Jie ilgai vaikščiojo, kalbėdami apie ateitį.

Renisenb atsigręžė ir pažvelgė į uolą, į užantspauduotą kapvietę.

– Štai ir viskas, – tyliai tarė ji.

Moteris pajuto palengvėjimą. Nežinia kodėl ji visą laiką bijojo, kad paskutinę minutę staiga įsiplieks barnis ir bus imtasi ieškoti kaltų. Tačiau laidotuvės buvo sklandžios kaip niekad. Nofret buvo palaidota pagal visas religines apeigas. Viskas baigta.

– Tikiuosi, kad tikrai taip ir bus, Renisenb, – sau panosėje sumurmėjo Henet.

Renisenb atsisuko.

– Ką turi omenyje, Henet?

Ši nukreipė žvilgsnį į šalį.

– Aš tik pasakiau: „Tikiuosi, kad viskas *baigta*“. Juk kartais taip būna: galvoji, kad viskas baigėsi, o iš tikrųjų viskas dar tik prasideda. Negalima leisti, kad taip atsitiktų.

– Ką tu šneki, Henet?! – piktai sušuko Renisenb. – Kokios čia užuominos?

– Aš niekada nekalbu užuominomis, Renisenb. Negalėčiau sau to leisti. Dabar Nofret palaidota ir šeima patenkinta. Viskas grįžo į savo vėžes.

– Ar mano tėvas klausinėjo, ką *tu* manai apie Nofret mirtį? – pasiteiravo Renisenb.

---

[24] Senoji karalystė, kurios faraonai, pradedant III dinastija, statė didžiules akmenines piramides, – vert. past.

– Žinoma, klausinėjo. Jis labai primygtinai reikalavo, kad pasakyčiau viską, ką apie tai galvoju.

– Ir ką jam pasakei?

– Na, pasakiau, jog tai buvo nelaimingas atsitikimas. Kaipgi kitaip galėjo būti? „Juk nemanai, kad tą vargšę merginą galėjo nužudyti kas nors iš tavo šeimos? Niekas nebūtų išdrįsęs to padaryti, bent jau iš didelės pagarbos tau. Jie galėjo bambėti, bet ne daugiau. Patikėk manim – nieko *panašaus* nebuvo!“ – pasakiau aš jam.

Henet linktelėjo galva ir sukikeno.

– Ir mano tėvas patikėjo tavimi?

Henet su didžiuliu pasitenkinimu linktelėjo dar kartą.

– Tavo tėvas žino, kaip aš juo rūpinuosi. Jis visuomet pasitikėjo senąja Henet. Imhotepas tikrai vertina mane, nors to nepasakyčiau apie visus kitus. Bet tebūnie taip, kaip yra. Atsidavimas šiai šeimai man geriausias atlygis. Aš nelaukiu dėkingumo.

– Tu buvai atsidavusi ir Nofret, – pasakė Renisenb.

– Nežinau, iš kur tai ištraukei, Renisenb. Aš, kaip ir visi kiti, privalėjau vykdyti įsakymus.

– Ji manė, kad buvai atsidavusi.

Henet vėl sukikeno.

– Nofret nebuvo tokia protinga, kaip atrodė. Ją pražudė išdidumas. Nofret manė, kad jai priklauso visas pasaulis. Ką gi, o dabar turės atsakyti prieš teisėjus pomirtiniame pasaulyje, ir gražus veidelis ten nepadės. Šiaip ar taip, mes jos atsikratėme. – Henet palietė vieną iš savo amuletų ir pašnibždom pridūrė: – Bent jau tikiuosi, kad atsikratėme.

II

– Renisenb, noriu su tavim pasikalbėti apie Satipi.

– Kas atsitiko, Jahmosai?

Renisenb su užuojauta žiūrėjo į švelnų, susirūpinusį brolio veidą.

– Satipi kažkas atsitiko. Bet aš niekaip negaliu suprasti kas, – lėtai ir sunkiai ištarė Jahmosas.

Renisenb pritardama liūdnai linktelėjo. Ji niekaip negalėjo paguosti brolio.

– Pastaruoju metu ji labai pasikeitė, – tęsė Jahmosas. – Satipi krūpčioja nuo menkiausio garso, visai mažai valgo ir vaikšto, lyg... bijotų net savo šešėlio. Tu tikriausiai tai irgi pastebėjai, ar ne?

– Taip, mes visi pastebėjome.

– Aš klausiau Satipi, gal ji serga, gal reikia pakviesti gydytoją, bet ji atsakė, kad yra visiškai sveika.

– Žinau.

– Vadinasi, ir tu jos klausei? Ir ji nieko tau nepasakė? Visiškai nieko? – primygtinai klausinėjo jis.

Renisenb suprato brolio susirūpinimą, tačiau padėti niekuo negalėjo.

– Ji atkakliai tvirtina esanti visiškai sveika.

– Satipi blaškosi ir šaukia per miegus, – sumurmėjo Jahmosas, – gal jai kas nors kelia nerimą, o mes apie tai nieko nežinome?

Renisenb papurtė galvą.

– Nemanau. Vaikai sveiki, namuose nieko nenutiko, išskyrus, žinoma, Nofret mirtį. Bet vargu ar Satipi dėl to sielvartauja, – sausai pridūrė ji.

– Žinoma, ne, – šyptelėjo Jahmosas. – Greičiau priešingai. Be to, tai prasidėjo daug anksčiau, dar prieš Nofret mirtį.

Brolio balse nuskambėjo dvejonė, ir Renisenb žvilgterėjo į jį. Jahmosas tyliai, bet atkakliai pakartojo:

– Dar *prieš* Nofret mirtį. Argi ne?

– Aš tai pastebėjau tik po jos mirties, – atsakė Renisenb.

– Ir Satipi tau nieko nesakė? Esi tuo tikra?

Renisenb vėl papurtė galvą.

– Žinai, Jahmosai, mano galva, Satipi iš tiesų neserga. Atrodo, kad ji kažko bijo.

– Bijo? – sušuko Jahmosas labai nustebęs. – Kas ją gąsdina? Ko ji bijo? Satipi visuomet buvo drąsi kaip liūtas.

– Aš tai žinau, – bejėgiškai prisipažino Renisenb. – Mes visi taip manėme. Bet kad ir kaip būtų keista, žmonės keičiasi.

– O gal Kait ką nors žino? Gal Satipi su ja kalbėjosi?

– Greičiau jau Satipi būtų kalbėjusi su ja, o ne su manimi, bet, man atrodo, kad jos apie tai nešnekėjo. Esu tuo tikra.

– O ką apie tai mano Kait?

– Kait? Kait niekuomet nieko nemano.

„Užtat Kait, – svarstė Renisenb, – pasinaudojusi neįprastu Satipi elgesiu, užsigrobė geriausias ką tik išaustas drobes. Ji niekuomet nesiryžtų to padaryti, jeigu Satipi būtų tokia, kaip ir anksčiau. Visi namai būtų skambėję nuo Satipi riksmo!" Labiausiai Renisenb nustebino tai, kad Satipi nepasakė nė žodžio.

– Ar kalbėjai su Esa? – paklausė Renisenb. – Mūsų senelė labai gerai nutuokia apie moteris ir jų nuotaikas.

– Esa patarė dėkoti už šį pasikeitimą, ir viskas, – su vos juntamu apmaudu tarė Jahmosas. – Ji pasakė, jog nereikia tikėtis, kad Satipi ir toliau bus tokia nuolanki.

– Ar klausei Henet? – truputį dvejodama pasiteiravo Renisenb.

– Henet? – Jahmosas susiraukė. – Ne. Aš nešnekėčiau su ja apie tokius dalykus. Henet ir taip per daug išpuikusi. Tėvas jai nuolaidžiauja.

– Žinau, ji baisiai įkyri. Bet, nepaisant to... – Renisenb dvejojo. – Paprastai Henet viską žino.

– Gal tu, Renisenb, jos paklaustum? – paprašė Jahmosas. – O po to papasakotum man?

– Gerai.

Jos su Henet buvo pakeliui į audyklas. Renisenb pradėjo kalbą tik tuomet, kai moterys liko vienos, ir gerokai nustebo, pastebėjusi, kad Henet sunerimo. Jos įprastas noras paliežuvauti dingo be pėdsakų.

Ji palietė ant kaklo kabėjusį amuletą ir apsidairė.

– Su manimi tai nesusiję... Man nėra kada žiūrėti, kaip kas elgiasi. Tai ne mano reikalas. Nenoriu įsipainioti į bėdą.

– Į bėdą? Kokią bėdą?

Henet skersomis žvilgtelėjo į ją.

– Tikiuosi, į jokią. Su mumis tai, šiaip ar taip, nesusiję. Mes, Renisenb, neturime ko sau prikišti. Ir tai mane guodžia.

– Nori pasakyti, kad Satipi... Ką *turi omenyje*?

– Visiškai nieko. Prašau, Renisenb, nemėgink iš manęs ką nors išgauti. Šiuose namuose aš beveik tarnaitė, ir man nedera reikšti savo nuomonę apie tai, su kuo aš nesusijusi. Bet jei jau klausi, tai, mano galva, ši permaina tik į gera. Jeigu taip bus ir toliau, mums visiems pasisekė. O dabar turiu eiti prižiūrėti, kad tarnaitės tinkamai pažymėtų audinius. Jos tokios lengvabūdės, kad visai nesirūpina darbu, o tik plepa ir juokiasi.

Renisenb nepatenkinta liko stebėti, kaip Henet strimgalviais pasileidžia į audyklą. Moteris patraukė namų link ir, tyliai įėjusi į Satipi kambarį, palietė jos petį. Ta surikusi pašoko ant kojų.

– Ak, kaip tu mane išgąsdinai! Aš maniau...

– Satipi, – prakalbo Renisenb, – pasakyk, kas atsitiko? Jahmosas nerimauja dėl tavęs ir...

Satipi prispaudė pirštą prie lūpų ir pažvelgė į ją iš baimės pastėrusiomis akimis. Po to, nervingai mikčiodama, moteris tarė:

– Jahmosas? Ką... Ką jis pasakė?

– Jis nerimauja. Tu šauki per miegus...

– Renisenb! – Satipi pačiupo ją už rankos. – Šaukiu... Ką aš šaukiu?

Jos akys dar labiau išsiplėtė iš siaubo.

– Jahmosas mano... Ką jis tau pasakė?

– Mes abu manome, kad tu arba sergi, arba kažkuo susirūpinusi.

– Susirūpinusi? – vos girdimai pakartojo Satipi keistu balsu.

– Satipi, tu iš tiesų *esi* susirūpinusi?

– Galbūt... Nežinau. Ne tai svarbiausia.

– Tu kažko bijai, ar ne?

Staiga Satipi žvilgsnis tapo priešiškas.

– Ką turi omenyje? Kodėl turėčiau ko nors bijoti?

– Nežinau, – pasakė Renisenb. – Bet tai tiesa, ar ne?

Satipi prireikė didelių pastangų, kad ji vėl taptų tokia pat arogantiška, kaip ir anksčiau.

– Aš nieko nebijau! – išdidžiai pareiškė ji. – Kaip drįsti su manimi taip šnekėti, Renisenb? Nepakęsiu, kad judu mane apkalbinėtumėte. Mes su Jahmosu puikiai vienas kitą suprantame, – ji patylėjo, o paskui griežtai pasakė: – Nofret mirė. Mes sėkmingai ja nusikratėme – štai ką tau pasakysiu. Gali tai perduoti visiems, kurie klausinėja, ką aš apie tai manau.

– Nofret? – nustebusi paklausė Renisenb.

Satipi įsiuto. Ji tikrai tapo tokia, kaip ir anksčiau.

– Nofret, Nofret, Nofret! Man bloga darosi nuo to vardo! Dėkui Dievui, kad šiuose namuose jo daugiau negirdėsime!

Satipi ir toliau šaukė, tačiau kambaryje pasirodžius Jahmosui staiga nutilo.

– Tyliau, Satipi, – griežtai pasakė jis. – Jeigu tave išgirs tėvas, vėl prasidės nemalonumai. Kodėl taip kvailai elgiesi?

Renisenb nustebino ne tik griežtas Jahmoso kalbos tonas, bet ir nuolankus Satipi elgesys.

– Atleisk, Jahmosai... – neaiškiai sumurmėjo ji. – Aš nepagalvojau...

– Ateityje būk atsargesnė! Jūs su Kait ir taip jau pridarėte pakankamai rūpesčių. Tikra teisybė, kad moterys nemoka mąstyti!

– Atleisk... – vėl sušnabždėjo Satipi.

Iš kambario Jahmosas išėjo pasitempęs, daug ryžtingesniu žingsniu, nei anksčiau. Bandymas įtvirtinti savo valdžią buvo sėkmingas.

Renisenb lėtai patraukė senosios Esos kambario link. Gal senelė duos naudingą patarimą. Tačiau Esa su pasimėgavimu valgė vynuoges ir nemanė, kad dėl to reikėtų nerimauti.

– Satipi! Satipi! Kam tas triukšmas dėl Satipi? Ar jums taip patiko jos priekabės ir nurodinėjimai, kad iš karto sutrikote, kai pagaliau ji ėmė elgtis taip, kaip reikia?

Išspjovusi vynuogės sėklą, ji pridūrė:

– Šiaip ar taip, jeigu Jahmosas nesiims priemonių, tai ilgai netruks.

– Jahmosas?

– Taip. Tikuosi, kad Jahmosas pagaliau atėjo į protą ir kaip reikiant prikūlė savo žmoną. Jai to ir reikėjo. Manau, Satipi iš tų moterų, kurioms tai patinka. Romus ir nuolankus Jahmosas tikriausiai buvo jai didžiulė kankynė.

– Jahmosas geros širdies! – pasipiktinusi sušuko Renisenb. – Jis malonus ir švelnus kaip moteris... Jeigu moterys iš viso sugeba būti švelnios, – abejodama pridūrė ji.

– Nors ir pavėluota, bet gera mintis, anūkėle, – nusijuokė Esa. – Ne, moterys nėra švelnios, o jeigu ir yra, tai padėk joms, Izide! Labai nedaug moterų norėtų turėti gerą ir švelnų vyrą. Joms reikia gražaus, siautėjančio akiplėšos, tokio kaip Sobekas. Arba protingo jaunuolio, kaip, pavyzdžiui, Kamenis. Ar ne taip, Renisenb? Toks neleis, kad jam vadovautų! Be to, jis puikiai dainuoja meilės dainas. Argi ne? Chi, chi, chi!

Renisenb pajuto, kad skruostai rausta.

– Nesuprantu, apie ką tu kalbi, – išdidžiai pasakė ji.

– Jūs visi galvojate, kad senoji Esa nieko nenutuokia. Nutuokiu! – menkai reginčiomis akimis ji įtemptai žiūrėjo į Renisenb. – Galbūt suvokiu kiek anksčiau, nei tu. Nepyk, Renisenb. Toks gyvenimas. Kėjus tau buvo geras brolis, tačiau savo valtele jis išplaukė pas tuos, kuriems aukojamos atnašos. Sesuo susiras naują brolį, kuris persmeigs savo žuvį mūsų upėje... Nors nemanau, kad jis bus geras žvejys. Kamenį labiau traukia nendrinė lazdelė ir papiruso ritinys. Jis gražus ir gerų manierų jaunuolis, mokantis dainuoti meilės dainas. Tačiau, nepaisant to, nesu tikra, kad jis tinka tau į porą. Mes beveik nieko apie šį jaunuolį nežinome, išskyrus tai, kad jis iš Šiaurinės karalystės. Imhotepui jis patinka, bet tai dar nieko nereiškia. Savo sūnų aš visuomet laikiau kvailiu. Meilikaudamas bet kas gali jį apsukti aplink pirštą. Pažvelk į Henet!

– Tu neteisi, – išdidžiai tarė Renisenb.

– Gerai, gal aš ir neteisi. Tavo tėvas *ne* kvailys.

– Aš ne apie tai. Norėjau pasakyti...

– Vaikeli, aš žinau, ką norėjai pasakyti. – Esa nusišypsojo. – Tu visai nesupranti juokų. Net neįsivaizduoji, kaip malonu baigus visus reikalus sėdėti ir valgyti gerai paruoštą riebią putpelę ar fazaną, pyragą su medumi, gerai pagamintą

patiekalą iš porų ir salierų, užgeriant sirišku vynu, ir neturėti daugiau jokių rūpesčių. Man patiko stebėti visą tą sumaištį, žinant, kad tai su manimi jau visai nesusiję. Matyti, kaip sūnus pameta galvą dėl gražios merginos ir kaip ji visus kiršina. Sakau tau, tai mane linksmino! Ta mergina man netgi patiko! Ji, žinoma, buvo pats velnias ir mokėjo surasti kiekvieno skaudžią vietą. Sobekas virto pūsle, iš kurios išleido orą, Ipiui buvo priminta, kad jis dar vaikas, o Jahmosas sugėdintas, kad sėdi po žmonos padu. Nofret juos privertė pamatyti save iš šalies, kaip savo atspindį vandenyje. Bet pasakyk, kodėl ji nekentė *tavęs*, Renisenb?

– Argi ji manęs nekentė? – abejodama tarė Renisenb. – Kartą aš net mėginau su ja susidraugauti.

– O Nofret atsisakė? Renisenb, ji tikrai tavęs nekentė.

Esa patylėjo, o paskui staiga paklausė:

– Galbūt dėl Kamenio?

Renisenb išraudo.

– Dėl Kamenio? Nesuprantu, apie ką tu kalbi.

– Ji ir Kamenis atvyko iš Šiaurinės karalystės, – susimąsčiusi pasakė Esa, – bet Kamenis žiūrėdavo į tave, kai eidavai per kiemą.

– Man metas eiti pas Teti, – staiga prisiminė Renisenb.

Ją palydėjo veriantis Esos juokas. Renisenb bėgo prie tvenkinio, jausdama, kad skruostai degte dega. Iš portiko ją pašaukė Kamenis:

– Renisenb, aš sukūriau naują dainą. Ateik pasiklausyti.

Bet ji tik papurtė galvą ir nuskubėjo toliau. Moters širdis piktai daužėsi. Kamenis ir Nofret. Nofret ir Kamenis. Kodėl senoji Esa, mėgstanti piktai juokauti, pakišo jai šią mintį? Ir kodėl jai tai turėtų rūpėti? Iš tiesų, argi ne vis tiek? Kamenis jai nerūpi. Visiškai nerūpi! Tai tik įkyrus, nuolat išsišiepęs, plačių pečių jaunuolis, primenantis Kėjų.

Kėjus... Kėjus... Ji atkakliai kartojo jo vardą, tačiau šį kartą Kėjaus atvaizdas neiškilo jai prieš akis. Jos vyras buvo kitame pasaulyje. Pas tuos, kuriems atnašaujamos aukos...

O portike tyliu balsu dainavo Kamenis:

Keliausiu į Memfį ir eisiu pas Ptachą.
Melsiu aš jo mylimosios šiąnakt...“

III

– Renisenb!

Horiui teko du kartus šaukti ją vardu, kol Renisenb išgirdo ir nukreipė akis nuo Nilo.

– Apie ką taip mąstai?

– Galvoju apie Kėjų, – išdidžiai atsakė Renisenb.

Akimirką Horis žiūrėjo į ją, o paskui nusišypsojo.

– Aišku, – pasakė jis.

Renisenb sutriko, pajutusi, kad Horis supranta, apie ką ji iš tiesų galvoja.

– Kas atsitinka su žmogum, kai jis miršta? – paskubom paklausė ji. – Ar kas nors iš tikrųjų tai žino? Visi tie tekstai, užrašyti ant sarkofagų, tokie nesuprantami, kad atrodo beprasmiai. Mes žinome, kad Ozyris buvo nužudytas ir kad jo kūnas vėl sudėtas iš gabalėlių. Kad jis nešioja baltą karūną ir kad jo dėka mes iš tikrųjų nemirštame. Tačiau kartais, Hori, man tai atrodo *prasimanyta.* Viskas taip painu...

Horis pritardamas linktelėjo.

– Noriu žinoti, kas iš tikrųjų atsitinka po mirties.

– Negaliu atsakyti į tavo klausimą, Renisenb. Paklausk žynio.

– Jis pasakys tą patį, ką visuomet sako. O aš noriu *žinoti.*

– Sužinosime tik tada, kai patys mirsime... – švelniai pasakė Horis.

Renisenb sudrebėjo.

– Ne, nekalbėk taip!

– Renisenb, dėl ko taip susikrimtai?

– Esa sakė, kad... – ji nutilo, o paskui paklausė: – Pasakyk man, Hori, ar Kamenis ir Nofret gerai pažinojo vienas kitą Memfyje?

Jie kartu lėtai žingsniavo link namų. Išgirdęs paskutinį Renisenb klausimą, Horis minutėlę stabtelėjo, o paskui tarė:

– Vadinasi, štai kaip...

– Ką turi omenyje? Juk aš tik uždaviau klausimą...

– Į kurį negaliu atsakyti. Nofret ir Kamenis pažinojo vienas kitą, bet ar labai gerai, šito aš nežinau. – Ir tyliai pridūrė: – Argi tai svarbu?

– Žinoma, ne, – atsakė Renisenb. – Visiškai nesvarbu.

– Nofret jau mirusi.

– Mirusi, balzamuota bei užmūryta kapvietėje! Štai ir viskas.

– O Kamenis, regis, ir nesielvartauja... – ramiai užbaigė Horis.

– Nesielvartauja. Tai tiesa, – sutiko Renisenb, nustebusi, kad pati to nepastebėjo, ir, pagauta impulso, sušuko: – Ak, Hori, kaip tu moki *nuraminti*!

Jis nusišypsojo.

– Kažkada taisiau mažosios Renisenb liūtą, o dabar ji randa kitų pramogų.

Jie jau buvo prie pat namų, bet Renisenb nutarė apsukti dar vieną ratą.

– Dar nenoriu eiti vidun. Kartais atrodo, kad nekenčiu jų visų. Žinoma, ne *iš tikrųjų*. Labai pykstu, nes jie taip *keistai* elgiasi. Gal galėtume nueiti į kapvietę? Ten taip gera... tarsi sklandytum *virš* pasaulio.

– Labai taikliai pastebėjai, Renisenb. Būtent taip ir aš jaučiuosi. Visa tai, kas apačioje – namas ir laukai – atrodo taip nereikšminga. Reikia žiūrėti toliau, į upę, o už jos – į visą Egiptą. Labai greitai jis vėl bus vieningas, didis ir galingas.Toks, koks buvo praeityje.

– Argi tai svarbu? – sumurmėjo Renisenb.

Horis nusišypsojo.

– Mažajai Renisenb nesvarbu. Jai rūpi tik jos liūtas.

– Tu šaipaisi iš manęs, Hori. Vadinasi, tau iš tikrųjų tai *rūpi*?

– Kodėl turėtų rūpėti? Juk aš esu tik Ka žynio reikalų tvarkytojas. Koks mano reikalas, didis Egiptas ar ne?

– Žiūrėk, – Renisenb parodė į uolą, buvusią kaip tik virš jų. – Jahmosas ir Satipi buvo kapvietėje. O dabar leidžiasi žemyn.

– Taip, – pasakė Horis. – Reikėjo išnešti keletą ritinių drobės, kurių balzamuotojai nepanaudojo. Jahmosas sakė pasiimsiąs Satipi, kad ši patartų, kur juos panaudoti.

Jie stovėjo ir žiūrėjo, kaip Jahmosas su Satipi leidžiasi takeliu žemyn. Staiga Renisenb atėjo į galvą mintis, jog jie artinasi kaip tik prie tos vietos, nuo kurios tikriausiai nukrito Nofret. Satipi ėjo priekyje. Už kelių žingsnių paskui ją ėjo Jahmosas. Staiga Satipi pasuko galvą, norėdama kažką pasakyti Jahmosui. „Galbūt sako jam, kad būtent šioje vietoje įvyko nelaimingas atsitikimas“, – pagalvojo Renisenb.

Ir tada netikėtai Satipi sustingo vietoje. Ji stovėjo tarytum apmirusi ir žiūrėjo atgal, per petį. Moteris pakėlė rankas, tarsi norėdama pasislėpti nuo baisaus reginio ar apsisaugoti nuo smūgio. Kažką riktelėjusi, ji suklupo, susvyravo, o kai Jahmosas puolė į pagalbą, baimingai sušuko ir paslydo. Satipi krito žemyn galva ant uolų...

Renisenb negalėjo patikėti tuo, ką mato. Užspaudusi ranka burną, ji stebėjo Satipi kritimą. Suknežintas kūnas tįso-

jo toje pačioje vietoje, kur kažkada gulėjo Nofret. Vos atsipeikėjusi, moteris nuskubėjo prie jos. Jahmosas šaukdamas taip pat bėgo takeliu žemyn. Pagaliau Renisenb pribėgo ir palinko virš jos. Satipi akys buvo atmerktos, vokai trūkčiojo. Jos lūpos krutėjo, tarsi mėgindamos kažką pasakyti. Renisenb dar labiau pasilenkė. Ją išgąsdino siaubas, sustingęs Satipi akyse.

Tuomet pasigirdo kimus mirštančiosios balsas:

– *Nofret...*

Paskui Satipi galva nusviro, o žandikaulis nukaro. Horis patraukė link Jahmoso ir jie priėjo drauge. Renisenb kreipėsi į savo brolį.

– Ką ji sušuko prieš nukrisdama?

Jahmosas sunkiai alsavo ir negalėjo ištarti nė žodžio...

– Ji pažvelgė kažkur... *pro mano petį*... tarsi išvydusi ant takelio dar kažką... Bet ten nieko nebuvo... *Ten nieko nebuvo...*

– Ten nieko nebuvo... – patvirtino Horis.

– Ir tuomet ji sušuko... – baimingu, prislopintu balsu sušnabždėjo Jahmosas.

– Ką ji sušuko? – nekantraudama paklausė Renisenb.

– Ji sušuko... – Jahmoso balsas drebėjo, – „Nofret!“

DVYLIKTAS SKYRIUS

Pirmas vasaros mėnuo, dvylikta diena

– Tai štai ką turėjai omenyje?

Renisenb tai pasakė Horiui greičiau tvirtindama, o ne klausdama. Ir, apimta siaubo, su dar didesniu įsitikinimu tyliai pridūrė:

– Vadinasi, Satipi nužudė Nofret...

Parėmusi rankomis smakrą, Renisenb sėdėjo prie įėjimo į Horio grotą, buvusią šalia kapvietės, ir žvelgė į apačioje plytintį slėnį. Snūduriuodama ji mąstė, kiek tiesos buvo šiuose vakar ištartuose žodžiuose (nejaugi tai įvyko tik vakar?). Iš čia namas ir kažkur su reikalais skubantys žmonės atrodė tokie nereikšmingi. Šis vaizdas priminė skruzdėlyną.

Tik didinga savo galybe saulė, šviečianti viršuje, tik Nilas – siauras blyškaus sidabro ruožas, blizgantis ryto šviesoje – yra amžini ir nemirtingi. Kėjus mirė, nebėra jau Nofret ir Satipi, kada nors numirs ir ji, ir Horis. Tačiau Ra ir toliau dienomis valdys danguje, o naktį savo barka plauks per Požeminę karalystę tol, kol išauš kita diena. Ir Nilas kaip visuomet neš savo vandenis nuo Elefantinos salos, pro Tė-

bus ir tą vietą, kur gyvena jie, pro šiaurės Egiptą, kur gyveno ir buvo laiminga Nofret, o paskui tolyn nuo Egipto, link didžiųjų vandenų.

Satipi ir Nofret... Renisenb nusprendė garsiai išsakyti savo mintis, nes Horis taip ir neatsakė į jos paskutinį klausimą.

– O aš buvau tikra, jog tai Sobekas...

Ji nutilo.

– Tu iš anksto susidarei tokią nuomonę, – susimąstęs tarė Horis.

– Ir vis dėlto buvau tokia kvaila, – tęsė Renisenb. – Henet man pasakė, kad Satipi, kaip ir Nofret, išėjo pasivaikščioti šiuo keliu. Turėjau suprasti, kad Satipi tyčia nusekė paskui Nofret, kad jos susitiko ant takelio ir Satipi nustūmė ją žemyn. Juk prieš tai Satipi pasakė, kad ji daug vyriškesnė, nei bet kuris mano brolis.

Moteris nutilo, jausdama, kad ima krėsti drebulys.

– Kai ją sutikau, – vėl prakalbo Renisenb, – turėjau iš karto tai suprasti. Ji buvo kaip nesava, atrodė tokia išsigandusi. Satipi mėgino mane įkalbėti grįžti namo kartu su ja. Nenorėjo, kad rasčiau Nofret kūną. Tikriausiai buvau akla, kitaip būčiau supratusi visa tai. Tačiau aš taip bijojau, jog tai Sobekas...

– Žinau. Juk tu matei, kaip jis užmušė tą gyvatę.

– Taip, kaip tik dėl to ir buvau tokia tikra, – karštai sutiko Renisenb. – O paskui sapnavau... Vargšas Sobekas... Aš taip neteisingai apie jį galvojau. Tu sakei tiesą, *grasinti* dar nereiškia *įvykdyti*. Sobekas visuomet mėgo girtis. O iš tiesų savimi pasitikinti, negailestinga ir nebijanti veikti buvo Satipi. Nuo to laiko... ji vaikščiojo kaip vaiduoklis. Tai mus labai glumino. Kodėl mums neatėjo į galvą toks paprastas paaiškinimas?

Pakėlusi akis, Renisenb pridūrė:

– Bet juk tu apie tai pagalvojai?

– Pastaruoju metu – taip, – atsakė Horis. – Buvau įsitikinęs, kad Nofret mirties paslaptis susijusi su keistu Satipi pasikeitimu. Juk tokiam akivaizdžiam pokyčiui tikrai turėjo būti priežastis.

– Ir vis dėlto tu nieko nesakei?

– O kaip galėjau ką nors sakyti, Renisenb? Aš juk neturiu jokių *įrodymų*.

– Taip, tu teisus.

– Įrodymai turi remtis nenuginčijamais faktais.

– Kažkada sakei, kad žmonės iš tikrųjų nesikeičia. Tačiau dabar pripažįsti, kad Satipi *pasikeitė*, – svarstė Renisenb.

Horis nusišypsojo.

– Tau reikėtų dirbti Nomarcho teisme. Ne, Renisenb, aš sakiau tiesą – žmonės niekada nesikeičia. Satipi, kaip ir Sobekas, mėgo girtis. Ji, žinoma, galėjo žodžius paversti veiksmais, tačiau buvo iš tų žmonių, kurie nežino, ką kalba, nes niekada nėra to patyrę. Visą gyvenimą, iki pat tos dienos, *bijoti* jai nebuvo ko. Baimė ją užklupo netikėtai. Tuomet Satipi suprato, jog drąsa – sugebėjimas be baimės sutikti tai, kas nenumatyta. O jai tos drąsos stigo.

– *Baimė ją užklupo netikėtai*... – sušnabždėjo Renisenb. – Taip, nuo to laiko, kai mirė Nofret, ji apėmė mus visus. Baimė spindėjo Satipi veide, o mes to nepastebėjome. Išgąstis buvo Satipi akyse ir tuomet, kai ji mirė... kai tarė „Nofret". Ji tarytum išvydo...

Renisenb nutilo ir atsisuko į Horį. Jos akys iš nuostabos išsiplėtė.

– Hori, ką ji pamatė ten, ant takelio? *Mes* juk nieko nematėme! Ten nieko *nebuvo*.

– Tik mums atrodė, kad nieko nebuvo.

– O jai? Gal ji išvydo Nofret, kuri pasirodė, kad atkeršytų. Bet Nofret mirusi ir užmūryta savo kapvietėje. Ką gi Satipi pamatė?

– Viziją, kurią sukūrė jos vaizduotė.

– Esi tuo tikras? Nes jeigu ne...

– Kas, jeigu ne?

– Hori, – Renisenb ištiesė ranką, – kaip tu manai, ar dabar, kai mirė Satipi, viskas tikrai baigėsi?

Horis ramindamas paėmė jos ranką į savąsias.

– Taip, taip, Renisenb, žinoma, baigėsi. Tau nėra ko bijoti.

– Bet Esa sako, kad Nofret manęs nekentė...

– Nofret tavęs nekentė?

– Taip sako Esa.

– Nofret mokėjo nekęsti, – tarė Horis. – Kartais man atrodo, kad ji nekentė visų šių namų gyventojų. Bet juk tu nepadarei jai nieko blogo?

– Ne, nieko.

– Todėl *net mintyse* nemėgink savęs dėl ko nors kaltinti.

– Hori, nori pasakyti, kad jei leidžiantis saulei – tuo metu, kai mirė Nofret – eičiau takeliu viena ir atsigręžčiau, nieko nepamatyčiau? Manai, kad man pavojus negresia?

– Tau niekas negresia, Renisenb, nes jeigu leisiesi takeliu, aš būsiu šalia ir niekas tavęs nenuskriaus.

Tačiau Renisenb susiraukė ir papurtė galvą.

– Ne, Hori. Aš eisiu viena.

– Bet kodėl, mažoji Renisenb? Argi tu nebijai?

– Gal ir bijau, – atsakė ji. – Tačiau vis tiek tai reikia padaryti. Visi namiškiai dreba iš baimės. Nubėgo į šventyklas, prisipirko amuletų ir dabar šaukia, jog saulei leidžiantis negalima vaikščioti šiuo takeliu. Bet juk ne stebuklas privertė Satipi susvyruoti ir nukristi, o graužatis dėl piktadarybės,

kurią ji padarė. Jauno, stipraus ir laimingo žmogaus nužudymas visuomet yra piktadarybė. O aš nepadariau nieko blogo, ir net jeigu Nofret manęs nekentė, jos neapykanta negali man pakenkti. Esu tuo tikra. Be to, jau geriau mirti, nei nuolat gyventi baimėje. Aš pamėginsiu nugalėti baimę.

– Labai drąsūs žodžiai, Renisenb.

– Galbūt lengviau tai pasakyti, nei padaryti, Hori. – Ji nusišypsojo ir atsistojo. – Tačiau buvo malonu apie tai šnekėti.

Horis taip pat pakilo ir atsistojo šalia jos.

– Aš prisiminsiu šiuos žodžius, Renisenb, ir tai, kaip atmetei galvą, juos tardama. Aš visuomet jaučiau, kad tavo širdis drąsi ir teisinga.

Jis paėmė Renisenb ranką.

– Pažiūrėk, Renisenb. Iš čia pažvelk į slėnį, upę ir į kitą jos krantą. Tai Egiptas – mūsų kraštas. Dabar jis nuniokotas karo ir ilgų nesantaikos metų, padalintas į daugybę mažų karalysčių. Tačiau greitai, labai greitai jis vėl taps vieningas. Aukštutinis ir Žemutinis Egiptas vėl susijungs ir, tikiuosi, atgaus pirmykštę didybę! Tomis dienomis Egiptui bus reikalingi nuoširdūs, drąsūs vyrai ir moterys. Tokios moterys, kaip tu, Renisenb. Reikės ne tokių vyrų, kaip Imhotepas, kurie amžinai užsiėmę tik savo pelnu ir nuostoliais, ne tokių, kaip Sobekas – tinginių ir pagyrūnų, ir ne tokių, kaip Ipis, kurie ieško naudos tik sau... Ir netgi ne tokių sąžiningų bei dorų, kaip Jahmosas. Sėdėdamas čia, tiesiogine to žodžio prasme tarp mirusiųjų, skaičiuodamas pelną ir nuostolius, rašydamas sąskaitas, aš supratau, kad egzistuoja tokia nauda, kurios neišreikši turtais, ir tokia netektis, kuri yra daug didesnė, nei derliaus praradimas. Žiūriu į Nilą ir regiu jame Egipto, kuris egzistavo prieš mus ir egzistuos mums mirus, gyvybinės jėgos šaltinį... Gyvenimas ir mirtis, Renisenb, nėra tokie

svarbūs. Aš esu tik Horis, Imhotepo reikalų tvarkytojas, bet kai žiūriu į tolį, į Egiptą, jaučiu tokią ramybę ir džiaugsmą, kad nepasikeisčiau vietomis netgi su šios provincijos valdytoju. Renisenb, ar supranti, ką kalbu?

– Regis, taip, nors ir ne viską. Tu visiškai ne toks, kaip kiti. Aš jau seniai tai pastebėjau. Kartais, kai būnu čia su tavimi, jaučiu tą patį, tik miglotai, ne taip aiškiai. Kai esu *čia*, visa tai, kas dedasi *ten, apačioje*, atrodo taip nereikšminga... Visi tie barniai ir neapykanta, nepaliaujamas triukšmas ir bruzdėjimas. Čia nuo to pailsi.

Ji nutilo ir susiraukė, paskui, šiek tiek užsikirsdama, tęsė:

– Kartais aš... džiaugiuosi, kad turiu kur pabėgti. Bet, nepaisant to, kažkas... net nežinau kas... mane traukia sugrįžti.

Horis paleido jos ranką ir žengė žingsnį atgal.

– Taip, suprantu, – švelniai tarė jis. – Tai Kamenio dainavimas kieme.

– Aš visai negalvojau apie Kamenį.

– Gal ir negalvojai, tačiau, šiaip ar taip, Renisenb, manau, kad girdi jo dainas, net nežinodama to.

Renisenb suraukė antakius ir atidžiai pažvelgė į jį.

– Kaip keistai tu kalbi, Hori. Kaip galiu girdėti Kamenio dainavimą, būdama čia? Juk namai pernelyg toli.

Horis tyliai atsiduso ir papurtė galvą. Pašaipa jo akyse suglumino Renisenb. Jaunoji moteris šiek tiek pyktelėjo ir sutriko, nes negalėjo suprasti, ką gi ji reiškia.

TRYLIKTAS SKYRIUS

Pirmas vasaros mėnuo, dvidešimt trečia diena

– Esa, ar galiu su tavim pasikalbėti?

Esa įtemptai žiūrėjo į tarpduryje stovinčią Henet, kurios veide švietė pataikaujanti šypsenėlė.

– Kas atsitiko? – griežtai paklausė senoji.

– Iš tikrųjų nieko rimto... Bent jau aš taip manau... Tačiau nusprendžiau, kad geriau paklausti...

– Įeik, įeik, – pertraukė ją Esa. – O tu, – ji pabaksnojo savo lazda mažajai juodaodei vergei, veriančiai karolius, – eik į virtuvę. Atnešk man alyvuogių ir padaryk gėrimą iš granatų sulčių.

Margaičiukė išbėgo ir Esa nekantriai mostelėjo Henet.

– Štai ką norėjau tau parodyti, Esa.

Senoji įdėmiai pažvelgė į daiktą, kurį jai ištiesė Henet. Tai buvo nedidelė papuošalų dėžutė su slankiojančiu dangteliu, sutvirtintu dviem sąsagom.

– Na ir kas?

– Tai *jos*. Šią dėžutę ką tik radau... jos kambaryje.

– Apie ką tu kalbi? Apie Satipi?

– Ne, ne, Esa. *Apie kitą.*

– Nori pasakyti, Nofret? Na ir kas?

– Visi jos papuošalai, indai su tepalais ir kvepalais, žodžiu, viskas buvo užmūryta drauge su ja.

Esa nuvyniojo virvelę nuo sąsagų ir atidarė dėžutę. Joje gulėjo vėrinys iš mažų karneolio karoliukų ir pusė žaliai glazūruoto amuleto, kuris greičiausiai buvo perlaužtas tyčia.

– Nieko ypatingo čia nėra, – tarė Esa. – Tikriausiai jos nepastebėjo, kai rinko Nofret daiktus.

– Balzamuotojai paėmė viską.

– Balzamuotojais neverta pasitikėti labiau, nei visais kitais. Jie pamiršo, ir tiek.

– Sakau tau, Esa, – kai paskutinį kartą buvau užėjusi į kambarį, dėžutės ten nebuvo.

Esa įdėmiai pažvelgė į Henet.

– Nori pasakyti, kad Nofret grįžo iš mirusiųjų karalystės ir apsigyveno mūsų namuose? Juk iš tikrųjų, Henet, nesi kvaila, nors kartais tokia ir apsimeti. Kam tau reikia skleisti šias kvailas pasakas?

Henet grėsmingai palingavo galva.

– Mes visi žinome, kas atsitiko Satipi... Ir *kodėl*!

– Gal ir taip, – pasakė Esa. – Galbūt kas nors iš mūsų žinojo tai ir anksčiau! Ar ne, Henet? Aš visuomet maniau, kad tu geriau nei kas nors kitas žinai, kaip mirė Nofret.

– Ak, Esa, tikiuosi, tu nemanai...

– Kodėl gi ne? – pertraukė ją Esa. – Henet, aš nebijau galvoti. Mačiau, kaip du pastaruosius mėnesius Satipi vaikščiojo ant pirštų galiukų, nes buvo mirtinai išsigandusi. O nuo vakar dienos manęs neapleidžia mintis, jog kažkas žinojo, kad ji nužudė Nofret. Ir tas kažkas grasino viską papasakoti Jahmosui, o gal net ir pačiam Imhotepui...

Henet spigiu balsu ėmė prieštarauti bei įrodinėti savo nekaltumą, o Esa užsimerkė ir atsilošė.

– Nė nesitikėjau, kad prisipažinsi. Ir dabar to nesitikiu.

– Kodėl turėčiau taip elgtis? Pasakyk man, kodėl?

– Neturiu nė menkiausio supratimo, – atsakė Esa. – Henet, tu darai daugybę dalykų, kuriems aš niekada negalėjau rasti tinkamo paaiškinimo.

– Manai, kad mėginau ją priversti man mokėti už tylėjimą? Prisiekiu devyniais Eneados dievais...

– Palik dievus ramybėje. Tu, Henet, esi tiek sąžininga, kiek leidžia tavo sąžinė. Gal tu ir iš tiesų nieko nežinai apie tai, kaip mirė Nofret. Bet užtat žinai beveik viską, kas dedasi šiuose namuose. Galėčiau prisiekti, kad tu pati padėjai šią dėžutę Nofret kambaryje. Tik neįsivaizduoju kodėl. Tačiau priežastis yra... Savo gudrybėmis gali apgauti Imhotepą, bet ne mane. Ir *neverkšlenk*! Aš jau sena ir negaliu pakęsti žliumbimo. Eik ir verkšlenk prieš Imhotepą. Atrodo, kad jam tai patinka, nors kodėl, žino vienas Ra.

– Nunešiu dėžutę Imhotepui ir pasakysiu...

– Aš pati atiduosiu jam dėžutę. Eik, Henet, ir liaukis skleisti kvailas, prietaringas pasakas. Be Satipi namuose pasidarė daug ramiau. Mirusi Nofret padarė mums didesnę paslaugą, nei būdama gyva. O dabar, kai skola jau grąžinta, tegul visi užsiima savo kasdieniais darbais.

– Kas atsitiko? – paklausė Imhotepas, po kelių minučių atskubėjęs į Esos kambarį. – Henet atėjo pas mane baisiai nusiminusi ir užverktom akim. Kodėl šiuose namuose niekas nenori jai parodyti bent kiek švelnumo...

Esos tai nesujaudino ir ji prapliupo juokais.

– Kaip supratau, – tęsė Imhotepas, – tu apkaltinai ją papuošalų dėžutės vagyste.

– Ji taip tau skundėsi? Aš nieko panašaus nesakiau. Štai ta dėžutė. Regis, Henet ją rado Nofret kambaryje.

Imhotepas paėmė dėžutę.

– O taip, tai ta pati dėžutė, kurią aš jai padovanojau. – Jis atidarė dėžutę. – Hm... Čia beveik nieko nėra. Balzamuotojai buvo labai nerūpestingi, kad nepadėjo jos į kapvietę drauge su kitais Nofret daiktais. Ipio ir Montu paslaugų kainos tokios aukštos, kad to būti neturėtų. Na, regis, sukelta daug triukšmo dėl nieko...

– Teisingai.

– Atiduosiu dėžutę Kait. Ne, ne Kait, o Renisenb. Su Nofret ji visuomet elgėsi mandagiai.

Jis atsiduso.

– Ak, tos moterys ir jų nesibaigiančios ašaros, barniai bei ginčai. Per jas nėra namuose ramybės.

– Tačiau dabar viena moterimi mažiau.

– Taip, tikrai. Vargšas Jahmosas! Nepaisant to, Esa, man atrodo, kad tai tik į gera. Satipi gimdė sveikus vaikus – kas tiesa, tai tiesa. Bet žmona ji buvo bloga. Žinoma, Jahmosas pats kaltas, pernelyg daug jai leido. Bet dabar viskas baigta. Turiu pasakyti, jog pastaruoju metu esu labai patenkintas Jahmosu. Jis atrodo labiau pasitikintis savimi ir jau ne toks drovus. O kai kurie jo sprendimai buvo tiesiog puikūs...

– Jis visuomet buvo geras ir paklusnus berniukas.

– Taip, taip, tačiau lėtas ir bijojo atsakomybės.

– Tu pats niekada neleidai jam būti savarankiškam, – sausai tarė Esa.

– Gal ir taip, bet greitai viskas pasikeis. Dabar aš rengiu partnerystės dokumentą, kuris bus pasirašytas po kelių dienų. Visi trys mano sūnūs taps dalininkais.

– Nejaugi ir Ipis?

– Jeigu atsakyčiau, Ipis labai įsižeistų. Jis toks mielas ir geraširdis.

– Štai *jis* tai tikrai nėra lėtas, – pastebėjo Esa.

– Taip. Ir Sobekas... Anksčiau dažnai būdavau juo nepatenkintas, bet pastaruoju metu Sobekas irgi pasikeitė. Liovėsi dykinėti ir daugiau dėmesio kreipia į mano ir Jahmoso nuomonę.

– Tai tikra odė savo sūnums, – pasakė Esa. – Turiu pripažinti, kad elgiesi teisingai. Negerai, kai sūnūs nepatenkinti savo vieta šeimoje. Ir vis dėlto, aš manau, kad Ipis dar per jaunas tapti dalininku. O kas, jeigu jis ims piktnaudžiauti suteikta valdžia?

– Gal tu ir teisi.

Imhotepas dar kurį laiką sėdėjo susimąstęs, o paskui pakilo.

– Man metas, laukia begalė darbų. Atėjo balzamuotojai – reikia pasiruošti Satipi laidotuvėms. Šios mirtys brangios... Labai brangios. Ir dar viena po kitos!

– Na, tikėkimės, kad jos paskutinės... Kol ateis mano eilė, – paguodė jį Esa.

– Brangioji mama, tikuosi, kad gyvensi dar daug metų.

– Nė neabejoju, jog tu tikiesi, – su šypsena ištarė Esa. – Tik, prašau, netaupyk mano mirties sąskaita! Būtų labai negražu taip elgtis. Kitame pasaulyje man prireiks nemažai daik-

tų. Ne tik daug maisto ir gėrimų, bet ir vergų statulėlių, gausiai išpuoštos žaidimų lentos, kvapniųjų aliejų bei kosmetikos. Be to, aš primygtinai reikalauju pačių brangiausių kanopinių indų iš alebastro.

– Taip, taip, žinoma, – Imhotepas nervingai mindžiukavo vietoje. – Kai ateis ta liūdna diena, būsi pagerbta taip, kaip to reikalauja mano pareiga. Turiu prisipažinti, kad apie Satipi šitaip negalvoju. Nenoriu skandalo, tačiau esant *tokioms aplinkybėms*...

Nebaigęs minties, Imhotepas išskubėjo. Esa sardoniškai nusišypsojo, nes šiais paskutiniais žodžiais Imhotepas prisipažino manąs, jog brangios jo širdžiai sugulovės mirtis nebuvo nelaimingas atsitikimas.

KETURIOLIKTAS SKYRIUS

Pirmas vasaros mėnuo, dvidešimt penkta diena

Pagaliau šeimos nariai grįžo iš Nomarcho teismo rūmų, kur buvo patvirtintas partnerystės dokumentas. Visuose namuose viešpatavo džiaugsmas. Paniuręs buvo tik Ipis, kuriam paskutinę minutę buvo atsakyta dėl pernelyg jauno amžiaus. Jis tuoj pat kažkur dingo.

Puikiai nusiteikęs, Imhotepas paprašė į portiką atnešti ąsotį vyno, kurį pastatė į didelį stovą, skirtą šiam tauriam gėrimui.

– Gerk, mano sūnau, – su patosu prabilo Imhotepas, tapšnodamas Jahmosui per petį. – Ir bent akimirkai pamiršk netekties skausmą. Galvokime tik apie šviesias dienas, kurios mūsų dar laukia ateityje.

Imhotepas, Jahmosas, Sobekas ir Horis išgėrė, kad šie žodžiai išsipildytų. Tačiau staiga kažkas pranešė, kad pavogtas jautis, ir visi keturi vyrai nuskubėjo aiškintis nusikaltimo.

Po valandos į kiemą grįžo pavargęs ir sukaitęs Jahmosas. Jis nuėjo prie vis dar ten pat stovinčio ąsočio su vynu, panardino į jį bronzinį puodelį ir, atsisėdęs portike, ėmė gurkšnoti vyną. Neilgai trukus atžirgliojo ir Sobekas.

– Cha! – patenkintas sušuko jis. – O dabar išgerkime už mūsų gerai aprūpintą ateitį! Be abejo, šiandien *mums* laiminga diena, ar ne, Jahmosai?

– Taip, tikrai, – sutiko Jahmosas. – Gyvenimas iš karto palengvės įvairiais atžvilgiais.

– Jahmosai, tu kaip visuomet tramdai savo jausmus! – nusijuokė Sobekas ir puodeliu pasėmęs vyno išgėrė jį vienu mauku. Po to apsilaižė ir pastatė puodelį ant stalo.

– Štai dabar pažiūrėsime, ar tėvas, kaip ir anksčiau, bus atsilikęs nuo gyvenimo. Gal man pavyks įkalbėti jį vadovautis šiuolaikiniais metodais.

– Tavimi dėtas, aš neskubėčiau, – patarė Jahmosas. – Tu visuomet buvai tikras karštakošis.

Sobekas meiliai nusišypsojo broliui. Jis buvo labai gerai nusiteikęs.

– O tu kaip visuomet viską darai lėtai, bet užtikrintai, – atsakė jis pašaipiai.

Nė kiek neįsižeidęs, Jahmosas nusišypsojo.

– Bet ir tu visuomet įsitikini, kad taip geriausia. Be to, tėvas mums buvo labai geras. Neturėtume jam kelti rūpesčių.

– Tu iš tikrųjų myli tėvą? – Sobekas su nuostaba pažvelgė į jį. – Koks tu mielas, Jahmosai! O aš... aš nieko nemyliu... Išskyrus save patį. Tegyvuoja Sobekas!

Ir vienu gurkšniu išlenkė dar vieną puodelį vyno.

– Atsargiau, – perspėjo jį Jahmosas. – Šiandien tu labai mažai valgei. Kartais, išgėrus vyno...

Jahmosas nutilo, o jo lūpos persikreipė.

– Kas tau, Jahmosai?

– Nieko... Staiga suskaudo... Aš... nieko...

Jis pakėlė ranką, kad nusišluostytų netikėtai išrasojusią kaktą.

– Tu nekaip atrodai.

– Ką tik jaučiausi puikiai.

– Kol kažkas užnuodijo vyną, – Sobekas nusijuokė iš savo žodžių ir ištiesė ranką ąsočio link. Jis taip ir sustingo ištiesta ranka, sulinkęs nuo staiga apėmusio didžiulio skausmo.

– Jahmosai, – dusdamas tarė jis. – Jahmosai, man taip pat...

Sulinkęs pusiau, Jahmosas susmuko ir dusliai sušuko. Sobeko veidas persikreipė iš skausmo.

– Gelbėkite! – sušuko jis. – Pakvieskite gydytoją... Gydytoją...

Iš namo išbėgo Henet.

– Ar kvietei? Ką tu sakei? Kas atsitiko?

Jos riksmą išgirdo kiti. Abu broliai dejavo iš skausmo.

– Vynas... užnuodytas... Pakvieskite gydytoją... – tyliai paprašė Jahmosas.

– Vėl nelaimė! – veriančiu balsu suriko Henet. – Šie namai iš tiesų prakeikti! Greičiau! Paskubėkite! Bėkite į šventyklą ir pakvieskite vyriausiąjį žynį Mersu. Jis patyręs ir sumanus gydytojas!

II

Imhotepas nervingai vaikščiojo pirmyn ir atgal po didžiąją salę. Jo gražūs drobiniai rūbai buvo ištepti bei suglamžyti, tačiau Ka žynys jų nei keitė, nei maudėsi. Veidas iškreiptas nerimo ir baimės.

Iš namo gilumos girdėjosi tylus raudojimas. Ten verkė moterys, prakeikdamos nelaimes, užklupusias jų namus. Garsiau už visas raudojo Henet.

Iš šoninio kambario sklido garsus gydytojo ir žynio Mersu balsas. Jis mėgino atgaivinti Jahmosą. Renisenb vogčiomis išsmuko iš moterų pusės į didžiąją salę ir kojos pačios ją nunešė link atvirų durų. Ji įsiklausė. Skambūs žynio žodžiai veikė kaip gydantis balzamas.

– *O, Izide, didi savo stebuklais, išgelbėk mane nuo viso, kas bloga, pikta ir kraugeriška, apsaugok nuo dievo ar deivės smūgio, nuo mirusiojo ar mirusiosios, nuo priešo ar priešės keršto...*

Vos girdimas atodūsis išsprūdo iš Jahmoso lūpų. Renisenb mintyse taip pat prisijungė prie žynio maldos. „O, Izide, didžioji Izide, išgelbėk jį... Išgelbėk mano brolį Jahmosą, juk tu moki daryti stebuklus...“ Užkeikimai supainiojo jos mintis. „*Nuo viso, kas bloga, pikta ir kraugeriška...*“, – sumišusi pakartojo ji ir pagalvojo: „*Štai* kokia visko, kas vyksta mūsų namuose, priežastis... Piktos, kraugeriškos mirusios moters mintys.“

Tuomet ji mintimis kreipėsi į tą, apie kurią galvojo: „Nofret, juk ne Jahmosas tave nužudė. Nors Satipi ir buvo jo žmona, kodėl Jahmosas turi atsakyti už jos veiksmus? Satipi niekuomet neklausė nei jo, nei kitų. Bet dabar ji mirė. Argi to nepakanka? Mirė ir Sobekas, kuris tik grasino, bet iš tikrųjų nepadarė tau nieko blogo. O, Izide, neleisk ir Jahmosui mirti, išgelbėk jį nuo Nofret neapykantos ir keršto“.

Imhotepas sutrikęs vis dar blaškėsi po salę. Staiga jis pakėlė akis ir pamatė dukrą. Vyriškio veido išraiška tapo švelnesnė.

– Renisenb, mano dukra, prieik.

Jis apkabino pribėgusią artyn dukterį.

– Tėve, ką jie sako?

– Kad Jahmosas dar gali turėti vilties, – sunkia širdimi ištarė Imhotepas. – O Sobekas... Tu jau žinai?

– Taip, taip... Argi negirdėjai mūsų raudų?

– Jis mirė auštant, – pasakė Imhotepas. – Sobekas, mano stiprusis ir gražusis sūnus... – jo balsas suvirpėjo ir nutilo.

– Ak, kaip baisu! Ir nieko nebuvo galima padaryti?

– Buvo padaryta viskas, kas tik įmanoma. Vaistais jis buvo verčiamas išvemti nuodus, girdomas stipriai veikiančių vaistažolių syvais. Naudojome ir šventuosius amuletus, kalbėjome galingus užkeikimus... Bet viskas veltui. Mersu patyręs gydytojas. Jeigu jis negalėjo išgelbėti mano sūnaus, vadinasi, tokia dievų valia.

Gydytojo balsas nutrūko, išdainavus aukštą natą užkeikimo pabaigoje. Braukdamas prakaitą nuo kaktos, jis išėjo iš kambario.

– Na? – nekantraudamas paklausė jo Imhotepas.

– Izidė mūsų pasigailėjo ir jūsų sūnus liko gyvas, – iškilmingai paskelbė gydytojas. – Jis dar silpnas, bet pavojus jau praėjo. Blogio galia nyksa. – Ir jau įprastu tonu tęsė: – Laimei, Jahmosas išgėrė daug mažiau užnuodyto vyno. Jis tik gurkšnojo, o Sobekas, matyt, vienu gurkšniu išgėrė visą puodelį.

Imhotepas sunkiai atsiduso.

– Jie visada buvo labai skirtingi. Jahmosas drovus, atsargus ir lėtas. Jis neskuba netgi valgydamas ar gerdamas. O Sobekas buvo išlaidus ir dosnus, niekada nejausdavo saiko ir, deja, elgdavosi neapgalvotai.

Staiga jis netikėtai paklausė:

– Ar vynas iš tiesų buvo užnuodytas?

– Be jokios abejonės, Imhotepai. Mano jaunieji pagalbininkai likučius sugirdė gyvuliams, ir jie, kai kurie anksčiau, kai kurie vėliau, nugaišo.

– O kaipgi aš? Aš gėriau šį vyną valanda anksčiau, ir man nieko neatsitiko.

– Vadinasi, tuo metu jis dar nebuvo užnuodytas. Nuodų buvo įberta vėliau.

Imhotepas apmaudžiai trinktelėjo kumščiu.

– Čia, po šiuo stogu, – pareiškė jis, – nė viena gyva būtybė nedrįstų nuodyti mano sūnų! Tai neįmanoma. Sakau jums, nė viena *gyva* būtybė!

Mersu šiek tiek palenkė galvą, o jo veidas tapo neįskaitomas.

– Apie tai gali spręsti tik tu, Imhotepai.

Imhotepas stovėjo, nervingai kasydamasis paausį.

– Noriu, kad tu paklausytum vieno pasakojimo, – staiga pasakė jis.

Jis suplojo rankomis ir, kai į kambarį įbėgo tarnas, Imhotepas paliepė:

– Atvesk čionai piemenuką.

Kreipdamasis į Mersu, jis paaiškino:

– Šis berniukas nepilno proto. Jis sunkiai supranta, kas sakoma, bet, nepaisant to, puikiai mato. Be to, visa širdimi atsidavęs mano sūnui Jahmosui, kuris su juo gerai elgiasi ir nekreipia dėmesio į trūkumus.

Grįžo tarnas, tempdamas už rankos liesą, beveik juodą berniuką, šiek tiek žvairomis akimis ir išsigandusiu, kvailoku veidu. Piemuo vilkėjo tik juosmens aprišalu.

– Kalbėk, – paliepė Imhotepas. – Pakartok tai, ką man neseniai papasakojai.

Berniukas nuleido galvą ir ėmė sukti aprišalą aplink juosmenį.

– Kalbėk! – užriko Imhotepas.

Pasiremdama lazdele, į kambarį įšlubavo Esa. Savo blausiomis akimis ji apžvelgė susirinkusius.

– Kam gąsdini vaiką? Renisenb, duok berniukui šią jujubą. O tu, berniuk, papasakok mums, ką matei.

Berniukas pažvelgė į Esą, o po to į Renisenb.

– Vakar, kai ėjai pro kiemo vartus, tu pamatei... Ką tu pamatei?

Tačiau berniukas papurtė galvą ir nusuko akis į šalį. Jis sumurmėjo:

– Kur mano šeimininkas Jahmosas?

– Tavo šeimininkas nori, kad mums papasakotum, ką matei, – pasakė žynys švelniu, bet įsakmiu balsu. – Nebijok. Niekas tavęs nenuskriaus.

Berniuko veidas nušvito.

– Šeimininkas Jahmosas visuomet man geras. Todėl padarysiu, ko jis prašo.

Vaikas ir vėl nutilo. Imhotepas jau norėjo dar kartą užrikti, tačiau, sutikęs gydytojo žvilgnį, susilaikė. Staiga berniukas prakalbo – nervingai, padrikai, dairydamasis į šalis, tarytum bijotų, kad jį išgirs kažkas nematomas.

– Su lazda rankoje vijausi asiliuką, kurį saugoja Setas[25]. Jis amžinai neklauso. Asiliukas įbėgo pro didelius kiemo vartus, ir aš pažvelgiau pro juos į namą. Portike nieko nebuvo, tačiau ten stovėjo vyno pastovas. Ir tuomet iš namo į portiką išėjo moteris, viena iš jo šeimininkių. Ji priėjo prie ąsočio su vynu, ištiesė rankas virš jo, o paskui... paskui tikriausiai įėjo į namus. Tiksliai nežinau, nes išgirdau žingsnius, atsigręžiau ir pamačiau grįžtantį iš laukų savo šeimininką Jahmosą. Vėl ėmiau ieškoti asiliuko, o šeimininkas Jahmosas įėjo į kiemą.

– Ir tu neperspėjai jo! – piktai sušuko Imhotepas. – Nieko jam nepasakei!

---

[25] Dykumos dievas, blogio prado įsikūnijimas, – *vert. past.*

– Iš kur galėjau žinoti, kad sumanyta kažkas blogo? – suriko berniukas. – Aš mačiau tik tai, kaip ponia ištiesė rankas virš ąsočio su vynu ir nusišypsojo... Daugiau nieko nemačiau...

– Berniuk, kas buvo ta ponia? – paklausė žynys.

Vaikas papurtė galvą, o jo veidas vėl įgavo kvailą išraišką.

– Nežinau. Tikriausiai ji buvo viena šio namo šeimininkių. Aš jų nepažįstu. Mano banda ganosi valdų pakraštyje. Ji vilkėjo dažytos drobės rūbais.

Renisenb sudrebėjo.

– O gal tarnaitė? – pakišo mintį žynys, įdėmiai žiūrėdamas į berniuką.

Šis ryžtingai papurtė galvą.

– Ne, tai buvo ne tarnaitė... Ji buvo su peruku ir papuošalais. Tarnaitės papuošalų nenešioja.

– Papuošalai? – paklausė Imhotepas. – Kokie papuošalai?

Berniukas atsakė ryžtingai ir užtikrintai, tarsi galų gale būtų nugalėjęs baimę ir nė kiek neabejotų tuo, ką sako.

– Tai buvo trijų eilių karoliai, o per jų vidurį kabėjo auksiniai liūtai...

Esos lazda su trenksmu nukrito ant grindų. Imhotepas sudejavo.

– Berniuk, jeigu tu meluoji... – pagrasino Mersu.

– Tai tiesa. Prisiekiu, jog tai tiesa! – spigiu balsu sušuko berniukas.

Iš šoninio kambario, kur gulėjo ligonis, pasigirdo silpnas Jahmoso balsas:

– Kas atsitiko?

Berniukas metėsi pro atviras duris ir pasislėpė po lova, ant kurios gulėjo Jahmosas.

– Šeimininke, jie nori mane kankinti.

– Ne, ne, – Jahmosas vargais negalais pasuko galvą nuo išlenkto medinio priegalvio. – Neskriauskite vaiko. Jis nepilno proto, bet sąžiningas. Pažadėkite man.

– Žinoma, žinoma, – patikino jį Imhotepas. – To visai nereikia. Mums ir taip aišku, jog berniukas pasakė viską, ką matė. Nemanau, kad jis visa tai išsigalvojo. Eik, vaike, tik negrįžk prie savo bandos. Pabūk netoli namų, kad galėtume tave pakviesti, jeigu vėl prireiktų.

Berniukas atsistojo ir nenoromis žvilgterėjo į Jahmosą.

– Šeimininke Jahmosai, tu sergi?

– Nebijok, – Jahmosas šyptelėjo. – Aš nemirsiu. O dabar eik ir daryk, kas liepta.

Džiaugsmingai šypsodamasis, berniukas išėjo. Žynys apžiūrėjo Jahmoso akis, patikrino pulsą. Paskui, pataręs jam pamiegoti, su visais vėl nuėjo į didžiąją salę.

– Ar pagal berniuko apibūdinimą pažinai, kas tai buvo? – paklausė jis Imhotepo.

Imhotepas linktelėjo. Jo tamsiai bronziniai skruostai staiga tapo nesveikai melsvos spalvos.

– Tik Nofret turėjo dažytos drobės suknelę. Šią naują madą ji atsivežė iš Šiaurinės karalystės. Tačiau visi Nofret rūbai buvo užmūryti drauge su ja, – pasakė Renisenb.

– O trijų eilių karoliai su auksinėmis liūtų galvomis buvo mano dovana jai, – pasakė Imhotepas. – Tokio papuošalo daugiau niekas namuose neturi. Jis buvo brangus ir neįprastas. Visi jos papuošalai, išskyrus nieko nevertus karolius iš karneolio, buvo užmūryti su ja kapvietėje.

Jis ištiesė rankas į dangų.

– Už ką mane persekioja ir keršija sugulovė, kurią mylėjau bei gerbiau, o jai mirus, neskaičiuodamas išlaidų,

deramai palaidojau? Dalinausi su ja valgiu bei gėrimu. Tai gali visi paliudyti. Jai nebuvo kuo skųstis. Stengiausi dėl jos net daugiau nei reikėjo. Dėl jos buvau pasiryžęs paaukoti savo kraujo ir kūno – savo sūnų – gerovę. Bet kodėl ji grįžta iš mirusiųjų pasaulio ir persekioja mane ir mano šeimą?

– Man atrodo, – rimtai prakalbo Mersu, – kad mirusioji linki bloga ne tau. Vynas, kai tu gėrei, nebuvo užnuodytas. Kas iš tavo šeimos buvo nuskriaudęs velionę?

– Moteris, kuri jau mirė, – trumpai atsakė Imhotepas.

– Aišku. Turi omenyje savo sūnaus Jahmoso žmoną?

– Taip, – Imhotepas patylėjo, o po to pratrūko: – Ką man daryti, didžiai gerbiamas Mersu? Kaip pasipriešinti šiems piktiems kėslams? Tebūnie prakeikta ta diena, kai parvežiau ją į savo namus!

– Taip, tebūnie prakeikta ta diena! – žemu balsu pasakė Kait, įėjusi pro duris iš moterų kambarių.

Jos akys buvo užtinusios nuo ašarų, o neišraiškingas veidas, kupinas jėgos ir ryžto, atrodė visai pasikeitęs. Žemas ir kimus Kait balsas drebėjo iš pykčio.

– Tebūnie prakeikta ta diena, kai atvežei čionai Nofret, Imhotepai, nes pasmerkei mirčiai patį protingiausią ir gražiausią iš savo sūnų! Ji nužudė Satipi ir mano Sobeką, o Jahmosas per plauką išvengė mirties. Kas bus kita auka? Ar ta, kuri nuskriaudė mano mažąją Ank, pasigailės bent vaikų? Reikia ką nors *daryti*, Imhotepai!

– Taip, *reikia* ką nors daryti, – aidu pakartojo Imhotepas, maldaujamai žvelgdamas į žynį.

Pastarasis išdidžiai linktelėjo galva.

– Yra visokių priemonių, Imhotepai. Dabar, turėdami įrodymų, galime pradėti veikti. Prisimeni savo velionę žmoną

Ašajet. Ji buvo kilusi iš įtakingos šeimos ir mirusiųjų pasaulyje gali šauktis galingų jėgų pagalbos, kurios tave gins. Joms Nofret neturi jokios galios. Mums reikia pasitarti.

– Tik nesitarkite pernelyg ilgai, – nusijuokė Kait. – Visi vyrai, netgi žyniai, vienodi! Viską darote pagal griežtas taisykles ir įstatymus. Todėl sakau jums, paskubėkite, nes kitaip šiuose namuose dar kas nors mirs.

Tai pasakiusi, ji apsisuko ir išėjo.

– Kait gera moteris, – sumurmėjo Imhotepas. – Atsidavusi motina, paklusni žmona, tačiau kartais su šeimos galva elgiasi ne taip, kaip derėtų. Žinoma, tokiomis aplinkybėmis aš jai atleidžiu. Mes visi sukrėsti ir nesuprantame, ką darome.

Jis suėmė galvą rankomis.

– Kai kurie iš mūsų retai kada supranta, ką daro, – pastebėjo Esa.

Imhotepas piktai dėbtelėjo į ją. Gydytojas susiruošė išeiti, ir Imhotepas palydėjo jį iki portiko, klausydamas nurodymų, kaip prižiūrėti ligonį.

Renisenb klausiamai pažvelgė į senelę. Esa nejudėjo. Senoji raukėsi, o jos veido išraiška buvo tokia keista, kad Renisenb nedrąsiai paklausė:

– Apie ką mąstai, senele?

– Taikliai pasakei, Renisenb. Mūsų namuose vyksta tokie keisti dalykai, kad būtina bent kam nors mąstyti.

– Visa tai siaubinga, – sudrebėjusi pasakė Renisenb. – Man baisu.

– Ir *man* baisu, – tarė Esa. – Tik galbūt dėl kitos priežasties.

Įprastu judesiu ji nustūmė peruką į šoną.

– Bet Jahmosas nemirs, – pasakė Renisenb. – Jis gyvens.

Esa linktelėjo.

– Taip, vyriausiasis gydytojas atvyko pačiu laiku. Nors kitą kartą jam gali ir nepasisekti.

– Tu manai... kad tai gali pasikartoti?

– Aš manau, kad Jahmosui, tau, Ipiui ir galbūt netgi Kait reikia pasisaugoti. Žiūrėkite, ką valgote ir geriate. Iš pradžių tegul visko paragauja vergas.

– O kaipgi tu, senele?

Esa ironiškai nusišypsojo.

– Aš, Renisenb, sena ir myliu gyvenimą taip, kaip tai sugeba tik sēniai. Mėgaujuosi kiekviena likusia valanda, kiekviena minute. Iš jūsų visų turiu didžiausią galimybę išgyventi, nes esu daug atsargesnė.

– O mano tėvas? Juk Nofret negali linkėti jam pikta?

– Tavo tėvas? Nežinau... Taip, man dar ne viskas aišku. Rytoj, kai jau būsiu viską apgalvojusi, reikės dar kartą pakalbėti su tuo piemeniu. Jo pasakojime yra kažkas...

Esa susiraukė, nutilo ir sunkiai atsiduso. Paskui, pasiremdama lazda, nušlubavo į savo kambarį. Renisenb nuėjo į brolio kambarį. Jahmosas miegojo ir jaunoji moteris vėl tyliai išsmuko. Akimirką padvejojusi, patraukė Kait kambario link. Niekieno nepastebėta, ji sustojo tarpduryje ir stebėjo, kaip Kait dainuodama migdo vieną vaiką. Jos veidas vėl buvo ramus ir taikus, kaip visuomet. Todėl akimirką visi tragiški tos dienos įvykiai Renisenb pasirodė kaip sapnas.

Ji lėtai apsisuko ir nuėjo į savo kambarį. Ant stalo tarp jos kosmetikos skrynelių bei indelių gulėjo papuošalų dėžutė, kažkada priklausiusi Nofret.

Renisenb paėmė ją ir, laikydama ant delno, ilgai apžiūrinėjo. Šią dėžutę lietė Nofret, tai buvo jos nuosavybė. Renisenb vėl pajuto gailestį Nofret. Ji buvo nelaiminga. Laikyda-

ma šią dėžutę rankose ir galvodama apie tai, kokia yra nelaiminga, ji tikriausiai tyčia savyje kurstė neapykantą ir norą daryti pikta...Ir net dabar ši neapykanta neišnyko... Nofret vis dar trokšta keršto... Ak, ne, žinoma, ne!

Beveik nesusimąstydama Renisenb nuvyniojo virvelę nuo sąsagų ir nustūmė dangtelį. Viduje gulėjo karneolio karoliai, perlaužtas amuletas ir *dar kažkas*...

Renisenb širdis ėmė pašėlusiai daužytis, kai iš dėžutės ji išėmė auksinių karoliukų vėrinį, kurių viduryje kabėjo auksiniai liūtai...

PENKIOLIKTAS SKYRIUS

Pirmas vasaros mėnuo, trisdešimta diena

Šis radinys labai išgąsdino Renisenb. Ji greitai padėjo vėrinį atgal į papuošalų dėžutę, užstūmė dangtelį ir vėl apsuko sąsagas virvele. Pirma kilusi mintis buvo paslėpti radinį. Ji net baimingai apsidairė, norėdama įsitikinti, ar niekas neseka.

Renisenb neramiai praleido bemiegę naktį, vis vartydamasi ir niekaip negalėdama įsitaisyti ant išlenkto medinio priegalvio. Paryčiui ji nusprendė, kad turi kam nors papasakoti apie radinį. Šis siaubingas atradimas jai vienai buvo pernelyg didelė našta. Naktį ji buvo net du kartus pašokusi pažiūrėti, ar šalia jos lovos nestovi Nofret. Tačiau kambaryje nieko nebuvo.

Išėmusi vėrinį su liūtais iš papuošalų dėžutės, Renisenb jį paslėpė savo drobinio rūbo klostėse. Vos spėjo tai padaryti, kai į kambarį įsiveržė Henet. Jos akys spindėjo iš pasitenkinimo, nes turėjo naujienų ir galėjo pirma jas pranešti.

– Tik įsivaizduok, Renisenb – argi tai ne siaubinga? Šįryt prie kukurūzų aruodų rado kietai miegantį berniuką, na,

tą piemenį. Jį purtė, šaukė į ausį, bet, matyt, jis jau niekuomet neatsibus. Atrodo, kad būtų prisigėręs aguonų pieno. Gal taip ir buvo, bet kas galėjo jo duoti? Esu tikra, kad ne mūsiškiai. Vargu ar berniukas pats jo gavo. Mums dar vakar reikėjo tai numatyti. – Henet palietė vieną iš daugelio savo amuletų. – Tegul apsaugo mus Amonas nuo piktųjų dvasių iš mirusiųjų pasaulio! Berniukas papasakojo, kad matė Ją. Vadinasi, Nofret grįžo ir prigirdė jį aguonų pienu, kad amžiams užmerktų akis. O, Ji labai galinga! Žinai, juk Ji lankėsi kitose šalyse. Esu tikra, kad ten išmoko įvairiausių burtų. Mums visiems šiuose namuose gresia pavojus. Nė vienas nėra saugus. Tavo tėvas turi Amonui paaukoti keletą jaučių ar netgi visą bandą, jei reikės, kad tinkamai apsisaugotume. Dabar ne laikas taupyti. Imhotepas ketina kreiptis į tavo motiną, nes taip patarė žynys Mersu. Reikia parašyti iškilmingą laišką į mirusiųjų pasaulį. Dabar Horis kaip tik tai ir daro. Tavo tėvas norėjo kreiptis į Nofret štai taip: „Puikioji Nofret, ką blogo tau padariau, kad tu...“ ir taip toliau. Bet vyriausiasis žynys Mersu pasakė, jog reikia imtis griežtesnių priemonių, nei *ši*. Tavo motina Ašajet buvo kilusi iš įtakingos šeimos. Jos motinos brolis buvo provincijos valdytojas, o jos brolis – vyriausiasis Tėbų valdytojo rūmininkas. Kai tik Ašajet sužinos apie mūsų nelaimes, pasistengs padaryti taip, kad paprastai sugulovei nebūtų leista naikinti jos vaikų! Ir tuomet įsiviešpataus teisingumas. Kaip jau sakiau, Horis dabar rašo jai laišką.

Renisenb ketino susirasti Horį ir papasakoti jam apie rastą vėrinį su liūtais. Tačiau jei Horis drauge su žyniais rašo laišką Izidės šventykloje, tai beviltiška tikėtis, kad pavyks pasišnekėti vienumoje.

„O gal nueiti pas tėvą?“ – pagalvojo Renisenb ir nepatenkinta papurtė galvą. Ji jau seniai prarado vaikišką tikėjimą

tėvo visagalybe. Dabar Renisenb suprato, kad lemtingomis akimirkomis tėvas greitai sutrinka. Užuot parodęs tvirtumą ir ryžtą, jis ima pūstis. Ji būtų pasikalbėjusi su Jahmosu, tačiau dabar jis serga. Be to, Renisenb abejojo, ar brolis galėtų duoti kokį nors gerą patarimą. Tikriausiai primygtinai reikalautų viską iškloti Imhotepui.

Renisenb darėsi vis aiškiau, jog būtent to reikia bet kokia kaina išvengti. Pirmas dalykas, kurį Imhotepas padarytų, tai išgarsintų įvykį. O Renisenb instinktyviai jautė, jog tai būtina išsaugoti paslaptyje, nors vargu ar galėjo paaiškinti kodėl.

Ne, jai reikia tik Horio patarimo, nes jis visuomet žino, ką daryti. Horis paims iš jos vėrinį, o drauge su vėriniu išnyks ir nerimas. Jis pažvelgs savo geromis, liūdnomis akimis, ir iš karto palengvės...

Akimirką Renisenb kilo pagunda išsipasakoti Kait. Tačiau tai beprasmiška – ji net klausytis kaip pridera nemoka. Nebent nuvedus ją toliau nuo vaikų... Ne, tai tikrai beprasmiška. Kait miela, bet kvaila.

„Dar yra Kamenis... ir mano senelė. Kamenis?“ – pagalvojo Renisenb. Mintis, jog apie tai ji gali papasakoti Kameniui, kažkodėl buvo maloni. Ji aiškiai įsivaizdavo jaunuolio veidą – iš pradžių linksmą, o po to susirūpinusį... Kamenis ims nerimauti dėl jos... O gal visai ne dėl jos?

Iš kur kilo tas slaptas įtarimas, jog Nofret ir Kamenis buvo kur kas artimesni draugai, nei atrodė? Dėl to, kad Kamenis padėjo Nofret sukiršinti Imhotepą su jo šeima? Jis prisiekė, jog tai darė prieš savo valią. Bet ar tai tiesa? Duoti žodį nieko nereiškia. Viskas, ką sakė Kamenis, skambėjo nuoširdžiai, paprastai ir teisingai. Jo juokas toks užkrečiantis, jog norisi juoktis kartu, eisena grakšti, pečiai bronziniai ir lygūs, o akys, žvelgiančios į tave... žvelgiančios į tave...

Renisenb sutriko, minties gija nutrūko. Kamenio akys nepanašios į Horio akis, tokias patikimas ir geras. Jo žvilgsnis atkaklus, lyg metantis iššūkį.

Nuo šių minčių Renisenb skruostai išraudo, o akys ėmė žibėti. Ji nusprendė nesakyti Kameniui, kad rado Nofret vėrinį. Geriau nueis pas senelę. Vakar Esa ją nustebino. Nors ji ir sena, bet įžvalgi. Senelė pasirodė protingesnė už visus kitus šeimos narius. „Ji tikrai žinos, ką daryti", – pagalvojo Renisenb.

II

Vos tik paminėjus vėrinį, Esa skubiai apsižvalgė ir, pridėjusi pirštą prie lūpų, ištiesė ranką. Renisenb nevikriai apsičiupinėjo, ištraukė vėrinį ir padėjo senelei ant delno. Minutėlę Esa savo blausiomis akimis apžiūrinėjo papuošalą, o paskui paslėpė tarp savo drabužių.

– Dabar nė žodžio apie jį, – žemu, valdingu balsu pasakė ji. – Šiuose namuose girdi net sienos. Beveik visą naktį nemiegojau. Vis galvojau ir padariau išvadą, kad dar reikia labai daug ką nuveikti.

– Tėvas ir Horis nuėjo į Izidės šventyklą pasitarti su žyniu Mersu dėl kreipimosi į mano motiną. Jie nori prašyti pagalbos.

– Žinau.Tegul tavo tėvas užsiima mirusiaisiais, o mano mintys sukasi apie šio pasaulio dalykus. Kai grįš Horis, atvesk jį pas mane. Reikia kai ką aptarti, o Horiu aš pasitikiu.

– Horis žinos, ką daryti, – su pasitenkinimu tarė Renisenb.

Esa smalsiai pažvelgė į ją.

– Tu dažnai eini pas jį į kapvietę, ar ne? Apie ką jūs kalbatės?

Renisenb nežymiai pakratė galvą.

– Apie Nilą ir Egiptą... apie tai, kaip dieną pakeičia naktis, kaip kinta smėlio bei uolų spalvos... Bet dažniausiai mes visai nesikalbame. Aš tiesiog sėdžiu tylumoj: niekas nesibara, neverkia vaikai ir niekas be reikalo nevaikštinėja. Ten galiu mąstyti ir Horis man netrukdo. Kartais aš pakeliu akis ir užklumpu jį stebint mane. Tada mes abu nusišypsome... Man smagu ten būti.

– Renisenb, tu esi laiminga, – lėtai tarė Esa. – Radai tokią laimę, kuri gyvena kiekvieno žmogaus širdyje. Daugeliui moterų laimė yra maži, kasdieniai dalykai: rūpesčiai dėl vaikų, juokai, pokalbiai ir barniai su kitomis moterimis, viena kitą vis keičianti meilė bei neapykanta vyrui. Jų laimė susideda iš menkų dalykų, tarsi karoliukų, suvertų ant vienos gijos.

– Senele, o tavo gyvenimas irgi buvo toks pat?

– Taip, beveik visas buvo toks. Tačiau dabar, kai pasenau, blogai matau, sunkiai vaikštau ir didžiąją laiko dalį praleidžiu viena, supratau, jog be gyvenimo aplink mus yra ir gyvenimas mumyse. Tačiau aš jau pernelyg sena teisingai pasirinkti. Dėl to baru savo mažąją tarnaitę, mėgaujuosi geru, šviežiai paruoštu maistu, gardžiuojuosi mūsų kepama visų rūšių duona, prinokusiomis vynuogėmis bei granatų sultimis. Kas daugiau man beliko? Vaikai, kuriuos labiausiai mylėjau, jau mirę. Tavo tėvas – tepadeda jam Ra – visuomet buvo kvailas. Aš mylėjau Imhotepą, kai jis dar buvo mažylis ir mokėsi vaikščioti, tačiau dabar mane erzina jo pasipūtimas. Iš visų mano anūkų labiausiai myliu tave, Renisenb... Tarp kitko, kur Ipis? Aš jo nemačiau nei vakar, nei šiandien.

– Jis labai užsiėmęs. Tėvas pavedė jam prižiūrėti, kaip į aruodus pilami grūdai.

– Tikriausiai tai labai pamalonino mūsų jauną, pasipūtusį žąsiną, – išsišiepė Esa. – Dabar vaikščios nutaisęs išdidžią miną. Kai sugrįš namo pavalgyti, pasakyk jam, kad ateitų pas mane.

– Gerai, senele.

– O apie visa kita, Renisenb, niekam *nepasakok*...

III

– Norėjai mane matyti, senele?

Ipis stovėjo šiek tiek pakreipęs galvą, baltais dantimis įsikandęs gėlę, ir įžūliai šypsojosi. Jis atrodė labai patenkintas savimi ir visu gyvenimu.

– Ar galėtum paaukoti minutėlę savo brangaus laiko? – paklausė Esa prisimerkdama, kad galėtų geriau jį apžiūrėti nuo galvos iki kojų.

Jos griežtas balsas Ipiui nepadarė jokio įspūdžio.

– Taip, šiandien aš iš tiesų labai užsiėmęs. Turiu prižiūrėti visą ūkį, kadangi tėvas išėjo į šventyklą.

– Jauni šakalai staugia garsiausiai, – pastebėjo Esa.

Tačiau Ipis nekreipė dėmesio į šią pastabą.

– Na, senele, tikriausiai pasikvietei mane ne tik tam, kad šitai pasakytum.

– Žinoma, ne vien tam. Iš pradžių leisk tau priminti, jog šiuose namuose gedulas. Sobeko kūnas jau balzamuotojų rankose, bet tavo veide šviečia toks džiaugsmas, tarsi tai būtų šventė.

Ipis nusijuokė.

– Esa, juk tu nesi veidmainė. Tai argi nori, kad aš apsimetinėčiau? Labai gerai žinai, jog mes su Sobeku vienas

kito nemėgom. Jis darydavo viską, kad pakenktų man ar supykdytų. Jis elgėsi su manim kaip su vaiku, o laukuose skirdavo labiausiai žeminančius, tiesiog vaikiškus darbus. Be to, dažnai tyčiojosi ir šaipėsi iš manęs. Kai tėvas nusprendė padaryti mane dalininku, Sobekas jį įtikino to nedaryti.

– Iš kur tu ištraukei, kad būtent Sobekas jį įtikino?

– Man sakė Kamenis.

– Kamenis? – nustebo Esa. Ji nustūmė peruką ant šono ir pasikasė pakaušį. – Vadinasi, Kamenis... Labai įdomu...

– Kamenis sakė, jog apie tai išgirdo iš Henet, o ji tai žino viską.

– Šiaip ar taip, – sausai pasakė Esa, – šį kartą Henet klydo. Be abejo, ir Sobekas, ir Jahmosas manė, jog tu per jaunas būti dalininku, tačiau tavo tėvą įtikinau aš, o ne Sobekas.

– Tu, senele? – vaikinas pažvelgė į ją nuoširdžiai nustebęs. Jo veidas apsiniaukė ir gėlė iškrito iš lūpų. – Kodėl tai padarei? Koks tavo reikalas?

– Mano šeimos reikalas yra ir mano reikalas.

– Ir tėvas paklausė tavęs?

– Ne iš karto, – atsakė Esa. – Bet duosiu tau gerą pamoką, mano gražusis anūke. Moterys tikslo siekia aplinkiniais keliais ir, jei neturi tos dovanos nuo gimimo, išmoksta naudotis vyro silpnybėmis. Gal prisimeni, kaip vieną vėsią pavakarę pasiunčiau Henet su žaidimų lenta į portiką?

– Prisimenu. Mes abu su tėvu žaidėme. Na ir kas?

– Ogi štai kas. Jūs žaidėte tris kartus. Ir kiekvieną kartą, būdamas geresnis žaidėjas, išlošdavai tu.

– Taip.

– Štai ir viskas, – užsimerkdama pasakė Esa. – Tavo

tėvas, kaip ir visi blogi žaidėjai, nemėgsta pralaimėti, o ypač tokiems vaikiščiams, kaip tu. Taigi jis prisiminė mano žodžius ir nusprendė, jog tu per jaunas būti dalininku.

Akimirką Ipis nenuleido nuo jos akių. Tada nusijuokė, nors ir nelabai linksmai.

– Tu esi protinga, Esa, – pasakė jis. – Taip, nors ir sena, bet protinga. Šioje šeimoje smegenis turime tik tu ir aš. Pirmąją mūsų žaidimo partiją laimėjai tu. Bet antrąją, pamatysi, laimėsiu aš. Todėl pasisaugok, senele.

– Aš tai ir ketinu daryti, – tarė Esa. – Ir dar patariu tau *pačiam pasisaugoti*. Vienas iš tavo brolių mirė, kitas vos išvengė mirties. Tu taip pat esi savo tėvo sūnus, todėl ir tavęs gali laukti toks pat likimas.

Ipis su panieka nusijuokė.

– Aš to nebijau.

– Kodėl? Tu taip pat grasinai Nofret ir ją įžeidinėjai.

– Nofret! – Ipio balse nuskambėjo panieka.

– Ką tu sumanei? – griežtai paklausė Esa.

– O čia jau mano reikalas, senele. Galiu užtikrinti, kad Nofret ir jos šmėklos išdaigos manęs negąsdina. Tegul krečia, ką tik nori.

Už jo nugaros pasigirdo veriantis rypavimas. Į kambarį įbėgo Henet.

– Kvailas, neatsargus vaikėzas! – sušuko ji. – Mesti iššūkį mirusiajai! Po viso to, ką mes patyrėme! Tu net amuleto apsigynimui nesinešioji!

– Apsigynimui? Aš apsiginsiu. Traukis iš kelio, Henet, manęs laukia darbai. Tie tinginiai valstiečiai tuojau pajaus, ką reiškia tikro šeimininko ranka.

Ir, pastūmęs Henet, Ipis išžirgliojo iš kambario. Esa nutraukė jos dejones ir skundus.

– Paklausyk, Henet, liaukis dejuoti dėl Ipio. Gal jis supranta, ką daro, o gal ir ne. Jis elgiasi labai keistai. Verčiau pasakyk man štai ką: ar tu pasakei Kameniui, jog būtent Sobekas įtikino Imhotepą neskirti Ipio dalininku?

– Esu pernelyg užsiėmusi, – kaip paprastai ėmė inkšti Henet, – kad švaistyčiau savo laiką, plepėdama su žmonėmis, o ypač su Kameniu. Aš su juo nekalbėčiau, jeigu Kamenis pats nebūtų pradėjęs kalbos. Jis visuomet toks elegantiškas. Ir ne aš viena taip manau. Jeigu jauna našlė nori dar kartą ištekėti, paprastai ji išsirenka patrauklų jaunuolį, nors nežinau, ką apie tai pasakytų Imhotepas. Galų gale Kamenis tėra jaunesnysis raštininkas.

– Dabar kalbame ne apie Kamenį! Ar tai tu jam sakei, kad būtent Sobekas buvo prieš Ipio paskyrimą dalininku?

– Tiesą sakant, Esa, nepamenu, sakiau aš tai, ar ne. Šiaip ar taip, aš nevaikštinėjau ir neieškojau, su kuo galėčiau apie tai paplepėti. O kalbos greitai sklinda. Be to, tu pati gerai žinai, jog Sobekas šaukė, kad Ipis dar vaikas ir kad nieko gero toks tėvo sprendimas neatneš. Jahmosas buvo tos pačios nuomonės, nors jis, žinoma, ne taip garsiai ir ne taip dažnai tai kartojo. Kamenis galėjo girdėti jį taip sakant, ir aš čia niekuo dėta. Niekada nenešioju paskalų, tačiau liežuvis žmogui yra duotas tam, kad kalbėtų. Aš jį taip pat turiu.

– Taip, tuo aš nė kiek neabejoju, – sutiko Esa. – Bet liežuvis, Henet, kartais gali tapti ginklu. Jis gali būti ne vienos mirties priežastis. Tikiuosi, Henet, jog tavo liežuvis netapo kieno nors mirties priežastimi.

– Kaip gali taip kalbėti, Esa! Ką tu sau galvoji? Esu tikra, kad nepasakiau nieko tokio, ko negalėčiau pasakyti visam pasauliui. Aš taip atsidavusi jūsų šeimai, jog mirčiau už bet kurį iš jūsų. Tačiau niekas nevertina senosios Henet atsidavimo. Aš pažadėjau jų brangiai motinai...

– Cha, – pertraukė ją Esa, – štai mano riebi nendrinukė, iškepta su porais ir salierais. Kvepia skaniai – vadinasi, paruošta kaip reikiant. Jei jau esi tokia atsidavusi mums, Henet, gali atsignybti kąsnelį iš vienos pusės. Patikrink, ar ji neužnuodyta...

– Esa! – sukliko Henet. – Užnuodyta! Kaip gali kalbėti tokius dalykus! Juk ji paruošta mūsų virtuvėje!

– Na, – pasakė Esa, – vis tiek dėl viso pikto kas nors turės paragauti. Geriausia, kad tai padarytum tu, nes labai jau nori mirti už bet kurį iš mūsų šeimos. Nemanau, kad mirtis bus labai kankinanti. Nagi, Henet, valgyk. Pažvelk, kokia riebi, sultinga ir skani nendrinukė. Ne, ačiū, nenoriu prarasti savo mažosios vergės. Ji jauna ir linksma. O tavo, Henet, geriausieji metai jau praeity ir nelabai svarbu, kas su tavimi atsitiks. Nagi, prasižiok... Skanu, ar ne? Kodėl tavo veidas taip pažaliavo? Tau ką, nepatiko mano juokas? Matyti, jog ne. Cha, cha, cha!

Esa kurį laiką raitėsi iš juoko, o paskui staiga surimtėjo ir ėmė godžiai valgyti savo mėgstamiausią patiekalą.

ŠEŠIOLIKTAS SKYRIUS

Antras vasaros mėnuo, pirma diena

Pasitarimas šventykloje baigėsi. Po ilgų taisymų prašymas pagaliau buvo suformuluotas, ir Horis drauge su dviem šventyklos raštininkais jį surašė ant papiruso. Pirmas žingsnis buvo žengtas.

Žynys davė ženklą perskaityti prašymo tekstą balsu:

„Puikiausiosios Ašajet dvasiai. Ši žinia nuo tavo brolio ir vyro. Ar sesuo nepamiršo savo brolio? Ar motina nepamiršo savo pagimdytų vaikų? Argi puikiausioji Ašajet nežino, kad jos vaikams grasina piktoji dvasia? Jos sūnus Sobekas buvo nunuodytas ir jau iškeliavo į Ozyrio karalystę.

Žemiškajame gyvenime aš rodžiau tau visokeriopą pagarbą. Dovanojau papuošalus ir drabužius, kvapniuosius tepalus bei aliejus tavo kūnui, dalinausi su tavimi valgiais. Mes gyvenome taikiai ir draugiškai. Kai susirgai, negailėjau išlaidų, pakviečiau patį geriausią gydytoją. Tu buvai palaidota su derama pagarba, su visomis reikalingomis

apeigomis ir aprūpinta viskuo, kas būtina pomirtiniame gyvenime: tarnais, galvijais, maistu ir gėrimais, papuošalais ir apdarais. Aš gedėjau tavęs ilgą laiką ir tik po daugelio metų pasiėmiau sugulovę, kad gyvenčiau, kaip pridera dar nesenam vyrui.

Ir štai ši sugulovė dabar kenkia tavo vaikams. Ar tu tai žinai? O galbūt tu apie tai nieko negirdėjai? Be jokios abejonės, jeigu Ašajet žinotų, ji iš karto skubėtų padėti sūnums, kuriuos pagimdė.

Galbūt Ašajet viską mato, tačiau sugulovė vis tiek daro pikta, nes žino juodosios magijos paslaptis?Be abejo, tai vyksta prieš tavo, puikiausioji Ašajet, valią. Todėl prisimink, kad Mirusiųjų karalystėje turi žymių giminaičių ir galingų pagalbininkų – didįjį, kilnųjį Ipį, vizirio vyriausiąjį rūmininką. Šaukis jo, taip pat savo motinos brolio, didžiojo, galingojo Meriptos, mūsų provincijos valdytojo, pagalbos. Pranešk jam šią gėdingą tiesą. Tegul jis surengia teismą ir pakviečia liudininkus, o šie paliudija, kad blogis mūsų namuose – Nofret rankų darbas. Tegul jie nuteisia Nofret ir įsako jai daugiau nekenkti šiems namams.

O, puikioji Ašajet, jeigu tu pyksti ant savo brolio Imhotepo už tai, kad klausydamas šios moters klastingų įkalbinėjimų jis grasino neteisingai pasielgti su savo vaikais, kuriuos tu pagimdei, tai prisimink, kad kenčia ne tik jis, bet ir tavo vaikai. Atleisk savo broliui Imhotepui, nes jis prašo to dėl savo vaikų."

Vyriausiasis raštininkas baigė skaityti. Mersu pritariamai linktelėjo.

– Prašymas surašytas tinkamai. Atrodo, kad nieko nepraleidom.

Imhotepas pakilo.

– Dėkojau tau, didžiai gerbiamas Mersu. Mano dovanos – galvijai, aliejus ir linai – bus tau pristatytos rytoj iki saulėlydžio. Gal dabar galėtume susitarti dėl ceremonijos dienos? Kada kapvietės aukojimo kambaryje bus padėta urna su prašymu?

– Atlikime tai po trijų dienų. Urną reikia papuošti užrašais, taip pat pasiruošti apeigoms.

– Daryk, kaip nori. Man tik rūpi, kad daugiau nieko blogo nenutiktų.

– Puikiai suprantu, kad tu nerimauji, Imhotepai. Bet nebijok. Geroji Ašajet dvasia tikrai atsilieps į šį kreipimąsi, o jos giminaičiai, turintys valdžią ir galią, padės įvykdyti teisingumą, kurio nusipelnėte.

– Tepadeda mums Izidė! Dėkoju tau, Mersu, už pagalbą ir mano sūnaus Jahmoso gydymą. Eime namo, Hori, mūsų laukia daug darbų. Šis prašymas nuritino akmenį man nuo širdies. Puikiausioji Ašajet neapvils savo nelaimingo brolio.

II

Kai Horis, nešinas papiruso ritiniais, įėjo į kiemą, Renisenb jo jau laukė. Nuo tvenkinio moteris pasileido bėgti link jo.

– Hori!

– Kas atsitiko, Renisenb?

– Eime pas Esą. Ji laukia tavęs sugrįžtant ir nori, kad ateitum.

– Žinoma. Tik paklausiu Imhotepo, ar...

Tačiau Imhotepą jau buvo nutvėręs Ipis.Tėvas ir sūnus apie kažką tyliai kalbėjosi.

– Padėsiu šiuos ritinius, ir galėsime eiti pas Esą.

Esa atrodė patenkinta, kad jie atėjo.

– Štai ir Horis, senele. Aš jį iš karto atvedžiau pas tave.

– Gerai. Ar lauke geras oras?

– Aš... aš manau, kad taip, – Renisenb šiek tiek suglumo.

– Tada paduok man lazdą. Šiek tiek pasivaikščiosiu po kiemą.

Esa retai išeidavo iš namų, todėl Renisenb tai labai nustebino. Ji paėmė senutę už parankės ir pro didžiąją salę nuėjo į portiką.

– Sėsi čia, senele?

– Ne, vaikeli, eisiu iki tvenkinio.

Esa ėjo lėtai, ir nors šlubavo, žengė tvirtai ir nerodė, kad bent kiek pavargo. Ji apsidairė ir pasirinko vietą šalia tvenkinio, maloniame figmedžio pavėsyje. Šalimais mažoje klomboje buvo pasodinta gėlių. Senoji įsitaisė ir patenkinta tarė:

– Na štai, dabar galime kalbėtis, ir niekas negalės slapta mūsų klausytis.

– Pasielgei labai išmintingai, Esa, – pritardamas pasakė Horis.

– To, apie ką kalbėsime, neturi žinoti niekas išskyrus mus tris. Aš pasitikiu tavimi, Hori. Tu atvykai pas mus dar būdamas vaikas. Visuomet buvai ištikimas ir protingas. Iš visų savo sūnaus vaikų labiausiai myliu Renisenb. Ją turime apsaugoti nuo pavojaus, Hori.

– Nieko blogo jai nenutiks, Esa.

Šiuos žodžius Horis ištarė tyliai, tačiau jo balso tonas, veido išraiška ir žvilgsnis, kuriuo sutiko senutės žvilgsnį, bylojo, kad tikrai taip ir bus.

– Gerai pasakei, Hori – ramiai ir nesikarščiuodamas, kaip ir dera žmogui, kuris žino, ką kalba. O dabar papasakok man, ką šiandien nuveikėte.

Horis paaiškino, kaip buvo suformuluotas kreipimasis į mirusią motiną, ir smulkiai nupasakojo jo turinį. Esa įdėmiai viską išklausė.

– O dabar paklausyk manęs, Hori, ir pažvelk į šitai. – Iš po drabužių ji ištraukė vėrinį su liūtais ir padavė jam. – Renisenb, pasakyk jam, kur radai šį vėrinį, – pridūrė ji.

Renisenb viską papasakojo.

– Na, Hori, ką apie tai manai? – paklausė Esa.

Akimirką Horis tylėjo, o paskui pasakė:

– Tu vyresnė ir protingesnė už mane, Esa. Ką tu apie tai galvoji?

– Hori, nesi iš tų žmonių, kurie skuba ką nors neapgalvotai teigti, neturėdami svarių įrodymų. Tu iš pat pradžių žinojai, kaip mirė Nofret, ar ne?

– Įtariau, Esa. Tačiau tai ir tebuvo tik įtarimas.

– Būtent. Ir dabar turime tik įtarimus. Bet čia, prie tvenkinio, visi trys galime juos išsakyti, nors daugiau apie tai niekam nepasakokim. Man atrodo, yra trys šių tragiškų įvykių paaiškinimai. Pirmas: piemuo sakė tiesą ir iš tikrųjų matė iš mirusiųjų pasaulio grįžusią Nofret šmėklą, kuri nusprendė atkeršyti už savo mirtį ir suteikti dar daugiau sievarto mūsų šeimai. Gal taip ir buvo. Juk žyniai ir ne vien jie teigia, jog tai įmanoma. Be to, mes ir patys gerai žinome, kad ligas sukelia piktosios dvasios. Tačiau senatvėje imi nebepasitikėti viskuo, ką sako žyniai ar kiti žmonės... Todėl manau, jog yra ir kitų paaiškinimų.

– Kokių gi? – paklausė Horis.

– Tarkime, Nofret nužudė Satipi. Paskui toje pačioje vietoje žudikei pasivaideno Nofret, ir ta, pajutusi baimę ir pripažinusi savo kaltę, metėsi nuo uolos ir užsimušė. Visa tai daugmaž aišku. O dabar aptarkime kitą prielaidą: kažkas dėl mums kol kas nežinomos priežasties norėjo nužudyti du Imhotepo sūnus. Tas asmuo tikėjosi, jog jo nusikaltimas iš prietaringos baimės bus priskirtas Nofret dvasiai. Tai vienintelė protinga prielaida.

– Tačiau kas galėjo norėti nužudyti Jahmosą ir Sobeką? – sušuko Renisenb.

– Tikrai ne tarnai, – pasakė Esa, – jie niekada nebūtų išdrįsę to padaryti. Todėl lieka labai siauras įtariamųjų ratas.

– Vadinasi, vienas iš *mūsų*? Bet, senele, to negali būti!

– Paklausk Horio, – sausai pasakė Esa. – Matai, jis neprieštarauja.

– Hori, tu juk nemanai, kad... – kreipėsi į jį Renisenb.

Horis liūdnai papurtė galvą.

– Renisenb, tu esi jauna ir labai patikli. Galvoji, kad visi, kuriuos pažįsti ar myli, yra tokie, kokie jie tau atrodo. Net neįtari, kiek pykčio ir blogio gali glūdėti žmogaus širdyje.

– Bet kuris?.. Kuris iš mūsų?

– Grįžkime prie piemenėlio papasakotos istorijos, – gyvai pasakė Esa. – Jis matė moterį, apsivilkusią dažytos drobės suknele, su Nofret vėriniu ant kaklo. Jeigu tai buvo ne šmėkla, tuomet jis matė būtent tai, ką pasakojo matęs. Tai reiškia, jog jis matė moterį, kuri tyčia mėgino *atrodyti* kaip Nofret. Tai galėjo būti Kait, galėjo būti Henet ir pagaliau tu, Renisenb! Iš taip toli bet ką galima palaikyti moterimi, jeigu jis apsivilkęs suknelę ir užsidėjęs peruką. Palauk, leisk man pabaigti. Galimas daiktas, piemuo melavo. Jis papasakojo

mums istoriją, kurios jį kažkas išmokė. Vykdė valią žmogaus, turinčio teisę jam įsakinėti. Berniukas buvo pernelyg kvailas, kad suprastų tos istorijos prasmę. Greičiausiai jį papirko ar įkalbėjo taip pasielgti. Šito mes niekada nesužinosime, nes berniukas mirė. Tai jau irgi daug ką pasako. Būtent tai ir perša mintį, jog berniukas papasakojo istoriją, kurios jį išmokė. Jeigu po to jį geriau pakamantinėtume, šis tikrai prasitartų. Turint šiek tiek kantrybės, nesunku sužinoti, ar vaikas meluoja, ar sako tiesą.

– Vadinasi, tu manai, kad tarp mūsų yra žmogus, kuris užnuodijo vyną? – paklausė Horis.

– Taip, – atsakė Esa. – O kaip manai tu?

– Ir aš taip manau, – atsakė Horis.

Renisenb su išgąsčiu žvilgčiojo tai į vieną, tai į kitą.

– Tačiau motyvas man taip ir lieka neaiškus, – tęsė Horis.

– Sutinku, – pasakė Esa. – Būtent todėl man ir neramu. *Aš nežinau, kam dabar gresia pavojus.*

– Žudikas... vienas iš *mūsų*? – įsiterpė Renisenb. Ji vis dar negalėjo tuo patikėti.

– Taip, Renisenb, vienas iš mūsų, – rūsčiai pasakė Esa. – Henet arba Kait, Ipis arba Kamenis, ar net pats Imhotepas. Taip pat Esa, Horis ir netgi... – ji nusišypsojo, – Renisenb.

– Tu teisi, Esa, – sutiko Horis. – Į tą sąrašą mes turime įtraukti ir save.

– Bet *kam* žudyti? – Renisenb balse skambėjo nuostaba ir siaubas. – *Kam*?

– Jeigu rastume atsakymą į šį klausimą, žinotume beveik viską, ko mums reikia, – pasakė Esa. – Kol kas galime spręsti tik pagal tuos, kurie tapo aukomis. Pamenate, Sobekas prisijungė prie Jahmoso netikėtai, po to, kai pastarasis

jau buvo pradėjęs gerti. Todėl visiškai aišku, jog tas, kuris užnuodijo vyną, norėjo nužudyti Jahmosą, bet nežinia, ar norėjo kartu nužudyti ir Sobeką.

– Bet kas galėtų norėti nužudyti Jahmosą? – skeptiškai paklausė Renisenb. – Iš visų mūsų Jahmosas pats ramiausias ir geriausias. Vargu ar jis gali turėti priešų.

– Todėl visiškai aišku, kad nusikaltimo motyvas buvo ne asmeninė neapykanta, – tarė Horis. – Kaip sako Renisenb, Jahmosas ne iš tų, kurie turi priešų.

– Taip, – sutiko Esa, – motyvas visiškai neaiškus. Arba tai priešiškumas visai šeimai, arba už viso to slypi godumas, dėl kurio mus perspėja Ptahotepo „Pamokymai“. Jis sako, kad godumas yra visų blogybių ryšulys ir visų ydų buveinė!

– Suprantu, ką nori pasakyti, Esa, – tarė Horis. – Norint padaryti kokias nors išvadas, reikia pasvarstyti, kam naudinga Jahmoso mirtis.

Esa gyvai linktelėjo galva ir jos didelis perukas nuslinko ant vienos ausies. Nors ji atrodė komiškai, niekas net nemanė juoktis.

– Ką gi, pasvarstyk, Hori, – pasakė ji.

Akimirką Horis tylėjo – iš vyriškio akių buvo matyti, kad jis giliai susimąstęs. Abi moterys laukė. Pagaliau Horis prakalbo:

– Jeigu Jahmosas, kaip numatyta, būtų miręs, tuomet pagrindiniai paveldėtojai būtų du Imhotepo sūnūs – Sobekas ir Ipis. Dalis nuosavybės, be abejo, atitektų Jahmoso vaikams, tačiau jos valdymas būtų Imhotepo sūnų, ir pirmiausia Sobeko rankose. Taigi daugiausia iš to išloštų Sobekas. Imhotepui išvykus, jis tikriausiai atliktų Ka žynio pareigas, o po Imhotepo mirties jas paveldėtų. Ir nors Sobekas išloštų daugiau nei kiti, jis *negali* būti nusikaltėlis, nes pats

taip godžiai gėrė užnuodytą vyną, kad mirė. Taigi, kaip suprantu, bent jau šiuo metu dviejų brolių mirtis gali būti *naudinga* tik vienam žmogui. Tas žmogus Ipis.

– Teisingai, – pasakė Esa. – Matau, kad esi įžvalgus, Hori, ir visiškai sutinku su tavo samprotavimais. Galime pakalbėti apie Ipį. Jis jaunas ir nekantrus, nekokio būdo. Ipis dabar tokio amžius, kai troškimų išsipildymas atrodo pats svarbiausiais dalykas gyvenime. Todėl jis pyko ir jautė pagiežą vyresniesiems broliams, manydamas, jog su juo neteisingai pasielgta, nesuteikus dalininko teisių. O dar ir Kamenis prišnekėjo niekų...

– Kamenis? – įsiterpė Renisenb, bet tuoj pat išraudo ir prikando lūpą. Horis atsisuko ir pažvelgė į ją. Moteris pajuto, kad šis švelnus, bet skvarbus žvilgsnis kažkodėl ją žeidžia. Esa ištiesė kaklą ir įsižiūrėjo į merginą.

– Taip, – atsakė ji. – Kamenis. Kitas klausimas, kiek prie to prisidėjo Henet, bet dabar ne apie tai šnekam. Šiaip ar taip, ambicingas ir arogantiškas Ipis piktinasi brolių valdžia ir, kaip man jau seniai tvirtina, mano esąs daug protingesnis už kitus šeimos narius, – niūriai užbaigė Esa.

– Jis *tau* taip pasakė? – paklausė Horis.

– Jis malonėjo mane prilyginti sau – sakė, jog tik mes abu turime smegenis.

– Tavo manymu, Ipis tyčia nunuodijo Jahmosą ir Sobeką?

– Tai įmanoma, bet ne daugiau. Dabar kalbame tik apie įtarimus, nes įrodymų mes kol kas neturime. Vedami godumo ir neapykantos, žmonės jau nuo seno žudė savo artimuosius, nors ir žinojo, kad dievams tai nepatinka. Ir jeigu nuodus į vyną įpylė Ipis, mums bus nelengva rasti įrodymų, nes Ipis, turiu pripažinti, tikrai yra protingas.

Horis linktelėjo.

– Pasakyk, Renisenb, – prakalbo Horis, – Ar tu pati myli Henet?

– Ne... – nenoriai atsakė Renisenb. – Aš negaliu jos mylėti, nors dažnai priekaištauju sau už tai.

– Ar tau neatrodo, kad šios nemeilės priežastis yra jos nenuoširdumas, kurį tu nesąmoningai jauti? Ar ji nors kartą darbais mums įrodė savo taip išgarsintą meilę? Argi ne ji visuomet kursto nesutarimus tarp jūsų, kuždėdama tik tuos žodžius, kurie skaudina ir pykdo?

– Taip, visai tai tiesa.

Esa niūriai nusijuokė.

– Regis, esi labai pastabus, kilnusis Hori.

– Tačiau tėvui Henet patinka, todėl ir pasitiki ja, – įtikinėjo Renisenb.

– Mano sūnus visuomet buvo kvailys, – pasakė Esa. – Visiems vyrams patinka meilikavimas, o Henet meilikauja taip gausiai, kaip kad puotoje naudojami kvapnieji tepalai. Kartais man atrodo, jog ji galbūt iš tiesų Imhotepui atsidavusi, tačiau daugiau šiuose namuose nieko nemyli.

– Bet ji juk... nesiryžtų *žudyti*, – paprieštaravo Renisenb. – Kam gi jai reikėtų mus nuodyti? Kokia jai iš to nauda?

– Jokios. Kam? Neturiu nė menkiausio supratimo, kas dedasi Henet galvoje. Nežinau, ką ji galvoja, ką jaučia. Bet kartais man atrodo, jog taip keliaklupsčiaudama ir pataikaudama ji kažko siekia. Ir jeigu tai tiesa, tuomet nei tu, nei aš, nei Horis nesuprasime tokio elgesio priežasčių.

Horis linktelėjo.

– Kartais sielos pagedimas slypi giliai viduje. Vieną kartą aš tai jau sakiau Renisenb.

– O aš nesupratau tavęs, – tarė Renisenb. – Tačiau dabar imu suprasti. Visa tai prasidėjo atvykus Nofret. Tuomet aš pastebėjau, kad mes visi ne tokie, kokius maniau esant.

Tai mane išgąsdino... O dabar... – ji bejėgiškai skėstelėjo rankomis, – aplink viešpatauja baimė...

– Baimę sukelia nežinojimas, – pasakė Horis. – Kai tik mes viską *sužinosime*, baimė išnyks, Renisenb.

– Be to, dar yra ir Kait, – tęsė Esa.

– Tik ne Kait, – paprieštaravo Renisenb. – Kait nemėgintų žudyti Sobeko. Tai neįtikėtina.

– Nėra nieko neįtikėtino, – pasakė Esa. – Per savo gyvenimą teko tuo įsitikinti. Kait visiškai kvaila, o aš niekada nepasitikėjau kvailomis moterimis. Jos yra pavojingos, nes mato tik tai, kas arčiausiai, ir gali sukoncentruoti dėmesį tik į kurį nors vieną dalyką. Kait gyvena savo mažame pasaulyje, kuris susideda iš jos pačios, vaikų ir Sobeko, kaip vaikų tėvo. Jai paprasčiausiai galėjo šauti į galvą, kad, pašalinus Jahmosą, jos vaikai taps turtingesni. Imhotepas dažnai būdavo nepatenkintas neatsargiu, karštakošiu ir nepaklusniu Sobeku. Jis pasitikėjo tik Jahmosu. Bet jeigu jis mirtų, Imhotepui *tektų* pasikliauti Sobeku. Štai taip, mano manymu, ji galėtų samprotauti.

Renisenb sudrebėjo. Ji nenorom atpažino Kait požiūrį į gyvenimą. Visas meilumas, švelnumas ir rami meilė buvo nukreipti į savo vaikus. Be jos pačios, vaikų ir Sobeko, pasaulis Kait neegzistavo. Ji į visa kita žvelgė be menkiausio susidomėjimo.

– Bet juk ji turėjo numatyti, – prakalbo Renisenb, – kad gali grįžti ištroškęs Sobekas ir taip pat išgerti vyno. Beje, taip ir atsitiko.

– Ne, – pasakė Esa, – nemanau, kad ji galėtų tai numatyti. Kait, kaip jau sakiau, yra kvaila. Ji mato tik tai, ką nori matyti: Jahmosas išgeria vyno ir miršta, o visa tai paaiškinama stebuklingu mūsų gražiosios ir piktosios Nofret kerštu. Ji iš karto gali įsivaizduoti tik vieną dalyką, bet ne keletą. Ka-

dangi ji netroško Sobeko mirties, tai jai ir į galvą neatėjo, kad vyras gali netikėtai grįžti.

– O atsitiko taip, kad mirė Sobekas, o Jahmosas liko gyvas! Kaip jai turėtų būti baisu, jeigu viskas įvyko taip, kaip tu sakai.

– Kvailiems žmonėms taip dažnai atsitinka, – pasakė Esa. – Viskas susiklosto priešingai, nei jie suplanavo.

Ji patylėjo, o po to tęsė:

– O dabar pakalbėkime apie Kamenį.

– Kamenį? – šį vardą Renisenb stengėsi ištarti ramiai, bet pamačiusi, kaip į ją žiūri Horis, vėl sutriko.

– Taip, mes negalime išskirti Kamenio. Tiesa, nežinome, ar jis turi kokių nors motyvų kenkti mums, bet ką apskritai mes žinome apie jį? Kamenis atvyko iš Šiaurinės karalystės, iš to paties krašto, kaip ir Nofret. Jis norom ar nenorom padėjo gražuolei sugulovei sukiršinti Imhotepą su jo paties vaikais. Kartais aš stebiu jį, bet, tiesą sakant, nieko negaliu pasakyti. Apskritai man atrodo, kad jis yra paprastas jaunuolis, gana nekvailas ir be grožio dar turintis kažką, kas traukia moteris. Taip, moterims Kamenis visuomet patiks. Nors man atrodo, kad jis ne iš tų, kurie tuoj pat pavergia merginų širdis ir protus. Jis visuomet linksmas bei nerūpestingas. Net kai mirė Nofret, nebuvo panašu, kad Kamenis sielvartautų... Tačiau tai tik išorė. Niekas negali pasakyti, kas dedasi žmogaus širdyje. Ryžtingas jaunuolis lengvai gali suvaidinti bet kokį vaidmenį... Gal Kamenis iš tikrųjų sielvartauja dėl Nofret mirties ir siekia atkeršyti už ją? Jeigu Satipi nužudė Nofret, tegul miršta ir jos vyras Jahmosas. Taip pat ir Sobekas, grasinęs jai, o galbūt ir Kait, kuri jai visaip kenkė, bei Ipis, kuris irgi Nofret nemėgo. Visa tai atrodo neįtikėtina, bet kas gali žinoti?

Esa nutilo ir pažvelgė į Horį.

– Kas gali žinoti, Esa?

Esa atidžiai įsistebeilijo į jį.

– Galbūt tu žinai, Hori? Tau atrodo, jog žinai, ar ne?

Horis akimirką patylėjo, o paskui tarė:

– Taip, man regis, numanau, kas ir kodėl užnuodijo vyną, tačiau dar abejoju ir nelabai suprantu... – Jis vėl nutilo ir susiraukęs papurtė galvą. – Ne, nenuginčijamų įrodymų aš neturiu.

– Dabar mes kalbame tik apie įtarimus. Taigi, Hori, kalbėk.

Horis papurtė galvą.

– Ne, Esa. Tai tik miglotas spėjimas... Ir jeigu jis teisingas, tau geriau to nežinoti. Taip pat ir Renisenb. Žinojimas gali būti pavojingas.

– Tuomet žinojimas pavojingas ir tau, Hori.

– Taip, pavojingas... Manau, Esa, kad mums visiems gresia pavojus, nors Renisenb galbūt mažiausiai.

Kurį laiką Esa žvelgė į jį tylėdama.

– Daug atiduočiau už tai, – pagaliau ištarė ji, – kad sužinočiau, ką tu galvoji.

Horis atsakė ne iš karto.

– Sužinoti, ką žmonės galvoja, galima tik iš jų elgesio. Jeigu žmogus elgiasi keistai, neįprastai, jeigu jis kaip nesavas...

– Tuomet pradedi jį įtarinėti? – paklausė Renisenb.

– Atvirkščiai, – atsakė Horis. – Žmogus, kuris sumanė ką nors pikta, supranta, jog jam būtinai reikia tai nuslėpti. Todėl jis negali leisti sau elgtis neįprastai...

– Vyras? – paklausė Esa.

– Vyras ar moteris – nėra jokio skirtumo.

– Aišku, – pasakė Esa ir vėl, įdėmiai pažvelgusi į jį, paklausė: – O mes? Kuo mes įtartini?

– Ir tai turime apsvarstyti, – tarė Horis. – Manimi, pavyzdžiui, šeima labai pasitiki. Aš sudarinėju sutartis ir tvarkau visus reikalus, susijusius su derliumi. Būdamas raštininkas, prieinu prie sąskaitų. Tarkim, kad aš jas padirbau. Taip jau buvo atsitikę Šiaurinėje karalystėje, ir Kamenis tai išaiškino. Galbūt Jahmosas pastebėjo kokį sąskaitų neatitikimą ir pradėjo įtarinėti. Todėl man būtinai reikėjo jį nutildyti, – tai pasakęs, Horis šyptelėjo.

– O, Hori, – sušuko Renisenb, – kaip gali kalbėti tokius dalykus! Niekas, kas tave pažįsta, tuo nepatikės.

– Leisk tau priminti, Renisenb, kad nė vienas žmogus gerai nepažįsta kito.

– O aš? – paklausė Esa. – Kuo galima mane įtarti? Na, aš sena, o senatvėje žmonės kartais išsikrausto iš proto ir ima nekęsti tų, kuriuos anksčiau mylėjo. Galbūt ėmiau neapkęsti savo anūkų ir nusprendžiau juos sunaikinti. Senius kartais ištinka tokia piktųjų dvasių sukelta neganda.

– O aš? – paklausė Renisenb. – Kodėl turėčiau žudyti savo brolius, kuriuos myliu?

– Jeigu Jahmosas, Sobekas ir Ipis mirtų, – prakalbo Horis, – tu liktum vienintelis Imhotepo vaikas. Jis surastų tau vyrą, ir visa nuosavybė atitektų tau. Tu su savo vyru taptum Jahmoso ir Sobeko vaikų globėjais, – Horis nusišypsojo. – Bet čia, sėdėdami po figmedžiu, mes neįtariame tavęs, Renisenb.

– Ir po figmedžiu, ir ne po figmedžiu mes mylime tave, – pridūrė Esa.

SEPTYNIOLIKTAS SKYRIUS

Antras vasaros mėnuo, pirma diena

– Vadinasi, buvai išėjusi iš namų? – paklausė Henet, kai Esa įklibinkščiavo į kambarį. – Beveik ištisus metus niekur nebuvai išėjusi!

Ji smalsiai žvelgė į Esą.

– Seni žmonės įnoringi, – pasakė Esa.

– Mačiau tave, sėdinčią prie tvenkinio su Horiu ir Renisenb.

– Su jais buvo labai malonu pasėdėti. Pasakyk, Henet, ar būna, kad tu ko nors *nematytum*?

– Esa, nesuprantu, apie ką tu kalbi! Tu sėdėjai ten visiems matant.

– Bet nepakankamai arti, kad visi girdėtų!

Esa išsišiepė, o Henet iš piktumo paraudo.

– Kodėl manęs taip nemėgsti, Esa? Tu nuolat kalbi užuominomis. Esu pernelyg užsiėmusi namų priežiūra, todėl neturiu laiko klausytis svetimų kalbų. Ir kodėl man turėtų rūpėti, ką kalba žmonės!

– Ir aš norėčiau žinoti kodėl.

– Jeigu ne Imhotepas, kuris *iš tikrųjų* mane vertina...

– Būtent, jeigu ne Imhotepas! – pertraukė ją Esa. – Juk tu priklausai nuo jo, ar ne? Ir jeigu Imhotepui kas nors atsitiktų...

– Imhotepui nieko neatsitiks! – dabar Henet pertraukė senutę.

– Iš kur žinai, Henet? Argi mūsų namuose taip saugu? Jahmosas ir Sobekas jau nukentėjo.

– Tai tiesa. Sobekas mirė, o Jahmosas vos išvengė mirties...

– Henet! – Esa palinko į priekį. – *Kodėl tu ištarei šiuos žodžius šypsodamasi?*

– Aš? Šypsodamasi? – Henet buvo netikėtai užklupta. – Tu sapnuoji, Esa! Argi galėčiau šypsotis tokią akimirką... Kalbėdama apie tokį siaubingą dalyką!

– Aš iš tiesų esu beveik akla, bet nevisiškai, – pasakė Esa. – Kartais, kai blyksteli šviesa ar prisimerkiu, matau labai gerai. Atsitinka taip, kad žmonės, žinantys apie mano blogą regėjimą, pernelyg atsipalaiduoja. Jie šnekasi su manimi, o veidai išduoda tikruosius jausmus. Kitomis aplinkybėmis jie sau to niekuomet neleistų. Taigi klausiu tavęs dar kartą: kodėl šypsojaisi su tokiu slaptu pasitenkinimu?

– Tai, ką tu šneki, siaubinga! Tiesiog siaubinga!

– Dabar tu išsigandai.

– O kas neišsigąstų, kai namuose dedasi tokie dalykai? – suspigo Henet. – Mes visi bijome, nes iš mirusiųjų karalystės grįžo piktosios dvasios mus kankinti! Aš žinau, kur čia šuo pakastas: tu prisiklausei Horio šnekų. Ką jis tau apie mane sakė?

– O ką Horis žino apie tave, Henet?

– Nieko, visiškai nieko. Verčiau paklausk, ką *aš* žinau apie *jį*.

Esa veriančiai pažvelgė į Henet. Ši atmetė galvą.

– Jūs visi niekinate vargšę Henet, laikote ją bjauria ir kvaila! Tačiau aš žinau, kas čia vyksta! Aš daug ką žinau. Suprantu *beveik viską*, kas vyksta šiuose namuose. Galbūt aš kvaila, bet nutuokiu daugiau nei tokie gudročiai, kaip Horis. Kai jis mane susitinka, žiūri kažkur man pro petį, tarsi manęs nebūtų, tarsi jis matytų ne senąją Henet, o kažką man už nugaros. Nors iš tiesų ten nieko nėra. Geriau jau žiūrėtų *į* mane – štai ką pasakysiu! Jis gali mane laikyti bukaprote, tačiau kvailiai kartais žino daugiau, nei protingi. Satipi manė esanti protinga, o kurgi ji dabar, norėčiau žinoti?

Henet pergalingai nutilo. O paskui kažkodėl suabejojusi susigūžė ir ėmė nervingai žvilgčioti į Esą. Bet ši, regis, buvo paskendusi savo mintyse. Jos veide spindėjo ir nuostaba, ir baimė, ir sumišimas.

– Satipi... – susimąsčiusi, lėtai tarė ji.

– Atleisk man, Esa, – vėl ėmė verkšlenti Henet, – aš tiesiog nesusivaldžiau. Nežinau, kas man užėjo. Neturėjau galvoje nieko panašaus...

Pakėlusi akis, Esa pertraukė ją:

– Išeik, Henet. Visiškai nesvarbu, turėjai tai galvoje ar neturėjai. Bet tu ištarei vieną frazę, kuri man sukėlė naujų minčių... Eik, Henet, bet aš tave perspėju: žiūrėk, ką kalbi ir darai. *Mes nenorime, kad šiuose namuose dar kas nors mirtų*. Tikiuosi, jog mane supratai.

II

Aplink viešpatauja vien baimė...

Per pokalbį prie tvenkinio šie žodžiai nesąmoningai išsprūdo Renisenb iš lūpų. Tik daug vėliau ji suprato, ką iš tiesų tai reiškia.

Ji patraukė link Kait ir vaikų, susibūrusių prie mažojo paviljono, bet pastebėjo, kad nevalingai sulėtino žingsnį, o paskui ir visai sustojo. Renisenb bijojo prieiti prie Kait, pažvelgti į jos negražų, ramų veidą ir staiga atpažinti jame žmogų, kuris nunuodijo Sobeką. Ji pastebėjo, kaip į portiką išbėgo, o paskui atgal į namą nuskubėjo Henet, ir šis nenoras dar labiau sustiprėjo. Moteris desperatiškai pasuko link kiemo vartų ir sutiko įeinantį Ipį. Jis buvo aukštai iškėlęs galvą, o įžūliame veide švietė linksma šypsena.

Renisenb staiga susivokė spoksanti į brolį. Ipis buvo labiausiai išlepintas vaikas šeimoje, gražus, bet užsispyręs berniukas. Toks jis įsiminė, kai moteris išvyko su Kėjumi...

– Kas yra, Renisenb? Kodėl taip keistai į mane žiūri?

– Tikrai?

Ipis nusijuokė.

– Atrodo, kad ir tu tokia pusprotė, kaip ir Henet.

Renisenb papurtė galvą.

– Henet ne pusprotė. Ji net ir labai gudri.

– Ji labai klastinga – šitai aš tikrai žinau. Tiesą sakant, namuose ji visiems įkyrėjo. Ketinu jos atsikratyti.

Renisenb žioptelėjo, o paskui sušnabždėjo:

– Atsikratyti?

– Brangioji sese, kas tau? Tu irgi kaip tas vargšas pusprotis juodukas matei piktąsias dvasias?

– Tau visi puspročiai!

– Tas vaikas iš tikrųjų buvo silpnaprotis. Tiesą sakant, negaliu pakęsti kvailių. Ir taip jau jų gana. Turiu pasakyti, jog menkas malonumas būti vaikomam dviejų bukapročių vyresniųjų brolių, kurie nieko toliau savo nosies nemato! Dabar, kai jie pasitraukė man iš kelio, ir reikalų turėsiu tik su tėvu, pamatysi, kaip viskas pasikeis. Tėvas darys tik tai, ką *aš* liepsiu.

Renisenb pakėlė akis. Jis atrodė neįprastai gražus, bet arogantiškas. Šis brolio gyvybingumas ir gera nuotaika labai ją sukrėtė. Atrodo, jog būtent pasitikėjimas savimi suteikia jam gyvybingumo.

– Ne abu mūsų broliai, kaip tu pasakei, pasitraukė tau iš kelio. Jahmosas gyvas.

Ipis pažvelgė į ją su panieka.

– Ir tu manai, kad jis visiškai pasveiks?

– O kodėl gi ne?

Ipis prapliupo juoktis.

– Kodėl gi ne? Na, sakykime, todėl, kad aš nesutinku su tavimi. Jahmosui viskas baigta. Galbūt pašliaužios po namus, pasėdės prieš saulę ir padejuos, bet jis jau nebe vyras. Jahmosas šiek tiek atsigavo, bet pati matai, jog daugiau nebesitaiso.

– O kodėl? – liūdnai paklausė Renisenb. – Gydytojas sakė, jog po kurio laiko jis bus stiprus, kaip ir anksčiau.

Ipis gūžtelėjo pečiais.

– Gydytojai ne viską žino. Jie tik kalba protingai ir vartoja ilgus, nesuprantamus žodžius. Keik, jeigu nori, nedorąją Nofret, tačiau tavo brangusis Jahmosas jau pasmerktas.

– O tu pats nieko nebijai, Ipi?

– Bijau? Aš? – vaikinas nusijuokė ir atmetė savo gražią galvą.

– Nofret tave ne itin mėgo, Ipi.

– Niekas man negali pakenkti, Renisenb, nebent aš pats tai leisčiau! Aš dar jaunas, tačiau esu gimęs sėkmei. O tu, Renisenb, gerai padarytum, perėjusi mano pusėn, girdi? Dažnai elgdavaisi su manim kaip su neatsakingu berniūkščiu. Tačiau dabar aš pasikeičiau. Ir kiekvieną dieną vis labiau tuo įsitikinsi. Labai greitai aš tapsiu šių namų šeimininkas. Galbūt įsakinės tėvas, ir, nors skambės jo balsas, įsakymai bus mano!

Jis žengė keletą žingsnių ir sustojęs mestelėjo per petį:

– Tad būk atsargi, Renisenb, kad man netektų nusivilti *tavimi*.

Renisenb stovėjo ir sekė jį akimis, kai už nugaros išgirdo žingsnius. Ji atsisuko ir pamatė Kait.

– Ką sakė Ipis, Renisenb?

– Jis sakė, kad greitai taps šių namų šeimininkas, – lėtai ištarė Renisenb.

– Štai kaip? – pasakė Kait. – O aš taip nemanau.

III

Ipis lengvais žingsniais užbėgo portiko laipteliais ir įėjo į namą. Regis, jam buvo malonu matyti lovoje gulintį Jahmosą, ir jis linksmai tarė:

– Na, broli, kaip sekasi? Nejaugi mums nebus lemta tavęs vėl išvysti laukuose? Negaliu suprasti, kodėl be tavęs nesužlugo visas ūkis?

– Visiškai nieko nesuprantu, – silpnu, bet irzliu balsu ištarė Jahmosas. – Nuodų mano kūne jau nebėra. Kodėl

negrįžta jėgos? Šį rytą pamėginau eiti, tačiau kojos manęs nelaiko. Aš nusilpau... O blogiausia tai, kad kiekvieną dieną silpstu vis labiau.

Ipis su apsimestine užuojauta palingavo galvą.

– Taip, tikrai blogai. Ir gydytojai nieko negali padėti?

– Mersu padėjėjas ateina kiekvieną dieną. Jis negali suprasti, kas man, nors kasdieną kalba užkeikimus deivei Izidei, girdo mane vaistažolių nuovirais. Man ruošiamas ypatingas maistas. Gydytojas tikina, jog nėra jokių kliūčių, kurios trukdytų greitai sustiprėti. Bet, užuot taisęsis, aš nykstu.

– Taip, labai blogai, – vėl pasakė Ipis.

Niūniuodamas panosėje, jis patraukė toliau, susirado tėvą ir Horį, kurie tvarkė sąskaitas. Susirūpinęs ir iškamuotas Imhotepo veidas nušvito, pamačius savo mylimiausią jauniausiąjį sūnų.

– O štai ir mano Ipis. Kaip sekasi?

– Viskas gerai, tėve. Pradėjome imti miežius. Derlius geras.

– Taip, Ra padedant ūkyje viskas gerai. O, kad taip būtų ir namie. Bet aš vis dar dedu viltis į Ašajet. Ji tikrai neatsisakys mums padėti tokioje nelaimėje. Tik labai jaudinuosi dėl Jahmoso. Niekaip negaliu suprasti, kodėl jis taip išsekęs.

– Jahmosas visuomet buvo silpnas, – paniekinančiai šyptelėjęs, tarė Ipis.

– Nieko panašaus, – švelniai paprieštaravo Horis. – Jahmoso sveikata visuomet buvo puiki.

– Sveikata priklauso nuo žmogaus dvasios, – Ipis atkakliai laikėsi savo. – O Jahmosas niekada nebuvo tvirto būdo. Jis bijojo netgi įsakinėti.

– Tik ne pastaruoju metu, – pasakė Imhotepas. – Paskutiniaisiais mėnesiais Jahmosas parodė sugebėjimus valdyti ir tai mane nustebino. Tačiau jo silpnumas man kelia nerimą. Mersu užtikrino, kad kai tik nuodų jo kūne nebeliks, Jahmosas ims taisytis.

Horis padėjo kelis papiruso ritinius.

– Būna ir kitokių nuodų, – tyliai pasakė jis.

– Ką turi omenyje? – pasisuko į jį Imhotepas.

– Yra tokių nuodų, – ramiu, mįslingu balsu prašneko Horis, – kurie veikia ne iš karto. Jie klastingi. Jeigu tokių nuodų žmogus gauna kiekvieną dieną, jie susikaupia kūne. Jis ilgus mėnesius nyksta, o galiausiai miršta... Tokius dalykus išmano moterys. Jos naudoja šiuos nuodus, norėdamos atsikratyti vyru. Ir atsikratyti taip, kad jo mirtis atrodytų natūrali.

Imhotepas išblyško.

– Nori pasakyti, kad... *tai* ir yra Jahmoso silpnumo priežastis?

– Tai visiškai įmanoma. Nors dabar jo valgius pirmas paragauja vergas, tokia atsargumo priemonė nieko nereiškia, nes nuodų kiekis kiekviename patiekale toks mažas, jog iš karto pakenkti negali.

– Kvailystė! – garsiai sušuko Ipis. – Visiška kvailystė! Netikiu, kad yra tokių nuodų. *Aš* niekada nesu apie juos girdėjęs.

Horis pakėlė akis.

– Tu dar labai jaunas, Ipi, ir nežinai daugybės dalykų.

– Ką mums daryti? – sušuko Imhotepas. – Mes kreipėmės pagalbos į Ašajet, aukojome šventyklai, nors aš ir nelabai tikiu šventyklomis. Tik moterys pamišusios dėl tokių dalykų. Ką mes dar galime padaryti?

– Tegul Jahmosui maistą ruošia pasitikėjimo vertas vergas, kurį turime nuolat stebėti, – susimąstęs tarė Horis.

– Tačiau tai reiškia... kad *čia*, šiuose namuose...

– Nesąmonė! – šaukė Ipis. – Visiška nesąmonė!

Horis atrodė nustebęs.

– Pamėginkime, – pasakė jis. – Ir labai greitai sužinosime, ar tai tikrai nesąmonė.

Supykęs Ipis išžingsniavo iš kambario, o Horis susirūpinęs nusekė jaunuolį akimis. Jis buvo tikrai apstulbintas ir dar ilgai sėdėjo suraukęs antakius.

IV

Ipis išbėgo iš namo toks įsiutęs, kad vos nepartrenkė Henet.

– Traukis iš kelio, Henet! Tu nuolat trainiojiesi po namus ir painiojiesi po kojomis!

– Koks tu šiurkštus, Ipi. Užgavai man ranką.

– Ir labai gerai. Nusibodai ir tu, ir tavo verkšlenimas. Kuo greičiau išsinešdinsi iš šių namų, tuo geriau. O aš jau tuo pasirūpinsiu.

Henet akys piktai žybtelėjo.

– Vadinasi, tu ketini mane išvaryti, ar ne? Už tai, kad visą gyvenimą jumis rūpinausi ir mylėjau? Už tai, jog buvau atsidavusi visai šeimai? Tavo tėvas tai gerai žino.

– Apie tai jis pakankamai prisiklausė! Kaip ir mes. Mano manymu, tu paprasčiausiai esi sena liežuvautoja, nuolat mėginanti mus sukiršinti. Tu padėjai Nofret regzti pinkles prieš mus – aš tai puikiai žinau. O kai ji mirė, vėl ėmei pataikauti mums. Pamatysi, greitai tėvas ims klausyti manęs, o ne tavo melagingų pasakų.

– Tu labai piktas, Ipi. Kas tave taip supykdė?

– Ne tavo reikalas!

– Tu kažko bijai, Ipi? Šiuose namuose dedasi keisti dalykai.

– Manęs neišgąsdinsi, sena ragana!

Ir, aplenkęs ją, išbėgo iš namo.

Henet neskubėdama įėjo vidun ir išgirdo kažką dejuojant. Jahmosas pasikėlė nuo lovos ir mėgino eiti. Tačiau kojos nelaikė jo, ir jeigu ne Henet, jis būtų nukritęs ant žemės.

– Neskubėk, Jahmosai, neskubėk. Atsigulk.

– Kokia tu stipri, Henet. Pažiūrėjęs į tave, to nepasakytum. – Jis patogiai įsitaisė ir padėjo galvą ant medinio priegalvio. – Ačiū. Bet kas man? Kodėl jaučiuosi taip, tarsi mano kūnas būtų virtęs vandeniu?

– Todėl, kad šie namai užkerėti. Tai padarė ta nelaboji, kuri atvyko iš šiaurės. Iš ten nieko gero nelauk.

– Aš mirštu, – liūdnai sumurmėjo Jahmosas. – Taip, mirštu...

– Kai kas mirs dar prieš tave, – niūriai tarė Henet.

– Ką? Ką tu kalbi? – jis pasirėmė alkūne ir įsispoksojo į moterį.

– Aš žinau, ką kalbu, – Henet palingavo galva. – Dar ne tavo eilė. Palauk ir pats pamatysi.

V

– Renisenb, kodėl manęs šaliniesi?

Kamenis užstojo Renisenb kelią, o ji išraudo, nežinodama ką atsakyti. Pamačiusi ateinantį jaunuolį, ji iš tiesų sąmoningai pasuko į šalį.

– Kodėl? Pasakyk, Renisenb, kodėl?

Tačiau ji vis dar nesumojo, ką atsakyti, todėl nebyliai papurtė galvą. Paskui pakėlė akis ir pažvelgė į jį. Renisenb gąsdino mintis, kad ir Kamenio veidas gali būti pasikeitęs. Todėl apsidžiaugė, pamačiusi, jog jis nė kiek nepasikeitė. Tik akys šį kartą žvelgė liūdnai, o lūpos nesišypsojo.

Sutikusi jo žvilgsnį, moteris nuleido akis. Kamenis visuomet jai kėlė paslaptingą nerimą. Jo buvimas šalia Renisenb veikdavo fiziškai. Širdis imdavo plakti greičiau.

– Žinau, kodėl tu manęs šaliniesi, Renisenb.

– Aš... nesišalinu tavęs, – pagaliau ji atgavo žadą. – Tiesiog nepastebėjau tavęs.

– Tu meluoji, gražioji Renisenb, – dabar Kamenis šypsojosi, ji tai suprato iš balso. Moteris pajuto jo šiltą, stiprią ranką ant savosios.

– Neliesk manęs! – išsilaisvinusi sušuko ji. – Man nepatinka, kai mane liečia.

– Kodėl vengi manęs, Renisenb? Juk labai gerai supranti, kas vyksta tarp mūsų. Esi jauna, stipri ir graži. Nejaugi visą gyvenimą gedėsi mirusio vyro? Juk tai prieštarauja prigimčiai. Aš išsivešiu tave iš šių namų. Juose įsiviešpatavo mirtis ir piktosios dvasios. Išvykusi su manimi, tu būsi saugi.

– O jeigu nepanorėsiu išvykti? – įsidrąsinusi paklausė Renisenb.

Kamenis nusijuokė. Suspindo balti ir stiprūs dantys.

– Bet tu juk nori išvykti, tik nepripažįsti to! Renisenb, gyvenimas nuostabus, kai sesuo ir brolis yra drauge. Aš mylėsiu tave ir padarysiu laimingą, o tu tapsi puikia dirva man, savo ponui. Pamatysi, daugiau man nereikės prašyti Ptacho mylimosios. Aš nueisiu pas Imhotepą ir pasakysiu:

„Atiduok man mano seserį Renisenb“. Likti čia tau pavojinga, todėl aš išsivešiu tave. Esu geras raštininkas ir, jeigu panorėsiu, mane priims bet kuris Tėbų turčius. Nors, tiesą sakant, man labiau patinka gyventi kaime. Laukai, galvijai, valstiečių dainos pjūties metu ir nedidelė valtelė upėje... Norėčiau paplaukioti su tavim Nilu, Renisenb. Kartu pasiimtume Teti. Ji tokia graži ir stipri mergaitė. Aš mylėsiu Teti ir būsiu geras tėvas. Na, Renisenb, ką pasakysi?

Renisenb tylėjo. Ji girdėjo savo širdies plakimą, jautė keistą silpnumą kūne. Bet kartu kilo ir keistas priešiškumas Kameniui.

„Kai tik jis prisilietė prie mano rankos, visą kūną apėmė silpnumas... Todėl, kad jis stiprus... plačių pečių... Nuo jo lūpų nedingsta šypsena... Bet aš nežinau, apie ką Kamenis mąsto, kas jo galvoje ir širdyje. Mudu nejaučiame vienas kitam švelnumo... Ko aš noriu? Nežinau... Bet tikrai ne šito... Ne, ne šito...“

Staiga ji išgirdo savo balsą, tačiau pati pajuto, kad ištarti žodžiai nuskambėjo neryžtingai ir neįtikinamai.

– Man nereikia kito vyro... Noriu būti viena... Būti savimi...

– Ne, Renisenb, tai netiesa. Tu neketini gyventi viena. Pažiūrėk, kaip virpa tavo ranka manojoje... Matai?

Renisenb vargais negalais ištraukė ranką.

– Aš tavęs nemyliu, Kameni. Manau, jog tavęs nekenčiu.

Jis nusišypsojo.

– Tai manęs nebaugina, Renisenb. Tavo neapykanta tokia panaši į meilę. Mes dar apie tai pakalbėsim.

Ir jis nuėjo greita, lengva eisena, kaip jauna gazelė. Renisenb lėtai patraukė link tvenkinio, kur Kait žaidė su vaikais.

Kait kažką jai kalbėjo, tačiau Renisenb atsakinėjo nesusimąstydama. Tačiau Kait to nepastebėjo – kaip visuomet, jos dėmesys buvo sutelktas tik į vaikus. Staiga Renisenb nutraukė tylą:

– Kaip manai, Kait, ar turėčiau dar kartą ištekėti?

– Manau, kad taip, – abejingai atsakė Kait. – Esi stipri ir jauna, Renisenb, todėl galėsi pagimdyti dar daug vaikų.

– Nejaugi moteris tik tam ir sutverta, Kait? Tvarkytis namuose, gimdyti vaikus ir leisti popietes su jais prie tvenkinio, figmedžių pavėsyje?

– Tai ir yra moters gyvenimo prasmė. Manau, kad tu tai puikiai žinai. Nekalbėk taip, tarsi būtum vergė. Egipte moterys turi galią: jos gimdo vaikus, kurie paveldi tėvų palikimą. Moterys – gyvybinės Egipto jėgos šaltinis.

Renisenb susimąsčiusi pažvelgė į Teti, kuri labai susikaupusi pynė gėlių vainiką savo lėlei. Kai Teti atkišdavo apatinę lūpą ir pakreipdavo galvą ant šono, ji būdavo labai panaši į Kėjų. Tuomet Renisenb širdį suspausdavo skausmas ir meilė. Tačiau dabar Kėjaus veidas Renisenb atmintyje išblanko, o Teti daugiau taip nepakreipdavo galvos ir neatkišdavo apatinės lūpos. Anksčiau būdavo akimirkų, kai glausdama prie savęs Teti Renisenb jausdavo, kad vaikas yra jos kūnas ir kraujas, jos nuosavybė. „Ji mano ir niekieno kito“, – sakydavo ji sau. Bet dabar, žiūrėdama į Teti, Renisenb mąstė: „Ji – tai *aš* ir *Kėjus*...“

Teti pakėlė akis ir, pamačiusi motiną, nusišypsojo. Tai buvo rimta ir draugiška šypsena, kupina pasitikėjimo ir džiaugsmo.

„Ne, ji – ne aš ir Kėjus, ji yra *ji*, – pagalvojo Renisenb. – Ji yra Teti. Ji gyvena pati sau, kaip ir aš, kaip ir mes visi. Jeigu

mes mylėsime viena kitą, draugausime visą gyvenimą, o jeigu ne, tuomet, kai ji užaugs, mes susvetimėsime. Ji yra Teti, o aš – Renisenb“.

Kait smalsiai žvelgė į ją.

– *Ko gi tu nori*, Renisenb? Aš tavęs nesuprantu.

Renisenb neatsakė. Kaip Kait žodžiais paaiškinti tai, ką ji pati vos suprato? Ji apžvelgė kiemą, aptvertą sienomis, ryškiai nudažytas portiko kolonas, tvenkinio vandenį, dailų, nedidelį paviljoną, tvarkingas gėlių klombas ir papirusų giraitę. Čia ramu ir saugu, nėra ko bijoti. Aplink skamba gerai pažįstami garsai: vaikų klegėjimas, duslūs, iš namų atsklindantys moterų šūkavimai ir toli laukuose besiganančių galvijų mykimas.

– Iš čia nematyti upės... – prabilo ji.

Kait nustebusi pažvelgė į Renisenb.

– O kam į ją žiūrėti?

– Nežinau... – lėtai ištarė Renisenb. – Tikriausiai pasakiau kvailystę.

Jai prieš akis labai aiškiai iškilo sodriai žalių, vešlių laukų panorama, o už jų iki horizonto driekėsi nuostabūs toliai, iš pradžių blyškiai rožiniai, paskui ametisto spalvos, perskirti blankios sidabrinės juostos – Nilo... Nuo šio regėjimo jai užėmė kvapą. Viskas, ką matė ir girdėjo, išnyko – Renisenb apėmė ramybė ir begalinė palaima... „Pasukusi galvą, – pasakė ji sau, – pamatysiu Horį. Jis pakels akis nuo papiruso ir nusišypsos man... Greitai nusileis saulė, pasidarys tamsu, ir aš eisiu miegoti... Ir ateis mirtis“.

– Ką pasakei, Renisenb?

Renisenb krūptelėjo. Ji nepajuto, kad mąsto garsiai ir tik dabar grįžo į tikrovę. Kait smalsiai žvelgė į ją.

– Tu pasakei „mirtis“. Apie ką galvojai?

Renisenb papurtė galvą.

– Nežinau. Neturėjau galvoje... – ji vėl apsidairė.

Koks mielas akiai buvo šis idiliškas vaizdelis: tyras vanduo, ir šalia žaidžiantys vaikai. Ji giliai atsiduso.

– Kaip čia ramu. Net sunku įsivaizduoti, jog čia galėtų įvykti kas nors baisaus.

Tačiau kaip tik čia, prie tvenkinio, kitą rytą rado Ipį. Jis kniūbsčias tysojo vandenyje. Kažkieno ranka, panardinusi Ipio galvą į vandenį, laikė vaikiną tol, kol šis prigėrė.

AŠTUONIOLIKTAS SKYRIUS

Antras vasaros mėnuo, dešimta diena

Imhotepas sėdėjo susikūprinęs. Jis atrodė labai pasenęs – palaužtas skausmo, susiraukšlėjęs senukas. Jo veide sustingo apgailėtinas sumišimas.

Henet atnešė jam maisto ir ėmė įkalbinėti pavalgyti.

– Tau reikia atgauti jėgas, Imhotepai.

– Kam? Kas yra jėgos? Ipis buvo stiprus, jaunas ir stiprus, o dabar jis guli sūrymo vonioje... Mano sūnus, mano mylimiausias sūnus. Paskutinis...

– Ne, ne, Imhotepai, tu dar turi Jahmosą, savo gerąjį Jahmosą.

– Kaip ilgai aš jį dar turėsiu? Jis taip pat pasmerktas. Mes visi pasmerkti. Koks blogis apsėdo mūsų namus? Argi aš galėjau žinoti, kad atsivedus į namus sugulovę ims dėtis tokie dalykai? Juk tai vyro teisė, pripažinta žmonių bei dievų. Aš gerbiau ją. Kodėl tuomet mane užklupo tokios nelaimės? O gal tai Ašajet keršija man? Gal ji nenori man atleisti? Ji neatsiliepė į mano prašymą, nes blogis ir toliau viešpatauja mūsų namuose.

– Ne, ne, Imhotepai, nekalbėk taip. Praėjo dar labai mažai laiko nuo tada, kai urna buvo pastatyta aukojimo kambaryje. Mes juk visi žinome, kaip ilgai šiame pasaulyje sprendžiami teisingumo klausimai, kaip jie be galo be krašto vilkinami valdytojo teisme. Dar ilgiau reikia laukti, kol jie patenka į vizirio rankas. Teisingumas vykdomas lėtai ir šiame, ir pomirtiniame pasaulyje, tačiau galų gale jis laimi.

Imhotepas abejodamas papurtė galvą, o Henet tęsė:

– Be to, Imhotepai, turi nepamiršti, jog Ipis nebuvo Ašajet sūnus. Jį pagimdė tavo sesuo Ank. Tad kodėl Ašajet turėtų juo taip rūpintis? O su Jahmosu viskas bus kitaip. Jis pasveiks, nes Ašajet tuo pasirūpins.

– Turiu pripažinti, Henet, kad tavo žodžiai mane guodžia... Gal tu ir teisi. Jahmosas iš tiesų kasdien vis labiau stiprėja. Jis geras, ištikimas sūnus, bet Ipis... Jis buvo toks narsus, toks gražus! – Imhotepas vėl sudejavo.

– Deja! – užjausdama aimanavo Henet.

– Tegul būna prakeikta ta mergina ir jos grožis! O, kad mano akys niekada nebūtų jos išvydusios!

– Taip, tikrai, šeimininke. Vos tik pamačiusi ją, supratau, kad tai Seto dukra. Be jokios abejonės, ji buvo išmokyta burtų ir piktųjų užkeikimų.

Staiga pasigirdo lazdos stuksenimas į grindis ir į didžiąją salę įšlubavo Esa.

– Argi šiuose namuose visi išsikraustė iš proto? Argi daugiau nėra ką veikti, kaip tik keikti nelaimingą merginą, kuri krėtė mažas moteriškas šunybes, nes tavo kvailų sūnų kvailos žmonos savo neprotingu elgesiu skatino ją tai daryti?

– Tai tu vadini mažomis šunybėmis, Esa? Kai iš trijų mano sūnų du mirė, o vienas prie mirties! Ir tu, mano motina, taip šneki?

– Man regis, būtina, kad kas nors tau pasakytų, nes pats nesupranti, kas iš tiesų vyksta. Išmesk iš galvos kvailą mintį, jog visos nelaimės – mirusios merginos darbas. *Gyvo* žmogaus ranka laikė Ipio galvą tvenkinyje, kol jis prigėrė. Ta pati ranka įbėrė nuodų į vyną, kurį gėrė Jahmosas ir Sobekas. Tu turi priešą, Imhotepai, ir jis yra šiuose namuose. Štai tau įrodymas: nuo tada, kai, paklausiusi Horio patarimo, maistą Jahmosui ruošia Renisenb arba jos prižiūrimas vergas, kai ji pati nuneša maistą, nuo tada, sakau tau, Jahmosas ėmė sveikti ir kasdien darosi vis stipresnis. Liaukis taip kvailai elgtis, Imhotepai, nustok dejuoti ir sukti galvą dėl tokių niekų. Tai tau ypač padeda Henet...

– Ak, Esa, kokia tu man neteisinga!

– Kartoju, tai tau ypač padeda Henet. Arba ji pati yra tokia pati kvailė, arba dėl kokios nors kitos priežasties...

– Teatleidžia tau Ra, Esa, už žiaurumą nelaimingai, vienišai moteriai!

Tačiau Esa, grūmodama lazda, tęsė:

– Susikaupk, Imhotepai, ir *mąstyk*. Tavo mirusi žmona Ašajet, kuri, tarp kitko, buvo labai miela ir *nekvaila* moteris, gal ir pasinaudos savo įtaka aname pasaulyje, kad padėtų tau, tačiau vargu ar galės mąstyti vietoj tavęs šiame pasaulyje! Mes turime ką nors *daryti*, o jeigu ne – mirčių bus dar daugiau.

– Priešas? Priešas šiuose namuose? Tu tikrai tuo tiki, Esa?

– Žinoma, tikiu, nes tai vienintelis protingas paaiškinimas.

– Vadinasi, mums visiems gresia pavojus?

– Savaime suprantama. Bet ne nuo piktųjų dvasių ir burtų, o nuo žmogaus, kuris beria nuodus į valgį bei gėrimą, kuris prisėlina prie berniuko, vėlai vakare grįžtančio iš kaimo, ir įmurkdo jo galvą į tvenkinį!

– Tas žmogus turėtų būti stiprus, – susimąstęs tarė Imhotepas.

– Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad taip, tačiau nesu tuo visiškai tikra. Kaime Ipis išgėrė daug alaus, nes buvo įsismaginęs ir labai pasitikėjo savimi. Galimas daiktas, grįžęs namo, jis vos laikėsi ant kojų ir neišsigando jo užkalbinusio žmogaus. Galbūt pats pasilenkė prie vandens, kad apsipraustų veidą. Tada didelės jėgos nereikia.

– Kaip tai suprasti, Esa? Nori pasakyti, kad tai padarė *moteris*? Bet juk tai neįmanoma! Tai neįtikėtina! Šiuose namuose negali būti priešo, nes mes apie tai žinotume. Bent jau *aš* tai žinočiau!

– Blogis, slypintis širdyje, ne visuomet atsispindi veide.

– Nori pasakyti, jog kuris nors iš mūsų tarnų ar vergų...

– Ne tarnas ir ne vergas, Imhotepai.

– Kuris nors iš mūsų? O gal Horis ar Kamenis? Bet Horis jau seniai tapo mūsų šeimos nariu – jis ištikimas ir vertas pasitikėjimo. Tiesa, apie Kamenį žinome mažai, tačiau mes kraujo giminės, o savo ištikimybę jis įrodė uoliai man tarnaudamas. Be to, jis šįryt atėjo manęs prašyti Renisenb rankos.

– Štai kaip? – susidomėjusi tarė Esa. – Ir ką tu pasakei?

– Ką aš galėjau pasakyti? – irzliai paklausė Imhotepas. – Argi dabar laikas kalbėti apie vedybas? Taip jam ir pasakiau.

– Ir kaip jis reagavo?

– Atsakė, kad, jo nuomone, dabar *pats metas* kalbėti apie vedybas, nes Renisenb nesaugu šiuose namuose.

– Įdomu, – tarė Esa. – Labai įdomu... Jai nesaugu? O aš maniau, kad ji... Mes su Horiu manėme... Tačiau dabar...

– Argi dera tuo pačiu metu kelti vestuves ir ruoštis laidotuvėms? – tęsė Imhotepas. – Tai tiesiog nepadoru. Visa provincija mus apkalbėtų.

– Dabar ne metas galvoti apie papročius, – paprieštaravo Esa. – Juolab kad balzamuotojai, regis, apsistojo pas mus amžiams. Ipiui ir Montu tai turbūt tikra palaima. Jie gerokai pralobo iš mūsų nelaimių.

– Tie šunsnukiai pakėlė kainas dar dešimčia nuošimčių! – iš karto pakeitė temą Imhotepas. – Tai neteisinga! Jie tvirtina, kad pabrango paslaugos.

– Jie kaip tik turėtų mums sumažinti kainą – juk taip dažnai naudojamės jų paslaugomis! – Esa niūriai nusišypsojo.

– Brangioji mama, – Imhotepas į ją žvelgė su siaubu, – tai ne juokai.

– Visas gyvenimas yra juokai, Imhotepai, o paskutinė juokiasi mirtis. Argi ne taip kalbama visose šventėse? Valgykite, gerkite ir linksminkitės, nes rytoj mirsite. Tai mūsų šeimai labai tinka. Iškyla tik vienas klausimas: *kas* mirs rytoj?

– Kaip baisiai tu kalbi! Ką gi mes galime padaryti?

– Niekuo nepasitikėti, – atsakė Esa. – Tai svarbiausia. – Ir pabrėždama pakartojo: – *Niekuo nepasitikėti.*

Henet ėmė raudoti.

– Kodėl tu žiūri į mane?.. Jeigu jau kas ir vertas pasitikėjimo, tai pirmiausia aš. Per visus šiuos metus tai įrodžiau. Neklausyk jos, Imhotepai.

– Nusiramink, mano geroji Henet. Žinoma, kad aš tavimi pasitikiu. Gerai žinau, kokia esi patikima ir atsidavusi.

– Iš tiesų tu nieko nežinai, – pasakė Esa. – Niekas iš mūsų nežino. Štai kur pavojus.

– Tu *mane* kaltini, – suinkštė Henet.

– Negaliu kaltinti, nes neturiu nei įkalčių, nei įrodymų. Aš tik įtariu.

Imhotepas įdėmiai pažvelgė į ją.

– Tu kažką įtari? Ką?

– Aš jau kelis kartus įtarinėjau, – lėtai ištarė Esa. – Pasakysiu atvirai: iš pradžių įtariau Ipį, tačiau jis mirė, vadinasi, aš klydau. Po to ėmiau įtarinėti kitą žmogų, tačiau tą pačią dieną, kai mirė Ipis, man kilo mintis apie trečiąjį...

Ji patylėjo.

– Ar Horis ir Kamenis namie? Pakviesk juos čionai, taip pat ir Renisenb iš virtuvės. Ir Kait su Jahmosu tegul ateina. Man reikia kai ką pasakyti, ir tai tegul girdi visi namiškiai.

II

Esa apžvelgė susirinkusią šeimą. Ji išvydo liūdną, bet švelnų Jahmoso žvilgsnį, guvią Kamenio šypseną, išsigandusias Renisenb akis, visiškai neperprantamą, bukai abejingą Kait, susirūpinusį Horio žvilgsnį, iš susierzinimo ir baimės trūkčiojantį Imhotepo veidą, bei godų smalsumą ir... pasitenkinimą Henet akyse.

„Jų veidai man nieko nesako, – pagalvojo ji. – Jie tik rodo jausmus, kurie šiuos žmones dabar valdo. Tačiau jei mano spėjimas teisingas, nusikaltėlis turi kuo nors išsiduoti.“

Ji garsiai pasakė:

– Turiu jums visiems kai ką pasakyti, tačiau pirmiausia visų akivaizdoje noriu pasikalbėti su Henet.

Henet iš karto pasikeitė: veide nebeliko godaus smalsumo bei pasitenkinimo. Ji atrodė išsigandusi.

– Tu mane įtari, Esa? – veriančiu balsu sušuko ji. – Aš taip ir žinojau! Tu apkaltinsi mane, o kaipgi aš, vargšė, ne itin sumani moterėlė, apsiginsiu? Mane nuteis ir pasmerks, neleidę net burnos praverti.

– Praverti burną tu suspėsi – tuo net neabejoju, – ironiškai tarė Esa ir pastebėjo, kad Horis nusišypsojo.

– Aš nieko nepadariau... Aš nekalta... – tęsė Henet, vis labiau puldama į isteriją. – Imhotepai, brangusis mano šeimininke, išgelbėk mane...

Ji puolė ant žemės ir apkabino Imhotepas kelius, o šis, nerasdamas žodžių savo pasipiktinimui išreikšti, glostė Henet galvą ir nerišliai murmėjo:

– Iš tiesų, Esa, aš prieštarauju... kokia gėda...

– Aš jos dar niekuo nekaltinau, – pertraukė jį Esa. – Neturėdama įrodymų, aš nieko nekaltinu. Tik prašau Henet paaiškinti, ką reiškia jos pasakyti žodžiai.

– Aš nieko nesakiau, visiškai nieko...

– Ne, tu sakei, – pareiškė Esa. – Tuos žodžius aš girdėjau savo ausimis, o mano klausa, priešingai nei regėjimas, yra gera. Tu sakei, jog kažką žinai apie Horį. Taigi aš klausiu tavęs: ką tu apie jį žinai?

Horis atrodė šiek tiek nustebęs.

– Taip, Henet, – tarė jis. – Ką tu žinai apie mane? Pasakyk mums.

Henet pritūpė ir nusišluostė akis. Tą akimirką ji atrodė pikta ir užsispyrusi.

– Aš nieko nežinau, – pasakė ji. – Ką gi galėčiau žinoti?

– Būtent tai mes ir norime iš tavęs išgirsti, – vėl prašneko Horis.

Henet gūžtelėjo pečiais.

– Aš tiesiog plepėjau, nieko neturėdama omenyje.

– Aš pakartosiu tavo žodžius, – tarė Esa. – Tu pasakei, kad mes visi tave niekiname, tačiau tu žinai beveik viską, kas vyksta šiuose namuose, ir matai daug daugiau, nei tie, kurie mano esą protingi. Tuomet tu pasakei štai ką: kai Horis susi-

tinka tave, jis žiūri į tave taip, tarsi tavęs nebūtų, tarsi matytų ne tave, o kažką tau už nugaros, nors *iš tikrųjų ten nieko nėra*.

– Jis visuomet taip žiūri, – niūriu balsu pripažino Henet. – Tarsi aš būčiau vabalas ar tuščia vieta.

– Šią frazę aš įsiminiau: „Kažką tau už nugaros, nors *iš tiesų ten nieko nėra*", – lėtai pakartojo Esa. – Ir dar Henet pasakė: „Geriau jis būtų žiūrėjęs *į mane*", o paskui pradėjo kalbėti apie Satipi... Taip, apie Satipi. Apie tai, kokia protinga ji save laikė. O kurgi Satipi dabar?..

Esa apžvelgė susirinkusiuosius.

– Ar jums tai nieko neprimena? Pagalvokite apie Satipi, kuri mirė... Ir prisiminkite, kad reikia žiūrėti *į žmogų*, o ne į tai, ko iš tikrųjų nėra...

Akimirką viešpatavo mirtina tyla, o po to Henet suriko. Jos riksmas buvo kupinas didžiulio siaubo.

– Aš nenorėjau... Išgelbėk mane, šeimininke... – nerišliai šaukė ji. – Neleisk jai... Aš nieko nesakiau, nieko.

Iki tol šiaip taip valdęsis Imhotepas pratrūko pykčiu.

– Tai nedovanotina, – užriko jis. – Aš neleisiu gąsdinti ir kaltinti šios vargšės moteriškės. Kuo tu ją kaltini? Tavo pačios žodžiais – visiškai niekuo.

– Tėvas teisus, – neįprastai drąsiai prisijungė Jahmosas. – Jeigu gali kuo nors apkaltinti Henet, tuomet sakyk.

– Aš jos nekaltinu, – sunkiai ištarė Esa.

Ji pasirėmė ant lazdos ir susigūžė.

– Esa nekaltina tavęs dėl nelaimių, ištikusių mūsų namus, – valdingai kreipėsi Jahmosas į Henet. – Bet jeigu teisingai supratau, ji mano, jog tu kažką nuo mūsų slepi. Todėl, Henet, jei ką nors žinai apie Horį ar kokį kitą asmenį, dabar pats metas pasakyti. Čia, mūsų visų akivaizdoje. Ką tu žinai?

Henet papurtė galvą.

– Nieko.

– Esi tikra, jog sakai tiesą, Henet? Žinojimas pavojingas.

– Aš nieko nežinau. Prisiekiu devyniais Eneados dievais, deive Maat ir netgi pačiu Ra.

Henet drebėjo. Jos balse daugiau nesigirdėjo įprastos dejonės. Dabar jame skambėjo baimė. Esa giliai atsiduso ir visai sulinko.

– Nuveskite mane į mano kambarį, – sumurmėjo ji.

Horis ir Renisenb prišoko prie jos.

– Tegul man padeda Horis, – tarė Esa. – O tu, Renisenb, pasilik čia.

Pasirėmusi į Horį, ji išėjo iš didžiosios salės ir, pastebėjusi jo rūstų bei liūdną veidą, sušnabždėjo:

– Na, ką pasakysi, Hori?

– Pasielgei neprotingai, Esa. Labai neprotingai.

– Aš turėjau sužinoti.

– Taip, tačiau tu labai rizikavai.

– Suprantu. Vadinasi, ir tu manai tą patį?

– Aš jau seniai manau tą patį, bet neturiu net menkiausių įrodymų. Ir netgi dabar, Esa, tu neturi jokių įrodymų. Jie tiktai tavo galvoje.

– Pakanka to, jog aš *žinau*.

– Galbūt net per daug.

– Ką turi omenyje? Ak, taip, žinoma.

– Saugokis, Esa. Nuo šiol tau gresia pavojus.

– Mes turime veikti nedelsdami.

– Taip, bet ką galime padaryti? Reikia įrodymų.

– Suprantu.

Daugiau pasikalbėti jiems nepavyko. Prie Esos pribėgo jos mažoji vergė. Horis, liūdnas ir sutrikęs, paliko ją mergaitės globai ir išėjo.

Mažoji vergė plepėjo ir tupinėjo aplink senutę, bet pastaroji nekreipė į ją jokio dėmesio. Esa jautėsi sena ir ligota, ją

krėtė šaltis... Mintyse ji dar kartą išvydo veidus tų, kurie klausėsi jos kalbos. Tik viename žvilgsnyje akimirkai pasirodė baimė ir supratimas. O gal ji suklydo? Ar ji tikra tuo, ką pamatė? Galų gale jos regėjimas visai silpnas...

Taip, Esa neabejojo, kad bandymas pavyko. Išdavė net ne žvilgsnis, o staiga įsitempęs kūnas ir nežinia iš kur atsiradęs atšiaurumas. Tik vienas žmogus suprato nerišlias jos užuominas, suvokė tikrąją jų prasmę...

DEVYNIOLIKTAS SKYRIUS

Antras vasaros mėnuo, penkiolikta diena

– Dabar, kai viską tau išdėsčiau, ką atsakysi, Renisenb?

Jaunoji našlė abejodama pažvelgė į tėvą, o paskui į Jahmosą. Ji buvo sumišusi ir apstulbusi.

– Nežinau, – abejingai tarė ji.

– Kitomis aplinkybėmis, – tęsė Imhotepas, – šį reikalą būtų galima apsvarstyti neskubant. Turiu kitų giminaičių ir galėtume išrinkti tau labiausiai tinkantį vyrą. Tačiau dabar nežinome, kas mūsų laukia rytoj, – Imhotepo balsas sudrebėjo, bet jis tęsė: – Šiandien mes trys – Jahmosas, tu ir aš – susiduriame su mirtimi. Nežinia, kurį iš mūsų ji pakirs pirmiausia? Todėl privalau sutvarkyti savo reikalus. Jeigu kas nors atsitiktų Jahmosui, tau, mano dukra, reikės vyro, kuris dalintųsi palikimu ir vykdytų tas pareigas, kurių moteris negali atlikti. Kas žino, kada man lemta jus palikti? Sobeko vaikų globą savo testamentu perdaviau Horiui. Jahmosas nori, kad jeigu kas, Horis pasirūpintų ir jo vaikais. Ar ne taip, Jahmosai?

Jahmosas linktelėjo.

– Horis man visuomet buvo labai artimas. Jis tarsi šeimos narys.

– Taip, – pritarė Imhotepas. – Bet vis dėlto jis nėra šeimos narys. O Kamenis yra mūsų giminaitis. Todėl, viską apsvarsčius, šiuo metu jis tinkamiausias vyras Renisenb. Taigi ką pasakysi, Renisenb?

– Aš nežinau, – pakartojo Renisenb.

Ji jautėsi labai pavargusi.

– Juk tu sutinki, kad jis gražus ir malonus?

– O, taip.

– Tačiau nenori už jo tekėti? – atsargiai paklausė Jahmosas.

Renisenb su dėkingumu pažvelgė į brolį. Jis buvo tvirtai nusprendęs neskubinti ir neįkalbinėti daryti to, ko ji nenorėjo.

– Iš tiesų nežinau, ko noriu, – tarė ji ir paskubom tęsė: – Tai, žinoma, kvaila, tačiau šiandien aš kaip nesava. Tai... tai nuo įtampos, kurioje mes gyvename.

– Šalia Kamenio jausiesi saugi, – pasakė Imhotepas.

– O ar tu niekada negalvojai, kad Horis irgi gali būti Renisenb vyras? – paklausė Jahmosas tėvo.

– Na, tai įmanoma...

– Jo žmona mirė, kai jis buvo dar visai jaunas. Renisenb gerai Horį pažįsta ir, atrodo, jaučia simpatiją.

Kol vyrai kalbėjosi, Renisenb visa tai atrodė kaip sapnas. Jie aptarinėjo vedybų reikalus ir Jahmosas stengėsi padėti pasirinkti tą, prie kurio linko jos širdis. Tačiau Renisenb jautėsi tokia negyva, kaip medinė Teti lėlė. Ir staiga net negirdėdama, apie ką kalbama, pertraukė tėvą ir brolį:

– Aš tekėsiu už Kamenio, jeigu jūs manote, kad taip bus geriau.

Imhotepas patenkintas kažką nerišliai šūktelėjo ir išskubėjo iš kambario, o Jahmosas priėjo prie sesers ir uždėjo ranką ant peties.

– Ar tu tikrai nori šių vedybų, Renisenb? Ar būsi laiminga?

– Kodėl gi ne? Kamenis gražus, linksmas ir malonus.

– Žinau... – Jahmosas atrodė nepatenkintas ir vis dar abejojo. – Svarbiausia, kad būtum laiminga, Renisenb. Neleisk, kad tėvas tave verstų daryti tai, ko nenori. Tu juk jį pažįsti.

– O, taip. Jeigu jau jam šauna į galvą kokia nors mintis, mes visi turime paklusti.

– Nebūtinai, – tvirtai paprieštaravo Jahmosas. – Jeigu tu nesutinki, aš jam nenusileisiu.

– Ak, Jahmosai, tu juk anksčiau niekada neprieštaraudavai tėvui.

– Bet šį kartą paprieštarausiu. Jis neprivers manęs sutikti su juo. Aš to neleisiu.

Renisenb pažvelgė į brolį. Paprastai nedrąsiame jo veide spindėjo didžiulis ryžtas.

– Tu man labai geras, Jahmosai, – su dėkingumu tarė ji. – Tačiau aš sutikau ne per prievartą. Ankstesnis gyvenimas čia, į kurį taip džiaugiausi sugrįžusi, baigėsi. Mes kartu su Kameniu pradėsime naują gyvenimą ir būsime kaip tikri brolis ir sesuo.

– Jeigu tu esi tikra...

– Aš esu tikra, – tarė Renisenb ir, meiliai nusišypsojusi, išėjo iš didžiosios salės.

Moteris patraukė per kiemą ir pamatė ant tvenkinio kranto žaidžiančius Kamenį ir Teti. Renisenb prisiartino labai tyliai ir žiūrėjo į juos, likdama nepastebėta. Atrodė, kad Ka-

meniui, kaip visuomet linksmai nusiteikusiam, žaidimas patiko ne mažiau, nei vaikui. Renisenb širdis suvirpėjo. „Jis bus geras tėvas Teti", – pagalvojo ji.

Tuomet Kamenis pasuko galvą ir, pamatęs ją, kvatodamas atsistojo.

– Iš Teti lėlės mes padarėme Ka žynį, – pasakė jis. – Jis atnašauja aukas ir rūpinasi apeigomis kapvietėje.

– Jo vardas Meripta, – paaiškino Teti. Mergaitė buvo labai rimta. – Žynys turi du vaikus ir raštininką, panašų į Horį.

Kamenis nusijuokė.

– Teti labai protinga, – pasakė jis. – Be to, stipri ir graži.

Paskui jis pažvelgė į Renisenb. Kupiname švelnumo žvilgsnyje ji perskaitė vyriškio mintis apie vaikus, kuriuos Renisenb jam pagimdys. Ji susijaudino, nors kartu ir giliai nuliūdo. Tokią akimirką jo akyse moteris norėjo išvysti tik savo atvaizdą. „Kodėl jis negalvoja vien tik apie mane?" – mąstė Renisenb. Tačiau šis jausmas greitai dingo, ir ji švelniai nusišypsojo Kameniui.

– Tėvas kalbėjosi su manimi, – pasakė ji.

– Ir tu sutikai?

– Taip, – akimirką padvejojusi, atsakė Renisenb.

Paskutinis žodis buvo tartas – viskas baigta ir nuspręsta. Tačiau kodėl ji jaučiasi tokia pavargusi ir abejinga?

– Renisenb!

– Taip, Kameni...

– Ar plauksi su manimi valtele? Aš visuomet norėjau paplaukioti su tavim upe.

Keista, kad jis prakalbo apie tai. Juk kai pirmą kartą pamatė Kamenį, ji pagalvojo apie kvadratinę burę, upę ir besišypsantį Kėjaus veidą. Dabar ji jau nebepamena Kėjaus veido – jo vietoje po bure sėdės ir jai šypsosis Kamenis...

Tai padarė mirtis. Tik mirtis. Galima sakyti: „Mačiau tą, mačiau aną“, tačiau tai bus tik žodžiai. Iš tikrųjų tu nieko nematei. Mirusieji neatgyja ir prisiminimai išblanksta... Tačiau ji turi Teti. Ši maža mergaitė – naujas gyvenimas, kuris, kaip kasmetinio potvynio vandenys, nusineša visa, kas sena, ir paruošia dirvą naujam derliui. Ką pasakė Kait? „Šeimos moterys turi laikytis drauge“. Pagaliau kas Renisenb tokia? Viso labo tik viena iš šių namų moterų – Renisenb ar kokia kita moteris... Argi ne vis vien?..

Staiga ji išgirdo atkaklų ir kiek susirūpinusį Kamenio balsą.

– Apie ką galvoji, Renisenb? Mintimis kartais nukeliauji labai toli... Ar paplaukiosi su manimi upe?

– Taip, Kameni, paplaukiosiu.

– Drauge paimsime ir Teti.

II

„Tai panašu į sapną, – pagalvojo Renisenb, – valtis, burė, Kamenis, aš ir Teti.“ Jie pabėgo nuo mirties ir jos baimės. Tai naujo gyvenimo pradžia. Kamenis kažką kalbėjo, o ji tarsi apimta ekstazės atsakinėjo... „Tai mano gyvenimas, – mąstė ji, – ir nuo jo nepabėgsi...“ Paskui apstulbusi pagalvojo: „Kodėl aš visą laiką sakau „pabėgti“? Kurgi aš galėčiau pabėgti?“ Ir staiga Renisenb vėl prieš akis iškilo kambarėlis šalia kapvietės, kur parėmusi ranka smakrą sėdi ji... „Bet tai ne tikras gyvenimas. Tikrasis gyvenimas *čia*, ir pabėgti nuo jo neįmanoma – iki pat mirties...“ – mąstė ji.

Kamenis pririšo valtį, ir ji išlipo į krantą. Vyriškis iškėlė Teti. Mergaitė apsivijo jo kaklą rankomis ir netyčia nutraukė

virvelę, ant kurios kabėjo amuletas. Jis nukrito prie Renisenb kojų, ir moteris pakėlė amuletą. Tai buvo ankas[26], nukaltas iš aukso ir sidabro lydinio.

– Ak, kaip gaila! – apgailestaudama sušuko ji. – Amuletas sulinko. Atsargiau, – perspėjo Renisenb, kai Kamenis jį paėmė, – gali sulūžti.

Tačiau Kamenis savo stipriais pirštais jį sulenkė dar labiau ir tyčia perlaužė per pusę.

– Ką tu padarei?

– Paimk vieną dalį, Renisenb, o aš paimsiu kitą. Tai reikš, kad mes esame dvi vienos visumos dalys.

Kamenis ištiesė dalį amuleto ir tuo metu, kai Renisenb jau ruošėsi imti, ją nusmelkė viena mintis, kad moteris net aiktelėjo.

– Kas atsitiko, Renisenb?

– *Nofret.*

– Ką čia šneki? Kuo čia dėta *Nofret*?

Nė kiek neabejodama savo spėjimu, Renisenb prakalbo:

– Perlaužtas amuletas Nofret papuošalų dėžutėje. Tai *tu* jį davei... *Tu ir Nofret*... Dabar aš viską suprantu. Štai kodėl ji buvo tokia nelaiminga. Ir aš žinau, kas padėjo papuošalų dėžutę mano kambaryje. Viską žinau... Nemeluok man, Kameni. Sakau tau, aš *žinau*...

Bet Kamenis ir nesigynė. Jis stovėjo ir žiūrėjo Renisenb tiesiai į akis, o kai prašneko, balsas skambėjo dusliai, veide pirmą kartą nebuvo šypsenos:

– Neketinu tau meluoti, Renisenb.

Akimirką suraukęs antakius jis tylėjo, tarsi mėgindamas surikiuoti savo mintis.

---

[26] Gyvenimo simbolis, – *vert. past.*

– Šiaip ar taip, Renisenb, džiaugiuosi, kad tu žinai. Nors nėra visiškai taip, kaip tu manai.

– Tu davei jai perlaužtą amuletą taip, kaip man dabar, ir pasakei, jog esate dvi vienos visumos dalys. Štai kaip tu pasakei.

– Tu pyksti, Renisenb, tačiau aš džiaugiuosi, nes tai tik įrodo, jog myli mane. Bet, šiaip ar taip, noriu, kad suprastum. Ne aš, o *ji man* davė amuletą... – Jis patylėjo. – Galbūt tu netiki manimi, tačiau tai tiesa. Prisiekiu, tai tiesa.

Jai prieš akis iškilo niūrus, liūdnas Nofret veidas.

– Pamėgink suprasti, Renisenb, – guviai tęsė Kamenis. – Nofret buvo labai graži. Tai glostė mano savimeilę ir buvo malonus jos dėmesys. Ir kam nebūtų malonus? Bet iš tiesų aš niekuomet jos nemylėjau...

Renisenb pajuto keistą gailestį mirusiai merginai. Kamenis nemylėjo Nofret, tačiau ji skausmingai ir beviltiškai mylėjo Kamenį. Kaip tik šioje pačioje vietoje, ant Nilo kranto, tą rytą ji užkalbino Nofret, siūlydama savo draugystę bei seserišką meilę. Ji gerai prisiminė, kokią neapykantą ir kančią sukėlė jos pasiūlymas Nofret. Dabar visiškai aišku, kodėl ji taip elgėsi. Vargšė Nofret – nervingo, pagyvenusio vyro sugulovė, degė iš meilės linksmam, nerūpestingam ir gražiam jaunuoliui, kuriam ji mažai ką, o gal ir visai nieko nereiškė.

– Argi tu nesupranti, Renisenb, – įsikarščiavęs aiškino Kamenis, – vos tik čia atvykau, pamilau tave iš pirmo žvilgsnio. Nuo to laiko apie nieką kitą daugiau negalvojau. Nofret iš karto tai pastebėjo.

„Taip, – pamanė Renisenb, – Nofret tai pastebėjo." Nuo tos akimirkos Nofret ėmė jos nekęsti. Tačiau Renisenb dėl to merginos nekaltino.

– Aš netgi nenorėjau rašyti laiško tavo tėvui. Daugiau nenorėjau dalyvauti Nofret intrigose. Tačiau atsisakyti buvo sunku. Pamėgink tai suprasti.

– Taip, taip, – nekantraudama tarė Renisenb. – Tačiau tai dabar visai nesvarbu. Vargšė Nofret buvo labai nelaiminga. Tikriausiai ji karštai tave mylėjo.

– Na, o aš jos nemylėjau, – ūmiai rėžė Kamenis.

– Tu žiaurus, – pasakė Renisenb.

– Ne, paprasčiausiai aš esu vyras. Nemėgstu, kai moteris ima varginti savo meile. Man nereikėjo Nofret. Man reikėjo tavęs. Renisenb, negali už *tai* pykti!

Ji nenorom nusišypsojo.

– Neleiskim mirusiai Nofret kelti nesantaikos tarp mudviejų – gyvųjų. Aš myliu tave, Renisenb, o tu myli mane, ir tai svarbiausia.

„Taip, – pagalvojo Renisenb, – tai svarbiausia..." Ji pažvelgė į Kamenį. Jis stovėjo šiek tiek pakreipęs galvą, nutaisęs maldaujamą miną savo linksmame, pasitikinčiame veide ir atrodė labai jaunas. „Jis teisus, – pamanė Renisenb. – Nofret jau mirė, o mes gyvi. Dabar aš suprantu, kodėl ji manęs taip nekentė. Gaila, kad Nofret taip kentėjo, tačiau tai ne mano kaltė. Ir Kamenis nekaltas, jog pamilo mane, o ne ją. Kartais taip atsitinka."

Teti, kuri žaidė ant upės kranto, priėjo ir ėmė traukti motiną už rankos.

– Mama, ar mes greitai eisime namo?

Renisenb giliai atsiduso.

– Taip, – pasakė ji, – einam namo.

Jie patraukė namų link. Teti bėgo priešakyje. Kamenis patenkintas atsiduso.

– Tu tiek pat kilni, kiek ir graži, Renisenb. Ar mūsų santykiai tokie pat geri, kaip ir anksčiau?

– Taip, Kameni, geri.

– Ten, ant upės, aš buvau labai laimingas. O tu, Renisenb, ar taip pat buvai laiminga?

– Taip, aš buvau laiminga.

– Tačiau atrodė, jog tavo mintys skraido kažkur labai toli. Norėčiau, kad galvotum apie *mane*.

– Aš ir galvojau apie tave.

Jis paėmė jos ranką ir moteris jos neištraukė. Tada Kamenis tyliai uždainavo:

„Mano sesuo panaši į persikų medį..."

Jis pajuto, kaip sudrebėjo Renisenb ranka, išgirdo, kaip ji ėmė tankiau alsuoti, ir pagaliau pasijuto laimingas.

III

Renisenb į savo kambarį pasikvietė Henet.

Henet įbėgo ir staiga sustojo kaip įbesta, pamačiusi, jog Renisenb stovi šalia papuošalų dėžutės ir rankoje laiko perlaužtą amuletą. Jos veidas buvo rūstus ir piktas.

– Tai tu padėjai šią papuošalų dėžutę mano kambaryje, ar ne, Henet? Norėjai, kad rasčiau šį amuletą. Norėjai, jog vieną dieną aš...

– Sužinotum, kas turi kitą jo dalį? Matau, kad jau sužinojai. Žinoti visuomet ne pro šalį, ar ne, Renisenb? – Henet piktdžiugiškai nusijuokė.

– Norėjai, kad tai mane įskaudintų, – pasakė Renisenb, degdama pykčiu. – Tau patinka skaudinti žmones, ar ne, Henet? Niekuomet nesakai tiesiai. Išlauki tinkamo momento ir smogi. Tu nekenti mūsų visų, ar ne? Visuomet nekentei...

– Kokius baisius dalykus tu kalbi, Renisenb! Esu tikra, kad tu taip negalvoji!

Tačiau dabar Henet neverkšleno. Jos balse buvo girdėti slaptas džiūgavimas.

– Norėjai sukiršinti mane ir Kamenį. Kaip matai, tau nepavyko.

– Tu labai gera ir atlaidi, Renisenb. Visiškai nepanaši į Nofret, ar ne?

– Nekalbėkime apie Nofret.

– Taip, galime ir nekalbėti. Kamenis tiek pat laimingas, kiek ir gražus, ar ne? Noriu pasakyti, jam pasisekė – Nofret mirė pačiu laiku. Ta moteris galėjo pridaryti daugybę nemalonumų, nuteikti prieš jį tavo tėvą. Jai nebūtų patikę, jeigu Kamenis vestų tave. Ne, tikrai nebūtų patikę... Tiesą sakant, ji būtų radusi būdą, kaip jums sutrukdyti. Nė kiek tuo neabejoju.

Renisenb žvelgė į ją su didžiule neapykanta.

– Koks nuodingas tavo liežuvis, Henet. Gelia kaip skorpionas. Tačiau tau nepavyks manęs įskaudinti.

– Tikriausiai esi iki ausų įsimylėjusi. Tikra tiesa, Kamenis gražus jaunuolis ir moka dainuoti labai gražias meilės dainas. Tokie kaip jis visuomet gauna tai, ko nori. Tikrai nuoširdžiai juo gėriuosi. Kamenis visada atrodo toks paprastas ir atviras.

– Ką nori pasakyti, Henet?

– Tik tai, kad žaviuosi Kameniu. Esu tikra, jog jis *yra* paprastas ir atviras, o ne dedasi toks esąs. Kaip visa tai panašu į vieną iš tų istorijų, kurias turguose pasakoja pasakininkai. Vargšas jaunas raštininkas veda šeimininko dukrą, gauna palikimą ir laimingai gyvena. Tiesiog nuostabu, kaip sekasi gražiems jaunuoliams!

– Aš neklydau, – pasakė Renisenb. – Tu iš tikrųjų mūsų nekenti.

– Kaip gali taip kalbėti, Renisenb, žinodama, kad po tavo motinos mirties aš taip sunkiai dirbau visų jūsų labui? –

aimanavo Henet, tačiau vietoj įprasto verkšlenimo jos balse vis dar girdėjosi slaptas džiūgavimas.

Renisenb vėl pažvelgė į papuošalų dėžutę ir staiga į galvą šovė dar viena mintis.

– Tai *tu* padėjai vėrinį su auksiniais liūtais į šią dėžutę. Nesigink, Henet. Aš tai žinau.

Piktdžiugiškas Henet triumfas iškart išgaravo. Dabar ji atrodė išsigandusi.

– Buvau priversta tai padaryti, Renisenb. Aš bijojau...

– Ko tu bijojai?

Henet priėjo arčiau ir sušnabždėjo:

– Vėrinį prieš pat mirtį man davė Nofret. Ji man padovanojo keletą papuošalų. Nofret visuomet buvo labai dosni.

– Neblogai tau mokėjo, ar ne?

– Nereikia taip kalbėti, Renisenb. Aš tau viską papasakosiu. Ji man padovanojo vėrinį su auksiniais liūtais, ametisto sagtį ir dar keletą dalykėlių. O paskui, kai piemuo papasakojo, jog matė moterį su tuo vėriniu, aš išsigandau. Juk visi galėjo pamanyti, kad tai *aš* užnuodijau Jahmoso vyną. Todėl padėjau vėrinį į dėžutę.

– Ar tai tiesa, Henet? Ar kada nors sakai tiesą?

– Prisiekiu, jog tai tiesa, Renisenb. Aš bijojau...

Renisenb smalsiai pažvelgė į ją.

– Tu drebi, Henet. Panašu, kad dar ir dabar bijai.

– Taip, bijau... Tam yra priežastis.

– Kokia? Pasakyk.

Henet apsilaižė plonas savo lūpas ir apsidairė, o kai atsigręžė į Renisenb, ji buvo panaši į kampan užspeistą žvėrį.

– Pasakyk, – pakartojo Renisenb.

Henet papurtė galvą ir nelabai tvirtu balsu pasakė:

– Neturiu ko pasakyti.

– Tu per daug žinai, Henet. Visuomet žinojai per daug. Tau tai patikdavo, bet dabar daug žinoti pavojinga. Argi ne taip?

Henet vėl papurtė galvą ir piktai nusijuokė.

– Palauk, Renisenb. Ateis ta diena, kai šiuose namuose vadovausiu aš. Palauk, ir pamatysi.

Renisenb pajuto, kaip viduje kyla pyktis, bet susitvardė ir ramiai pasakė:

– *Manęs* tu nenuskriausi, Henet. Mano motina to neleis.

Henet veidas pasikeitė, akys piktai sužibėjo.

– Aš nekenčiau tavo motinos, – pasakė ji. – Visą gyvenimą nekenčiau... Ir tavęs, turinčios jos akis, balsą, grožį, išdidumą... Aš nekenčiu *tavęs*, Renisenb.

Renisenb nusijuokė.

– Pagaliau aš priverčiau tave prisipažinti!

DVIDEŠIMTAS SKYRIUS

Antras vasaros mėnuo, penkiolikta diena

Senoji Esa sunkiai įšlubavo į savo kambarį. Ji buvo sutrikusi ir labai išvargusi. „Amžius daro savo“, – pagalvojo ji. Iki šiol jai buvo tekę pajusti tik fizinį nuovargį, bet dvasia ji buvo stipri. Tačiau dabar turėjo pripažinti, jog protinė įtampa ėmė sekinti fizines jėgas.

Nors dabar ji žinojo, iš kur kyla pavojus, tačiau negalėjo atsipalaiduoti. Netgi priešingai – ji kaip niekad anksčiau turėjo saugotis, nes tyčia atkreipė į save dėmesį. Įrodymai, įrodymai... Jai žūtbūt reikia gauti įrodymų... Tačiau kaip?

Tik dabar Esa suvokė, jog amžius kliudo. Ji pernelyg pavargusi, kad galėtų ką nors sugalvoti. Dabar ji galėjo tik gintis: likti budri ir saugotis, nes žudikas – dėl to ji nė kiek neabejojo – vėl pasirengęs žudyti.

Ne, ji neketina tapti kita auka. Moteris buvo įsitikinusi, kad vėl bus panaudoti nuodai. Smurtinė mirtis neįmanoma, nes ji nuolatos apsupta tarnų. Taigi belieka nuodai, nuo kurių galima apsisaugoti. Maistą turės ruošti ir nešti Renisenb. Vyno stovas ir ąsotis jau atnešti į jos kambarį. Vergei paraga-

vus vyno, Esa laukė dar dvidešimt keturias valandas, kad įsitikintų, jog jis neužnuodytas. Esa privertė Renisenb valgyti ir gerti drauge su ja, nors kol kas dėl Renisenb galima nesijaudinti, o gal ir visai nereikės jaudintis. Tačiau niekas negali būti tuo tikras.

Protarpiais ji sėdėjo nejudėdama, stebėdama, kaip mažoji vergė krakmolija ir lygina jos drobinių drabužių klostes arba iš naujo veria karolius bei apyrankes, ir iš lėto sukdama savo pavargusias smegenis, kaip įrodyti tiesą. Šį vakarą Esa buvo ypač pavargusi. Imhotepo prašymu jai teko aptarti Renisenb vedybas.

Iš ankstesnio Imhotepo teliko šešėlis. Dingo pasipūtimas, pasitikėjimas savimi, ir jis virto susitraukusiu, irzliu seniu. Dabar jis pasikliovė tik savo motinos nepalaužiama valia bei ryžtu. O pati Esa bijojo, labai bijojo ką nors ne taip pasakyti. Nuo jos neapgalvoto žodžio galėjo priklausyti kieno nors gyvenimas.

Pagaliau ji sutiko, jog mintis apie vedybas visai protinga, ir kad nėra laiko ieškoti vyro tarp įtakingesnių jų klano narių. Galų gale moters linija yra svarbesnė – jos vyras bus tik palikimo, kuris atiteks Renisenb ir jos vaikams, valdytojas.

Taigi reikėjo pasirinkti arba Horį, garbingą, seną ir ištikimą draugą, smulkaus žemvaldžio, kurio žemės ribojosi su jų valdomis, sūnų, arba jaunąjį Kamenį, kuris atseit jų giminaitis.

Prieš atsakydama, Esa ilgai ir įtempusi paskutines jėgas svarstė. Netinkamas žodis būtų galėjęs prišaukti nelaimę. Pagaliau ji valdingai pareiškė: Renisenb vyru turi tapti Kamenis. Paskelbti šį sprendimą ir surengti dėl gedulo namuose neilgai trunkančias vestuves reikėtų po savaitės. Žinoma, jeigu Renisenb sutiks. Kamenis – puikus jaunuolis, vaikai turėtų būti stiprūs. Be to, jie myli vienas kitą.

„Na, ką gi, – pagalvojo Esa, – burtai mesti." Ant žaidimų lentos žengtas lemtingas žingsnis. Dabar nuo jos niekas nebepriklausė. Senutė padarė tai, ką manė esant reikalinga. Jeigu tai buvo rizikinga – ką gi, Esa ne mažiau nei Ipis mėgo rungtis prie žaidimų lentos. Negali visą gyvenimą saugotis. Jeigu nori laimėti – rizikuok.

Grįžusi į savo kambarį, ji įtariai apsidairė ir ypač atidžiai apžiūrėjo didžiulį vyno ąsotį. Jis buvo uždengtas ir užantspauduotas būtent taip, kaip Esa paliko. Prieš išeidama iš kambario, ji visuomet ąsotį užantspauduodavo, o antspaudą saugumo sumetimais pasikabindavo ant kaklo.

„Taip, dabar aš nerizikuoju", – piktdžiugiškai sukikeno Esa. Ne taip jau lengva nužudyti senę. Jos žino gyvenimo vertę ir daugybę gudrybių. Rytoj...

Ji pašaukė savo mažąją vergę.

– Ar nežinai, kur Horis?

– Tikriausiai viršuje, kambarėlyje šalia kapvietės.

Esa patenkinta linktelėjo.

– Nueik pas jį ir pasakyk, kad rytoj ryte, kai Imhotepas ir Jahmosas su Kameniu bus išėję į laukus, o Kait žais su vaikais prie tvenkinio, jis ateitų pas mane. Ar supratai? Pakartok.

Mažoji vergė pakartojo, ir Esa ją išsiuntė.

Taip, jos planas visai neblogas. Pokalbio su Horiu niekas negirdės, nes ir Henet ji ko nors išsiųs į audyklas. Esa įspės Horį, kas jų laukia, ir bus galima laisvai pasikalbėti.

Kai juodaodė mergaitė pranešė, kad Horis būtinai ateis, Esa su palengvėjimu atsiduso. Dabar, kai viskas buvo sutvarkyta, ji pajuto, kaip nuovargis tarsi potvynis užliejo visą kūną. Ji liepė mergaitei atnešti indelį su saldžiai kvepiančiu tepalu ir juo įtrinti jos rankas bei kojas. Ritmingi judesiai

nuramino, o tepalas sumažino kaulų skausmą. Pagaliau ji išsitiesė ir padėjo galvą ant medinio priegalvio. Akimirksniu išgaravo baimė, ir moteris užmigo.

Esa atsibudo pajutusi šaltį. Buvo jau gana vėlu. Rankos ir kojos sustingusios... Kūnas tarsi apmiręs. Senutė jautė, kaip stingsta jos smegenys, paralyžiuojama valia, kaip vis lėčiau ir lėčiau plaka širdis.

„Tai mirtis...“, – pagalvojo ji. Keista mirtis, netikėta, be jokių įspėjamųjų ženklų. „Taip miršta sēniai...“, – pamanė ji. Ir staiga Esai dingtelėjo: tai *nėra* natūrali mirtis! Tai priešo iš tamsos suduotas smūgis. Nuodai... Tačiau kaip? Kada? Viskas, ką ji valgė ir gėrė, išmėgino kiti ir liko gyvi. Čia negalėjo būti nė menkiausios klaidos. Tuomet kaip? Kada? Sukaupusi paskutines protines galias, Esa mėgino įminti paslaptį. Prieš mirdama ji *turi* tai sužinoti. Senutė jautė, kad sunkumas vis labiau spaudžia krūtinę, o mirtinas šaltis stingdo širdį. Kvėpavimas tapo sunkus ir skausmingas. Kaip priešas sugebėjo tai padaryti?

Ir staiga tarsi iš praeities prisiminimuose išniro vaizdas: jos tėvas rodė, kaip avinėlio oda gali sugerti kai kuriuos nuodus. Avies taukai – kvapnusis tepalas, pagamintas iš avies taukų. Štai kokiu būdu priešas ją pasiekė. Indas su saldžiai kvepiančiu tepalu – būtinas kiekvienos egiptietės reikmuo. Jame ir buvo nuodų...

O rytoj... Horis... Jis jau nesužinos... Esa negalės jam pasakyti... Jau per vėlu...

Ryte išsigandusi mažoji vergė bėgiojo po namus ir šaukė, kad jos ponia mirė miegodama.

II

Imhotepas stovėjo ir žiūrėjo į mirusią Esą. Jo veide galėjai įžiūrėti sielvartą, bet ne įtarimą.

– Motinos mirtis buvo visiškai natūrali... Nuo senatvės, – pasakė jis. – Ji buvo labai sena. Be jokios abejonės, Esai jau buvo pats metas keliauti pas Ozyrį, o visos mūsų bėdos ir sielvartas tik pagreitino jos mirtį. Tačiau mirtis, regis, buvo lengva. Ra malonės dėka motina mirė ne nuo žmogaus ar piktųjų dvasių rankos. Nematyti jokių smurto žymių. Pažiūrėkite, koks ramus jos veidas.

Renisenb verkė, o Jahmosas ją guodė. Henet dūsavo ir linkčiojo galva, vis kartodama, jog visuomet buvo atsidavusi Esai, ir jos mirtis – didžiulė netektis. Kamenis liovėsi dainuoti ir vaikščiojo, nutaisęs liūdną veidą.

Horis irgi žiūrėjo į mirusiąją. Būtent tą valandą ji buvo liepusi ateiti. Horis vis svarstė, ką ji norėjo jam pasakyti. Be abejo, ji ketino pasakyti kažką konkretaus. Bet jis jau niekada to nesužinos. „O gal aš ir pats atspėsiu...“ – pagalvojo jis.

DVIDEŠIMT PIRMAS SKYRIUS

Antras vasaros mėnuo, šešiolikta diena

– Hori, ar ji buvo nužudyta?

– Manau, kad taip, Renisenb.

– Kaip?

– Nežinau.

– Bet ji buvo tokia atsargi, – moters balse skambėjo liūdesys ir sumišimas. – Senelė ėmėsi visų atsargumo priemonių. Viską, ką ji valgydavo ir gerdavo, išbandydavo vergai.

– Žinau, Renisenb. Bet, šiaip ar taip, manau, kad ji buvo nužudyta.

– Senelė buvo pati išmintingiausia iš mūsų ir manė, jog jai tikrai nieko neatsitiks. Hori, čia *turbūt* vyksta neįtikėtini dalykai! Atrodo, kad šį kartą tai piktųjų dvasių darbas.

– Tu tiki šiom pasakom, nes taip paprasčiausia viską paaiškinti. Žmonės visuomet taip elgiasi. Pati Esa nieku gyvu nebūtų tuo patikėjusi. Jeigu ji suprato, kad miršta, tai nė kiek neabejojo, kad tai žmogaus rankų darbas.

– Ar ji ką nors žinojo?

– Taip. Ir pernelyg atvirai išsakė savo įtarimus, todėl tapo pavojinga priešui. Esos mirtis įrodo, kad įtarimai buvo teisingi.

– Ar ji tau pasakė, kas yra tas žmogus?

– Ne, – atsakė Horis, – nepasakė. Ji niekada neištarė jo vardo. Nepaisant to, esu įsitikinęs, jog mūsų mintys sutapo.

– Tokiu atveju, Hori, turi *man* pasakyti, kad ir aš jo pasisaugočiau.

– Ne, Renisenb, man labai brangi tavo gyvybė, todėl negaliu sakyti.

– Argi aš saugi?

Horio veidas apsiniaukė.

– Ne, Renisenb, tu nesi saugi. Niekas nėra saugus. Tačiau jeigu sužinosi tiesą, pavojus padidės, nes žudikas, nepaisant jokios rizikos, stengsis tučtuojau tave pašalinti.

– O kaipgi tu, Hori? Juk *tu* žinai.

– *Manau*, kad žinau, – pataisė jis. – Tačiau niekada neišsidaviau ir to neparodžiau. Esa pasielgė labai neprotingai. Ji parodė, kurlink veda jos mintys. Nereikėjo taip elgtis. Vėliau jai taip ir pasakiau.

– Bet tu, Hori... Jeigu tau kas nors atsitiks...

Renisenb nutilo, nes Horis žvelgė jai tiesiai į akis. Jo liūdnas, atidus žvilgsnis skverbėsi į mintis ir širdį...

Jis švelniai paėmė Renisenb rankas į savąsias.

– Nebijok dėl manęs, mažoji Renisenb... Viskas bus gerai.

„Jeigu Horis taip sako, vadinasi, iš tiesų viskas bus gerai“, – pagalvojo Renisenb. Ji juto keistą pasitenkinimą, ramybę ir tyrą laimę... Toks nuostabus jausmas, nepasie-

kiamas, kaip tie toliai, kuriuos ji regi nuo kapvietės uolos. Toliai, kurių nepasiekia triukšmingi žmonių reikalavimai ir draudimai.

Staiga ji išgirdo griežtą savo balsą:

– Aš išteku už Kamenio.

Horis kaip niekur nieko paleido jos rankas.

– Žinau, Renisenb.

– Jie... mano tėvas... Jie mano, kad taip bus geriausia.

– Žinau, – tarė jis ir nuėjo.

Atrodė, jog kiemą supančios sienos priartėjo, o balsai, sklindantys iš namo ir pašiūrės, ėmė skambėti garsiau. Renisenb galvoje gaudė viena mintis: „Horis nueina..."

– Hori, kur tu eini? – nedrąsiai šūktelėjo jam.

– Į laukus, kartu su Jahmosu. Pjūtis jau beveik baigta. Reikia daug ką paskaičiuoti ir užrašyti.

– O Kamenis?

– Kamenis eis su mumis.

– Aš bijau čia pasilikti, – sušuko Renisenb. – Taip, bijau čia būti netgi dieną, kai aplinkui pilna tarnų, o dangumi plaukia Ra.

Jis apsisuko ir grįžo.

– Nebijok, Renisenb. Prisiekiu, jog tau nėra ko bijoti. Bent jau šiandien.

– O rytoj?

– Gyvenk šia diena. O šiandien tau negresia joks pavojus.

Renisenb pažvelgė į jį ir susiraukė.

– Tačiau mums vis dar *gresia* pavojus? Jahmosui, mano tėvui, man? Tu manai... jog *aš nesu* ta, kuriai gresia pavojus pirmiausia?

– Pasistenk apie tai negalvoti, Renisenb. Darau viską, ką galiu, nors tau gali pasirodyti, kad nieko nedarau.

– Aišku... – Renisenb susirūpinusi pažvelgė į jį. – Taip, aš suprantu. Pirmiausia Jahmoso eilė. Priešas jau du kartus mėgino nunuodyti ir jam nepavyko. Pamėgins ir trečią kartą. Štai kodėl tu nori būti šalia jo. Tu nori jį apsaugoti. O paskui ateis tėvo ir mano eilė. Kažkas taip nekenčia mūsų šeimos, kad...

– Tyliau! Geriau apie tai nekalbėti. Pasitikėk manim, Renisenb. Ir pamėgink nugalėti baimę.

– Aš tikiu tavimi, Hori. Tu neleisi man numirti... Aš labai myliu gyvenimą ir nenoriu išeiti iš jo.

– Tu ir neišeisi, Renisenb.

– Ir tu, Hori.

– Ir aš taip pat.

Jie nusišypsojo vienas kitam, ir Horis nuėjo ieškoti Jahmoso.

II

Parietusi po savimi kojas, Renisenb stebėjo Kait. Ši padėjo vaikams iš molio lipdyti žaislus. Energingai pirštais minkydama molį, ji mokė du rimtus berniukus, ką ir kaip daryti. Kait veidas buvo toks, kaip ir visuomet – negražus, neišraiškingas, tačiau geraširdis. Atrodė, jog aplinkui tvyranti smurto ir mirties baimė jos nė kiek nepaveikė...

Nors Horis liepė apie nieką negalvoti, bet net ir labai norėdama ji negalėjo įvykdyti šio prašymo. Jeigu Horis ir Esa žinojo, kas yra priešas, tai kodėl ji negali žinoti? Galbūt nežinodama ir ji būtų saugesnė, tačiau kaip atsispirti troškimui nugalėti nežinomybę? Ji tikrai norėjo žinoti. O išsiaiškinti turėtų būti labai lengva. Be abejo, tėvas negalėjo trokšti

savo vaikų mirties. Vadinasi, lieka... Kas lieka? Lieka tik du žmonės: Kait ir Henet...Abi moterys... Kokios galėtų būti priežastys? Tiesa, Henet jų visų nekenčia... Taip, tikrai nekenčia. Ji prisipažino, kad negali pakęsti Renisenb, tai kodėl gi ji negalėtų jausti neapykantos ir visiems kitiems? Renisenb pamėgino įsiskverbti į miglotas, kankinančias Henet mintis. Ji gyveno ir dirbo čia daugybę metų, nuolatos kalbėjo apie savo atsidavimą, melavo, šnipinėjo bei visus kiršino... Henet atvyko čia prieš daugelį metų kaip vargšė kilmingos ir gražios ponios giminaitė. Matė, kokia laiminga ši graži ponia su savo vyru ir vaikais. Pačią vyras pametė, o vienintelis vaikas mirė... Taip, tai galėjo tapti priežastimi. Renisenb prisiminė, kaip kartą teko matyti žaizdą nuo žeberklo. Iš išorės ji užgijo greitai, tačiau viduje ėmė pūliuoti, o sužeista ranka ištino ir sukietėjo. Tada atėjo gydytojas ir, perskaitęs reikiamą užkeikimą, įsmeigė nedidelį peilį į kietą, ištinusią ranką. Jis tarsi sugriovė užtvanką. Iš rankos pliūptelėjo srovė dvokiančių pūlių... Tikriausiai taip pat atsitiko ir Henet. Širdgėla bei skriaudos, regis, greitai užsimiršo, tačiau giliai viduje kaupėsi nuodai, kurie išsiveržė didžiule neapykanta ir pykčiu.

Ar Henet jautė neapykantą ir Imhotepui? Tikrai ne. Daugelį metų ji šokinėjo aplink tėvą, pataikavo ir meilikavo jam... Imhotepas besąlygiškai pasitikėjo Henet. Tikriausiai ji neapsimetinėjo. Jeigu Henet iš tiesų buvo atsidavusi Imhotepui, argi galėtų suteikti jam tiek daug sielvarto? O jeigu ji nekentė ir Imhotepo? Nekentė jo visą gyvenimą? Ir tyčia meilikaudavo, siekdama iškelti aikštėn jo silpnybes? O gal Imhotepo ji nekentė *labiausiai* iš visų? Tuomet iškrypusiam, blogio užvaldytam protui nėra nieko maloniau nei leisti savo priešui stebėti, kaip vienas po kito miršta jo vaikai...

– Kas tau, Renisenb? – Į ją spoksojo Kait. – Tu taip keistai atrodai.

Renisenb atsistojo.

– Atrodo, mane tuoj supykins, – pasakė ji.

Tai buvo tiesa. Nuo paveikslo, kurį ji pati mintyse nupiešė, ją apėmė šleikštulys. Kait suprato jos žodžius tiesiogiai.

– Tikriausiai valgei per daug žalių datulių, o gal žuvis buvo pasenusi.

– Ne, ne, tai ne nuo maisto, o nuo to, kas čia vyksta.

– Ak, štai kaip, – Kait atsakė taip abejingai, jog Renisenb nustebusi pažvelgė į ją.

– Argi tu nebijai, Kait?

– Ne, nebijau, – Kait susimąstė. – Jeigu kas nors atsitiktų Imhotepui, vaikais pasirūpintų Horis. Jis saugotų jų palikimą.

– Tuo rūpinsis Jahmosas.

– Jahmosas irgi mirs.

– Kait, kaip tu gali apie tai šitaip ramiai kalbėti? Tau nerūpi, kad mirs tėvas ir Jahmosas, ar ne?

Akimirką Kait mąstė, o paskui gūžtelėjo pečiais.

– Mes abi moterys, todėl kalbėkim atvirai. Visuomet maniau, kad Imhotepas neteisingas tironas. Dėl tos sugulovės jis buvo toks žiaurus ir ketino atimti palikimą iš savų vaikų. Niekada nemėgau Imhotepo. O Jahmosas – tuščia vieta. Satipi visuomet jį valdė. Tik po jos mirties Jahmosas ėmė vadovauti ir įsakinėti. Bet jis visuomet teiks pirmenybę savo vaikams, ir tai visai suprantama. Todėl, jeigu jam lemta mirti, tai bus tik į naudą mano vaikams. Štai kaip aš galvoju. Horis neturi vaikų ir yra teisingas. Žinoma, visi tie įvykiai labai liūdni, tačiau pastaruoju metu aš vis daugiau galvoju, kad tai išeis į gera.

– Kait, kaip gali taip ramiai samprotauti, kai tavo pačios vyras, kurį, rodos, mylėjai, buvo nužudytas pats pirmas?

Nenusakoma išraiška šmėstelėjo Kait veide. Ji metė žvilgsnį į Renisenb, kuriame aiškiai buvo justi niekinanti ironija.

– Renisenb, kartais tu labai panaši į Teti. Prisiekiu, tu toks pat vaikas, kaip ir ji!

– Tu neliūdi dėl Sobeko mirties, – lėtai ištarė Renisenb. – Aš tai pastebėjau.

– Liaukis, Renisenb, aš laikiausi visų elgesio normų. Žinau, kaip turi elgtis moteris, ką tik tapusi našle.

– Taip, tau nieko neprikiši... Vadinasi, tu nemylėjai Sobeko?

– O kodėl aš turėjau jį mylėti? – gūžtelėjo pečiais Kait.

– Kait! Jis buvo tavo vyras, tavo vaikų tėvas!

Kait veido išraiška tapo švelnesnė. Ji pažvelgė į berniukus, iš molio lipdančius žaisliukus, paskui ten, kur čiauškėdama ir maskatuodama mažomis kojytėmis ritinėjosi Ank.

– Taip, jis buvo mano vaikų tėvas ir už tai aš dėkinga. Bet kas daugiau jis man buvo? Gražus pagyrūnas, kuris nuolat eidavo pas kitas moteris. Jis į namus neparvedė naujos sesers, padorios, kuklios moters, kuri mums visiems padėtų. Ne, jis eidavo į namus, turėjusius blogą vardą, ir išleisdavo daug vario bei aukso gėrimams ir brangioms šokėjoms. Visa laimė, kad Imhotepas laikė jį pažabojęs ir versdavo smulkiai atsiskaityti už kiekvieną pardavimo sandėrį. Kodėl turėjau mylėti ir gerbti tokį žmogų? Ir apskritai, kas yra vyrai? Jie reikalingi tik vaikams pradėti, štai ir viskas. Žmonijos stiprybė yra moterys. Būtent *mes*, Renisenb, savo vaikams atiduodame viską, ką turime. O vyrai tegul pradeda vaikus ir gali mirti...

Kait kalbėjo su akivaizdžia panieka, o jos negražus veidas persimainė. Renisenb išsigando. „Kait stipri, – mąstė ji. – Kait kvaila, bet labai patenkinta savimi. Ji niekina vyrus ir jų nekenčia. Aš jau seniai turėjau tai suprasti. Juk vieną kartą jau įsitikinau, kokia grėsminga ji gali būti ... Taip, Kait stipri..."

Netikėtai Renisenb žvilgsnis nukrypo į Kait rankas. Stiprios, raumeningos rankos maigė molį. Stebėdama tai, Renisenb pagalvojo apie Ipį ir stiprias rankas, kurios negailestingai laikė jo galvą vandenyje. Taip, Kait rankos būtų galėjusios tai padaryti...

Mažoji Ank, nukritusi ant dygaus augalo, garsiai pravirko. Kait metėsi prie mergaitės, pakėlė ją ir, prispaudusi prie krūtinės, ėmė tyliai dainuoti. Jos veide švietė meilė ir švelnumas.

– Kas atsitiko? – Iš portiko išbėgo Henet. – Vaikas rėkė taip garsiai, kad aš pamaniau...

Nusivylusi ji nutilo, o šlykštus, piktdžiugiškas veidas ištįso – nėra naujos nelaimės.

Renisenb iš pradžių pažvelgė į Kait, o paskui į Henet. Viename veide degė neapykanta, kitame spindėjo meilė. Įdomu, kuri baisesnė?

III

– Jahmosai, saugokis Kait.

– Kait? – nustebo Jahmosas. – Brangioji Renisenb...

– Sakau tau – ji pavojinga.

– Mūsų ramioji Kait? Ji visuomet tokia romi, nuolanki, nors ir nelabai protinga...

– Ji nėra nei romi, nei nuolanki, – pertraukė jį Renisenb. – Aš jos bijau, Jahmosai. Noriu, kad ir tu pasisaugotum Kait.

– Kait? – jis vis dar negalėjo patikėti. – Negaliu įsivaizduoti jos, sėjančios aplinkui mirtį. Tam Kait paprasčiausiai neužtektų proto.

– Nemanau, kad tam reikia didelio proto. Pakanka išmanyti apie nuodus. Juk žinai, kad kai kurios šeimos puikiai apie juos nusimano. Tas žinias motinos perduoda savo dukroms. Yra moterų, kurios gamina viralus iš nuodingų žolių. Galbūt ir Kait tai išmano. Juk kai suserga jos vaikai, ji pati gamina vaistus.

– Teisybė, – susimąstęs tarė Jahmosas.

– Henet irgi nėra geras žmogus, – tęsė Renisenb.

– Henet? O, taip. Mes jos niekada nemėgom. Tiesą sakant, jeigu tėvas jos negintų...

– Tėvas klysta.

– Visai galimas daiktas, – pritarė Jahmosas ir sausai pridūrė: – Ji tiesiog pataikauja.

Renisenb su nuostaba žvelgė į brolį. Ji niekada nebuvo girdėjusi, kad Jahmosas ką nors blogo pasakytų apie Imhotepą. Jis visuomet tėvui jautė pagarbią baimę. Renisenb suprato, kad Jahmosas pamažu tampa šeimos galva. Per keletą savaičių Imhotepas labai paseno. Jis jau nesugebėjo nei įsakinėti, nei ką nors spręsti. Tėvas valandų valandas spoksodavo į vieną tašką, jo akys apsiblausė, o žvilgsnis tapo bereikšmis. Kartais Imhotepas net nesuprasdavo, kas jam sakoma.

– Manai, kad ji... – Renisenb nutilo, apsižvalgė, o paskui tęsė: – Manai, kad tai ji...

Jahmosas čiupo ją už rankos.

– Tyliau, Renisenb. Apie tai geriau ne tik nekalbėti, bet ir nesišnabždėti.

– Vadinasi, tu taip pat manai...

– Dabar nieko nešnekėk, – švelniai, bet primygtinai pakartojo Jahmosas. – Mes ką nors sugalvosime.

DVIDEŠIMT ANTRAS SKYRIUS

Antras vasaros mėnuo, septyniolikta diena

Kitą dieną vyko jauno mėnulio šventė. Imhotepas buvo priverstas pakilti į kapvietę, kad paaukotų atnašas. Jahmosas maldavo tėvą šį kartą tai palikti jam, tačiau Imhotepas užsispyręs laikėsi savo. Su buvusiu pasipūtimu, kuris dabar buvo panašus į apgailėtiną parodiją, jis sumurmėjo:

– Iš kur aš galiu žinoti, kad viskas bus padaryta taip, kaip pridera? Ar aš kada nors vengiau savo pareigų? Ar aš neaprūpinau ir neišlaikiau jūsų visų? – staiga jis nutilo. – Visų? Visų?.. Ak taip, aš pamiršau... Du mano šaunūs sūnūs – gražuolis Sobekas ir protingasis, mylimasis Ipis jau paliko mane. Jahmosai ir Renisenb, mano brangūs vaikai, jūs vis dar su manim, tačiau ar ilgam?.. Kas žino, ar ilgam?..

– Tikėkimės, kad ilgam, – pasakė Jahmosas.

Jis kalbėjo garsiau, nei įprastai, tarsi kreipdamasis į kurčią žmogų.

– A? Ką? – Imhotepas atrodė kaip nesavas, o paskui netikėtai pridūrė: – Tai priklauso nuo Henet, ar ne? Taip, tai priklauso nuo Henet.

Jahmosas ir Renisenb susižvalgė.

– Aš nesuprantu tavęs, tėve, – tyliai, bet aiškiai tarė Renisenb.

Imhotepas kažką sumurmėjo, tačiau jie neišgirdo. Paskui, žvelgdamas priešais save blausiomis, bereikšmėmis akimis, garsiai pasakė:

– Henet supranta mane. Visuomet suprasdavo. Ji žino, kokios svarbios mano pareigos, kokios svarbios... Taip, svarbios... O man visi atsimoka vien nedėkingumu... Štai ir atpildas. Gal taip ir turi būti. Toks elgesys nusipelno bausmės. Henet visuomet buvo kukli, nuolanki ir ištikima. Jai turi būti atlyginta...

Sukaupęs paskutines jėgas, Imhotepas išdidžiai tarė:

– Tu supratai mane, Jahmosai? Henet turi teisę reikalauti visko, ko tik panorės. Reikia vykdyti jos valią!

– Bet kodėl, tėve?

– Todėl, kad aš taip noriu. Jeigu pildysime kiekvieną Henet norą, mūsų namus paliks mirtis...

Jis reikšmingai palingavo galvą ir nuėjo. Jahmosas ir Renisenb su nuostaba ir baime žvelgė vienas į kitą.

– Ką visa tai reiškia, Jahmosai?

– Nežinau, Renisenb. Kartais man atrodo, kad tėvas jau nebesuvokia, ką daro ar kalba...

– Ko gero, taip ir yra. Tačiau Henet, mano manymu, labai gerai žino, ką daro ir kalba. Tik prieš keletą dienų ji man pareiškė, kad labai greitai mūsų namuose vadovaus *ji*.

Jie vėl pažvelgė vienas į kitą. Jahmosas padėjo ranką Renisenb ant peties.

– Nesipyk su ja. Tu nemoki slėpti savo jausmų. Girdėjai, ką sakė tėvas? Jeigu Henet norai bus pildomi, *mūsų namus paliks mirtis...*

II

Henet tupėjo viename iš sandėlių ir skaičiavo paklodes. Jos buvo labai senos, todėl, pastebėjusi ant vienos iš jų atžymą, paėmė apžiūrėti iš arčiau.

– Ašajet, – sumurmėjo ji. – Ašajet paklodės. Čia pažymėti ir metai, kai mes atvykome... Nuo to laiko praėjo daug metų. Įdomu, ar tu, Ašajet, žinai, kam naudojamos tavo paklodės?

Ji sukikeno, bet tuoj pat krūptelėjo ir nutilo, nes už nugaros išgirdo kažkieno žingsnius. Ji atsigręžė. Priešais stovėjo Jahmosas.

– Ką darai, Henet?

– Balzamuotojams reikia daugiau tvarsčių. Jie ir taip sunaudojo daugybę drobės ritinių. Vien vakar jiems prireikė keturių šimtų uolekčių[27]. Toms laidotuvėms išvaistoma baisiai daug drobės! Reikia panaudoti šias senas paklodes. Jos geros kokybės ir nelabai sudėvėtos. Jahmosai, šios paklodės priklausė tavo motinai. Taip, tavo motinai...

– O kas leido tau jas imti?

Henet nusijuokė.

– Imhotepas sakė, kad galiu tvarkytis, kaip tik noriu, neklausdama niekieno leidimo. Jis pasitiki vargše senąja Henet. Žino, kad ji viską padarys taip, kaip reikia. Šiuose namuose aš jau seniai rūpinuosi daugeliu dalykų. Manau... jog dabar... man bus atlyginta!

– Regis, taip, Henet, – švelniai pasakė Jahmosas. – Tėvas sakė... jog *viskas priklauso nuo tavęs.*

– Jis taip sakė? Ką gi, malonu girdėti. Bet *tu*, Jahmosai tikriausiai taip nemanai?

[27] Ilgio matas, apie 45–60 cm, – *vert. past.*

– Na, nesu tuo tikras, – Jahmoso balsas vis dar buvo švelnus, tačiau jis nenuleido nuo Henet akių.

– Verčiau sutik su tėvu, Jahmosai. Juk mes daugiau nenorime... *nemalonumų*, ar ne?

– Aš nesuprantu tavęs. Nori pasakyti, kad mes nenorime daugiau mirčių?

– Ne, mirčių bus daugiau, Jahmosai. O taip...

– Ir kas gi bus kita auka, Henet?

– Kodėl tu manai, kad aš tai turėčiau žinoti?

– Man atrodo, kad tu daug ką žinai. Pavyzdžiui, jau prieš keletą dienų žinojai, kad mirs Ipis... Tu labai protinga.

Henet užrietė nosį.

– O tu tik dabar tai supratai? Pakaks man apsimetinėti vargšele, kvailele Henet. Aš viską *žinau*.

– Ką tu žinai, Henet?

Henet balsas pasikeitė. Dabar jis tapo žemas ir aštrus.

– Aš žinau, kad šiuose namuose *pagaliau* galiu daryti tai, ką noriu. Ir niekas man nesutrukdys. Imhotepas jau priklauso nuo manęs. Ir tu, Jahmosai, būsi toks pat.

– O Renisenb?

Henet piktdžiugiškai su pasitenkinimu nusijuokė.

– *Renisenb greitai čia nebebus.*

– Manai, kad dabar mirs Renisenb?

– O kaip *tu*, Jahmosai, manai?

– Noriu išgirsti, ką *tu* pasakysi.

– Gal aš norėjau pasakyti tik tiek, kad Renisenb ištekės... ir išvyks.

– Ką *iš tiesų* norėjai pasakyti, Henet?

Henet sukikeno.

– Vieną kartą Esa sakė, kad mano liežuvis pavojingas. Gal ir taip! – siūbuodama ant kulnų, Henet vėl čaižiai nusi-

juokė. – Na, Jahmosai, ką pasakysi? Ar aš pagaliau turiu teisę tvarkytis šiuose namuose taip, kaip noriu?

Prieš atsakydamas, Jahmosas akimirką ją stebėjo.

– Taip, Henet. Esi tokia protinga, kad gali tvarkytis, kaip tik nori.

Jis atsisuko pasitikti Horį, kuris ėjo iš didžiosios salės.

– Štai kur tu, Jahmosai! Imhotepas laukia tavęs. Metas eiti į kapvietę.

Jahmosas linktelėjo.

– Einu, – tarė jis ir tyliai pridūrė: – Hori, man regis, Henet kuoktelėjo. Ji tikrai apsėsta piktųjų dvasių. Aš pradedu tikėti, jog būtent *ji* yra visų nelaimių kaltininkė.

Horis akimirką patylėjo, o paskui ramiai pasakė:

– Ji keistuolė, o, be to, ir pikta.

– Hori, – dar tyliau prakalbo Jahmosas, – man regis, Renisenb gresia pavojus.

– Nuo Henet?

– Taip. Ji ką tik man leido suprasti, jog Renisenb gali būti kita...

– Nejaugi turėsiu laukti jūsų visą dieną? – pasigirdo irzlus Imhotepo balsas. – Ką tai reiškia? Niekas daugiau manęs nebepaiso. Niekas nesupranta, kaip aš kenčiu. Kur Henet? Tik Henet mane supranta.

Iš sandėlio atsklido veriantis, pergalingas Henet juokas.

– Girdi, Jahmosai? Henet! Henet čia šeimininkė!

– Taip, Henet, suprantu, – ramiai atsakė Jahmosas. – Dabar tu galinga. Tu, mano tėvas ir aš – mes trise...

Horis išėjo pasitikti Imhotepo, o Jahmosas dar keletą žodžių tarė Henet. Ta pritariamai linktelėjo galva. Sudžiūvusiame Henet veide švietė pikta, pergalinga šypsenėlė.

Atsiprašęs už pavėlavimą, Jahmosas prisijungė prie Horio ir Imhotepo. Trys vyrai drauge pakilo į kapvietę.

III

Diena Renisenb slinko labai lėtai. Ji nenustygo vietoje: vaikščiojo iš namo į portiką ir atgal, eidavo prie tvenkinio ir vėl grįždavo į namus.

Vidurdienį grįžo Imhotepas. Suvalgęs jam atneštą maistą, jis išėjo į portiką. Renisenb nuėjo kartu. Ji sėdėjo, rankomis apkabinusi kelius, ir retkarčiais žvilgčiojo į tėvą. Jis atrodė vis dar taip pat sutrikęs, o veidas buvo bereikšmis. Imhotepas beveik nekalbėjo, tik kelis kartus sunkiai atsiduso.

Staiga atsigavęs, paprašė pakviesti Henet. Tačiau tuo metu Henet namie nebuvo – ji nešė drobę balzamuotojams.

Renisenb paklausė tėvo, kur Horis ir Jahmosas.

– Horis išėjo į tolimuosius linų laukus. Ten reikia kai ką paskaičiuoti. O Jahmosas laukuose, netoli nuo čia. Dabar jam tenka daryti viską vienam... Po to, kai nebeliko Sobeko ir Ipio... Mano berniukų – mano gražiųjų berniukų...

Renisenb pamėgino jį išblaškyti.

– O ar Kamenis negali prižiūrėti darbininkų?

– Kamenis? O kas jis toks, tas Kamenis? Aš neturiu sūnaus tokiu vardu.

– Kamenis yra raštininkas. Jis bus mano vyras.

Imhotepas įsispoksojo į dukterį.

– Tavo vyras, Renisenb? Bet juk tu išteki už Kėjaus.

Ji atsiduso, tačiau daugiau nieko nesakė. Atrodė žiauru grąžinti jį į dabartį. Po kurio laiko jis staiga atsipeikėjo ir sušuko:

– Žinoma, Kamenis! Jis nuėjo į alaus daryklą duoti nurodymų prižiūrėtojui. Reikia ir man ten eiti.

Jis nužingsniavo, kažką murmėdamas sau po nosimi. Tėvas vėl atrodė pasitikintis savimi, kaip ir anksčiau. Renisenb netgi pralinksmėjo. „Gal šis proto užtemimas buvo laikinas“, – pagalvojo ji ir apsidairė. Tyla, kuri viešpatavo name ir kieme, pasirodė pranašaujanti kažką negero. Vaikai žaidė tolimajame tvenkinio krante. Kait su jais nebuvo, ir Renisenb spėliojo, ką ši dabar galėtų veikti.

Į portiką išėjo Henet. Ji apsižvalgė, prisiartino prie Renisenb ir nuolankiai, kaip anksčiau, pasakė:

– Vis laukiau, kol liksi viena, Renisenb.

– Kodėl, Henet?

Henet tyliai pasakė:

– Turiu žinių nuo Horio.

– Ir ką jis tau sakė? – smalsiai paklausė Renisenb.

– Jis prašė, kad tu ateitum į kapvietę.

– Dabar?

– Ne. Jis sakė, kad nueitum ten, likus valandai iki saulėlydžio. Jeigu jis dar nebus atėjęs, prašė, kad palauktum. Sakė, kad tai svarbu.

Henet patylėjo, o paskui pridūrė:

– Jis liepė palaukti, kol liksi viena... Kad niekas nenugirstų.

Tai pasakiusi, Henet nuėjo.

Renisenb tarsi akmuo nuo širdies nusirito. Ją džiugino mintis, jog eis ten, kur viešpatauja taika ir ramybė, kad pamatys Horį ir galės laisvai su juo pasikalbėti. Tik nustebo, kad jis šią žinią patikėjo Henet. Tačiau nors Henet ir buvo pikčiurna, žinią ji vis dėlto perdavė. „Ir kodėl aš visą laiką bijau Henet? – pagalvojo Renisenb. – Juk aš stipresnė už ją.“

Moteris išdidžiai atsitiesė. Ji jautėsi jauna, pasitikinti savimi ir energinga...

IV

Perdavusi žinią Renisenb, Henet vėl grįžo į baltinių sandėlį. Patyliukais juokdamasi, ji palinko virš netvarkingai sumestų paklodžių.

– Greitai jūsų reikės dar daugiau, – linksmai kreipėsi ji į drobes. – Girdi, Ašajet? Dabar aš čia šeimininkė ir sakau, kad tavo drobės virs tvarsčiais dar vienam kūnui. Kieno bus tai kūnas – kaip tu manai? Chi, chi! Ne kažin ką galėjai jiems padėti, ar ne? Tu ir tavo motinos brolis, provincijos valdytojas! Teisingumas? Kokį teisingumą gali vykdyti *šiame* pasaulyje? Atsakyk man!

Už drobės ryšulių kažkas sujudėjo. Henet pasisuko. Staiga kažkas užmetė ant jos didžiulę drobės atraižą. Negailestingos rankos suko ir suko audeklą aplink jos kūną, tvarstydamos ją tarsi mumiją, kol Henet liovėsi kovoti...

DVIDEŠIMT TREČIAS SKYRIUS

Antras vasaros mėnuo, septyniolikta diena

Paskendusi prisiminimuose, Renisenb sėdėjo prie įėjimo į grotą ir žiūrėjo į Nilą. Jai atrodė, kad prabėgo labai daug laiko nuo tada, kai ji, ką tik grįžusi į tėvo namus, pirmą kartą čia sėdėjo. Tada ji linksmai pareiškė, jog niekas nepasikeitė, kad namuose viskas liko taip pat, kaip ir prieš aštuonerius metus. Ji prisiminė Horio žodžius, kad ji nėra ta pati Renisenb, kuri išvyko su Kėjumi. Ji nė kiek neabejodama atsakė, jog greitai bus vėl ta pati Renisenb. Tada Horis ėmė kalbėti apie vidinius pasikeitimus, apie sugedimą, kurio nematyti iš išorės. Dabar ji suprato, ką Horis turėjo omenyje. Jis mėgino parengti Renisenb. O ši buvo tokia akla, taip lengvabūdiškai vertino žmones tik pagal išorę. Tik atvykus Nofret, jai atsivėrė akys... Taip, tik atvykus Nofret. Viskas prasidėjo nuo jos. Su Nofret į namus atėjo mirtis... Nesvarbu, ar pati Nofret buvo blogio įsikūnijimas, ar ne, ji tikrai į namus atnešė blogį... Ir tas blogis vis dar gyvena tarp jų.

Paskutinį kartą Renisenb pamėgino įtikinti save, jog dėl visų nelaimių kalta Nofret dvasia... Blogį sėjo mirusi

Nofret... Arba gyva Henet... Nekenčiama, padlaižaujanti, pataikaujanti Henet...

Renisenb sudrebėjo, nusipurtė ir lėtai atsistojo. Ilgiau laukti Horio ji nebegalėjo. Saulė jau buvo arti laidos. Kodėl gi jis neatėjo?

Moteris išėjo iš grotos, apsižvalgė ir ėmė leistis takeliu į slėnį. Aplinkui viešpatavo tyla. „Kaip tylu ir gražu", – pagalvojo ji. – Kas sulaikė Horį? Jeigu jis būtų atėjęs, šią valandą būtų galima praleisti drauge..." Tokių valandų liko jau visai nedaug. Labai greitai, kai ji taps Kamenio žmona...

Nejaugi ji iš tiesų ketina tekėti už Kamenio? Renisenb tarsi pabudo iš siaubingo sapno, nusipurtė buką nuolankumą, kuris taip ilgai ją kaustė. Moterį buvo užvaldžiusi tokia baimė ir nepasitikėjimas savimi, kad ji galėjo sutikti su bet kokiu pasiūlymu.

Tačiau dabar ji vėl tapo Renisenb. Ji nusprendė, kad jeigu jau tekės už Kamenio, tai tik todėl, kad pati to norės, o ne todėl, kad taip nusprendė šeima. Kamenis – gražus besišypsantis veidas! Juk ji myli šį jaunuolį, ar ne? Todėl ir ketina už jo ištekėti.

Šį vakarą čia, viršuje, viskas buvo aišku ir teisinga. Mintyse jokios sumaišties. Ji, Renisenb, eina, žiūrėdama į pasaulį ramiai ir be baimės, vėl tapusi pati savimi. Argi ji kartą nesakė Horiui, kad Nofret mirties valandą šiuo takeliu ji turi nusileisti viena? Nesvarbu, ar ją lydės baimė, ar ne, ji turi tai padaryti. Štai ji ir eina. Maždaug tuo pat laiku ji ir Satipi buvo palinkusios virš Nofret kūno. Beveik tuo pačiu laiku takeliu žemyn leidosi ir Satipi. Paskui ji staiga atsigręžė, kad pamatytų besivejančią lemtį.

Tai ta pati vieta. Ką išgirdo Satipi, kas privertė ją staiga atsigręžti? Žingsnius? *Žingsnius*... Bet dabar ir Renisenb girdėjo žingsnius. *Kažkas ėjo paskui ją takeliu*!

Iš baimės ėmė daužytis širdis. Vadinasi, tai *tiesa*! Paskui ją sekė Nofret... Renisenb apėmė siaubas, bet žingsnių ji nepagreitino. Reikia nugalėti baimę, nes jos sąžinė švari...

Moteris susitvardė, sukaupė visą valią ir vis dar eidama pasuko galvą... Ir iš karto palengvėjo. Paskui ją ėjo Jahmosas. Ne kokia nors dvasia, o jos brolis. Tikriausiai jis kažką veikė kapvietės aukojimo kambaryje ir išėjo tuoj po jos.

– Ak, Jahmosai, kaip gerai, kad čia tu! – džiaugsmingai sušuko ji ir sustojo.

Brolis skubiu žingsniu artėjo prie jos. Renisenb jau buvo bepradedanti pasakoti apie savo kvailas baimes, bet žodžiai įstrigo gerklėje. Tai buvo ne tas švelnus ir geras Jahmosas, kurį ji pažinojo. Jahmoso akys degė, jis vis laižė savo sukepusias lūpas, rankos ištiestos į priekį, o pirštai sulenkti kaip paukščio nagai. Jis žiūrėjo į Renisenb, o nuožmus žvilgsnis išdavė, kad jis jau žudęs ir vėl rengėsi žudyti. Jahmoso veide ji matė tik žiaurumą ir piktdžiugišką pasitenkinimą.

Jahmosas! Negailestingasis žudikas buvo Jahmosas! Štai kas slypi po švelnaus ir mielo žmogaus kauke! Renisenb manė, kad brolis myli ją, tačiau šiame nežmoniškame, pykčio iškreiptame veide meilės nebuvo nė lašelio.

Apimta nevilties, Renisenb tyliai sušuko. Ji suprato, kad nuo mirties pabėgti nepavyks, nes neturėjo jėgų priešintis Jahmosui. Čia, kur takelis siaurėjo, kur krito Nofret, ir ji pasitiks savo mirtį...

– Jahmosai! – šiuose paskutiniuose žodžiuose skambėjo meilė, kurią ji visuomet jautė vyresniajam broliui. Tačiau viskas veltui. Jahmosas nežmoniškai, piktdžiugiškai

nusijuokė ir metėsi į priekį. Ištiestų rankų pirštai sulinko kaip plėšraus paukščio nagai, tarytum norėdami apglėbti jos kaklą...

Renisenb atsirėmė į uolą ir ištiesė rankas, bergždžiai mėgindama apsiginti. Jos laukė siaubinga mirtis.

Ir tada ji išgirdo keistą garsą – silpną, panašų į įtemptos stygos virpėjimą... Ore kažkas prašvilpė. Jahmosas sustojo, susverdėjo ir, garsiai riktelėjęs, kniūbsčias krito prie jos kojų. Ji kurį laiką kvailai spoksojo į strėlės plunksnas. Pagaliau pažvelgė žemyn... Ten stovėjo Horis. Lanką jis vis dar buvo atrėmęs į petį...

II

– Jahmosas... Jahmosas...

Renisenb buvo labai sukrėsta ir vis dar kartojo jo vardą, tarsi negalėdama tuo patikėti...

Ji stovėjo prie įėjimo į grotą vis dar prilaikoma Horio. Moteris niekaip negalėjo prisiminti, kaip jis nuvedė ją takeliu. Renisenb tegalėjo kupinu nuostabos ir siaubo balsu kartoti brolio vardą.

– Taip, Jahmosas, – švelniai pasakė Horis. – Tai buvo Jahmosas.

– Bet kaip? Kodėl jis? Juk jis pats buvo apnuodytas? Jis vos nemirė.

– Jis nerizikavo gyvybe. Žinojo, kiek galima išgerti vyno, kad nemirtų. Jis išgėrė tiek, kiek reikėjo, kad apsirgtų, o visa kita suvaidino. Jis suprato, jog tik taip galima nuo savęs nukreipti įtarimus.

– Bet juk *jis* negalėjo nužudyti Ipio? Tada buvo dar toks silpnas, jog nepajėgė net atsistoti ant kojų!

– Jis apsimetinėjo. Pameni, Mersu sakė, jog kai tik nuodų jo kūne nebeliks, Jahmosas greitai atgaus jėgas. Taip ir buvo.

– Bet *kodėl*, Hori? Štai ko negaliu suprasti.

Horis atsiduso.

– Pameni, Renisenb, vieną kartą aš tau kalbėjau apie sugedimą, kuris kyla iš vidaus?

– Prisimenu. Dar šiandien vakare apie tai galvojau.

– Sakei, jog kartu su Nofret namuose apsigyveno blogis. Tai netiesa. Blogis jau seniai gyveno tavo artimųjų širdyse, tik su Nofret atvykimu jis iškilo į dienos šviesą. Ji paskatino blogį atsiskleisti. Kait iš švelnios motinos virto negailestinga egoiste, besirūpinančia tik savimi ir savo vaikais. Linksmas ir žavus Sobekas tapo pagyrūnu, silpnavaliu plevėsa. Ipis, kurį visi laikė tik išlepintu, patraukliu vaiku, pasirodė esąs savanaudis intrigantas. Henet savo apsimestiniu atsidavimu jau nebegalėjo nuslėpti pykčio. Valdingoji Satipi pasirodė esanti bailė, o Imhotepas virto nervingu, pasipūtusiu tironu.

– Žinau... žinau, – Renisenb nusišluostė akis. – Gali man to nepasakoti. Aš pati pamažu ėmiau tai suvokti... Bet kodėl taip atsitiko? Kodėl šis tavo vadinamasis sugedimas turėjo iškilti į dienos šviesą?

Horis gūžtelėjo pečiais.

– Kas žino? Galbūt žmogui lemta nuolat tobulėti, ir jeigu laikui bėgant jis netampa geresnis bei išmintingesnis, tai ima širdyje puoselėti blogį. Gal tai atsitiko todėl, kad jie gyveno pernelyg uždarą gyvenimą ir nesugebėjo žvelgti plačiau. O galbūt blogis kaip ir augalų ligos užkrečiamas: susirgo vienas, o nuo jo užsikrėtė kiti.

– Bet Jahmosas... Jahmosas atrodė visai nepasikeitęs.

– Taip, Renisenb. Tai ir yra viena iš priežasčių, kodėl ėmiau jį įtarinėti. Kiti šeimos nariai kartais parodÿdavo savo tikrąjį „aš“, o Jahmosas buvo iš prigimties nedrąsus. Jis greitai paklusdavo ir nedrįsdavo maištauti. Tavo brolis mylėjo tėvą ir sunkiai dirbo, norėdamas jam įtikti, o Imhotepas jį laikė geru, tačiau kvailu bei lėtapėdžiu sūnumi... Ir niekino jį. Satipi taip pat su panieka žiūrėjo į Jahmosą, nuolat jam priekaištavo. Slepiama, bet skaudžiai žeidžianti nuoskauda pamažu didėjo. Kuo nuolankesnis jis atrodė, tuo labiau augo pyktis.

Ir kaip tik tuomet, kai Jahmosas tikėjosi gauti atlygį už savo darbštumą bei stropumą, tapti tėvo dalininku, ir atvyko Nofret. Ši moteris, o gal jos grožis užžiebė kibirkštį, nuo kurios užsiplieskė vos rusenančios žarijos. Visiems trims broliams ji priminė, jog šie yra vyrai. Ji palietė Sobeko skaudamą vietą ir paniekino jį kaip kvailį, įsiutino Ipį, elgdamasi su juo, kaip su vaiku, o Jahmosui leido suprasti, jog jis nė iš tolo nepanašus į tikrą vyrą. Atvykus Nofret, Satipi liežuvis Jahmosą visiškai išvedė iš kantrybės. Žmonos pašaipa, patyčios, kalbos apie tai, jog net ji vyriškesnė, galų gale pakirto Jahmoso savitvardą. Ant šito takelio jis sutiko Nofret ir, netekęs kantrybės, numetė ją nuo uolos.

– Bet juk tai padarė *Satipi*...

– Ne, Renisenb. Čia jūs visi klystate. Satipi *matė, kaip tai atsitiko*. Dabar tu supranti?

– Bet Jahmosas buvo su tavimi laukuose.

– Taip, paskutinę valandą. Bet argi tu nepastebėjai, jog Nofret kūnas buvo *atšalęs*? Juk pati lietei jos skruostą. Pamanei, kad ji ką tik nukrito, bet tai neįmanoma. Nofret buvo mirusi mažiausiai dvi valandas, kitaip tokioje kaitrioje saulėje jos veidas nebūtų tau pasirodęs toks šaltas. Satipi matė, kaip

tai atsitiko. Štai ji ir slampinėjo aplinkui, išsigandusi ir nežinodama, ką daryti. O kai pamatė ateinant tave, pamėgino užkirsti kelią.

– Hori, kada visa tai supratai?

– Atrodo, gana greitai. Šią mintį man pakišo Satipi elgesys. Buvo akivaizdu, jog ji kažko bijo, ir netrukus įsitikinau, kad ji bijo *Jahmoso*. Satipi liovėsi jį ūdyti ir netgi buvo pasiryžusi besąlygiškai paklusti. Supranti, Nofret nužudymas ją sukrėtė. Jahmosas, kurį ji niekino už nuolankumą, pasirodė esąs žudikas. Visas Satipi pasaulis apvirto aukštyn kojom. Kaip ir daugelis vaidingų moterų, Satipi buvo bailė. Šis naujasis Jahmosas ją išgąsdino. Iš baimės ji pradėjo kalbėti per miegus, ir Jahmosas greitai suvokė, kad žmona tapo pavojinga...

O dabar, Renisenb, pamėgink suprasti, ką tą dieną matei savo akimis. Satipi išvydo visai ne Nofret šmėklą, o tai, ką šiandien pamatei tu. Savo vyro veide Satipi perskaitė, jog jis ketina numesti ją nuo uolos taip pat, kaip numetė ir Nofret. Iš baimės ji žengė žingsnį į šalį ir krito žemyn. Paskutinis jos žodis prieš amžiams užveriant lūpas buvo „*Nofret*". Satipi mėgino pasakyti, kad Nofret nužudė Jahmosas.

Akimirką patylėjęs, Horis tęsė:

– O Esai tiesą padėjo atskleisti visiškai atsitiktinai Henet ištarti žodžiai. Ši pasiskundė, jog aš žiūriu *ne į ją*, o tarsi į kažką, esantį jai už nugaros, nors iš tiesų ten nieko nėra. Ir tuoj pat prašneko apie Satipi. Štai tada Esa ir suprato, jog viskas daug paprasčiau, negu ji manė iš pradžių. Satipi nežiūrėjo į kažką *už* Jahmoso nugaros, ji žiūrėjo į *patį Jahmosą*. Kad patikrintų savo spėjimą, sušaukusi visus namiškius, Esa miglotai prakalbo apie tai, kas galėjo būti suprantama vien tik Jahmosui. Žinoma, jeigu įtarimai pasirodytų teisingi. Jos žo-

džiai nustebino Jahmosą, ir akimirkai tavo brolio veidas persimainė. Tačiau to pakako, kad Esa įsitikintų, jog neklydo. Bet tada ir Jahmosas suprato, kad Esa jį *įtaria*. O jeigu jau kilo įtarimas, tai sužinoti tiesą ne taip jau sunku. Ypač prisiminus istoriją su piemenėliu, kuris buvo taip atsidavęs savo šeimininkui Jahmosui, jog galėjo įvykdyti bet kokį jo paliepimą... Netgi išgerti nuodų, kurie užtikrino, jog berniukas jau niekada nebepabus...

– O, Hori, kaip sunku patikėti, kad Jahmosas galėjo tai padaryti. Kodėl jis nužudė Nofret, aš dar galiu suprasti, tačiau kam žudyti visus kitus?

– Tai sunku paaiškinti, Renisenb. Jeigu žmogaus širdis atvira blogiui, tuomet jis ima vešėti kaip piktžolės javų lauke. Galimas daiktas, kad Jahmosas visą gyvenimą buvo linkęs į smurtą, tačiau negalėjo tam ryžtis. Jis niekino save už tokį nuolankumą bei paklusnumą. Greičiausiai, nužudęs Nofret, jis pajuto, kaip saldu *valdyti*. Pirmoji jam leido tai suprasti Satipi. Ta, kuri visuomet gąsdino ir įžeidinėjo, staiga tapo nuolanki, ėmė jo bijoti. Visos nuoskaudos, kurias jis ilgai kaupė širdyje, sukilo kaip ta gyvatė ant šio takelio. Sobekas buvo gražesnis, o Ipis protingesnis už jį, todėl *brolių* turėjo nelikti. Jis, Jahmosas, turėjo tapti namų šeimininku, vieninteliu tėvo ramsčiu ir paguoda! Satipi mirtis tik sustiprino norą žudyti. Dėl to jis jautėsi dar galingesnis. Tačiau blogis aptemdė protą ir visiškai užvaldė tavo brolį.

Tau, Renisenb, jis nejautė neapykantos. Kol Jahmosas dar sugebėjo mylėti, jis tave mylėjo. Tačiau dabar jis negalėjo pakęsti net minties, jog su tavo vyru reikės dalintis nuosavybę. Mano galva, Esa pritarė tavo vedyboms su Kameniu dėl dviejų priežasčių: jeigu Jahmosas vėl būtų smogęs, tai auka turbūt taptų Kamenis, o ne tu. Šiaip ar taip, ji pavedė

man saugoti tave. O antroji priežastis tokia: Esa buvo drąsi – ji norėjo visa tai užbaigti. Jahmosą aš nuolat sekiau, nors jis ir nežinojo, ką aš įtariu. Jį reikėjo pagauti su įkalčiais.

– Tu taip ir padarei, – pasakė Renisenb. – O, Hori, aš taip išsigandau, kai atsisukau ir pamačiau jį.

– Žinau, Renisenb. Tačiau tai reikėjo padaryti. Kol buvau šalia Jahmoso, tau negrėsė joks pavojus, tačiau tai negalėjo tęstis amžinai. Aš supratau, kad jei tik atsiras galimybė numesti tave nuo uolos *toje pačioje vietoje*, jis būtinai taip ir padarys. Tuomet vėl bus galima apkaltinti mirusios Nofret šmėklą.

– Vadinasi, žinutė, kurią man perdavė Henet, buvo ne nuo tavęs?

Horis papurtė galvą.

– Aš neprašiau perduoti jokios žinutės.

– Tuomet kodėl Henet... – Renisenb nutilo ir papurtė galvą. – Nesuprantu, kokį vaidmenį čia vaidino Henet.

– Manau, kad Henet žinojo tiesą, – susimąstęs tarė Horis. – Šiandien ryte ji aiškiai leido Jahmosui tai suprasti. O tai labai pavojinga. Jis pasinaudojo Henet, kad prisiviliotų tave čionai, o ji mielai tai padarė, nes nekenčia tavęs, Renisenb...

– Aš žinau.

– O paskui... Įdomu, kas atsitiko paskui? Henet buvo įsitikinusi, kad žinodama tiesą ji gali valdyti. Bet aš netikiu, kad Jahmosas būtų palikęs ją gyvą. Galbūt ji jau dabar...

Renisenb nukrėtė šiurpas.

– Jahmosas išprotėjo, – pasakė ji. – Mano brolį apsėdo piktosios dvasios. Anksčiau jis toks nebuvo.

– Ne, nebuvo, bet vis dėlto... Pameni, Renisenb, aš tau pasakojau atsitikimą iš Sobeko ir Jahmoso vaikystės. Sobekas daužė Jahmosui galvą, o paskui pribėgo išbalusi, labai

išsigandusi jūsų motina ir pasakė: „Tai pavojinga". Mano manymu, ji norėjo pasakyti, kad taip elgtis *su Jahmosu* tikrai pavojinga. Prisimink, jog kitą dieną Sobekas susirgo. Visi manė, kad jis apsinuodijo maistu, bet man rodosi, kad tavo motina žinojo, koks siaubingas įniršis slypi jos švelnaus, nuolankaus Jahmoso širdyje, ir bijojo, jog vieną dieną jis gali prasiveržti...

Renisenb sudrebėjo.

– Nejaugi nė vienas žmogus pasaulyje nėra toks, koks atrodo?

– Kodėl gi ne? – nusišypsojo Horis. – Pavyzdžiui, Kamenis ir aš esame tokie, kokie esame. Kamenis ir aš...

Paskutinius žodžius jis ištarė pabrėžtinai, ir Renisenb staiga suvokė, jog jos laukia svarbiausias gyvenime pasirinkimas.

– Mes abu tave mylime, Renisenb, – tęsė Horis. – Tikriausiai tu tai žinai.

– Ir nepaisant to, – lėtai prakalbo Renisenb, – tu leidai ruoštis mano vedyboms ir nieko nepasakei... Nė vieno vienintelio žodžio.

– Tik dėl tavo saugumo taip elgiausi. Esa irgi buvo tokios pačios nuomonės. Aš turėjau atrodyti abejingas ir likti nuošalyje, kad galėčiau nuolat stebėti Jahmosą ir nesukelti jo priešiškumo, – pasakė Horis ir nuoširdžiai pridūrė: – Suprask, Renisenb, kad daugelį metų Jahmosas buvo mano draugas, kurį tikrai nuoširdžiai mylėjau. Aš raginau jūsų tėvą padaryti jį dalininku ir suteikti valdžią, kurios jis taip troško. Tačiau man nepavyko. Visa tai Jahmosas gavo pernelyg vėlai. Ir nors buvau įsitikinęs, jog Nofret nužudė Jahmosas, stengiausi tuo *netikėti*. Netgi radau daugybę pateisinimų jo poelgiui, nes Jahmosas, mano nelaimingas, iškankintas drau-

gas, man buvo labai brangus. Paskui mirė Sobekas, Ipis ir galiausiai Esa... Tuomet aš supratau, jog Jahmoso širdyje neliko gėrio ir jį visiškai užvaldė blogis. Todėl Jahmosas mirė nuo mano rankos – greitai ir beveik neskausmingai.

– Bet mirtis visada lieka mirtis.

– Ne, Renisenb. Tavęs laukia ne mirtis, o gyvenimas. Su kuo nugyvensi šį gyvenimą? Su Kameniu ar su manimi?

Renisenb žiūrėjo tiesiai priešais save, į slėnį, į sidabrinį Nilo ruožą. Ji labai aiškiai prisiminė besišypsantį Kamenio veidą, tokį pat, kaip kartu irstantis valtele. Gražus, stiprus, linksmas... Ji vėl pajuto, kaip ėmė daužytis širdis. Tą akimirką ji mylėjo Kamenį. Ir dabar jį mylėjo. Jos gyvenime Kamenis užimtų Kėjaus vietą.

„Mes būsime laimingi, taip, mes būsime laimingi, – galvojo ji. – Gyvensime kartu, mėgausimės vienas kito meile ir turėsime stiprių, gražių vaikų. Bus dienų, kai mūsų lauks daugybė darbų... ir džiaugsmo dienų, kai plaukiosime upe...Aš vėl gyvensiu taip, kaip gyvenau su Kėjumi... Ko gi daugiau galiu norėti?“

Renisenb labai lėtai atsisuko į Horį. Ji tarsi uždavė klausimą, nors nepratarė nė žodžio. Tarytum supratęs, Horis atsakė:

– Aš mylėjau tave, kai buvai dar vaikas. Man patiko tavo rimtas veidelis ir pasitikėjimas, su kuriuo ateidavai pas mane, kad pataisyčiau tavo sulūžusius žaislus. O paskui, po aštuonerių metų, tu vėl atėjai čia ir išsakei savo mintis, kurios buvo visai nepanašios į tai, kuo gyveno kiti tavo artimieji. Tu negalvoji vien tik apie save, neapsiriboji siaurais savo interesais. Tavo mintys panašios į manąsias. Jos verčia žiūrėti į upę, stebėti besikeičiantį pasaulį ir jo naujoves, pasaulį, kur nieko nėra neįmanomo tiems, kurie drąsūs ir įžvalgūs...

– Žinau, Hori, žinau. Jaučiu tai, būdama šalia tavęs. Tačiau gyvenime bus akimirkų, kai negalėsiu sekti paskui tave, kai liksiu viena...

Ji nutilo, negalėdama rasti žodžių, kuriais galėtų apibūdinti savo prieštaringas mintis. Resinenb negalėjo įsivaizduoti, koks būtų jos gyvenimas su Horiu. Nepaisant jo švelnumo, meilės, šis žmogus taip ir liks jai nenuspėjamas ir nesuprantamas. Galbūt kartu jie išgyventų nuostabias ir prasmingas akimirkas, tačiau koks būtų kasdienis gyvenimas?

Nesuprantamo jausmo apimta, ji ištiesė rankas į Horį.

– O, Hori, nuspręsk už mane. Pasakyk, ką turiu daryti!

Vyriškis nusišypsojo. Galbūt jau paskutinį kartą ji kalbėjo kaip mažoji Renisenb. Tačiau jos rankų Horis nepaėmė.

– Negaliu tau nurodinėti, ką daryti su savo gyvenimu, nes jis priklauso tik *tau.* Tik tu gali nuspręsti.

Tada Renisenb suprato, jog pagalbos nesulauks. Horis nepuolė jos įtikinėti ir prisiekinėti, kaip tai darė Kamenis. Jeigu tik Horis būtų palietęs ją! Tačiau jis to nepadarė.

Staiga Renisenb suvokė, jog iš tikrųjų pasirinkimas labai paprastas: lengvas arba sudėtingas gyvenimas. Tuomet jai kilo didžiulis noras apsisukti ir pasileisti žemyn vingiuotu takeliu į paprastą, laimingą gyvenimą, gerai pažįstamą, tokį, kokį ji gyveno kartu su Kėjumi. Šis gyvenimas buvo saugus – jos laukė kasdieniai džiaugsmai ir vargai, nebuvo ko bijoti, nebent senatvės ir mirties... *Mirtis...* Nuo minčių apie gyvenimą ji vėl grįžo prie mirties. Kėjus mirė. Galbūt mirs ir Kamenis, o jo veidas, lygiai kaip ir Kėjaus, pamažu išdils iš atminties...

Tuomet ji pažvelgė į Horį, ramiai stovintį šalia. „Keista, – pagalvojo ji, – kad aš niekada nepastebėjau, kaip atrodo Horis... Man tai nerūpėjo..." Renisenb prašneko, ir jos balsas

skambėjo lygiai taip pat, kai ji pareiškė, jog leidžiantis saulei nusileis viena takeliu.

– Aš pasirinkau, Hori. Pasidalinsiu savo gyvenimu, visais džiaugsmais ir vargais su tavimi, kol mirtis mus išskirs...

Vyriškis apkabino ją, o jo veidas, prigludęs prie josios, atrodė nepaprastai švelnus. Tada Renisenb pajuto džiaugsmingą gyvenimo pilnatvę.

„Jeigu Horiui lemta mirti, – pagalvojo ji, – aš jo *nepamiršiu*! Horis amžinai liks mano širdyje... O tai reiškia, kad mirtis nugalėta..."

AGATA KRISTI

Agata Kristi (Agatha Christie) dar vadinama nusikaltimų karaliene. Pasaulyje parduota daugiau nei milijardas jos knygų anglų kalba ir dar milijardas – kitomis keturiasdešimt keturiomis kalbomis. Jos knygų išleista nepaprastai daug, didesni tik Biblijos ir Šekspyro tiražai. Ji yra beveik aštuoniasdešimties detektyvinių romanų ir apsakymų rinkinių, devyniolikos pjesių ir šešių romanų, pasirašytų Merės Vestmekot (Mary Westmacott) slapyvardžiu, autorė.

Agata Kristi gimė Torkvėjuje. Jos pirmasis romanas „Paslaptinga afera Stailse“ buvo parašytas baigiantis Pirmajam pasauliniam karui, kurio metu ji tarnavo medicinos sesele. Tada ji ir sukūrė Erkiulį Puaro, žemaūgį belgų seklį, kuriam buvo lemta tapti populiariausiu detektyvinių romanų sekliu po Šerloko Holmso. Romanas buvo išleistas 1920 m. „Bodley Head“ leidyklos.

Iki 1926 m. Agata Kristi kasmet išleisdavo po vieną knygą. 1926 m. ji parašė savo šedevrą „Rodžerio Ekroido nužudymas“. Tai buvo pirmoji jos knyga, kurią išleido „Harper Collins“ leidykla. Nuo tada prasidėjo autorės ir šios leidyklos bendradarbiavimas, kuris truko ištisus penkiasdešimt metų. Ši leidykla išleido per septyniasdešimt Agatos Kristi knygų. „Rodžerio Ekroido nužudymas“ buvo pirmoji inscenizuota Agatos Kristi knyga. Spektaklis buvo ilgai rodomas Vest Endo scenoje ir vadinosi „Alibi“. A. Kristi įžymiausia pjesė „Pelėkautai“ yra ilgiausiai vaidinamas spektaklis teatro istorijoje.

1971 m. Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Paskutinės jos knygos buvo: „Užuolaidos: paskutinė Puaro byla“ (1975 m.) ir „Miegantis žudikas“ (1976 m.). Abi knygos tapo perkamiausios. Agata Kristi taip pat parašė keturis nebeletristinius darbus, tarp jų – autobiografiją ir puikų kūrinį „Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni“ apie ekspedicijas, kuriose ji daug kartų dalyvavo su savo vyru archeologu seru Maksu Melovanu.

Christie, Agatha
CH 525 Paskui ateina mirtis / Agatha Christie. – Vilnius: Sirokas, 2001. – 235[5] p.
ISBN 9986-833-25-6

UDK 820-3

AGATA KRISTI

PASKUI ATEINA MIRTIS

Iš anglų kalbos vertė *Lina PAJARSKIENĖ*

Redagavo *Rūta KRASNOVAITĖ*

Dailininkė *Daiva STAŠKEVIČIENĖ*

Maketavo *Danielius SAMULEVIČ*

2001 10 02. 7,73 leidyb. apsk. l. Užsakymas 956.
Išleido UAB „Sirokas“, P. Vileišio 18, 2055 Vilnius
Spausdino AB Standartų spaustuvė,
S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, 2038 Vilnius

PASKUI ATEINA MI



Tai įvyko Egipte
dutūkstantaisiais metais prieš Kristų,
kur mirtis suteikė prasmę gyvenimui.
Uolų papėdėje gulėjo sudarkytas Nofret,
Ka šventiko sugulovės, kūnas.
Ji buvo jauna, graži, tačiau pikta,
todėl daugelis sutiko,
jog ji, kaip nuodinga gyvatė,
nusipelnė tokios mirties.

Tačiau šventiko dukra Renisenb mano,
kad tai nebuvo nelaimingas atsitikimas.
Pamažu ji įsitikina, kad blogio šaltinis
slypi tėvo namuose.

Autentiška Senovės Egipto aplinka,
nusikaltimas ir amžina paslaptis.

ISBN 9986-833-25-6

